

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

Περίοδος Β'
Τεύχος 805
Παρασκευή
16 Ιανουαρίου 2004
Τιμή: 4 Ευρώ

Το όχημα της αμερικανικής πολιτικής

ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΔΑΣΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σκέψη του Γιωργάκη

ια ξεχασμένη μήνυση

ου Γιωργάκη

ινέντευξη με τον

Παπαθεμελή

εία: Πινακοθήκη

βίων

Χρονικό μιας

ανομαχίας

ρχη Μπίλντεμπεργκ

Γιωργάκης

αι οι Μαρίες της

στεράς

ΜΕ ΤΗ ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ
ΚΑΤΑΚΛΙΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΤΕΛΕΙΩΣΕ ΤΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΣ! ΘΑ' ΜΑΣΤΕ
ΞΑΝΑ ΜΑΖΙ ΣΤΙΣ 7.00
ΜΕ ΠΡΩΙΝΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ
ΑΠ' ΤΟ ΚΑΣΤΡΙ...

ISSN 1108-9822

9 771108 982000

03>

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

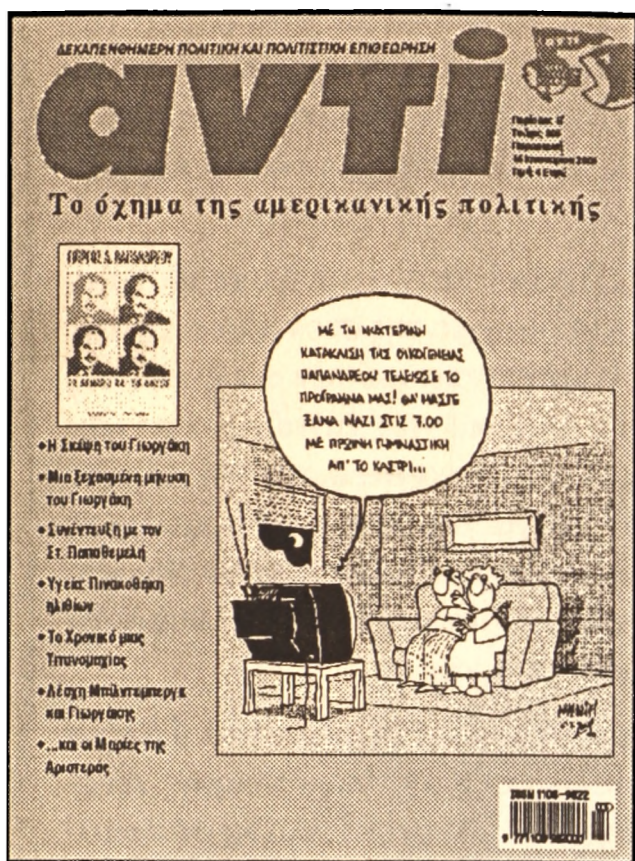
διαβάζοντας τον
ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΝΟΣ ΜΥΘΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ
ΤΟΝ ΘΕΟΤΟΚΑ, ΤΟΝ ΣΕΦΕΡΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΛΟΡΕΝΤΖΑΤΟ

Πώς δημιουργήθηκε και πώς λειτουργεί ακόμα και
σήμερα ο μύθος του Μακρυγιάννη. Μια περιήγηση
στην ιδεολογία του νέου ελληνισμού από τον δημοτι-
κισμό και τη γενιά του '30 μέχρι τη νεορθοδοξία.

εκδόσεις ΠΟΛΙΣ : ΤΗΛ.: 36 43 382, 36 17 993, FAX: 36 36 501

Περίοδος Β' • Έτος 31ο • Τεύχος 805

Παρασκευή 16 Ιανουαρίου 2004

Τιμή τεύχους: 4 ευρώ

**ΑΝΤΙ - ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ**

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

Τηλ. 210 7232713 - 210 7232819

Fax: 210 7226107

ANTI ON-LINE: <http://www.anti.gr>

e-mail: chrarou@otenet.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ: Χρήστος Γ. Παπουτσάκης

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Παναγιώτης Τσάρας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Νεφέλη Παπουτσάκη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Εύη Ζήση

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Λεύκης 134, Κρυονέρι, τηλ. 210 6297600

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ετήσια συνδρομή: 26 τεύχη, Εξάμηνη: 13 τεύχη

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 39 ευρώ, Ετήσια 78 ευρώ,

Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 200 ευρώ

Φοιτητική ετήσια: 70 ευρώ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:

Εξαμ.: 74 ευρώ, Ετήσια: 148 ευρώ,

ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:

Εξαμ. 80 δολ. ΗΠΑ, Ετήσια 160 δολ. ΗΠΑ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: 6 ευρώ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία

της Αθήνας: Περιοδικό ANTI,

για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:

Κέντρο του βιβλίου - Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.

Λασσάνη 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310 237463

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ: Το όχημα της αμερικανικής πολιτικής	4
• Κώστας Κουφογιώργος: Γελοιογραφία	5
• Στρατής Μοσχονήσιος: Άλλο Ανανέωση, άλλο Αναπαλαίωση	6
• ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ:	10
• Εφημερολόγια από την Εφήμερη (Όλγα Ι. Φωτακοπούλου)	15
• Στρατής Μοσχονήσιος: Η Αριστερά έτοιμη για την εκλογική μάχη	16
• Στέλιος Παπαθεμελής: Συνέντευξη στο <i>Αντί</i>	18
• Βασίλης Ζήσης: Η διαπλοκή Γιωργάκη με τη Λέσχη Μπιλντερμπεργκ	21
• Κώστας Κολιγιώργος: Το χρονικό μιας τιτανομαχίας	22
• Ανδρόνικος Ιωάννου Κοντογιαννόπουλος: Η πινακοθήκη των ηλιθίων. Α'	24
• Αλέξανδρος Καζαμίας: Η Κληρονομική Δημοκρατία	26
• Αλέκος Τζιόλας: Δημοκρατία των υποκατάστατων	28
• Απόστολος Διαμαντής: Οριακές εκλογές	31
• Μάνος Στεφανίδης: Οι σύντροφοι τίποτε	32
• Μαρίνα Βήχου: Λυπάμαι, Μαρία	32
• Όλγα Φωτακοπούλου: Πόσα τρισ. κοστίζουν 6000 νέες θέσεις γκαρσονιών	34
• Ρεπόρτερ: Μια ξεχασμένη μήνυση του Γιωργάκη	36
• E-mail από τον Απόστολο Διαμαντή	38
• Τ.Κ.Δ.: Παίζουν με τη λύση Ερντοάν-Ντενκτάς	39
• Ζακ Πόος: Δύσκολη η ένταξη της Τουρκίας εάν δεν λυθεί το Κυπριακό	40
• Ανδρέας Ζαρμπαλάς: Κύριε Μπάγκα, οφείλετε μια εξήγηση	42
• Κώστας Καλφόπουλος: Συνέντευξη με την Ζάρα Βάγκενκνεχτ	44
• Σαλβατόρε Κολουτσέλλο: Η Φόρτσα Ιταλία και η Μαφία	46
• Νίκος Πρωινός: Αρχίσαν τα ματς	49
• ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ	50
• ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	52
• Δημήτρης Χαρίτος: Ένα τραγούδι δε φτάνει	55
• Μάνος Στεφανίδης: Coca Cola Art και Αμφισβήτηση	56
• Ειρήνη Μουντράκη: Η ζωή είναι ένα όνειρο	58
• Γρηγόρης Ιωαννίδης: Έντβαρντ Ρατζίνσκι: Παιχνίδι των Θεών	59
• Ηλίας Λάγιος: Η πικρή μουσική των σχεδίων	60
• Σ.Β. Σκοπελίτης: Nellys'	63
• ΒΙΒΛΙΟ	64

Εξώφυλλο: Τάσος Αναστασίου.

ΤΟ ΟΧΗΜΑ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΤΟ ΝΕΟ ΟΧΗΜΑ του ΠΑΣΟΚ είναι αμερικανοκίνητο, με πετρέλαιο από το Ιράκ. Ακούγεται υπερβολικό, όμως δυστυχώς είναι η ωμή αλήθεια και για να είμαστε ειλικρινείς όχι τόσο εξ αιτίας των συμπαθητικών λόγων που βρήκε να πεί ο Κόλιν Πάουελ πριν από μερικές ημέρες για τον «καλό του φίλο Γιώργο», απαντώντας σε «στημένη» ερώτηση και κηρύσσοντας έτσι άτυπα την έναρξη της προεκλογικής περιόδου στην Ελλάδα. Βεβαίως ο ίδιος ο Γιωργάκης, αλλά και το ΠΑΣΟΚ, προσπαθούν να μας πείσουν ότι παρόμοια καλές σχέσεις έχουν αναπτυχθεί από τον υπουργό Εξωτερικών και με άλλους πολιτικούς της Ευρώπης και άρα δεν υπάρχει τίποτα περίεργο ή μεμπτό στις σχέσεις του με τους Αμερικανούς.

ΘΑ ΣΥΜΦΩΝΟΥΣΑΜΕ πρόθυμα με την άποψη αυτή. Αν οι ΗΠΑ δεν ήταν η μόνη υπερδύναμη στον κόσμο που προσπαθεί να επιβάλει εκβιαστικά την απόλυτη κυριαρχία της στον πλανήτη, τον οποίο αντιμετωπίζει σαν ένα τεράστιο προτεκτοράτο. Αν δεν χρησιμοποιούσαν τους πολίτες όλου του κόσμου σαν πειραματόζωα, για τις παράνομες δοκιμές τους και να εκτονώνουν τις ψυχώσεις τους. Και για τα δικά μας, αν δεν αποφάσιζαν, για παράδειγμα, να στείλουν τον στρατό τους ακριβώς τις ημέρες διεξαγωγής των βουλευτικών εκλογών, τάχα για ασκήσεις ασφαλείας που αφορούν τους Ολυμπιακούς Αγώνες, παραβιάζοντας έτσι κατάφορα κάθε έννοια εθνικής κυριαρχίας και αξιοπρέπειας των Ελλήνων, ή αν δεν ζητούσαν τόσο εκβιαστικά να στείλουμε και δικούς μας στρατιώτες για να βοηθήσουν στον βρώμικο «πόλεμο» του Ιράκ.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΑΚΗ και τους φίλους του όμως δεν υπάρχει τίποτα μεμπτό σε όλα αυτά. Εκείνο που μετρά είναι η φιλία και τα χαϊδέματα στην πλάτη από τους πολιτικούς της υπερδύναμης. Ανεξάρτητα από κόμματα, φυσικά, σύμφωνα με την άποψη που διατύπωσε και στην Ελλάδα σαν υποψήφιος νέος αρχηγός του ΠΑΣΟΚ - τι Κόλιν, τι Μαντλίν, τι Κοντολίζα, όλοι μπορούν να είναι φίλοι μας.

ΕΞΑΙΡΕΣΗ μπορεί να αποτελεί ίσως ο αρχηγός της CIA Τζορτζ Τένετ, ο οποίος τον Μάιο του 2001, σε μια σύσκεψη στο Λάγκλεϊ, πρόγκηξε τον Γιωργάκη λέγοντάς του: «Γ... το στανιό σας, κάντε κάτι για την τρομοκρατία». Αυτό τουλάχιστον έγραψε τότε ελληνική απογευματινή εφημερίδα, αλλά θα μπορούσε να πει κανείς ότι τέλος πάντων ο Τένετ δεν είναι γνήσια Αμερικανός, ελληνοαμερικανός είναι ο άνθρωπος και μάλιστα με καταγωγή από την Αλβανία, χώρια που ήθελε να κάνει «practice» στα ελληνικά που έχει μάθει από κάποιον παππού του. Ίσως γι' αυτό και ο Γιωργάκης, παιδί με αρχές και κουλτούρα, όχι μόνο δεν του απάντησε κατάλληλα, αλλά δέχτηκε αδιαμαρτύρητα την απαίτηση του Τένετ. Μετά από αυτό πάντως, οι Αμερικανοί, δια του FBI αυτή τη φορά, έσπευσαν πέρσι να παρασημοφορήσουν τον Μιχ. Χρυσοχοϊδη για την πάταξη της τρομοκρατίας.

Η ΣΤΕΝΗ ΣΧΕΣΗ όμως του Γιωργάκη με οτιδήποτε αμερικανικό είναι πολύ βαθιά και μακρόχρονη. Ίσως το ότι γεννήθηκε και σπούδασε στις ΗΠΑ, ή ότι η κουλτούρα που απέκτησε ζώντας εκεί, αλλά και η φυσική επίδραση της μαμάς του, να αποτελούν μια εξήγηση στην Αμερική γιατί ο Γιωργάκης είναι τόσο περίεργα μακριά και έξω από τα αισθήματα των συνελλήνων. Εκτός βεβαίως από το ζειμπέκικο στο οποίο αποδίδει θαυμάσια, ίσως για να κρατά και τους δεσμούς με τις ρίζες, αντίστοιχα όπως ο Τζορτζ Τένετ.

Η ΖΩΗ έχει φυσικά και την αστεία πλευρά της, αλίμονο όμως αν αυτή περνά και στην πολιτική. Ο Γιωργάκης θεωρεί ήδη εαυτόν πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ και προετοιμάζει την εκλογή του για τη θέση του πρωθυπουργού της χώρας. Και δεν θα μας ενδιέφεραν καθόλου οι φιλικές σχέσεις του με την πολιτική ηγεσία των ΗΠΑ, αν η Ουάσιγκτον δεν είχε δρομολογήσει εσπευσμένες λύσεις σε εθνικά θέματα της Ελλάδας, όπως το Κυπριακό και οι τουρκικές διεκδικήσεις στο Αιγαίο, καθώς ο Τζορτζ Μπους βιάζεται να προχωρήσει και σε «διευθετήσεις» των διαφορών μεταξύ ΗΠΑ και Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις οποίες ο Γιωργάκης μπορεί να διαδραματίσει ξανά πρωταγωνιστικό ρόλο.

ΑΦΗΣΕ
ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ
ΤΟΥ ΣΤΙΓΜΑ...

ΚΑΝΕΝΤΖΑ

GORGOS
WAS
HERE

4-6-67 T. J. Ford

Άλλο ανανέωση, άλλο αναπαλαίωση

Οι πρόσφατες –θεαματικές, είναι αλήθεια– εξελίξεις στο χώρο του ΠΑΣΟΚ, αν και εντυπωσιάζουν μια κατηγορία φανατικών στελεχών και οπαδών του, που για διάφορους λόγους ήθελαν μια αλλαγή στην ηγεσία του και φυσικά την παραμονή του στην εξουσία, στους υπόλοιπους πολίτες προκαλεί είτε θυμηδία είτε θυμό και αγανάκτηση. Κυρίως όμως γεννά πολλά ερωτηματικά και ανησυχίες, καθώς βλέπουν την αναβίωση παλιών μεθόδων, της πρώτης πασοκικής περιόδου, τότε που ο λαϊκισμός συναγωνιζόταν τον πολιτικό λόγο, με την κυριαρχία ενός πρωτόγονου μεσσιανισμού, στον οποίο ο «παπανδρεϊσμός» είχε αναχθεί στην πεμπτούσια της πολιτικής σκέψης και σε συνώνυμο της πολιτικής πρότασης.

Οπως τότε, έτσι και σήμερα ένας Παπανδρέου –τελευταίος μέχρι σήμερα στη σειρά της δυναστείας, γιατί κατά τα φαινόμενα θα ακολουθήσουν και άλλοι– εμφανίζεται ως ο λαοπρόβλητος ηγέτης, ως ο «κράτιστος», σύμφωνα με το χαρακτηρισμό παρατρεχάμενου της πασοκικής εξουσίας, που θα κάνει, λέει, βαθιές τομές και θα προχωρήσει σε ανατροπές, με στόχο να ανανεώσει το ΠΑΣΟΚ και ολόκληρη την ελληνική κοινωνία!

Πέρα όμως από τις ομοιότητες του τότε με το σήμερα, υπάρχει μια βασική ειδοποιός διαφορά:

Τότε, ο Ανδρέας Παπανδρέου ήρθε με το ΠΑΣΟΚ τη στιγμή που η Ελλάδα έβγαινε από μια μακροχρόνια περίοδο καταπιεστικής διακυβέρνησής της από τη Δεξιά, υπό την πλήρη εποπτεία των Αμερικανών, και με κατάληξη την επτάχρονη δικτατορία των συνταγματαρχών, οπότε κύριο έργο του ήταν να ικανοποιήσει συγκεκριμένα και θεμελιώδη αιτήματα της ελληνικής κοινω-

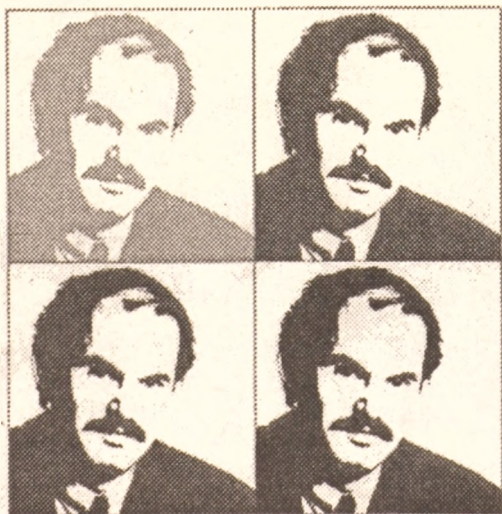
νίας περί δημοκρατικών ελευθεριών.

Τώρα, ο Γιωργάκης Παπανδρέου έρχεται απλώς για να σώσει το ίδιο το ΠΑΣΟΚ από... τον εαυτό του, που σημαίνει ότι όλη αυτή η υπόθεση δεν έχει καμία σχέση με κάποια επανάσταση και ιδιαίτερα «βελούδινη», η μόδα της εποχής– όπως τη χαρακτηρίζουν διάφορα στελέχη από το στενό περιβάλλον του υπουργού Εξωτερικών ή προσπαθούν να την εμφανίσουν τα κρατικά και τα διαπλεκόμενα μέσα ενημέρωσης.

Ανεξάρτητα από τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάστηκε όλη αυτή η ιστορία της διαδοχής και τα όσα ηχηρά διακήρυξε ο Κώστας Σημίτης, είναι κατ' αρχάς ηλίου φαεινότερον ότι ο απερχόμενος πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και πρωθυπουργός υπήρξε ο αποδιοπομπαίος τράγος για το κλίμα πανικού που δημιουργήθηκε από την πιθανότητα ήττας στις επικείμενες εκλογές, όπως φαινόταν από τις σφυγμομετρήσεις και τις μαζικές λαϊκές κινητοποιήσεις σε βάρος του κυβερνώντος κόμματος. Αποδιοπομπαίος τράγος στο πλαίσιο κάποιων, συνωμοτικών, λίγο-πολύ, διερ-

Η ΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΑΚΗ!

ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΔΑΣΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Το Αντί με υπερηφάνεια κοινοποιεί στο αναγνωστικό του κοινό το βιβλίο με τη σκέψη του Γιωργάκη. Όπως ο Μάο με το κόκκινο βιβλιαράκι, όπως ο Μουμάρ Καντάφι με το αντίστοιχο πράσινο βιβλίο του, έτσι κι ο Γιωργάκης απαθανάτισε τις ρηξικέλευθες σκέψεις του στο βιβλίο «Το Δέντρο και το Δάσος». Το βιβλίο με τη σκέψη του Γιώργου κυκλοφόρησε το Σεπτέμβριο του 1996, μετά το θάνατο του πατέρα του και πριν τις εκλογές. Στον πρόλογο του βιβλίου αναφέρει: (το βιβλίο) «καταγράφει τα ίχνη μιας προσωπικής προβληματικής, στην αναζήτηση των οριζόντων της εποχής που έρχεται». Και επειδή η εποχή έρχεται, ακολουθούν ογδόντα οκτώ (88) σκέψεις του Γιωργάκη υπό τον τίτλο «Το μέλλον της πολιτικής». Ο Ζακ Πρεβέρ έχει γράψει το γνωστό ποίημα για τους Λουδοβίκους, τους βασιλιάδες της Γαλίας που τελείωνε με τον στίχο: Τί βασιλιάδες κι αυτοί που μπόρεσαν να μετρήσουν μέχρι το 20... Ο

Γιωργάκης έφτασε τις σκέψεις του μέχρι το 88. Έχει καιρό, νέος είναι ακόμα, θα τις φτάσει μέχρι τις 100 τουλάχιστον. Το βιβλίο έτυχε της επιμέλειας του Αλέξανδρου Βέλιου· υποψιάζομαι του γνωστού τηλεοπτικού αστέρα με την πίπα.

Ας μείνουμε στην καταληκτική σκέψη του Γιωργάκη, την υπ' αριθμό 88:

«Οι της ημετέρας παιδείας μετέχοντες είναι η εθνική δύναμη της Ελλάδας: στα Βαλκάνια, στην Ευρώπη, στον κόσμο». Αυτό όλο κι όλο. Αυτό το της ημετέρας παιδείας μετέχοντες φαίνεται του αρέσει πολύ διότι το επαναλαμβάνει και σε άλλη «σκέψη» του. Πάντως όσοι διαμαρτύρονται ότι ο Γιωργάκης δεν μίλησε ακόμη πλανώνται: Ο Γιωργάκης ομίλησε και μάλιστα με 88 σκέψεις. Όσοι έχουν αγοράσει το βιβλίο της σκέψης του Γιωργάκη γνωρίζουν ήδη όσα θα πει στις προεκλογικές του ομιλίες.

Εμείς σας δίνουμε ένα μικρό ακόμα δείγμα. Θαυμάστε λχ. το πρωτότυπο και

γασιών, μεταξύ συγκεκριμένων προσώπων, στα οποία βεβαίως δεν περιλαμβάνονταν ούτε τα σημαντικά κυβερνητικά στελέχη αλλά ούτε και τα ηγετικά στελέχη του κόμματος· πολύ περισσότερο μάλιστα τα όργανα του κόμματος, τα οποία αντίθετα αγνοήθηκαν εντελώς, ακόμα και στις στιγμές των μεγάλων και καθοριστικών για το μέλλον του κόμματος αποφάσεων.

Κορύφωση όλων αυτών υπήρξε άλλωστε η «πρόταση» του Γιωργάκη Παπανδρέου, η εκλογή του στην προεδρία του κόμματος να μη γίνει από τα κομματικά όργανα, όπως γινόταν μέχρι σήμερα, αλλά με καθολική ψηφοφορία –ένα είδος δημοψηφίσματος– μεταξύ «των μελών, των οπαδών και των φίλων του ΠΑΣΟΚ», όπως είχε χαρακτηριστικά. Μια ψηφοφορία βεβαίως η οποία στο τυπικό μέρος της περιθωριοποιεί τις δημοκρατικές διαδικασίες και καταργεί το ίδιο το κόμμα –η απαίτησή του να αλλάξει το σχετικό άρθρο του καταστατικού του κόμματος κινείται στο ίδιο πλαίσιο – ενώ στο ουσιαστικό μέρος γεννά το ερώτημα, σε ποια βάση θα διεξαχθεί η ψηφοφορία και πώς θα ελεγχθεί το αποτέλεσμά της. Αυτό το τελευταίο δείχνει να μην ενδιαφέρει καθόλου τον ίδιο τον Γιωργάκη και το περιβάλλον του στη βάση της αρχής «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα».

Δεν θα πρέπει να παραβλέπεται εξ άλλου το γεγονός ότι με τη στροφή του προς τη «μεγάλη δημοκρατική παράταξη, πέρα από κόμματα», εκφράζει επίσης μια μεγάλη φιλοδοξία. Να επανα-

φέρει, δηλαδή, τα μέλη και στελέχη που έχουν απομακρυνθεί από το ΠΑΣΟΚ, αλλά και να προσελκύσει οπαδούς και άλλων κομμάτων, τόσο από τη Δεξιά όσο κυρίως από την Αριστερά, με πρώτα στο στόχαστρό του τον ΣΥΝ και το ΔΗΚΚΙ.

Πέρα από τα παραπάνω, τα οποία αποτελούν και τον καμβά πάνω στον οποίο πλέκεται το προεκλογικό παιχνίδι του νέου προς εκλογήν προέδρου του ΠΑΣΟΚ, η πρότασή του για απ' ευθείας εκλογή του από την περιέργως διευρυμένη βάση, δείχνει να εγκαινιάζει νέες μεθοδεύσεις που δεν αποκλείεται να αποτελέσουν την απαρχή νέων αμερικανόφερτων διαδικασιών στο ευρύτερο πλαίσιο των εκλογικών αναμετρήσεων στη χώρα.

Ωστόσο, μετά την εσπευσμένη και άδοξη απομάκρυνση του Κώστα Σημίτη από το προεκλογικό σκηνικό και την προκλητική προβολή του υπουργού Εξωτερικών από τα μέσα ενημέρωσης ως Μεσσία, που ακολούθησε αμέσως μετά, το μεγάλο ερώτημα είναι πώς σκοπεύει ο Γιωργάκης Παπανδρέου να αλλάξει την εικόνα καταβαράθρωσης του ΠΑΣΟΚ και ακόμα τι μπορεί να κάνει έπειτα από μια ενδεχόμενη –αν και απίθανη προς το παρόν– νίκη του κόμματος στις εκλογές της 7ης Μαρτίου.

Από τις πρώτες δηλώσεις του διαπι-

Το Δέντρο και το Δάσος και... το ξύλο τ' απελέκητο

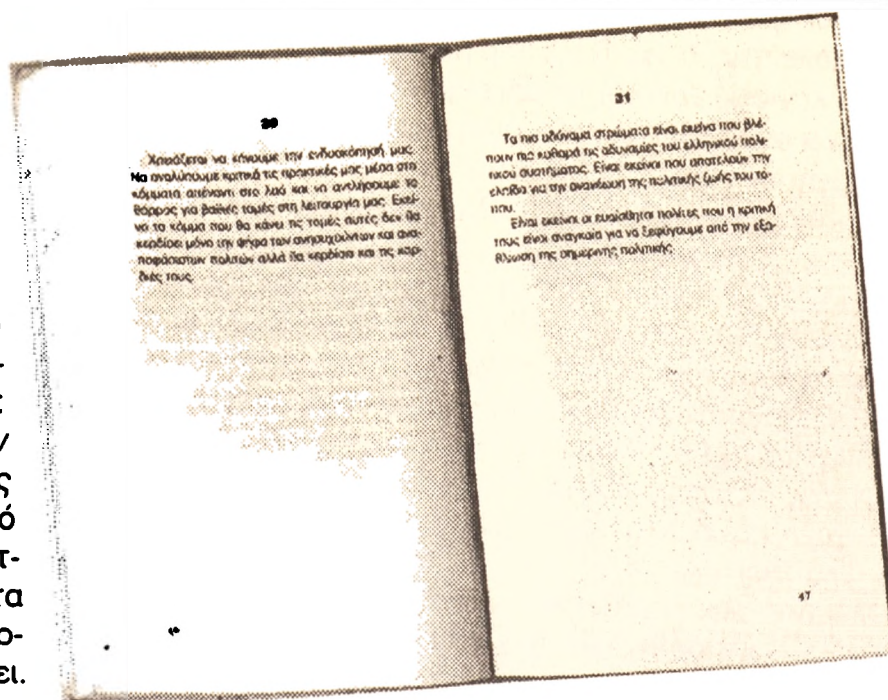
ιδιοφυές της σκέψης. Δείγμα της υπ' αριθμ. 74:

«Ελληνισμός σημαίνει παιδεία. Η παιδεία δε, η ελληνική παιδεία, έχει το μοναδικό χαρακτηριστικό ότι είναι και παγκόσμια. Είναι δε παγκόσμια διότι αφενός πραγματεύεται με απλότητα αλλά και δύναμη τα ανθρώπινα πράγματα. Αφετέρου διώτι η παρουσία των Ελλήνων, και αυτό συμβαίνει μόνο σήμερα, είναι παγκόσμια. Οι φορείς της παιδείας κατά εποχές ήταν οι ίδιοι οι Έλληνες αλλά και η γλώσσα μας. Η πολιτική μας λοιπόν στον τομέα της παιδείας ταυτίζεται με τη σημασία του Ελληνισμού παγκοσμίως»...

Τς, τς, τς είπε ο Μεγάλος! όπως θάλεγε κι ο Χάρυ Κλυν. Και μάλιστα στα ελληνικά. Λίγο ξύλινα βέβαια αλλά πάντως με ελληνικούς χαρακτήρες. Είδες το παιντί της Margaret; Πάντως το εξώφυλλο με το τετραπλό πορτρέτο αναπαράγει κατ' ευθείαν τα πρότυπα του Andy Warhol, του πάπα δηλαδή της αμερικανικής τέ-

χνης. Για να μην ξεχνιόμαστε κιόλας.

Βεβαίως δεν ξοφλήσαμε τόσο απλά με τον θεωρητικό λόγο του Γιωργάκη. Υπάρχει και δεύτερο βιβλίο του (εκδόσεις Παπαζήση) με τίτλο: «1974-1990. Στην Τροχιά της Ιστορίας». Κάτω από τον βαρύγδουπο τίτλο φιλοξενούνται τα λογύδρια του Γιωργάκη εδώ και κει. Αλλά και κείμενα συνεντεύξεων στον Τύπο. Μην μας ζητάτε όμως να επιμείνουμε περισσότερο...

Η «Βίβλος» στις σκέψεις υπ' αριθμ. 30 και 31...

στώνεται: Πρώτο ότι απευθύνει έκκληση συμπαράστασης αποκλειστικά στους αγρότες και σε ουσιαστικά «ανώδυνες» ομάδες, η νεολαία και οι γυναίκες, αποφεύγοντας να αναφερθεί σε μεγάλες κοινωνικές ομάδες –εκεί κάνει... τζιζ– και κυρίως σε κλάδους εργαζομένων, οι οποίοι ήδη στο τελευταίο διάστημα έχουν ταχθεί δυναμικά κατά της πολιτικής της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Δεύτερο, ότι στο σύνολο των δηλώσεών του γίνεται αναφορά κατά κύριο λόγο στη «μεγάλη δημοκρατική παράταξη» που έχει αντικαταστήσει κάθε αναφορά στο ΠΑΣΟΚ, το οποίο, μάλιστα, έχει αρχίσει «περιέργως» να απουσιάζει και από τις δηλώσεις άλλων κορυφαίων στελεχών του κόμματος.

Ιδιαίτερα αυτό το δεύτερο δεν βρίσκεται ίσως μακριά από θέσεις και απόψεις που έχουν διατυπωθεί τα τελευταία χρόνια από ορισμένα στελέχη του ΠΑΣΟΚ, όπως ο νυν γραμματέας Μιχ. Χρυσοχοϊδης, αλλά και από τον ίδιο τον Γιωργάκη Παπανδρέου, πα-

λιότερα, για την ανάγκη δημιουργίας ενός «νέου κόμματος». Που σημαίνει ότι, αν δεν αλλάξει το κλίμα υπέρ του ΠΑΣΟΚ, δεν αποκλείεται να επιδιώξουν αλλαγή, όχι της πολιτικής που έχουν χαράξει, αλλά του ίδιου του κόμματος· έτσι η «επανίδρυση» του ΠΑΣΟΚ θα αποτελέσει την απάντηση στην επανίδρυση του... κράτους που ευαγγελίζεται η Ν.Δ.

Στο μεταξύ όμως, ο Γιωργάκης και το περιβάλλον του, με τη συμμετοχή πλέον και της πλειονότητας των στελεχών, που τον βλέπουν σαν την τελευταία ευκαιρία του κόμματος, επιμένουν σε όσα δήλωσε ο ίδιος αμέσως μετά την ανακοίνωση της υποψηφιότητάς του για την προεδρία. Συγκεκριμένα, είπε ότι μέχρι την πραγματοποίηση του έκτακτου συνεδρίου, στο οποίο θα εκλεγεί και επίσημα πρόεδρος, θα περιοδεύσει σε όλη την Ελλάδα –ευκαιρία να τη γνωρίσει!– όπου θα έχει «ανοιχτό διάλογο με την κοινωνία», με αντικείμενο το πρόγραμμα της επόμενης τετραε-

τίας, το οποίο θα παρουσιάσει ο ίδιος κατά την επίσημη έναρξη της προεκλογικής περιόδου. Όπως τόνισε, «πιστεύει ακράδαντα στη συμμετοχή του πολίτη» –θα γελάσουμε βέβαια όταν τελικά θα μας παρουσιάσουν σαν «προγραμματική συζήτηση με την κοινωνία» τις βαρύγδουπες ομιλίες του και τα πλατιά χαμόγελα με τις χειραψίες που μοιράζει απλόχερα ο Γιωργάκης στις περιοδείες αυτές, όπως είδαμε μέχρι τώρα στην Αχαΐα, τη Θράκη και αλλού.

Πόσες δυνατότητες έχει τώρα ο Γιωργάκης να παρουσιάσει ένα πραγματικό προεκλογικό πρόγραμμα; Μάλλον καμία. Πράγμα που φαίνεται άλλωστε από τις αφελώς γενικόλογες και ουσιαστικά «απολιτικές» δηλώσεις που κάνει καθημερινά.

Ο ακόμα πρωθυπουργός της χώρας Κώστας Σημίτης έχει οπωσδήποτε τεράστιες ευθύνες για την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στη χώρα. Ωστόσο, επιδεικνύοντας τουλάχιστον μεγαλύτερη σταθερότητα ως προς τις προθέσεις του, κατά τη δήλωση της παραίτησής του από την ηγεσία του κόμματος έκανε δύο καίριες επισημάνσεις. Τόνισε την ανάγκη να συνεχιστεί το πρόγραμμα που έχει εκπονήσει ο ίδιος, διευκρινίζοντας ότι ο νέος πρόεδρος του κόμματος είναι δεσμευμένος από τον Προϋπολογισμό της κυβέρνησης που ψηφίστηκε από τη Βουλή τον περασμένο μήνα. Επίσης, ξεκαθάρισε ότι τα ψηφοδέλτια για τις επικείμενες εκλογές δεν πρόκειται να αλλάξουν και, για να είναι σίγουρος ότι δεν πρόκειται να υπάρξουν εκπλήξεις, πρόσθεσε ότι, παραμένοντας πρωθυπουργός μέχρι τη διεξαγωγή των εκλογών, θα είναι παρών και στον αγώνα του ΠΑΣΟΚ για μια εκλογική νίκη.

Έπειτα από όλα αυτά, γίνεται φανερό ότι ο Γιωργάκης, παρά τα όσα διακηρύσσει, δεν έχει καμία δυνατότητα ουσιαστικών αλλαγών. Άλλωστε, ο ίδιος ισχυρίζεται, για λόγους προεκλογικής σκοπιμότητας, ότι θα βασιστεί στις αρχές του Ανδρέα Παπανδρέου και του Κώστα Σημίτη, πράγμα που σημαίνει ότι η πολυδιαφημισμένη «ανανέωση» θα μοιάζει μάλλον με «αναπαλαίωση».

Κι έπειτα, ποιες αλλαγές θα μπορούσε να επιφέρει και σε ποιους τομείς; Μέχρι τώρα ο ίδιος δεν έχει ασχοληθεί ποτέ με πραγματικά καθημερινά προβλήματα της κοινωνίας ή των εργαζο-

ΤΟ ΝΕΟ ΜΕΓΑΛΟ ΧΑΡΤΙ

Το μεγάλο χαρτί δεν ρίχτηκε ακόμα στο τραπέζι. Η «μεγάλη συνενόηση» όπως την έχουν κωδικοποιήσει οι γνωρίζοντες, και αποκαλύπτει σήμερα το Αντί, είναι η προσχώρηση και του Κ. Λαλιώτη στο στρατόπεδο του Γιωργάκη. Με επιμέλεια διοχετεύονται από καιρό τώρα, με τα δημοσιογραφικά βαποράκια, «οι αντιρρήσεις του Κ. Λαλιώτη στις τελευταίες κομματικές διεργασίες και την ανάδειξη του Γιώργου Παπανδρέου σε Πρόεδρο του Κινήματος».

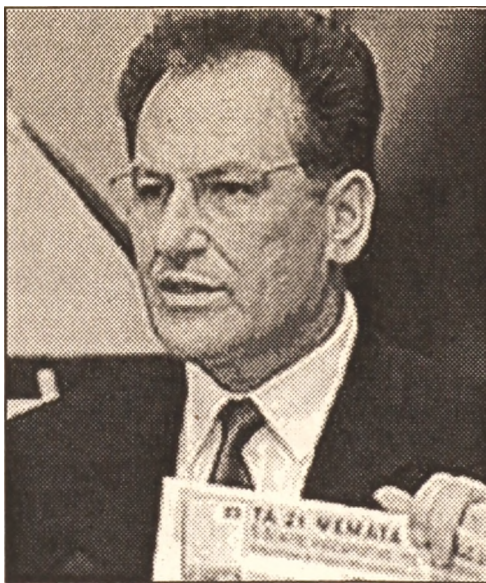
Ο Κ. Λαλιώτης, διακρίθηκε από παλιά για τον πολιτικό κυνισμό του και τα μετρημένα του βήματα. Έχει αναμιχθεί σε κάθε αμαρτωλό έργο των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ. Δική του και η σύλληψη της ιδέας για τον «μαθηματικό τύπο». Και άλλα πολλά. Με πολλή προσοχή, καθ' όλο το τελευταίο διάστημα ο οπαδός της «ρεάλ πολιτικής» Κ. Λαλιώτης μελετά προσεκτικά τις κινήσεις του. Το μόνο βέβαιο είναι ότι επελέγη η στιγμή που θα αναγγείλει την θετική του ψήφο για τον Γιωργάκη: Θα γίνει αμέσως μετά το «συνέδριο» του ΠΑΣΟΚ. Θα βγει και θα πει: «Αφού ο λαός του ΠΑΣΟΚ απεφάσισε, συμφωνώ κι εγώ». Εξάλλου ο Κ. Σημίτης θα έχει ήδη αποστασιοποιηθεί και απλώς θα διεκπεραιώνει την απόσυρσή του.

Μοιάζει το σχέδιο Λαλιώτη-Γιωργάκη «αρκετά σατανικό» αλλά σύμφωνα με τις ασφαλείς πληροφορίες του περιοδικού –οι οποίες έρχονται από το περιβάλλον του Γιωργάκη και διασταυρώνονται από το περιβάλλον Λαλιώτη– η μεθόδευση είναι απλή και συγκεκριμένη:

Συντήρηση των φημών περί «δυσανεστημένου» Λαλιώτη, ενδυνάμωση της θολούρας περί των προθέσεών του και παρέμβαση την κρίσιμη στιγμή: Λίγο μετά το συνέδριο οπότε ο χρόνος που θα απομένει θα είναι συντομος μεν αρκετός όμως για παραστάσεις, εναγκαλισμούς, κοινές εμφανίσεις κ.λπ.

Ο Σολωμός διατύπωσε πολύ περιεκτικά:

Δυστυχισμένε μου λαέ, καλέ και ηγαπημένε,
Πάντοτε ευκολοπίστευτε και παντα προδομένε.

μένων, όπως αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι ποτέ δεν έχει εκφράσει συγκεκριμένη άποψη ή θέση για συγκεκριμένα προβλήματα που τέθηκαν κατά καιρούς, όπως δεν έχει ασχοληθεί και με θέματα της υπαίθρου, την οποία μέχρι τώρα δεν γνωρίζει καν.

Επίσης δεν είναι γνωστό τι θα κάνει για το τεράστιο πρόβλημα της ανεργίας και της αυξανόμενης φτώχειας, για την υγεία, για την παιδεία, όπως και για τα φαινόμενα της εκτεταμένης διαπλοκής και διαφθοράς που εκδηλώνονται πλέον φανερά, έχοντας αγκαλιάσει ολόκληρο τον κομματικό και τον κρατικό μηχανισμό. Καθημερινά η κυβέρνηση υποχρεώνεται σε συνεχείς υποχωρήσεις και

άνομες παραχωρήσεις, σε ουσιαστικό ξεπούλημα του εθνικού πλούτου προς το μεγάλο κεφάλαιο, σε βάρος του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής για τους πολίτες, πράγμα που κατοχυρώνει και νομοθετικά με τις ρυθμίσεις που περνά το ΠΑΣΟΚ από τη Βουλή.

Γι' αυτό και οι όχι αβάσιμες υπόνοιες ότι, μεταξύ εκείνων που συνέβαλαν στην υποχρεωτική «ανανέωση» της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ, περιλαμβάνονται και εκπρόσωποι του μεγάλου κεφαλαίου και κάποιων διαπλεκομένων οικονομικών συγκροτημάτων, τα οποία βεβαίως θέλουν τη με κάθε μέσο παραμονή του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία.

Από εκεί και πέρα, μια ενδεχόμενη νί-

κη του υπό τον Γιωργάκη Παπανδρέου ΠΑΣΟΚ –ή ενός «νέου» κόμματος– στις εκλογές του ερχόμενου Μαρτίου, είναι βέβαιο ότι εκτός από το σημερινό εσωτερικό οικονομικό και πολιτικό κατεστημένο, θα ικανοποιήσει επίσης τα μέγιστα κάποια ξένα κέντρα και κυρίως την Ουάσιγκτον, η οποία επείγεται να λύσει το συντομότερο τα προβλήματα της Κύπρου και του Αιγαίου, ώστε να μπορέσει να προχωρήσει σε κάποια άλλα σχέδια, που αφορούν ευρύτερα την Ευρώπη και τηβ Μέση Ανατολή και στα οποία ο «φίλος Παπανδρέου» μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμος.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΟΣ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΠΑΡΙ Κ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΥΡΟΥ Ο ΧΡΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΑΣ

Μία γενική θεώρηση όλου του φάσματος
συναλλαγής πολιτικών-πολιτών

Με κριτικό επίλογο του Πάρι Τακόπουλου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΡΟΜΩΝ

Τηλ.: 210 26.17.648

**Εκλογές: Η μεγάλη στιγμή του πολίτη, ή,
η μεγάλη ευκαιρία του πολιτικού;**

Μας τάζουνε τον ουρανό με τ' άστρα, μας υπόσχονται λαγούς με πετραχήλια για να πάρουν την ψήφο μας. Τι την θέλουν; Τι θα την κάνουν; Μήπως είναι ώρα να δούμε τι απέγινε η ψήφος που δώσαμε στο παρελθόν, πόσες υποσχέσεις γίνανε πραγματικότητα, αν η εξουσία που τους δώσαμε χρησίμεψε για το δικό μας ή, μήπως, για το δικό τους καλό; Ποιοι είναι οι ωφελημένοι από την ψήφο μας; Είδαμε τίποτε καλό κι εμείς, ή, όλα για εκείνους, για τους Μαυρογιαλούς. Διαφέρουν μεταξύ τους, έχουμε στ' αλήθεια δικαίωμα επιλογής, ή μιά απ' τα ίδια όλοι κι ό,τι και να ψηφίσουμε: εμείς χαμένοι, αυτοί κερδισμένοι.

ΔΥΟ ΔΥΟ

Ο γνωστός σας Γιάννης Ρουμπάτης (τέως ευρωβουλευτής ελέω σκανδάλου Κοσκωτά) υποδέχθηκε τον Γιωργάκη στο ραδιομέγαρο την Παρασκευή 9.1.2004 για να μιλήσουν από ραδιοφώνου. Εκτός προγράμματος θυμήθηκαν και τα παλιά: Τότε που πάλευαν κι οι δύο να βοηθήσουν τον δρ Γιώργο Κοσκωτά. Μετά μίλησαν για τα σημερινά προβλήματα. Και την πέταξε ο Γιωργάκης για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Θα μου πείτε πρώτα βγαίνει η ψυχή και ύστερα κόβεται το χούι. Ρουμπάτης-Γιωργάκης: το δίδυμο της αμερικανοπληξίας και της κοσκωτομανίας

ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΝΕΙ ΠΟΛΛΑ ΜΑΖΙ...

«Ο Γ. Παπανδρέου είναι πολύ καλός φίλος. Έχουμε κάνει πολλά μαζί στη διάρκεια των τελευταίων ετών». Αυτά δήλωσε ο φίλος του Γιωργάκη Αμερικανός ΥΠΕΞ κύριος Κόλιν Πάουελ. Διότι οι φιλίες δεν κρύβονται και δηλώνονται

Χ.Ν.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΙ

Τι ρωτάτε, ρε, ποιος θα είναι πρωθυπουργός, αν βγει ο Γιωργάκης; Αυτός που ήταν και επί Ανδρέα... Ο Λιβάνης.

Σία Τσαχπινόγλου

ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΝΟΙΕΣ

Η εθνική μας παράνοια τον τελευταίο καιρό χτυπάει κόκκινο! Το Πασόκ θεωρεί τον Σημίτη το μεγάλο του ατού, αλλά διαλέγει Γιωργάκη για εκλογές. Πάνω εκεί αρχίζουν τα θαύματα: ο αμερικανικής κουλτούρας υπουργός θεωρείται «απελευθερωτής» από τους παραδοσιακά αντιαμερικανούς Έλληνες. Οι οποίοι, αντιαμερικανοί – αντιιμπεριαλιστές κ.ά. συμπατριώτες μας, είναι πρωταθλητές στον καταναλωτισμό, δηλαδή σ' ένα κατ' εξοχήν χόμπι της αμερικανικής κοινωνίας, της consumer society. Κι άλλα θαύματα στη συνέχεια. Το Χρηματιστήριο που ήταν βιδωμένο στις 2.000 μονάδες, προσεγγίζει τις 2.500, για να καταδείξει τον ενθουσιασμό των επενδυτών. Οι προβεβλημένοι εκσυγχρονιστές Χριστοδουλάκης-Βερελής-Γιάννος-Πασχαλίδης-Πρωτόπαπας ρίχνονται στα αζήτητα. Ο τόπος έχει δύο αρχηγούς, με δύο –εκ διαμέτρου αντίθετες– πολιτικές. Αυτό κι αν είναι θαύμα. Και τραγωδία μαζί. Ο Αρσένης, χωρίς επίσημο πόστο, προαναγγέλλει δραματική μεταβολή της οικονομικής πολιτικής την οποία υποστηρίζει πάντως

του Χρ. Παπανίκου

σθεναρά και στο εσωτερικό και στην Ε.Ε., ο, ακόμη, πρωθυπουργός κ. Σημίτης. Η παράνοια της παράνοιας δηλαδή. Διερωτώμαι πάντως γιατί δεν υποβάλει πρόταση μομφής η Ν.Δ. Έχει κύρος αυτός ο πρωθυπουργός να κυβερνάει, ακόμη, τη χώρα, η οποία μάλιστα βαδίζει προς εκλογές. Με τις μπαθαθικού τύπου εξελίξεις στο κυβερνών κόμμα δεν παραβιάζονται διόλου το Σύνταγμα και οι νόμοι αυτής της χώρας; Έχουμε έναν τύποις πρωθυπουργό, που όμως δεν ασκεί πλέον εξουσία, κι έναν μελλοντικό αρχηγό, που, απύπως, έχει συγκεντρώσει όλη την εξουσία στα χέρια του. Τι λέει επ' αυτού η Βούλη και ο σώφρων πρόεδρος της; Όταν μάλιστα επίκεινται κρίσιμες συνομιλίες για Αιγαίο και Κυπριακό κι όταν εντείνονται οι αμερικανικές πιέσεις ώστε να λυθούν, επ' αμοιβαιότητα, όλες οι κρατούσες εκκρεμότητες; Πόσο μπορεί κανείς να έχει εμπιστοσύνη σ' αυτή την κυβέρνηση που πρωτεύων πια στόχος της είναι η διατήρησή της στην εξουσία κι όχι η προάσπιση των εθνικών συμφερόντων;

Μάνος Στεφανίδης

ΜΗ ΚΡΑΤΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Τη θέση του υπέρ της ίδρυσης «μη κρατικών πανεπιστημίων» αποκάλυψε την περασμένη Δευτέρα το «παιδί της Αλλαγής». Πρόκειται, λέει, για διαφορετική πρόταση από εκείνη των ιδιωτικών πανεπιστημίων της Ν.Δ. Δεν

ξέρω γιατί, αλλά κάτι μου θυμίζει εδώ την 5ετή Συμφωνία του 1983 για την «αποχώρηση» των αμερικανικών βάσεων. Όχι, δεν είναι επειδή θα αναγνωριστούν έτσι τα πτυχία του DEREΕ και του ACT. Κάτι άλλο είναι που συνδέεται

με τη διαφορά ανάμεσα στις «ιδιωτικοποιήσεις» και τις «αποκρατικοποιήσεις» ή ακόμη ανάμεσα στις συντάξεις των 150.000 και των 152.000 δραχμών. Δυστυχώς, μου διαφεύγει. Όμως κάποια σχέση πρέπει να έχει με τη λέξη «διαφορά».

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

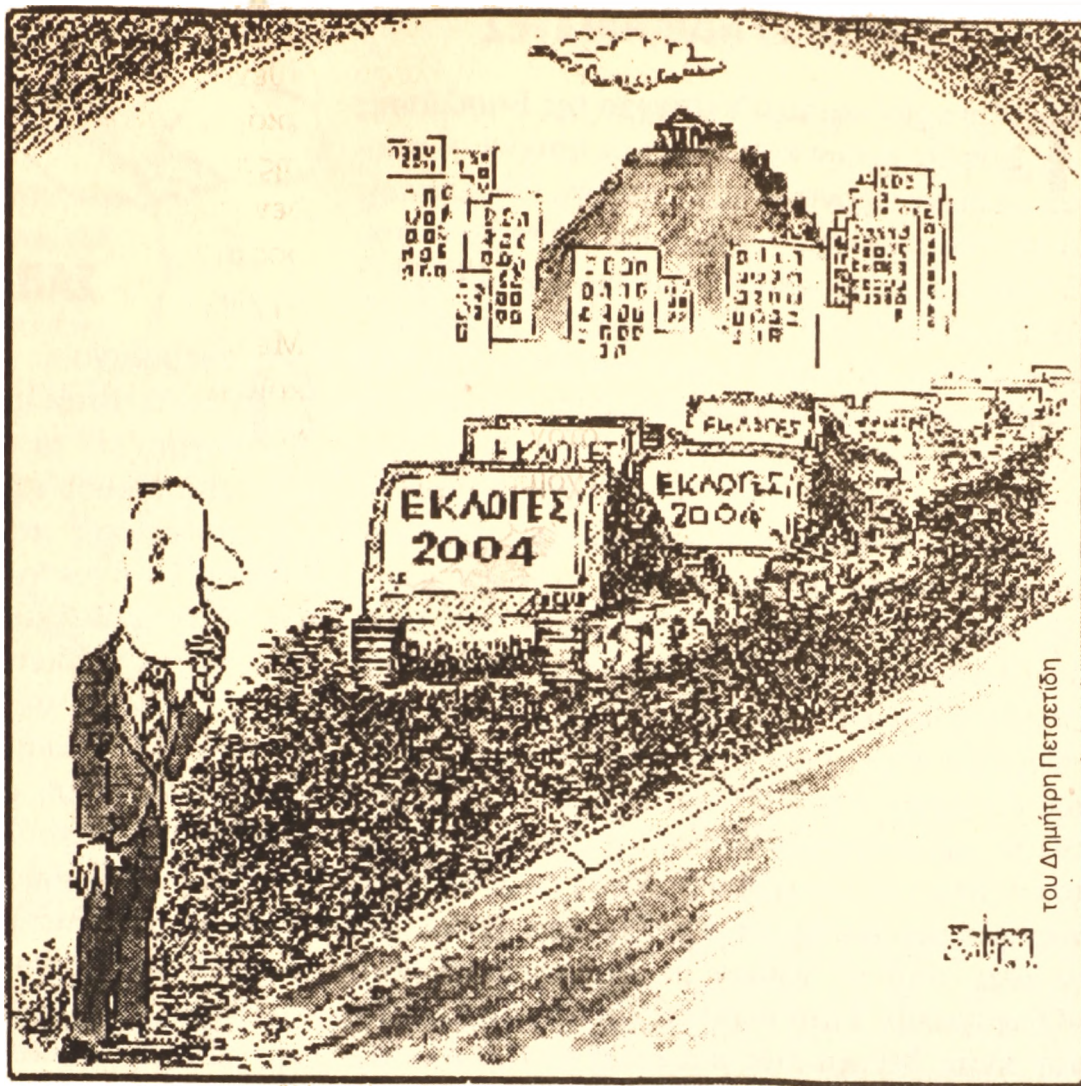
Η πιο δημοκρατική εκλογή αρχηγού του Κινήματος που διεξήχθη έως τώρα. Έτσι χαρακτηρίζουν οι σύντροφοι της Χαριλάου Τρικούπη το νέο σύστημα εκλογής που προτείνει «το παιδί της Αλλαγής» για την εκλογή του. Δεν θα ρωτήσουμε ούτε γιατί δεν βρέθηκε έστω κι ένας εικονικός αντίπαλος, ούτε βάσει ποιας αρχής δικαιούται ένας υποψήφιος να ορίζει

τους κανόνες εκλογής του. Αυτά τα έχουμε ήδη πει. Μία διευκρίνιση μόνο για το μπερδεμα με τις ημερομηνίες. Έκτακτο Συνέδριο στις 6/2 για να εγκριθεί η νέα διαδικασία. Εκλογή του νέου αρχηγού από τα μέλη και τους «φίλους» στις 8/2. Προθεσμία για την υποβολή υποψηφιοτήτων; Ή μήπως καταργήθηκε κι αυτή από τη νέα διαδικασία;

Α.Κ.

ΝΕΑ ΣΥΝΘΗΜΑΤΑ

Ολα τα 'χουμε δει, είδαμε –ή μάλλον ακούσαμε– και κλωνοποιημένες απόψεις, κλωνοποιημένα συνθήματα. Ο Γιωργάκης στο Καλέντζι μιμήθηκε το μεγάλο συνθηματολόγο μπαμπά του, όμως εκ στόματος νεοσσού τι άλλο εξελεύσεται παρά κρα; Διαβάστε λοιπόν τι είπε συγκινημένο το παιντί-αρχηγός: «Αυτό δεν είναι προσκύνημα, είναι κίνημα –κάνει και ρίμα– είναι νέο μήνυμα, είναι νέο ξεκίνημα –εδώ ελαφρώς τα μπερδεύει νοηματικά παρ' ότι εξακολουθεί να... κερδίζει λυρικά– και δεν έχω νέα να σας πω! (sic). Ε, όχι και δεν έχει νέα να μας πει πατέρα! Ας μας πει απλώς τι έχει συνεννοηθεί για το Αιγαίο με τον Πάουελ και τον Μίλερ. (Κλείνει η παρένθεση.) Εσείς δώσατε το σύνθημα, εσείς δώσατε το νέο ξεκίνημα». Εδώ ο αρχηγός νοηματικά χάνει τ' αβγά και τα πασχάλια. Αλλά δεν έχει σημασία. Αρκεί που παραληρεί ο λαός και που κλωνοποιούνται τα συνθήματα, τα από

τριακονταετίας δρομολογημένα:
Εδώ και τώρα αλλαγή
Νέο μήνυμα, νέο ξεκίνημα

Χάσαμε τη θεία ΣΤΟΠ
(παλαιό πλην αγέραστο σύνθημα κ.λπ.)

Σία Τσαχπινόγλου

ΜΑΥΡΟΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΤΕΣ

Μαύρα Πανιά. Μαύρα κι άραχλα. Πίσσα κατράμι. Ο ορισμός του μέλανος. Του μέλανος ζωμού. Το ζουμί των εκσυγχρονιστών λοιπόν προτίθεται να βγάξει ο Γιωργάκης ο Βου του Αα. Κι έπειτα η σειρά των ιστορικών στελεχών που ταυτίστηκαν με τον Σημίτη και την παρέα του. Ξένο σώμα όλοι αυτοί δηλαδή πια! Ε, αυτά είναι ψωμοτύρι για τους Πασόκους· αρκεί να βρίσκονται στο γκουβέρνο. Τα υπόλοιπα τα ιδεολογικο-σοσιαλοπροσωπικά τα βρίσκουν. Μια με Άκη, μια με Νεονάκη, την άλλη μ' Ακριβάκη, αραιά και πού με Σάκη (όχι τον Ρουβά, τον Πεπονή), Τρίτη και δεκατρείς με Χριστοδουλάκη και πάει λέγοντας. Ακόμη και με τον Λαλιώτη επίκειται χοντρό παιχνίδι. Μόνο που τώρα τα πράγματα είναι οριστικώς δύσκολα για πολλούς πρώην αστέρες. Σου λέει

πως Πρωτόπαπας, Βερελής, Χριστοδουλάκης, Ρέππας, Γιάννα, Βάσω, Ευθυμίου και κυρίως ο σκανδαλόφρων ασυνταγματολόγος Βενιζέλος, ο προκλητικός δελφίνος που δεν είναι πια αλλά θα εμφανίζεται του λοιπού στο Δελφινάριο με την Έλντα Πανοπούλου, στη μαύρα λίστα. Όλοι black list! Κόβονται σιγά σιγά και στο μουγκό. Μαύροι εκσυγχρονιστές. Σαν να μην υπήρξαν ποτέ. Άνοιξε η μαύρη γη και τους κατάπιε. Σου λέει τον τρώει ο άλλος τον Γιωργάκη μετά το Ηράκλειο να πάει και στα Χανιά για να βοηθήσει και τον δικό του –τον Νίκο, ντε!– αλλά ο δικός μας στριτζώνει τα πόδια. Ε, όχι και τον Χριστοδουλάκη φέρεται ειπών. Φίδι μαύρο, αγαπητοί!

Τζιμ Μπάκης

ΑΘΑΝΑΤΕ ΜΠΟΣΤ!

Με το να χρησιμοποιούμε συχνά-πυκνά τις υπέροχες εκφράσεις σου για τα όσα τραγελαφικά συμβαίνουν πάντα στον τόπο, θεώρησε ένα ίσως χρυσοπληρωμένο αλλά ακαλλιέργητο τζίνι της ΕΤ ότι ζεις –οκτώ ακριβώς χρόνια από το θάνατό σου. Έτσι, τηλεφώνησε τις παραμονές του 2004 στη Μαρία Μποσταντζόγλου και σε ζήτησε για συνέντευξη. Αθάνατη ΕΤ! ΥΓ.: Μέντη, και εμείς σε αναζητούμε.

P.A.

ΑΓΓΛΙΚΑ

Και τώρα τι θα γίνουν οι κ. Βέλτσος, Τσουκαλός, Φωτεινή και σία: Απλώς σία κι αράξαμε. Βλέπετε παραμερίζονται οι γαλλομαθείς και οι γερμανομαθείς διανοούμενοι υπέρ των αγγλοφώνων τεχνοκρατών και μάλιστα με αμερικανική προφορά. Did you get it guys the message? To piasate to mhnyma filoi?

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Πώς ν' αλλάξει το καθεστώς; Αδύνατον. 15.000 συμβούλους έχει διορίσει το Πασόκ (προ)καταλαμβάνοντας κάθε εκδοχή κράτους. Και οι σύμβουλοι αυτοί ΔΕΝ απολύονται, αλλά διαιωνίζουν την Πασόκ αντίληψη εξουσίας υπό όποια κυβέρνηση. ΟΧΙ παίζουμε. Μόνον ο Γιωργάκης έχει 150 από δαύτους· ολόκληρος στρατός! Το Πασόκ είναι εδώ, ενωμένο δυνατό... Ο στρατός της Σωτηρίας τους μαζί.

Σία Τσαχπινόγλου

ΚΟΥΡΑΜΠΙΕΔΕΣ

Ός τις 31 Μαρτίου είναι το όριο που έχουν θέσει οι Αμερικανοί για να λυθεί η ελληνοτουρκική διαφορά με διακύβευμα το Αιγαίο. Έτσι απλά.

Αντιλαμβάνεστε βέβαια πως πρόκειται για ένα ζήτημα do ut des, εφόσον αυτό είναι το πρωταρχικό αξίωμα της διπλωματίας από καταβολής διπλωματίας. Εμείς όμως τι παραπάνω να δώσουμε για την υφαλοκρηπίδα και το Αιγαίο. Δώσαμε ήδη τους αεροδιαδρόμους χωρίς να υποχρεούμαστε, και μάλιστα οι Τούρκοι εξακολουθούν να είναι δυσαρεστημένοι (sic). Δώσαμε σιωπηλά μια σειρά γκρίζες νησίδες μετά τα 'μια κατ' ουσίαν αντίθετα προς τις συνθήκες της Λωζάννης και της Ζυρίχης.

Επιτρέψαμε sotto voce ουδέτερες ζώνες στα χωρικά μας ύδατα και δημιουργήσαμε τετελεσμένα τα οποία αμφισβητούν τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας. Τι θα προσφέρουμε λοιπόν στους γείτονές μας στο αμέσως προσεχές μέλλον; Ελπίζω και εύχομαι μόνο κουραμπιέδες.

Στέφανος Προτεστάκις

ΜΑΥΡΟΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΕΣ

Τρίτη πρωί και το οδόστρωμα της Βασιλίσσης Σοφίας έχουν καταλάβει οι μαύροι οι απολυμένοι φροντιστές της, πρώην, Ολυμπιακής με το συνδικαλιστικό τους φορέα. Στο πανό που δεσπόζει, η επιγραφή εκπληκτική: ΓΙΩΡΓΟ ΔΩΣΕ ΛΥΣΗ ΤΩΡΑ. Ρε παιδιά, δεν έγινε ακόμη η αλλαγή εξουσίας. Και εν πάση περιπτώσει ο Σημίτης οχτώ χρόνια πρωθυπουργός ήτανε, γιατί δεν έδωσε λύση; ('Η, μάλλον, λύσεις έδωσε, μόνο που ήταν αμελέτητες και απρόσφορες και κατάντησαν τον Εθνικό Αερομεταφορέα εκεί που τον κατάντησαν στ' αμελέτητα). Αν πεις ο Βερελής; Αυτός κι αν έδωσε λύσεις! Τώρα εσείς, παιδιά, γιατί περιμένετε πάλι λύσεις απ' το Πασόκ; Δεν τους μάθατε τόσα χρόνια; Και μάλιστα από το γιο του ιδρυτή του Κινήματος, ο οποίος πρώτος απαξίωσε την «Ολυμπιακή» παραδίδοντάς τη στα λαμόγια του κόμματος, τον Ακριβάκη και τον κ. Σταύρο; Δηλαδή ο Γιώργος είναι ανεύθυνος; Δεν συμμετείχε στην κυβέρνηση; Δεν πέταγε όλα αυτά τα χρόνια με την προβληματική «Ολυμπιακή»; Γιατί τώρα θα κάνει το θαύμα; Θα μου πείτε βέβαια πως και εσάς το Πασόκ σάς διόρισε άρα από το Πασόκ ζητάτε τα ρέστα. Σωστό κι αυτό.

Τζιμ Μπούκης

ΣΑΠΙΑ ΦΡΟΥΤΑ

Ο αμερικανικής επινεύσεως σημιτικός (αυτοεξευτελιστικός) ελιγμός είναι φυσικό να ανατρέπει τα σχέδια της Ν.Δ. και τη θεωρία περί ώριμου φρούτου και περί αναπόφευκτης πασοκικής παρακμής. Ο Γιωργάκης που κατέστη Giorgos για τις ανάγκες της πολιτικής των ΗΠΑ σε Βαλκάνια και Αιγαίο -το οποίο Αιγαίο πρέπει να διευθετηθεί ως τις 31 Μαρτίου- και τα ποικίλα σενάρια που προβάλλονται σ' εσωτερικό και εξωτερικό, επιβάλλουν στους ρηγυλλάριους άμεση αφύπνιση. Οι εξυπνακισμοί του Παναγιωτόπουλου και η υπναλέα αυταρέσκεια των υπολοίπων δεν αρκούν για να φέρουν στη Ν.Δ. την πολυπόθητη νίκη.

Ο πολυθρυλούμενος άσος στο μανίχι του κ. Σημίτη ήταν απλώς η πολιτική του αυτοκατάργηση (αμερικανιστί extinction) και βέβαια ας μην τρέφει κανείς αυταπάτες για το ποιοι θέλουν σφύδρα τον Γιωργάκη αρχηγό (Και δεν εννοώ μόνο τους διαπλεκόμενους).

Κατά τ' άλλα με ευχαριστίες προς τους Αμερικανούς ξεκίνησε τη θητεία του ο απαραμύλλος πρωθυπουργός και επαρκέστερος όλων των προζατόχων του κ. Σημίτη, με αμερικανικό ζατευόδιο αποχωρεί τώρα νύκτωρ και χωρίς να υποστεί την κρίση του ελληνικού λαού για το έργο του. Βλέπετε το κυρίαρχο σενάριο δεν θέλει αξιολόγηση ή δικαιοσύνη, αλλά απλώς διευθέτηση (αμερικανιστί arrangement). Τα σάπια φρούτα στις Δημοκρατίες της μπανάνας τα κάνουν κομπόστα και κονσέρβες. Σ' εμάς πρωθυπουργούς, προέδρους και βάλε. Ποιοι είναι οι περισσότεροι προοδευμένοι ας το κρίνετε μόνοι σας, αγαπητοί αναγνώστες.

Στέφανος Προτεστάκις

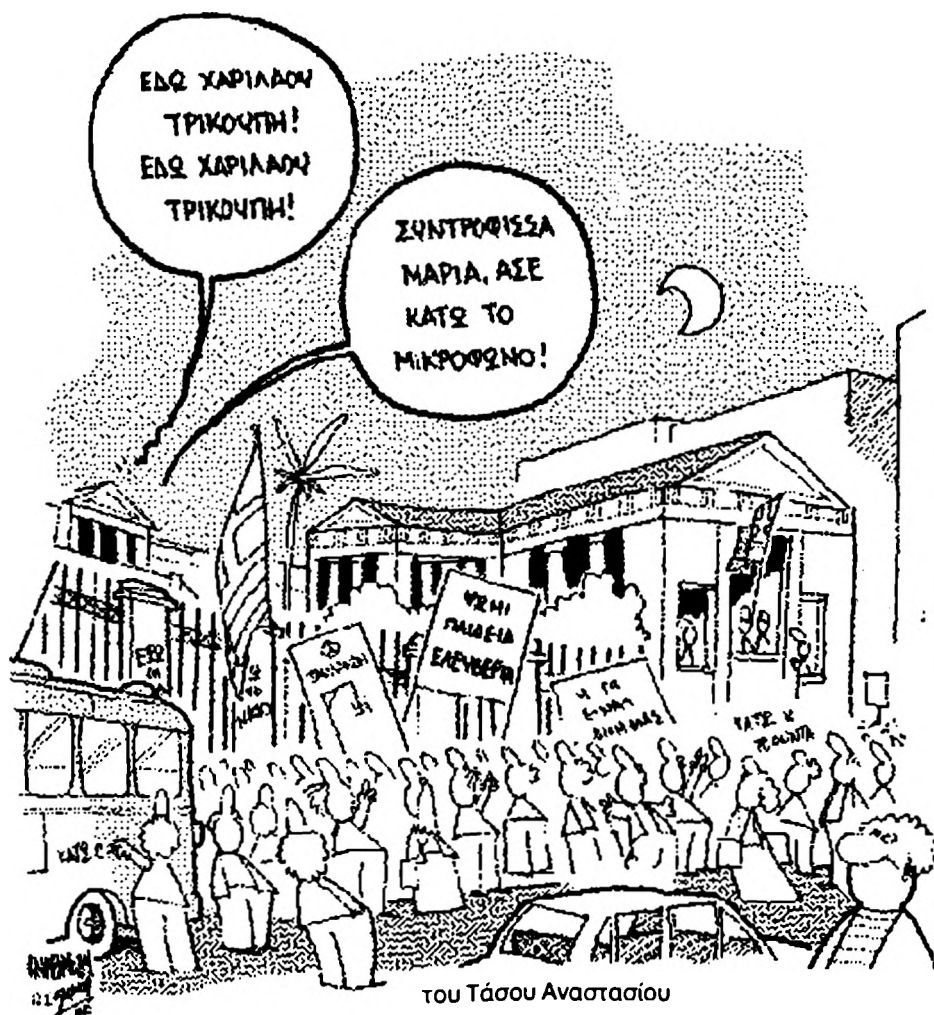
ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΑ ΑΝΑΠΗΡΟΙ;

Ε, λοιπόν, θέλω να είμαι «τσαλακωμένος άνθρωπος» κι ας με βλέπουν επιτιμητικά ένιοι «διανοούμενοι» που δεν αντιλαμβάνονται την ιστορική κρίση στην οποία βρισκόμαστε, που δεν ψυχανεμίζονται το μεταίχμιο του δυτικού κόσμου και που, ως μάγειροι της πιο αυτιστικής, της πιο φιλισταϊκής ευτυχίας, αρνούνται να δουν ό,τι βλέπει η πλειονότητα του πλανήτη. «Έστω τσαλακωμένος, δείξε τα χέρια σου», που θα 'λεγε κι ο ποιητής σαν

ευχή και κατάρα για τη νέα χρονιά που άρχισε και που δεν θα την καταστήσουν καλύτερη ή χειρότερη, τα διατεταγμένα ευχολόγια που ακούγονται σε καταιγιστικούς ρυθμούς αυτές τις μέρες. Εγώ θέλω σε κάτι να ελπίσω, σε κάτι να πιστέψω, κι αυτό το κάτι δεν το βρίσκω στις θηριώδεις βεβαιότητες της εξουσίας κάθε μορφής. Αντίθετα, το βρίσκω στην ομολογία της αδυναμίας, στην παραδοχή της κρίσης, στην ταπεινή έκθεση της πληγής,

στο σώμα που εκτίθεται και διακινδυνεύει για να προστατεύσει και τα δικά μου ατομικά δικαιώματα, και τις δικές μου δημοκρατικές ελευθερίες. Εκτός κι αν το οργουελιανό μάτι του Μεγάλου Αδελφού, που είναι πια ψηλαφητή όσο και απεχθής πραγματικότητα, ενδιαφέρεται περισσότερο για την ατομική του ασφάλεια κι όχι για την προσωπική του εξουσία. Ασφάλεια της ανασφάλειας δηλαδή. Όπερ άτοπον.

Μ.Σ.

ΕΚΛΟΓΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Φαίνεται ότι στο ΠΑΣΟΚ δεν είναι σίγουροι ότι θα κερδίσουν τις εκλογές και γι' αυτό προετοιμάζονται για εκλογική αναμέτρηση μέσα στο 2005, φέρνοντας στο προσκήνιο την θεωρία περί «δεξιάς παρένθεσης». Και αυτό επειδή στη συζήτηση στη Βουλή για τον εκλογικό νόμο ο κ. Σκανδαλίδης έκανε δεκτή πρόταση βουλευτή του ΠΑΣΟΚ, σύμφωνα με την οποία θα διεξαχθούν εκλογές με το σύστημα της λίστας στην περίπτωση που η νέα αναμέτρηση γίνει μέσα σε 18 μήνες από την προηγούμενη, αντί του έτους που ισχύει σήμερα βάσει του νόμου Κούβελα. Εντάξει, τα πράγματα δείχνουν ότι θα είναι αμφίρροπα αλλά καλού-κακού ως ετοιμαζόμαστε –σκέφθηκαν στη κυβέρνηση– και για το ενδεχόμενο να ηττηθούμε. Οπότε τινάζονται στον αέρα οι δεσμεύσεις Σημίτη ότι το ΠΑΣΟΚ θα καταλήξει σε συμφωνία για εκλογή Προέδρου Δημοκρατίας, έτσι ώστε ο τύπος να μην οδηγηθεί πάλι σε κάλπες.

Σως

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΝΩΜΕΝΕΣ

Νέος άνεμος πνέει στο ΠΑΣΟΚ: Η απόδειξη είναι ότι στο πλευρό του νέου ηγέτη θα βρίσκεται η Μαργαρίτα Παπανδρέου, παρέχοντας την ανάλογη συμπαράσταση. Με τη Δήμητρα όμως τι θα γίνει, βρε παιδιά, δεν ήρθε η ώρα να βρει και αυτή μια θέση στα ψηφοδέλτια; Έτσι θα μείνει, ιστορικά αδικαίωτη;

ΑΠΟΡΙΕΣ

Τελικά ποιος είναι ο πρωθυπουργός; Παραμένει ακόμη ο κ. Σημίτης; Ψάχνουμε τα κανάλια αλλά όλο στον Γιώργο πέφτουμε. Είπαμε, είναι κοντός αλλά όχι και να εξαφανιστεί έτσι από τις οθόνες...

Σως

ΚΥΡΙΟΝ Τ. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΕΡΟΝ

Εκλαμπρότατε, μένω εμβρόντητος με τη στάση Σας. Εσείς, η μεγάλη δημοκρατική παράταξη που γκρεμίσατε τη Δε(κς)ά δεν είστε που θεσμοθετήσατε τον πολιτικό γάμο, κάνοντας μια μεγάλη τομή στις αναχρονιστικές παραδόσεις; Πώς σήμερα υπό το φως των προβολέων (επαι)εισάγεται το θεσμό του αρραβώνος και δη μετά δαχτυλιδίου; Είναι σοβαρά πράγματα αυτά;

Σεβασμιότατε, αν και είναι γνωστή η απέχθειά σας για οτιδήποτε σχετίζεται με το λαϊκό στοιχείο (ενώ αντιθέτως είναι έκδηλη η ροπή σας προς το λαϊκισμό) αντλήσατε πολιτική και συσσωρευμένη εμπειρία από τη ρήση «το στοίβειν διά του αρραβώνος». Έτσι χαμένη-κερδισμένη η εταιρεία σας το Μάρτιο, ως νικητής (εικονικός βέβαια) θα εμφανιστείτε. Εύγε σας.

Σοφολογιότατε, πρέπει να σας συγχαρώ εκ βάθους καρδιάς για τη συνέπειά σας. Εδώ και οχτώ χρόνια εφαρμόσατε τις απευθείας αναθέσεις των μεγάλων έργων στους κόλπους σας μεγαλοεργολάβους, ένθερμους υποστηρικτές του Κινήματος. Με την τελευταία σας ζήτηση αναθέσατε απ' ευθείας την αρχηγία του κόμματός σας στον κ. Παπανδρέου το νεότερο αποδεικνύοντας τη συνέπεια λόγων και έργων.

Υψηλότατε, η Δε(κς)ά είναι προ των πυλών κι Εσείς εγκαταλείπεται το σκάφος χρίζοντας καπετάνιο το λουστρόμο του σκάφους, χωρίς τη συναίνεση των αξιωματικών σας. Το πλήρωμα μπορεί να ζητωκραυγάζει, αλλά αν η γαλέρα σας βυθιστεί τι θα απαντήσετε στους μετόχους και τους χρηματοδότες της εταιρείας σας;

Πολυχρονεμένε μου, όχι δεν θα σας συγχαρέσω ποτέ. Σκεφτήκατε ότι με την απόσυρσή Σας, εμείς το πόπολο θα στερηθούμε από τη χαρά να απολαμβάνουμε καθημερινά από την τηλεόραση το βιλάρχη κ. Προτόπαπα με τα εξάρτητα ελληνικά του και τον ποιητή της Αλλαγής κ. Χυτήρη; Τι θα απογίνουμε οι δύσμοιροι;

Ενδοξότατε, τώρα που (σας) αποφάσισαν να αναχωρήσετε από τα καθημερινά (η αλήθεια είναι ότι δεν σας πήγαινε η επαφή με τους υπηκόους) δεν είναι καιρός να προμηθευτείτε κανένα λεξικό της ελληνικής γλώσσας ή να κάνετε μερικές ώρες φροντιστήριο με το φίλο σας κ. Μπαμπινιώτη, για να βελτιώσετε ολίγον τα ελληνικά σας; Ποτέ δεν είναι αργά.

Τρισμέγιστε, είναι αλήθεια ότι ο συγγραφέας και συμβουλάτοράς σας κ. Ν. Θέμελης έβαλε μπρος για νέα τριλογία με τον τίτλο «Η μεγάλη του γένους απόσυρση». «Η Ελπίδα ήρθε από το Βορρά» και «Το καρπούζι ήταν μάπα». Και αν ναι, τελεί υπό την έγκρισή σας μια πράξη που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και προδοτική;

Μολ.

ΑΣΤΕΙΟ

Σε μια από τις πρώτες ενέργειές του ο Γιωργάκης πρότεινε στα υπόλοιπα κόμματα να υπογράψουν προεκλογικά την κοινή διακήρυξη της ολυμπιακής εκεχειρίας. Να το εκλάβουμε ως δείγμα πρώιμης αλλαγής των πολιτικών ηθών ή ως αστείο ανθρώπου... που λατρεύει τη γυμναστική; Και, κυρίως, έχει πάντοτε στο νου του τις υποσχέσεις που δίνει στην Κοντολίζα Ράις, τον Κόλιν Πάουελ και λοιπούς φίλους και συμμάχους. Γιατί δεν ζητεί από αυτούς να υπογράψουν μιαν εκεχειριούλα;

ASTA SIEMPRE KOKOS

Στην Αβάνα θα βρεθεί ο τέως ή αλλιώς Κοκός, για να εγκαινιάσει τον πρώτο ορθόδοξο ναό που θα λειτουργήσει στην Κούβα. Δεν θα του ξεφύγει όμως ο Φιντέλ, τον οποίο ετοιμάζεται να συναντήσει. Τι θα του πει; Ότι είναι πρόθυμος να μεσολαβήσει για την άρση του εμπάργκου που έχουν επιβάλει οι ΗΠΑ στο νησί...

ΣΩ. ΛΕ.

ΔΟΛΙΟΙ

Παρατηρώ πως σε όλα τα προεκλογικά talk shows υπάρχει κι ένας δημοσιογράφος του Συγκροτήματος, επιφορτισμένος να εξυμνεί το έργο Σημίτη. Έτσι μ' αρέσουν τα πράγματα, όταν οι δουλειές είναι ξεκάθαρες και τα προσχήματα αφήνονται στην άκρη. Realpolitik. Σ.Π.

ΜΠΕΡΔΕΜΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Ο Γιώργος Παπανδρέου διαθέτει το αναμφισβήτητο πλεονέκτημα ενός επικοινωνιακού μείγματος παραταξιακής συνέχειας και πολιτικής νεωτερικότητας που μπορεί να δώσει εκρηκτική ώθηση στη δυναμική των αυξημένων προσδοκιών που πυροδοτεί η εκλογή του στην ηγεσία του κόμματός του και των οποίων η διαχείριση αποτελεί κλειδί για την ανάκαμψη του ΠΑΣΟΚ. Όλα αυτά και άλλα έγραψε ο «πολιτικός επιστήμονας-αναλυτής» -έτσι υπογράφει το παιδί- κ. Γιώργος Σεφερτζής στην *Ελευθεροτυπία* (9.1.2004). Για όσους δεν θυμούνται ο πολιτικός επιστήμονας-αναλυτής υπηρέτησε στο υπουργείο Τύπου, διετέλεσε και γ. γραμματέας Νέας Γενιάς και κυρίως αυτό, ήταν ένας από τους ξύπνιους που έπαιξαν με το Χρηματιστήριο (σωστότερα *έκλεψαν*) και μπήκε για λίγο στον Κορυδαλλό, επειδή είχε συστήσει μια εταιρεία-μαϊμού. Συγγνώμη, αλλά αγαπητοί αναγνώστες, ο Γιωργάκης Σεφερτζής ξεκίνησε το 1974 από συντάκτης αυτού του περιοδικού. Τον παρακολουθούμε έκτοτε.

Τζίμ Μπάκης

Η «ΥΠΕΡΗΦΑΝΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»

Αποκαλυπτικότητα τα τελευταία δείγματα πολιτικού ήθους και σεβασμού των εθνικών συμφερόντων εκ μέρους της κυβέρνησης και ιδιαιτέρως του υπουργείου Εξωτερικών της «ισχυρής Ελλάδας».

Δείγμα πρώτο: Το θέμα της επιστολής που απηύθυνε στην ελληνική κυβέρνηση η Ουάσιγκτον, διά του πρεσβευτή της Τόμας Μίλερ, αξιώνοντας την αποστολή ελληνικής στρατιωτικής δύναμης στο Ιράκ, με την υποσημείωση μάλιστα ότι δεν δέχεται καμία συζήτηση στο θέμα αυτό, στο οποίο η Αθήνα το μόνο που μπορεί να αποφασίσει είναι το είδος της αποστολής που θα πάει στο Ιράκ.

Και το υπουργείο Εξωτερικών όχι μόνο δεν είχε την ευαισθησία να ενημερώσει τα πολιτικά κόμματα για την κατάπτωση αυτή επιστολή, την ύπαρξη της οποίας πληροφορήθηκαν τελικά από τον Τύπο, αλλά μας εμπαιζει κιόλας, δηλώνοντας, εκ των υστέρων, ότι η κυβέρνηση έχει ξεκαθαρίσει ότι δεν πρόκειται να στείλει Έλληνες στρατιώτες στο Ιράκ. Όλοι γνωρίζουν όμως ότι τελικά η Αθήνα δεν πρόκειται να αντισταθεί για πολύ στις επιθυμίες της Ουάσιγκτον, που σημαί-

νει ότι μετά τις εκλογές θα ικανοποιηθεί η αμερικανική αξίωση. Άρα, το κρύψιμο της επιστολής και οι ηρωικές δηλώσεις που ακολούθησαν την αποκάλυψή της δεν έχουν παρά μόνο προεκλογικό χαρακτήρα.

Δείγμα δεύτερο: Η αξίωση της Ουάσιγκτον να έλθουν στις αρχές Μαρτίου μονάδες αμερικανικών ειδικών δυνάμεων για την πραγματοποίηση ασκήσεων με αντικείμενο την ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων. Αυτό όμως, πέρα από το ότι αποτελεί ακραία πράξη παραβίασης της εθνικής κυριαρχίας, γι' αυτό και απαγορεύεται από το Σύνταγμα της χώρας, θα είναι παράλληλα και μια κατάφωρη πρόκληση προς τον ελληνικό λαό, καθότι η παρουσία των Αμερικανών ένοπλων θα συμπίπτει με τη διεξαγωγή των βουλευτικών εκλογών.

Παρ' όλα αυτά, η κυβέρνηση, διά του υπουργού Δημόσιας Τάξης Γ. Φλωρίδη και φυσικά με τη σύμφωνη γνώμη του υπουργού Εξωτερικών Γ. Παπανδρέου, μεθοδεύει την ψήφιση ειδικού νόμου που θα παρακάμπτει τη ρητή απαγόρευση του Συντάγματος και θα επιτρέπει την άφιξη των Αμερικανών. Τ.Κ.Δ.

ΔΥΟ ΔΡΟΜΟΥΣ ΕΧΕΙ Η ΖΩΗ

Και το Πασόκ ομοίως. Δύο αρχηγοί, δύο πολιτικές, δύο κοσμοθεωρίες. Ο ένας επιδιώκει να διασώσει ό,τι απέμεινε από την οκτάχρονη του βασιλεία, ο άλλος να διαμορφώσει το νέο ντομίνιο. Άλλα λέει ο ένας κι άλλα ο άλλος εν αγαστή συμπινοία. Παράδειγμα η «καντονοποίηση», φαινή ιδέα του Γιωργάκη. Πριν από έξι μήνες ο Σκανδαλίδης κατηγορούσε για φασισμό τη Ν.Δ. που πρότεινε κάτι ανάλογο σε νομοσχέδιο για τη Δημόσια Διοίκηση, ενώ τώρα ο Πρωτόπαπας υπεραμύνεται των νέων ιδεών του νέου αρχηγού. Ο Πρωτόπαπας που θα φύγει οσονούπω μαζί με τον Άγγελο Στάγκο. Ο καημένος, ο θλιβερούλης Πρωτόπαπας. Μ.Σ.

Εφημερολόγιο

Πέμπτη 8 Ιανουαρίου

• «Το ΠΑΣΟΚ θα συνεχίσει την ίδια ακριβώς πορεία» είπε ο –ακόμα– πρωθυπουργός και πρόεδρος Σημίτης στην εισηγησή του στην Κ.Ε. σήμερα. Εμείς το ξέρουμε. Τα μίντια είναι που άλλα μας λένε για την «νέα εποχή», που εγκαινιάζει ο Γιώργος ο μικρός (στην ηλικία). Μπαίνουμε στη σφαίρα της –κατά Λαλιώτη– «μιντιακής πραγματικότητας». Άρξτε πυρ στις κάμερες!

• Η μέρα σήμερα είναι πλούσια. Ο Κ. Καραμανλής, ο ανηψιός, έδωσε συνέντευξη στον Ν. Χατζηνικολάου και εστιάζω μόνο σε ένα πράγμα: Θα... «βάλει –λέει– χέρι» στις τράπεζες για τα πανωτόκια...

• Και τώρα ας χαλαρώσω λίγο. Στη «μιντιακή πραγματικότητα» και τα αδύνατα γίνονται δυνατά. Ο αρχιστράτηγος Πάγκαλος είπε απόψε στην εκπομπή «Φάκελοι» του Α. Παπαχελά, ότι «ανταλλάσσουμε συχνά επισκέψεις και τηλέφωνα με το Γιώργο». Καλά διαβάσετε κι εγώ καλά άκουσα. Τον Γιώργο το μικρό (στην ηλικία), εννοεί! Αυτόν που κάποτε –παλιά, πολύ παλιά– κατηγορούσε ότι είχε «κάνει την αμερικανική, επίσημη γλώσσα του ΥΠΕΞ»... Μέχρι και ο Παπαχελάς «έπαθε»... «Είστε πολύ ευγενής σήμερα σε σημείο που αρχίζω να ανησυχώ!» του είπε... Νωρίτερα ο αρχιστράτηγος είχε πει και κάτι ακόμα. Ότι θα πρέπει να καταπολεμήσουμε τον αντιαμερικανισμό στην Ελλάδα!

Παρασκευή 9 Ιανουαρίου

• Η μιντιακή τιτανομαχία άρχισε με μια συμφωνία. Ναι στα ιδιωτικά πανεπιστήμια είπε σε ραδιοφωνική συνέντευξή του στη ΝΕΤ, ο Γ.Α. Παπανδρέου, ο μικρός (στην ηλικία). Τον αιθέρα για τον υπουργό Ευθυμίου παρακαλώ και γρήγορα!

• Πριν ο αλέκτωρ λαλήσει τρεις, οριστικοποιήθηκε και η παραμονή του αρχιστράτηγου Παγκάλου ως επικεφαλής της Επιτροπής Εκλογικού Αγώνα, λένε τα ρεπορτάζ στον Τύπο.

Σάββατο 10 Ιανουαρίου

• Πολύ φοβάμαι ότι θα νοσταλγήσω –ήδη αρχίζω– τις εποχές του προέδρου-πρωθυ-

πουργού Σημίτη... Ο Γ.Α. Παπανδρέου, ο μικρός (στην ηλικία) στο Καλέντζι υπέγραψε ένα «νέο συμβόλαιο με τον Πολίτη». Περπάτησε στην Πάτρα και μίλησε με τον κόσμο για «ένα μεγάλο χρέος», «για έμπνευση», «για ένα νέο μεγάλο ξεκίνημα». Κάποιοι τον πήραν αγκαλιά, άλλοι τον σήκωσαν στους ώμους, μερικοί τον φιλούσαν και οι πιο ψύχραιμοι τον ζητοκραυγάζαν απλώς...

Όλο «αυτό», οι manipulators of public opinion, το ονόμασαν «μέρες του '81», που ξαφνικά εν έτει 2004 ξαναζούμε! Εντελώς απαρατήρητο –και παντελώς ασχολίαστο– πέρασε το γεγονός ότι στον Ν. Αχαΐας, το ΠΑΣΟΚ στις προηγούμενες εκλογές του 2000, έλαβε το 50,02% των ψήφων, (έναντι 38,28 της Ν.Δ.), ενώ έχει «χτυπήσει» και κάτι 60άρια και πάνω «άλλες εποχές»! Διαφορά, η οποία μάλλον δεν αποτελεί και το καλύτερο δείγμα για πανεθνικά συμπεράσματα. Το χαμηλότερο ποσοστό του ΠΑΣΟΚ το έλαβε –αν θυμάμαι καλά– το 1996 (47,44%), λόγω της τότε δυσρεσκείας από την «ενθρόνηση» Σημίτη. Λοιπόν, ο αγώνας τώρα δικαιώνεται...

• Εν τω μεταξύ ο Κ. Καραμανλής (ο ανηψιός) από το Χαλάνδρι «υπενθύμισε» ότι η «ταμπακέρα» είναι κάτι ψιλά –συγκεκριμένα τρία νέα– διαδοχικά δάνεια που σύναψε ο –ακόμα– πρόεδρος και πρωθυπουργός Σημίτης ύψους 7 δις. Ευρώ –ήτι 2,380 τρισ δρχ. χοντρικά–, «για τη συντήρηση του κομματικού κράτους».

Κυριακή 11 Ιανουαρίου

• Προειδοποιεί μέσω συνέντευξής του στην *Ελευθεροτυπία* ο Πρόεδρος Κωνσταντόπουλος σήμερα τον Γ.Α. Παπανδρέου, τον μικρό (στην ηλικία), «να μην επαναλάβει παλαιού τύπου εκλογικούς χειρισμούς απέναντι στην Αριστερά». Καλά τα λέει, αλλά τα λέει σε λάθος άνθρωπο. Σε άλλες σελίδες της ίδιας εφημερίδας διαβάζω τη συνέντευξη του συντρόφου Ανδρουλάκη, ο οποίος επιχειρηματολογεί για το «σωστό πρόσωπο στη σωστή στιγμή», αναφερόμενος

Ο πιο καλός ο μαθητής ήμουν εγώ στην τάξη... Μαθήματα εσωκομματικής δημοκρατίας από την Κ.Ε. ΠΑΣΟΚ με όλα τα χεράκια σηκωμένα...

στον Γ.Α. Παπανδρέου, τον μικρό (στην ηλικία). Ή ενημερώνομαι για τις κινήσεις της συντρόφισσας Δαμανάκη, η οποία ήδη κατέθεσε τη διαθεσιμότητά της στα «πόδια» του Γ.Α. Παπανδρέου του μικρού (στην ηλικία).

Δευτέρα 12 Ιανουαρίου

• Αντιγράφω από το πρωτοσέλιδο των *Νέων* σήμερα: «Η θεαματική πορεία προς τον λαό του Γ. Παπανδρέου, λειτουργεί ως ηλεκτροσόκ και ξυπνάει από τον πολύμηνο λήθαργο το ΠΑΣΟΚ. Στελέχη που επί χρόνια είχαν αδρανοποιηθεί επανακάμπτουν με γοργούς ρυθμούς και δίνουν στην περίπτωση του κ. Παπανδρέου τον χαρακτήρα «φαινομένου». Ουδέποτε στο παρελθόν έχει σημειωθεί κάτι ανάλογο, λένε στελέχη του ΠΑΣΟΚ»...

Προφανώς, όλα αυτά τα «στελέχη του ΠΑΣΟΚ» που επανακάμπτουν και μιλάνε για το... «φαινόμενο», δεν ανήκουν στα 18.298 άτομα που ψήφισαν μόλις τον προηγούμενο μήνα Δεκέμβριο για το πρόσωπο της χρονιάς στην έρευνα της ίδιας εφημερίδας –των *Νέων*– και του *in.gr*. Διότι στη συγκεκριμένη έρευνα ήρθε δεύτερος ο –ακόμα– πρωθυπουργός και πρόεδρος Σημίτης και 5ος ο Κ. Καραμανλής, ο ανηψιός. Ο Γ.Α. Παπανδρέου, ο μικρός (στην ηλικία) ήρθε μόλις 17ος!... Τι μεσολάβησε σε λιγότερο από ένα μήνα και το 17ο «πρόσωπο της χρονιάς» έγινε «φαινόμενο»; Θαύμα! Θαύμα!

Τρίτη 13 Ιανουαρίου

• Νέοι καιροί, νέα ήθη! Ενημερώνομαι από τον ηλεκτρονικό Τύπο ότι οι συνεργάτες του Γ.Α. Παπανδρέου, του μικρού (στην ηλικία), διαρκώς συσκέπτονται τις τελευταίες ημέρες. Λογικό. Με εντυπωσίασε όμως

κάτι άλλο. Ο όρος «σύσκεψη» θα πρέπει να τους φαίνεται πολύ λίγος έτσι τον αντικατέστησαν με έναν άλλο που θυμίζει τη μητρική γλώσσα του φερέλ-πιδος: «Brainstorming»! = «Καταιγίδα εγκεφάλων» στα ελληνικά! Που πάει να πει ότι είναι όλοι τους «εγκέφαλοι» και είναι και πολλοί. Ευτυχώς! So sleep well, my friend, don't worry, be happy, Goodnight!

• Αυτό το brainstorming όμως πρέπει να είναι μεταδοτικό. «Law-storming»! Μια καταιγίδα από τα υπό κατάθεση νομοσχέδια στο παρά πέντε, μας «απειλούν». Μίνι ασφαλιστικό, ο «αναπτυξιακός», το φορολογικό, ο νέος εκλογικός και ότι άλλο... Το νόμο για την αποποινικοποίηση των εγκλημάτων του Χρηματιστηρίου αναγκάστηκαν να τον πάρουν πίσω σήμερα «άμα τη εμφανίση»...

Τετάρτη 14 Ιανουαρίου

• Είναι τρελοί αυτοί οι Αχαιοί. Την προηγούμενη εβδομάδα έστηναν μπλόκα στην εθνική για να υποδεχθούν με δαφνόκλαδα τον Γ.Α. Παπανδρέου, τον μικρό (στην ηλικία) και αυτή την εβδομάδα έχουν στήσει μπλόκα στο Διακοφτό διαμαρτυρόμενοι για τις επιδοτήσεις στο λάδι. Επιπλέον σήμερα «παίξαν» και ξύλο μετά χημικών έξω από τη Νομαρχία διαμαρτυρόμενοι για τα εργατικά ατυχήματα. Ή στραβός είναι ο γυαλός ή στραβά αρμενίζουμε...

• Σκέφτομαι ποιο μπορεί να είναι το πρόβλημα με τη συστράτευση του συντρόφου-πολίτη Λαλιώτη. Ίσως επειδή μπορεί να θυμίζει λίγο Johnny Walker, όταν αυτός θα μπαίνει, κάποιος άλλος θα πρέπει να βγαίνει από το παράθυρο...

Εφημερη

Η Αριστερά έτοιμη για την εκλογική μάχη

Ο ελιγμός της κυβερνητικής παράταξης, που αποφασίστηκε –από ανάγκη φυσικά– και δρομολογήθηκε μόλις πριν από τις εκλογές, φέρνοντας στο προσκήνιο την πάντα αμφιλεγόμενη προσωπικότητα του Γιωργάκη Παπανδρέου σαν τελευταίο «χαρτί» προκειμένου να σωθεί το ΠΑΣΟΚ από τη διαφαινόμενη πανωλεθρία, είναι αλήθεια ότι στάθηκε τελικά ικανός να φέρει τα πάνω κάτω στο προεκλογικό σκηνικό, προκαλώντας αναταραχή - είναι αλήθεια - σε ολόκληρο τον πολιτικό κόσμο και μαζί στο εκλογικό σώμα.

Σε πρώτη φάση, η εξέλιξη αυτή ήταν φυσικό να θορυβήσει κυρίως τη Νέα Δημοκρατία, η οποία, έχοντας διαπιστώσει ότι το ΠΑΣΟΚ βάδιζε με μαθηματική ακρίβεια προς την ήττα, δεν θεωρούσε σκόπιμο να «ιδρώσει» για την άσκηση ουσιαστικής αντιπολίτευσης. Έτσι, μια διαφοροποίηση του εκλογικού σώματος θα αναμενόταν κανονικά να επηρεάσει μια μερίδα των ψηφοφόρων που κινούνται ανάμεσα στα δύο μεγάλα κόμματα.

Η ύπαρξη μάλιστα αυτού του, καθοριστικού ορισμένες φορές, ποσοστού ψηφοφόρων αποδεικνύει ακριβώς ότι μεταξύ Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ δεν υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές σε ό,τι αφορά τον πολιτικό προσανατολισμό, τους στόχους, τις επιλογές και τις μεθόδους που χρησιμοποιούν. Αυτός είναι και ο λόγος που ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ., έχοντας την αποδοχή και την στήριξη του οικονομικού κατεστημένου και των μεγάλων συγκροτημάτων, προσπαθούν να επιβάλουν ένα σκληρό διπολικό πολιτικό σύστημα, στο οποίο εκείνα θα είναι οι μοναδικοί πρωταγωνιστές, οι «μεγάλοι μονομάχοι». Και η Αριστερά;

Δεν είναι η στιγμή να κάνει κάποιος απολογισμό των αιτιών που οδήγησαν στην αποψίλωση των κομμάτων της Αριστεράς, από το 1981 που αναρριχήθηκε το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία μέχρι σήμερα. Είναι σημαντικό όμως να επι-

σημανθεί ότι και στην παρούσα προεκλογική φάση διατηρείται η πάγια διαμορφωμένη αντίληψη –την οποία καλλιεργούν ορισμένα κέντρα διαμόρφωσης της κοινής γνώμης και φυσικά εκμεταλλεύονται τα επιτελεία των μεγάλων κομμάτων– ότι η Αριστερά αποτελεί απλώς τη δεξαμενή ψηφοφόρων κυρίως προς το ΠΑΣΟΚ αλλά και προς άλλες πολιτικές παρατάξεις ή κόμματα, μηδέ της Νέας Δημοκρατίας εξαιρουμένης.

Μια αντίληψη που ενέτεινε τις αντιθέσεις και έφερε την ηττοπάθεια, την εσωστρέφεια και την γκρίνια, με αποτέλεσμα, σε συνδυασμό με το σύνθημα της «χαμένης ψήφου» που καλλιεργείται επίσης σκόπιμα, αλλά και την αυξανόμενη τον τελευταίο καιρό διαρροή στελεχών ιδιαίτερα προς το ΠΑΣΟΚ, να παίρνει συνεχώς μεγαλύτερες διαστάσεις, προκαλώντας «μούδιασμα» στην Αριστερά.

Στην κατάσταση αυτή, το ΚΚΕ απάντησε με την περιχαράκωση των γραμμών του –δηλαδή των φανατικών ψηφοφόρων του– σε βαθμό απομόνωσής του σχεδόν από το υπόλοιπο εκλογικό σώμα. Αντίθετα, ο Συνασπισμός προχώρησε σε ένα ρηξικέλευθο –αμφιλεγόμενο για ορισμένους, αλλά πάντως όχι απονενομημένο– άνοιγμα προς τις παραγκωνισμένες ή περιθωριακές ριζοσπαστικές δυνάμεις της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς, σε μια προσπάθεια δημιουργίας ενός ευρύτερου

μετώπου, το οποίο μάλιστα τείνει να πάρει μόνιμη μορφή, στο πλαίσιο της ευρύτερης δράσης του ΣΥΝ, τόσο στο χώρο των κινημάτων κατά της νεοφιλεύθερης παγκοσμιοποίησης και του πολέμου που έχει ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια όσο και στην προσπάθεια για τη δημιουργία ενός κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς, στην οποία πρωταγωνιστεί.

Με τη συσπείρωση αυτή των αριστερών δυνάμεων, επιχειρείται η διαμόρφωση μιας περισσότερο ξεκάθαρης και προσαρμοσμένης στις σύγχρονες πραγματικότητες αριστερής πολιτικής πρότασης, σε απάντηση της μετατροπής της πολιτικής ζωής σε τηλεοπτικό ριάλιτι, του εκμαυλισμού συνειδήσεων, της προβολής ρηχών προβληματισμών, του εμπαιγμού των πολιτών με φτηνά επικοινωνιακά τρικ και τελικά του απολιτικού κλίματος που καλλιεργείται αυτή τη στιγμή κυρίως από το ΠΑΣΟΚ.

Ήδη στο προηγούμενο διάστημα, τόσο ο πρόεδρος του ΣΥΝ Νίκος Κωνσταντόπουλος, όσο και τα μέλη της κοινοβουλευτικής ομάδας του κόμματος, συνέχισαν με μεγαλύτερη επιθετικότητα τον αγώνα εναντίον της διαπλοκής, της διαφθοράς, καθώς και μιας σειράς καταστροφικών ενεργειών της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ και των επιπτώσεών τους στην ποιότητα της ζωής, εκφράζοντας τις αγωνίες και μαζί την αγανάκτηση μεγάλου μέρους της κοινωνίας.

Αυτή την εβδομάδα, σε ειδική συνάντηση που πραγματοποίησε ο «Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς-Ενωτικό Ψηφοδέλτιο», όπως είναι ο τίτλος του μετώπου των αριστερών κομμάτων και κινημάτων για τις ανάγκες της παρούσας φάσης, συζητήθηκαν και αποφασίστηκαν ορισμένα βασικά θέματα, όπως το σήμα με το οποίο θα εμφανιστεί το μέτωπο στον προεκλογικό αγώνα και οι λίστες των υποψηφίων στις διάφορες εκλογικές περιφέρειες.

Το κύριο βάρος ωστόσο δόθηκε στην εκλογική διακήρυξη της συσπείρωσης, ένα σοβαρό πολιτικό κείμενο, στο οποίο περιγράφονται όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η σημερινή κοινωνία και γίνεται έκκληση συστράτευσης για την αποτελεσματική αντίσταση στο παιχνίδι του διπολισμού, στους εκβιασμούς και τα ψευδή διλήμματα των μεγάλων κομμάτων, που στόχο έχουν να νοθεύσουν τις ανάγκες και τις ελπίδες του λαού, αποπροσανατολίζοντάς τον από τα πραγματικά του προβλήματα, ώστε να συμβάλουν στην υπονόμευση των δημοκρατικών και κοινωνικών κατακτήσεων και στην καταστολή σε κάθε εκδήλωση της κοινωνικής ζωής που ήδη επιβάλλεται από τις δυνάμεις της νέας τάξης.

Εκτός από αυτό, αντιπροσωπεία της συσπείρωσης των κομμάτων της Αριστεράς έκανε διάβημα στον πρόεδρο του Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου – ανάλογο διάβημα έκανε και ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΣΥΝ Φώτης Κουβέλης στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής– για τον τρόπο λειτουργίας των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης, ζητώντας τη λήψη μέτρων για να αντιμετωπιστεί το σοβαρό πρόβλημα που δημιουργείται στην τήρηση του Συντάγματος και της δημοκρατικής νομιμότητας και να πά-

ψει η πολιτική προεκλογική διαδικασία να μετατρέπεται σε διαφημιστικό χρηματιστήριο.

Ο Ν. Κωνσταντόπουλος μάλιστα τόνισε ότι δεν είναι δυνατό να κατασκευάζεται μια νοθευμένη δημοκρατία με εικόνες και εντυπώσεις, οι οποίες επιχειρούν να σπρώξουν στο περιθώριο τα μεγάλα προβλήματα της ζωής και να δημιουργήσουν όλο αυτό το εμπόριο εξαγγελιών. Για το λόγο αυτόν ζητήθηκε από το Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο η εξασφάλιση του δημοκρατικού πλουραλισμού, του δικαιώματος της ελληνικής κοινωνίας να ενημερωθεί από όλους.

Είναι γεγονός ότι τις τελευταίες εβδομάδες ο ΣΥΝ υπήρξε στόχος από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ, το οποίο κατάφερε να του επιφέρει σημαντικά πλήγματα –κυρίως στο επίπεδο των εντυπώσεων βεβαίως– με την προσέλκυση πρώην στελεχών του, που όμως είχαν αποχωρήσει από αυτόν νωρίτερα. Μόνο που η προσπάθεια στραγγαλισμού του ΣΥΝ, αλλά και ευρύτερα της Αριστεράς, από το κυβερνών σήμερα κόμμα δεν περιορίζεται μόνο στην προσέλκυση στελεχών της που θα προσπαθήσει να χρησιμοποιήσει σαν δεκανίκια για την παραμονή του στην εξουσία. Πραγματικός στόχος του ΠΑΣΟΚ είναι –ήταν από την αρχή ακόμα της ιδρύσής

του– η πλήρης αποδυνάμωση και συρρίκνωση των αριστερών κομμάτων, ώστε να μείνει το ίδιο απόλυτος κυρίαρχος μιας δήθεν Αριστεράς, ανάλογης με εκείνη που ευαγγελίζονται σήμερα ο Τόνι Μπλερ, ο Μπιλ Κλίντον και άλλοι δυτικοί πρώην και νυν ηγέτες. Ένας στόχος για την επίτευξη του οποίου χρησιμοποιούνται όλα τα θεμιτά και αθέμιτα μέσα, σε βάρος τελικά της δημοκρατίας.

Χαρακτηριστική άλλωστε η κυνική δήλωση του κυβερνητικού εκπροσώπου Γ. Πρωτόπαπα, ο οποίος σε τηλεοπτική συζήτηση ομολόγησε: «Δεν θα στενοχωρηθώ αν ο ΣΥΝ θα μείνει εκτός βουλής. Θα στενοχωρηθώ αν το ΠΑΣΟΚ δεν συνεχίσει να υπηρετεί ως κυβέρνηση τα συμφέροντα της χώρας». Που σημαίνει, όχι μόνο την με κάθε μέσο παραμονή του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία, αλλά και την εξαφάνιση της Αριστεράς.

Μέσα σ' αυτόν τον ανοιχτό πόλεμο και τα συνεχή εμπόδια εκ μέρους κυρίως του ΠΑΣΟΚ, μένει να φανεί πόσο πειστικός μπορεί να είναι τελικά ο γνήσια πολιτικός λόγος της Αριστεράς, αλλά και πόσο ορισμένοι ψηφοφόροι μπορούν να διακρίνουν τη διαφορά ανάμεσα σε προθέσεις και συνθήματα.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΟΣ

Δεν δέλησα να συμμετάσχω στην πόλωση και την φθορά

Ο Στέλιος Παπαθεμελής είναι μια συμπαθής πολιτική προσωπικότητα. Διακρίνεται μάλιστα για το χιούμορ του. Επίσης, έχει ένα ζωντανό πολιτικό λόγο.

Το Αντί θέλησε να έχει τις απόψεις του Στέλιου Παπαθεμελή για μερικές από τις τρέχουσες πολιτικές εξελίξεις αλλά και για κάποια παλιότερα θέματα. Η απουσία του κ. Παπαθεμελή από την Αθήνα κατέστησε αδύνατη τη ζωντανή, προφορική συζήτηση μαζί του. Θεωρούμε λοιπόν ότι κάπου «μας ξέφυγε». Δεν πειράζει. Το κείμενο που μας έστειλε, πάνω στις υποχρεωτικά γραπτές ερωτήσεις μας, απλώς αποδεικνύει πόσο περισσότερο ενδιαφέρουσα θα ήταν μια προφορική συνέντευξη. Περιμένουμε για λίγο. Μας έδωσε την υπόσχεση να τα πούμε διά ζώσης μετεκλογικώς.

• Το Αντί πάντοτε πίστευε στις μικρές φωνές. Μια ειδική εικόνα του τόπου αναδύεται από αυτές τις μικρές, ιδιαίτερες φωνές. Γι' αυτό και θα θέλαμε να ακούσουμε την άποψή σας. Οι απόψεις που διατυπώνονται μέσα από τις στήλες του περιοδικού διαφέρουν «κάθετα» –για να χρησιμοποιήσουμε έναν κακόηχο αλλά οικείο σε σας όρο ως πάλαι ποτέ Πασοκτζή– από όσα εσείς διακηρύσσετε. Και γινόμαστε συγκεκριμένοι: Οι περί πατρίδος ιδέες σας, η περί την Εκκλησία προσκόλλησή σας, οι απόψεις σας περί αποκλεισμού διαφορετικών εθνοτήτων κ.λπ.

Θα θέλαμε να μας αιτιολογήσετε συνοπτικά αυτές τις θέσεις σας.

— Δεν καταλαβαίνω τι ακριβώς χρειάζεται να εξηγήσω όσον αφορά τις «περί πατρίδος» ιδέες μου. Το Δημοκρατικό μας Σύνταγμα –και παλαιότερα και σήμερα– στο ακροτελεύτιο άρθρο του «εναποθέτει» την τήρηση του Δημοκρατικού πολιτεύματος «στον πατριωτισμό των Ελλήνων». Αυτό το άρθρο, που παλαιότερα είχε τον αριθμό 114, έγινε το βασικό σύνθημα του δημοκρατικού κινήματος στη δεκαετία του '60. Και στην επόμενη δεκαετία, η εξέγερση του Πολυτεχνείου έγινε με βασικό σύνθημα την «εθνική ανεξαρτησία και τη λαϊκή κυριαρχία». Κι εδώ ο πατριωτικός-δημοκρατικός χαρακτήρας της εξέγερσης ήταν αδιαμφισβήτητος.

Αλλά και στη σύγχρονη Ευρώπη ο μέχρι πριν δύο χρόνια σοσιαλιστής πρωθυπουργός της Γαλλίας Λιονέλ Ζοσπέν είχε διακηρύξει ότι «το εθνικό κράτος είναι αδιαπραγμάτευτο και αναντικατάστατο».

Κι αυτήν ακριβώς τη θέση υλοποίησε η επόμενη κυβέρνηση του κ. Σιράκ, η οποία (όπως και η αντίστοιχη κυβέρνηση του κ. Σρέντερ στη Γερμανία) αρνήθηκε να συμμορφωθεί προς το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο Σταθερότητας, όταν αυτό ερχόταν σε αντίθεση με τα συμφέροντα της εθνικής οικονομίας του –δηλαδή με το εθνικό συμφέρον της Γαλ-

λίας (και της Γερμανίας).

Ο υγιής, δημοκρατικός πατριωτισμός υπήρξε ανέκαθεν ουσιαστικός συστατικό του ελληνικού προοδευτικού κινήματος στην Ελλάδα. Και η προάσπιση του εθνικού κράτους είναι εξαιρετικά επίκαιρη σήμερα, πολλώ μάλλον που οι οπαδοί του Ατλαντισμού επιδιώκουν την αποδυνάμωσή του. Διότι θέλουν να επιβάλουν μια «αυτοκρατορία» με ηγεμονία των ΗΠΑ. Αν θέλετε να αντισταθείτε στην ηγεμονία αυτή, τότε είστε υποχρεωμένος να στηριχτείτε στον πατριωτισμό και στο εθνικό κράτος.

Με άλλα λόγια το ερώτημά σας υπονοεί την απορία «Πώς είναι δυνατόν να είμαι πατριώτης, όταν ταυτόχρονα δηλώνω προοδευτικός»; Και η απάντησή μου είναι ότι είμαι πατριώτης ΕΠΕΙΔΗ είμαι προοδευτικός.

Όσον αφορά τη θρησκεία, δεν υπάρχει καμία απολύτως «προσκόλληση». Κι αν δεν με πιστεύετε, διαβάστε προσεκτικά τι ακριβώς έγραψε ο ιστορικός ηγέτης του ΚΚΕ Νίκος Ζαχαριάδης για την Ορθοδοξία.

Για να σοβαρευτούμε, όμως, υπάρχει ένα πρόβλημα κι όχι μόνο στην Ελλάδα. Μπερδεύουμε τη διάκριση Κράτους-Εκκλησίας με την περιθωριοποίηση της Εκκλησίας. Είμαι υπέρ του πρώτου. Αλλά είμαι αντίθετος στο δεύτερο. Η περιθωριοποίηση της Εκκλησίας δεν είναι σύγχρονη πολιτική, δεν είναι καν ευρωπαϊκή πολιτική. Είναι η πολιτική του Σταλινισμού, που γρήγορα εγκαταλείφθηκε από τον Στάλιν και διασώθηκε μόνο από το αλήστου μνήμης καθεστώς του Εμβέρ Χότζα στην Αλβανία. Αν διαβάσετε τον Αλέξης Ντε Τοκεβίλ, θα διαπιστώσετε ότι για τη δυτική, αληθινά φιλελεύθερη, διανόηση η Εκκλησία είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής σε μια δημοκρατία.

Η θρησκοληψία είναι το κακό που πρέπει να καταπολεμήσουμε. Αλλά όπως έδειξε και η εμπειρία των καθεστώτων του υπαρκτού σοσιαλισμού, όταν προ-

σπαθείς να περιθωριοποιήσεις την Εκκλησία, αργά ή γρήγορα δημιουργείς –εξ αντιδράσεως– θρησκοληψία στον πληθυσμό. Αυτά ανέκαθεν πίστευα κι αυτά υπερασπίστηκα πάντα.

Η ορθόδοξη παράδοση είναι μέρος της πολιτισμικής μας ιδιοπροσωπίας, που δεν εμποδίζει σε τίποτε την πρόοδο και την ευημερία του λαού. Όσοι προσπαθούν να αλλάξουν αυτή την ιδιοπροσωπία, μάλλον αποπειρώνται να επιβάλουν λοβοτομή στον ελληνικό λαό. Κι αυτό αποκαλύπτει ολοκληρωτική νοοτροπία. Σε αυτόν τον ολοκληρωτισμό αντιστάθηκα...

Σας παρέπεμψα στον Νίκο Ζαχαριάδη και σας παρέπεμψα και στον Αλέξης Ντε Τοκεβίλ. Δυστυχώς η παραδοσιακή Αριστερά έχει σε ό,τι αφορά τη θρησκεία ένα βεβαρημένο παρελθόν παρ' ημίν (αφού υποστήριξε καθεστώτα θρησκευτικής καταπίεσης) κι ένα «έλλειμμα παιδείας» το οποίο το βρίσκουμε στα αντικληρικαλιστικά στερεότυπά της. Μόνο που για τα «κωλύματα» της παραδοσιακής Αριστεράς δεν είμαι υποχρεωμένος να απαντώ εγώ. Πάντως βλέπω απίθανο η σημερινή ηγεσία της να πράξει ό,τι έκανε ο ομόλογός της του Ρωσικού Κ.Κ. στην Αθήνα προ τριετίας, ο Ζουγκάνοφ. Εκεί ο Ρώσος πολιτικός δήλωσε απερίφραστα ότι «Το Ρωσικό Κ.Κ. δεν είναι αθεϊστικό όπως το Σοβιετικό και ιδεολογικός αρχηγός του είναι ο Κύριος Ημών Ιησούς Χριστός».

Γνωρίζετε προφανώς όσα εσχάτως είπε ο θεωρούμενος ως μεγαλύτερος εν ζωή φιλόσοφος, ο Τζορτζ Στάινερ: «Η καλή ιδέα της μόρφωσης –προϊόν του Διαφωτισμού– όχι μόνον απέτυχε να εξανθρωπίσει τον κόσμο, αλλά οδήγησε σε αντίθετα αποτελέσματα. Στο τέλος της ζωής μου», συνεχίζει ο σοφός, βλέπω τον εφιάλτη αυτής της παρέκκλισης.

Ο εξανθρωπισμός του ανθρώπου ήταν η μεγαλύτερη υπόσχεση του Διαφωτισμού –«Στο βαθμό που θα εκλείπει η θρησκευτική πίστη», διαβεβαίωνε ο Βολτέρος, «τα μίση θα διαλύονται». Η εξαφάνιση όμως της πίστης αποκαλύπτεται μια διαδικασία πολύ πιο επικίνδυνη απ' ό,τι είχαν φανταστεί οι φιλόσοφοι. Ερευνώντας για μια κόλαση,

μάθαμε να την οικοδομούμε και να τη λειτουργούμε στη γη.

Τέλος σε ό,τι αφορά τον «αποκλεισμό διαφορετικών εθνότητων», δεν καταλαβαίνω ακριβώς τι εννοείτε. Εγώ δεν έχω υποστηρίξει ποτέ τέτοιες ιδέες. Ούτε καν έχω κατηγορηθεί για κάτι τέτοιο. Σας θυμίζω, με την ευκαιρία, ότι και η Χάρτα της Κοινωνίας των Εθνών το 1919 και η Χάρτα του ΟΗΕ το 1945 και οι αποφάσεις της ΔΑΣΕ το 1990 (Σύνοδοι Παρισίων και Κοπεγχάγης) προειδοποιούν σαφώς ότι δεν πρέπει τα μειονοτικά δικαιώματα να γίνονται «οχήματα» ή «εργαλεία» για τη διάλυ-

**Τα τελευταία χρόνια πάλεψα
για να αλλάξω αυτή τη
φατριαστική λογική από
μέσα. Όταν
συνειδητοποίησα ότι αυτό
ήταν αδύνατο, αποχώρησα.
Κι όπως αποδείχθηκε δεν
είχα άδικο.**

ση κρατών, για την τροφοδότηση αλυτρωτισμών και για την αλλαγή συνόρων. Αυτό συχνά το ξεχνάνε κάποιοι στην Ελλάδα...

Κοντολογίς άποψή μου είναι ότι η κυβέρνηση Σημίτη τα τελευταία χρόνια μτέρδεψε την πολιτιστική παράδοση με τον αναχρονισμό. Δεν προσπάθησε να χτυπήσει τον «εθνικισμό» –δημιούργησε εθνικισμό. Δεν προσπάθησε να χτυπήσει τη «θρησκοληψία» –δημιουργεί θρησκοληψία. Δεν προσπάθησε να χτυπήσει το «ρατσισμό» –δημιουργεί ρατσισμό. Εγώ σε όλα αυτά αντιστάθηκα. Μάλλον δεν είμαι εγώ που πρέπει να απολογηθώ, σχετικάς...

• *Είχατε προσχωρήσει στο ΠΑΣΟΚ από της ιδρύσεώς του. Είχατε*

υπηρετήσει ως υπουργός. Γνωρίσατε το κόμμα αυτό «από τα μέσα». Μου φαίνεται περίεργη η πολύ πρόσφατη σχετικά αποστασιοποίησή σας από το κυβερνών κόμμα. Τόσα χρόνια δεν είχατε ενοχληθεί λ.χ. από την έλλειψη εσωκομματικής δημοκρατίας που συνόδευε το κόμμα από την ίδρυσή του έως σήμερα;

– Τόσα χρόνια έδινα τη μάχη μου μέσα στο ΠΑΣΟΚ. Για καμία από τις ανωτέρω απόψεις μου (ή για σωρεία άλλων) δεν μπορεί να με κατηγορήσει κάποιος ότι «σιώπησα» όλα αυτά τα χρόνια. Όταν μπήκα στο ΠΑΣΟΚ, το 1980, τις γνώριζαν τις απόψεις μου. Κι έκτοτε τις υποστήριζα συνεχώς και με συνέπεια. Κι αυτό δεν εμπόδισε τον Ανδρέα Παπανδρέου να μου εμπιστευθεί επανειλημμένως κυβερνητικές θέσεις.

Μπορεί να μη λειτουργούσε η εσωκομματική δημοκρατία παλαιότερα (όπως δεν λειτουργούσε σχεδόν σε κανένα ελληνικό κόμμα), αλλά το ΠΑΣΟΚ λειτουργούσε ως «ανοικτή παράταξη» που αφουγκραζόταν την κοινωνία. Και σου έδινε την ευκαιρία να παλέψεις την άποψή σου και να δικαιωθείς.

Κι αυτό συνέβη επανειλημμένως και με μένα –θυμίζω για παράδειγμα την αντίθεσή μου με την πολιτική του Νταβός, στα τέλη της δεκαετίας του '80, για την οποία ο Ανδρέας Παπανδρέου βγήκε και παραδέχθηκε αργότερα ότι ήταν σφάλμα του (mea culpa, αν θυμάστε).

Αυτός ο ανοικτός χαρακτήρας του ΠΑΣΟΚ όλα αυτά τα χρόνια, χάθηκε τελευταία. Γιατί ο «καταλληλότερος» κ. Σημίτης λειτούργησε φατριαστικά, αναδείχθηκε σε «αλάθητο», με αποτέλεσμα να απομακρύνει μια σειρά στελέχη που βρέθηκαν κοντά του –πολλώ μάλλον αυτούς που εξαρχής διαφωνούσαν μαζί του.

Τα τελευταία χρόνια πάλεψα για να αλλάξω αυτή τη φατριαστική λογική από μέσα. Όταν συνειδητοποίησα ότι αυτό ήταν αδύνατο, αποχώρησα. Κι όπως αποδείχθηκε δεν είχα άδικο. Ακόμα και αποχωρώντας ο κ. Σημίτης από την ηγεσία του κόμματος, προσπαθεί να διατηρήσει τον έλεγχο των εξελίξεων, υπονομεύοντας το έργο του διαδόχου του. Επέτρεψε μίαν «εικονική αλλαγή» αρχηγού, η οποία οδηγεί σε βαθύτατη

πόλωση. Σε αυτή την πόλωση εγώ δεν θέλησα να συμμετάσχω, ούτε και στην προσωπική φθορά που θα φέρει.

Όταν είσαι σε μια μεγάλη πολυσυλλεκτική παράταξη είσαι έτοιμος να συνυπάρχεις με διαφορετικές απόψεις από τις δικές σου, φτάνει η παράταξη να λειτουργεί ως «χωνευτήρι» διαφορετικών απόψεων. Επί Σημίτη έπαψε να λειτουργεί έτσι. Κι αυτό πληρώνει το ΠΑΣΟΚ σήμερα.

Και ο κ. Σημίτης δεν θέλει να την αφήσει να λειτουργήσει ως «χωνευτήρι» ούτε μετά την αποχώρησή του από την προεδρία. Κι αυτό πληρώνει ο κ. Γιώργος Παπανδρέου σήμερα...

• *Είχατε υπηρετήσει και ως υπουργός Δημοσίας Τάξεως. Όταν διοριστήκατε σ' αυτό το κυβερνητικό πόστο πολλοί είχαν ξενιστεί. Όπως και να το κάνουμε, το υπουργείο αυτό εθεωρήθη «ακατάλληλο» για έναν καλό χριστιανό. Είναι το υπουργείο που κατεξοχήν συμβολίζει – αλλά και επιτελεί – την κρατική βία. Και έγινε και το μοιραίο: Επί της δικής σας υπουργικής θητείας έφαγαν ξύλο οι γέροντες συνταξιούχοι.*

– Αντιπαρέρχομαι τα περί «κρατικής βίας» που υπονοείτε, γιατί μου ακούγονται ολίγον... «αναρχοαυτόνομα»! Επισημαίνει ότι σε μια σύγχρονη δημοκρατική πολιτεία, χωρίς Αστυνομία δεν υπάρχει επιβολή του νόμου, υπάρχει ασυδοσία των ισχυρών. Το κράτος του νόμου είναι αδιανόητο χωρίς την εφαρμογή του νόμου. Την κατάργηση της αστυνόμευσης την επιθυμούν τα κυκλώματα της μαφίας, τα κυκλώματα της νύκτας, όλα αυτά με τα οποία συγκρούστηκα...

Ασφαλώς, η αστυνόμευση του πολίτη δεν πρέπει να γίνεται σε βάρος των βασικών ελευθεριών του. Το περιστατικό με τους συνταξιούχους οι οποίοι εδάφησαν στην Ηρώδου του Αττικού όπως γνωρίζουν οι πάντες δεν προήλθε από μένα αλλά μεθοδεύτηκε εναντίον μου. Εγώ την ημέρα εκείνη μετείχα σε διάσκεψη των ομολόγων μου στις Βρυξέλλες. Η προβοκάτσια έγινε για να φορτωθεί η ευθύνη σε μένα. Οι προβοκάτορες δεν το γνώριζαν ότι έλειπα, εκεί έπεσαν έξω. Ήταν όμως φανερό πού το πήγαιναν όσοι ενοχλούνταν από την παρουσία μου στο ΥΔΤ και ποια δύνα-

μη διέθεταν στα παρασκήνια.

• *Και κάτι άλλο: Επί της θητείας σας στο Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως ταξιδέψατε στο εξωτερικό για να αναζητήσετε στοιχεία για τη 17Ν. Τώρα πια θα θέλατε να αποκαλύψετε τι ήταν εκείνο το κρίσιμο που ανακαλύψατε κατά τη γνώμη σας και γιατί αφήσατε αιχμές ότι εκείνες οι έρευνές σας ήταν ο λόγος της αποπομπής σας από τον Ανδρέα Παπανδρέου;*

– Θα μπορούσα να σας πω πολλά για την εποχή εκείνη. Για την ώρα δεν θα επεκταθώ. Θυμίζω μόνο ότι το περιοδικό σας – με το οποίο κι εγώ διαφωνώ σε πολλά – έχει δώσει μια γενναία μάχη για τα ζητήματα της διαπλοκής και της τρομοκρατίας. Είμαι ο μόνος υπουργός Δημοσίας Τάξης που ερεύνησε σε κατευθύνσεις πολύ κοντινές με αυτές που καταγγέλλετε.

Ίσως, όμως, για τα ζητήματα αυτά να ήταν σκόπιμο να αφιερώσουμε μιαν ειδική συνέντευξη.

• *Πώς κρίνετε εσείς, ένας παλιός πολιτικός, τα φαινόμενα της φετινής εκλογικής αναμέτρησης και το τηλεοπτικό-θεατρικό σόου που παίζει ο Γ. Α. Παπανδρέου;*

– Ο κ. Παπανδρέου, για να είμαστε δίκαιοι, θα μπορούσε να αλλάξει το σκηνικό και να δημιουργήσει δυναμική. Δεν τον άφησαν, όμως. Του έδωσαν την τελευταία στιγμή και υπό το βάρος (και το άγχος) των αποκαρδιωτικών δημοσκοπήσεων, μιαν «εικονική προεδρία», χωρίς να του αφήνουν, ούτε περιθώρια για πολιτικές τομές, ούτε το χρόνο να τις φέρει σε πέρας, ούτε το χρόνο να καταγραφούν στην κοινή γνώμη. Δεν του αφήνουν άλλα περιθώρια, λοιπόν, από το να παριστάνει το «διαφημιστή» του κ. Σημίτη. Κι αυτό κάνει, χωρίς να φταίει ο ίδιος αποκλειστικά γι' αυτό.

Θυμίζω ότι όταν ανέλαβε ο κ. Σημίτης πήρε κατευθείαν την αληθινή εξουσία – την πρωθυπουργία – είχε το χρόνο να επιβάλει την πολιτική του, να ζητήσει και να πάρει την προεδρία, κι είχε την ευχέρεια να επιλέξει ο ίδιος τον κατάλληλο χρόνο για να κάνει και κερδίσει τις εκλογές. Όλα αυτά τα αρνήθηκε στο διάδοχό του, ο «αλάνθαστος». Δεν του παρέδωσε την πρωθυπουργία, δεν του έδωσε ούτε το τρίμηνο μέχρι τις αρχές

Μαΐου που έληγαν οι συνταγματικές προθεσμίες, για να κάνει τις πολιτικές του τομές και να αλλάξει τη δυναμική. Δεν του άφησε κανένα περιθώριο να κάνει άλλα από το «σόου» που ήδη βλέπουμε. Το οποίο απλώς σπαταλά το πολιτικό κεφάλαιο του Γιώργου Παπανδρέου. Ο οποίος ήδη το αντιλαμβάνεται και δυσφορεί. Αλλά τι περιθώρια έχει, πλέον, να κάνει κάτι διαφορετικό;

• *Πώς κρίνετε – με όρους εσωκομματικής δημοκρατίας αλλά και συνταγματικότητας – τις αλλαγές που συντελούνται στο ΠΑΣΟΚ;*

– Με όρους συνταγματικότητας δεν υπάρχει τυπικά πρόβλημα. Ούτε έχει εντοπιστεί από οποιονδήποτε κάτι τέτοιο. Από πλευράς δημοκρατικότητας βέβαια, έχουμε μοναδικό πισωγύρισμα. Δύο άνθρωποι αποφασίζουν ερήμην όλου του υπολοίπου κόμματος (πράγμα που δεν συνέβη το 1996 και το κόμμα καλείται να επιλέξει τον έναν και μοναδικό υποψήφιο, ο οποίος θα βγει με ποσοστά υπερσοβιετικά! Διότι ακόμα και στην ΕΣΣΔ οι επίσημοι υποψήφιοι εκλέγονταν με ποσοστά 98-99%. Ουδέποτε εκλέχθηκε υποψήφιος με ποσοστό... 130%! Εδώ αυτό θα συμβεί: Θα εκλέξουν τον κ. Γιώργο Παπανδρέου, όλα τα μέλη του ΠΑΣΟΚ και κάμποσοι «φίλοι».

Θυμίζω ότι η διαδοχή Α. Παπανδρέου έγινε τυπικά, με υποδειγματικό τρόπο από πλευράς δημοκρατικότητας – και στην Πρωθυπουργία και στην κομματική ηγεσία. Η διαδοχή Σημίτη γίνεται με οπερετικό τρόπο...

• *Και κάτι διαφορετικό: Η κόρη σας είναι μια πάρα πολύ καλή νέα ηθοποιός. Πιστεύουμε ότι πρέπει να το χαίρεστε αυτό. Πήγατε να παρακολουθήσετε το έργο που παίζει στο θέατρο του Βογιατζή; Τι απόψεις έχετε για τα προβλήματα που αναδεικνύονται από το έργο της Σάρας Κέην;*

– Ευχαριστώ για τα καλά σας λόγια για την Αγγελική. Ασφαλώς και είδα το έργο. Κι αν σκεφτείτε λίγο την προσωπική μου διαδρομή, θα αντιληφθείτε ότι είχε περισσότερο από έναν λόγους να με αγγίξει προσωπικά, έστω κι αν δεν είμαι το ίδιο «αισθηματοκλόπος» όπως η Σάρα Κέην.

Η διαπλοκή του Γιωργάκη με την Λέσχη Μπίλντερμπεργκ

του Βασίλη Ζήση

Θυμάστε τον Θόδωρο Πάγκαλο που εμέμφετο, από το βήμα της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ, κάποιους γνωστούς και μη εξαιρετέους συναδέλφους του, επειδή, όπως έλεγε, «δίνουν το κακό παράδειγμα» και κόβουν βόλτες με κότερα επιχειρηματιών που έχουν δοσοληψίες με το Δημόσιο; Συγκεκριμένα αναφερόταν στον Κόκκαλη. Μιλάμε βεβαίως για τον ίδιο Πάγκαλο που λίγο καιρό ύστερα από αυτή την... πολεμική εναντίον των διαπλεκομένων έδωσε γην και ύδωρ στον Κόκκαλη, η σύζυγος του οποίου, Ελένη, βάφτισε μάλιστα και το παιδί του.

Αυτά θα μου παρατηρήσει κάποιος διεθνολόγος «είναι λεπτομέρειες», τη στιγμή που, όπως διαβάζουμε στο Internet (βλ π.χ. Voyager (jimco@dmil.com)), οι σοσιαλιστές Γεώργιος Παπανδρέου και Θεόδωρος Πάγκαλος είναι οι Έλληνες πολιτικοί που έχουν συμμετάσχει τις περισσότερες φορές στην περιβόητη «Λέσχη Μπίλντερμπεργκ». Από τρεις φορές ο καθένας. Ο «επαναστάτης» Πάγκαλος το 1988, το 1993 και το 1996. Και ο «yesman» Παπανδρέου το 1995, το 1998 και τον Ιούνιο του 2000.

Μεταξύ των Ελλήνων πολιτικών που «παίζουν» με την Μπίλντερμπεργκ είναι και οι εξής:

- Ο **Κωνσταντίνος Μητσοτάκης** ('93, φυσικά) ο οποίος να είστε βέβαιοι ότι θα τραβήξει το χαλί κάτω από την καρέκλα του Καραμανλή αργά ή γρήγορα και μετά βεβαιότητας μετά τις εκλογές (όποιο και αν είναι το αποτέλεσμα).

- Ο **Ανδρέας Ανδριανόπουλος** ('88), ο οποίος δήλωσε πρόσφατα ότι εγκρίνει πλήρως την εξωτερική πολιτική του Γιωργάκη και όπως διαδίδεται φλερτάρει με μια υποψηφιότητα από τις λίστες του ΠΑΣΟΚ.

- Ο **Αντώνης Σαμαράς** ('92), ο οποίος επίσης διαδίδει αυτές τις ημέρες ότι

«δεν αποκλείει» την έκθεσή του με τις λίστες του ΠΑΣΟΚ. Γνωρίζει βέβαια και ο ίδιος ότι αν κάνει κάτι τέτοιο θα καταστραφεί πολιτικά, αλλά είναι τέτοια η απελπισία του από την αντίθεση του Μητσοτακείου στην επιστροφή του στη Ν.Δ. που κάνει ό,τι μπορεί ο άνθρωπος.

- Ο **Στέφανος Μάνος** ('93), ο οποίος επίσης διαδίδει ότι θα εκτεθεί εκλογικά με το ΠΑΣΟΚ και διατηρεί από παλιά σχέση με τον Γιωργάκη (μέσω της «Κίνησης Νέων Επιχειρηματιών»).

- Ο **Γεράσιμος Αρσένης** ('94) αλλά και ο

- Ο **Κωνσταντίνος Καραμανλής** ('98). Από τους Έλληνες επιχειρηματίες που έχουν πάρει μέρος στις ετήσιες συγκεντρώσεις της Μπίλντερμπεργκ είναι και οι εξής:

- Ο **Γ. Α. Δαυίδ**, της 3E (Coca Cola) που είναι και ο εκπρόσωπος της «Λέσχης» στην Ελλάδα.

- Ο **Κώστας Καράς**, της Πόρτο Κάρας.

- Ο **Στέλιος Αργυρός**, πρώην πρόεδρος του ΣΕΒ.

- Ο **Γιάννης Σ. Κωστόπουλος**, πρόεδρος της Τράπεζας Πίστωσης.

- Ο **Γεώργιος Π. Λιβανός**, εφοπλιστής
- Ο επίσης εφοπλιστής **Γιάννης Σ.**

Λύρας.

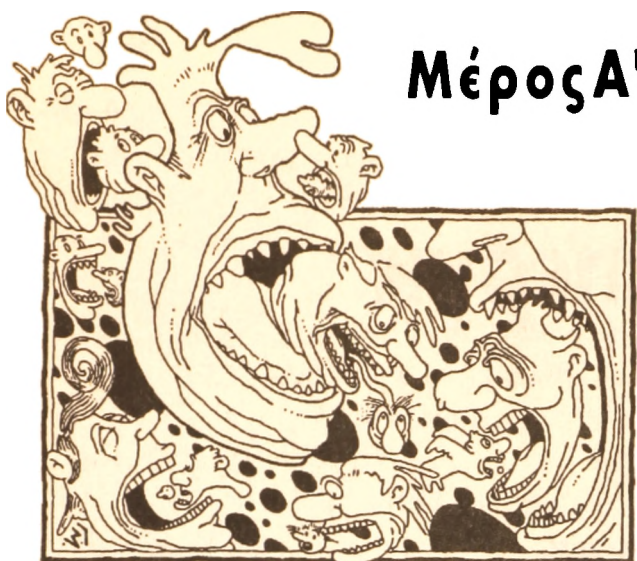
- Ο γνωστός τραπεζίτης του Μητσοτάκη, **Μίνως Ζομπανάκης** ('91)

Είναι γνωστό ότι η «Λέσχη Μπίλντερμπεργκ» προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία για δικτύωση σε διεθνές επίπεδο. Η μυστικότητα όμως που περιβάλλει τις δραστηριότητές της έχει προκαλέσει πληθώρα δημοσιευμάτων περί «διεθνούς συνωμοσίας» και μεταξύ των άλλων αποκαλείται «σκιώδης παγκόσμια κυβέρνηση» και «ιερατείο της παγκοσμιοποίησης».

Και κάτι που ενδιαφέρει ιδαιτέρως: Στο *Αντί* (τ.χ.163 της 24.10.1980) ο σημερινός υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και τότε συνεργάτης του περιοδικού Νίκος Χριστοδουλάκης είχε γράψει ένα πολυσέλιδο και τεκμηριωμένο άρθρο για τη Λέσχη Μπίλντερμπεργκ. Στο άρθρο εκείνο μάλιστα διατυπώνονται αιχμές εναντίον του ΒΗΜΑΤΟΣ το οποίο «ποιούσε την νήσσαν» για τη συμμετοχή και ενός Έλληνα.

ΚΑΙ ΣΤΟ «ΝΤΑΒΟΣ»

Ο Γιώργος Παπανδρέου δεν έχει λείψει και από το άλλο «διεθνές ιερατείο» του «Νταβός» της Ελβετίας, θαμώνας του οποίου είναι και ο «εξ απορρήτων» του Αλεξ Ρόντος. Τι μας νοιάζει το «Νταβός», θα μου πείτε και καλά θα κάνετε. Έλα όμως που κάποιο πουλάκι μου είπε ότι ο Γιωργάκης γνωρίστηκε στο Νταβός και με το γνωστό προφήτη του παγκόσμιου καπιταλισμού, το χρηματιστή Τζορτζ Σόρος. Ποια σημασία έχει αυτή η γνωριμία; Όπως μου είπε το ίδιο πουλάκι μετά την εμφάνισή του στην Αγκυρα, ο Σόρος αναμένεται να εμφανιστεί προεκλογικά και στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Μέρος Α' Το χρονικό μιας τιτανομαχίας.

Αλλαγή ηγεσίας: Με την εν λευκώ παράδοση του κόμματος στον Γιώργο Παπανδρέου, ξεκινάει μια νέα ελπιδοφόρα εποχή για τον πλανήτη. Είναι η πρώτη φορά μετά τις 11 Σεπτεμβρίου που οι Αμερικανοί πάνε να εγκαταστήσουν κυβέρνηση σε μια χώρα, χωρίς να κάνουν εισβολή. Ο πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, αν και αναμφισβήτητα ισχυρό χαρτί του ΠΑΣΟΚ, προτίμησε να αποχωρήσει, τοποθετώντας την ανάγκη της κοινωνίας για ανανέωση πάνω από το ενδεχόμενο μιας εκλογικής συντριβής. Μετά από στιγμιαίο πανικό, ένα ένα τα υψηλόβαθμα κομματικά και κυβερνητικά στελέχη έσπευσαν να δηλώσουν παρόντες στο πλευρό του νέου αρχηγού, που είναι λεβέντης, καραμπουζοκλής και ελπίδα για το μέλλον του τόπου.

Άρχισε η προεκλογική περίοδος: Κυριακή βράδυ στο Άλτερ, Μιλένα Αποστολάκη εναντίον Μιχάλη Λιάπη. Ο Λιάπης γλίτωσε ως εκ θαύματος με ελαφρές αμυχές. Στο Σταρ Τζανετάκος και Αλογοσκούφης εναντίον Σταύρου Μπένου και Κατερίνας Κωλέτση. Τιτανομαχία πάνω σε προγραμματική βάση, του τύπου μη με διακόπτετε, αφήστε με να ολοκληρώσω, εγώ δεν σας διέκοψα. Η Κατερίνα Κωλέτση είπε και ένα «μην με διακόπτετε» στον Μπένο, προφανώς επειδή ως νέα στην πολιτική δεν ξέρει ακόμα ποιος είναι με ποιόν. Στο Μέγκα, Μιλτιάδης Παπαϊωάννου εναντίον Πάνου Παναγιωτόπουλου. Πολύ βαρύ, απευθύνεται σε συγκεκριμένο τηλεοπτικό κοινό με ειδικά γούστα. Στον Άλφα, δύο έργα. Στο πρώτο μέρος Κακαουνάκης και Δημαράς εναντίον Σοφίας Βούλτεψη και Παναγιώτη Ψωμάδη. Εδώ δεν μπορούσες να παρακολουθήσεις αλλά ήταν πιο ευχάριστο, σε οικείο

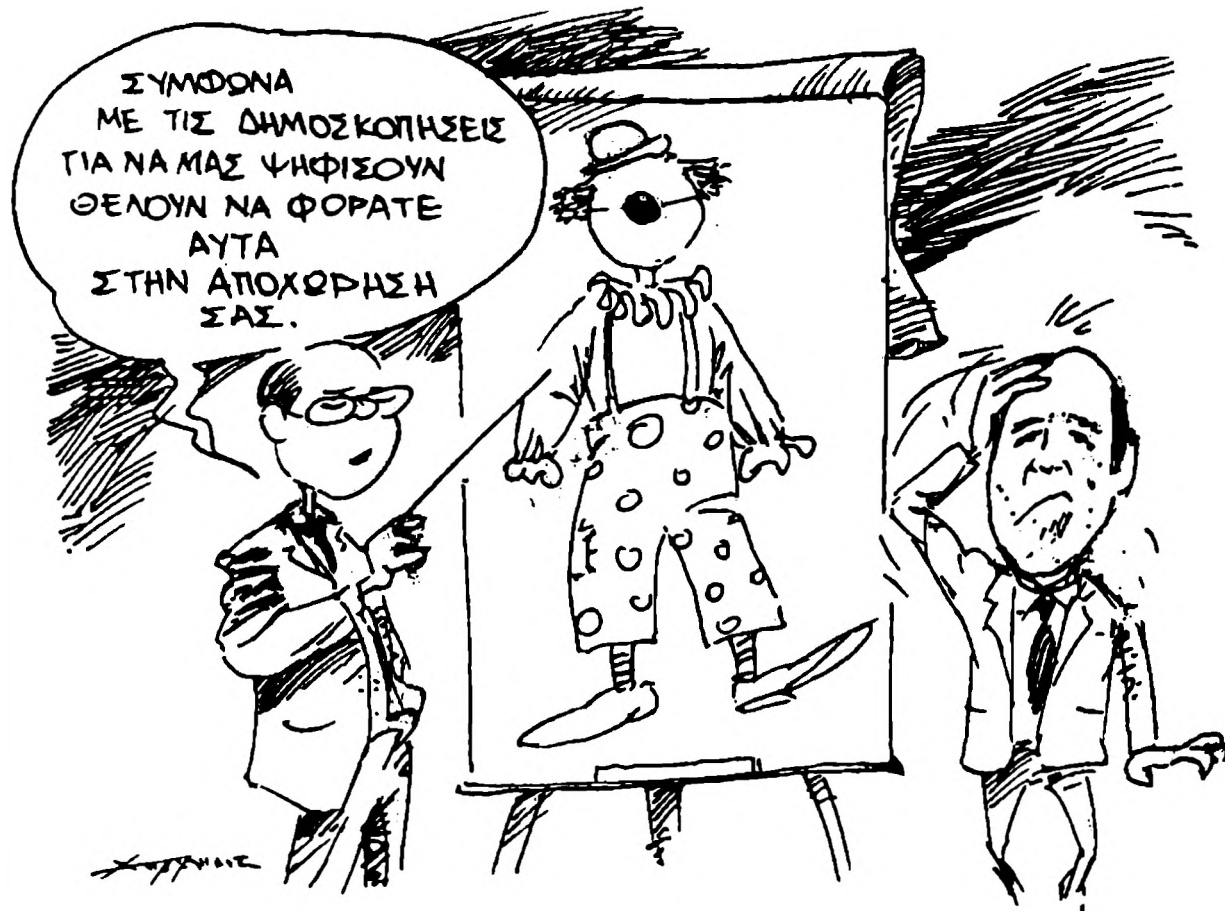
κλίμα. Μην με διακόπτεis, άσε με να ολοκληρώσω, εγώ δεν σε διέκοψα, σας κάναμε ρόμπα. Ακολούθησε διάλειμμα με μαζορέτες και φυσικές καταστροφές και στο δεύτερο μέρος Ελένη Κούρκουλα εναντίον Γεράσιμου Γιακουμάτου. Η Ελένη Κούρκουλα ως τέως υφυπουργός Παιδείας εξήγησε πως το ΠΑΣΟΚ είδε το φως της αλήθειας στο ζήτημα των ιδιωτικών πανεπιστημίων τις τελευταίες 48 ώρες. Σίγουρα θα το συζητήσουν εκτενώς και στο προσεχές συνέδριο. Ο Γιακουμάτος έχει ωριμάσει πολύ ως πολιτικός και δεν επιδεικνύει πλέον στις κάμερες το περίστροφό του, πράγμα που επιβεβαιώνει την άποψη ότι ζούμε μια δεύτερη μεταπολίτευση.

Πορεία προς τον λαό: Με πουνκάμισο υπο βροχή και ζητωκραυγές του πλήθους, ο Γιώργος Ανδρέα Γεωργίου Παπανδρέου επισκέφθηκε την γενέτειρα του παππού του και έγραψε ένα ωραίο τηλεοπτικό πλάνο μπροστά από μια τεράστια φωτογραφία του μπαμπά του. Από όπου πέρανε γινότανε χαμός, νάτος νάτος ο πρωθυπουργός, σήκω Αντρέα για να δεις το παιδί της αλλαγής,

φονιάδες των λαών αμερικάνοι κλπ. Τα είδε αυτά η Δαμανάκη και δήλωσε αμέσως συστράτευση, διότι τόσα χρόνια στην αριστερά είχε απωθημένο μια πορεία στο Καλέντζι και δεν της την κάνανε. Σε συνέντευξή της στο *Βήμα* δήλωσε μάλιστα ότι μετά τις καταστατικές ρυθμίσεις στο ΠΑΣΟΚ, σκέφτεται και να πάει να ψηφίσει για πρόεδρο με την ιδιότητα της φίλης του κόμματος. Απέδειξε έτσι για μια ακόμα φορά την βαθύτατη ευαισθησία της προς τις ουσιαστικού πολιτικού περιεχομένου εσωκομματικές διαδικασίες και την αποστροφή της προς τον λαϊκισμό. Στον Ολυμπιακό δεν πήγε να ψηφίσει τον Κόκκαλη διότι δεν είχανε κάλπες για εξωκομματικούς. Εκεί άλλωστε την Αριστερά την εκπροσωπεί ο Ανδρουλάκης.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ (1):

Ο Γιώργος Α.Γ. Παπανδρέου εμφανίστηκε με φόρμα να κάνει τζόκινγκ, προφανώς για να διαφοροποιηθεί από την επικοινωνιακή εικόνα του Κώστα Σημίτη, ο οποίος όταν ήθελε να δείξει αθλητικός φόραγε πουλόβερ και σουλατσάριζε στην κεντρική πλατεία του

Κορακοχωρίου. Η Νέα Δημοκρατία που αυτά τα κόλπα με τις φόρμες τα έχει ξεκινήσει εδώ και έξι χρόνια (κάνοντας μια στροφή από τις μακαρονάδες και τις μαϊμούδες του Έβερτ) δεν κατάλαβε ότι στόχος είναι ο Σημίτης και ερμήνευσε το μήνυμα ως πρόκληση εναντίον της. Μίλησε για φτηνά επικοινωνιακά κόλπα και απάντησε εμφανίζοντας τον Κώστα Καραμανλή με μπλουτζίν να επισκέπτεται ένα μπούλινγκ κλαμπ, όπου είχε την ευκαιρία να επικοινωνήσει με καμία πενηνταριά αμήχανους/ες δαπίτες/ισες που παρίσταναν την ανήσυχη ελληνική νεολαία. Κατά την διάρκεια της συζήτησης τον βομβάρδισαν με στημένες ερωτήσεις που τους είχε δώσει ο ίματζ μέγκερ.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ (2):

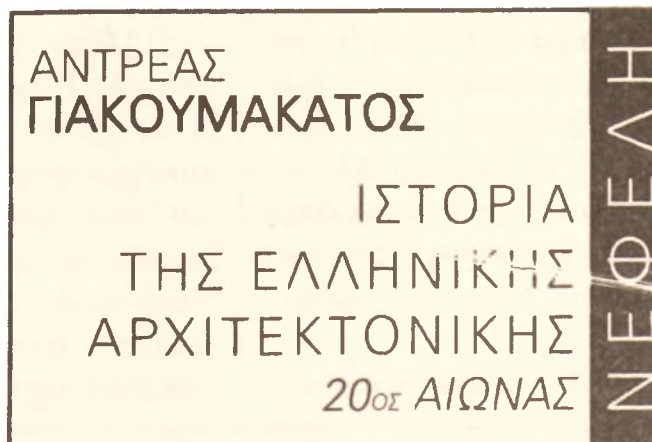
Η Αριστερά επεξεργάζεται τη δική της επικοινωνιακή στρατηγική για τα κανάλια. Ο Νίκος Κωνσταντόπουλος βγήκε καθισμένος σε δερμάτινη διευθυντική πολυθρόνα με φόντο έναν άσπρο τοίχο με κάτι μεταλλικά παράθυρα φωταγωγού βαμμένα με λαδομπογιά και είπε απνευστί ένα ευχάριστο απόσπασμα από την πολιτική ομιλία του στο προγραμματικό συμβούλιο του κόμματος. Η Αλέκα, που δεν είναι τόσο αλέγρος τύπος, βγήκε επίσης σε μαύρη δερμάτινη διευθυντική πολυθρόνα, με φόντο μια μαύρη βιβλιοθήκη, με μια σειρά μαύρων τόμων Άπαντα Λένιν στο πάνω ράφι και μια σειρά μαύρων τόμων Σοβιετικής Εγκυκλοπαίδειας στο κάτω. Και επειδή η λεπτομέρεια κάνει τη διαφορά, τα Άπαντα του Λένιν ξεκίναγαν από τον τόμο 48 στο αριστερό μέρος του πλάνου και κατέληγαν στον 55 στο δεξί, ούτως ώστε να δημιουργείται στον θεατή η αντίληψη ότι η βιβλιοθήκη αρχίζει τουλάχιστον πεντέμισι μέτρα αριστερά της Αλέκας και καταλήγει πιθανότατα στο άπειρο δεξιά της. Έτσι περνάει υποσυνείδητα το μήνυμα ότι το κόμμα έχει πα-

ρελθόν, μέλλον και συνέχεια στο χρόνο, ενώ δίνεται σημειολογική απάντηση στα ρεφορμιστικά ιδεολογήματα περί πολύχρωμης Κεντροαριστεράς. Πρόκειται για επικοινωνιακή σύλληψη του μαέστρου της Σοσιαλιστικής Προπαγάνδας Μάκη Μαΐλη, εμπνευσμένη από τηλεοπτικές εμφανίσεις Προέδρων του Αρείου Πάγου και συντηρητικών πρυτάνεων του περασμένου αιώνα.

Διαφημιστικές εταιρείες: Ο Συνασπισμός της Ριζοσπαστικής Αριστεράς, θα συνεργαστεί κατά πάσα πιθανότητα με την διαφημιστική εταιρεία Olympic DDB, που στο παρελθόν έχει διαφημίσει επιτυχώς τον Συνασπισμό της Αριστεράς και της Προόδου και τον Συνασπισμό της Αριστεράς, των Κινημάτων και της Οικολογίας. Ποιος δεν θυμάται τα συνθήματα «Κοιτάξτε μας στα μάτια» (με φωτογραφία του Κωνσταντόπουλου), «Η καρδιά μας χτυπάει αριστερά» (με φωτογραφία του Κωνσταντόπουλου), «aristera», «το ΕΣΥ νοσεύ», «η ανεργία κάνει υπερωρία», «η Αθήνα που θέλεις, Φώτης Κουβέλης», (με φωτογραφία του Κωνσταντόπουλου). Ποιος δεν θυμάται τα τηλεοπτικά σποτάκια: εκείνο με έναν μόνο του που αναβόσβηνε μια λάμπα, το άλλο με έναν μόνο του που έκανε ότι είχε χάσει τον προσανατολισμό του σε ένα αραιό δάσος από ταμπέ-

λες με λάθος πολιτικά μηνύματα και το άλλο με έναν μόνο του που κυκλοφορούσε σε μια έρημη πόλη. Δηλαδή αυτά ακριβώς που χρειάζεται η Αριστερά, προκειμένου να σπάσει το επικοινωνιακό μονοπώλιο του δικομματισμού και να στείλει διεισδυτικά μηνύματα στον πολίτη. Σύμφωνα με τον θρύλο που κυκλοφορεί στους διαδρόμους της Κουμουνδούρου, ο Συνασπισμός δεν μπορεί να συνεργαστεί με άλλη εταιρεία, αλλά ούτε να εξηγήσει σε αυτήν τι ακριβώς θέλει. Μια παλιά κατάρα, επιβάλλει η εκάστοτε συνεργασία με την Ολύμπικ να μην συζητιέται στα πολιτικά όργανα, ούτε να αξιολογείται πριν η μετά τις εκλογές, απλά να συμβαίνει σαν φυσικό φαινόμενο, που δεν μπορείς να το προκαλέσεις, ούτε να το αποτρέψεις, απλώς να είσαι εκεί όταν συμβεί. Φαίνεται ότι πίσω από αυτό το μυστήριο κρύβεται η δέσμευση από ένα μυστικό πρωτόκολλο διαφημιστικής προβολής που υπέγραψαν ο Σιάντος με τον Ζεύγο τις παραμονές του Δεκέμβρη, το βρήκε ο Παρτσάλιδης το '68 στα αρχεία του ΚΚΕ και έκτοτε βαράει σαν παγωμένη σκιά όπως οι εκκαθαρίσεις στο Μπούλκες. Υπάρχει κάποια ελπίδα μήπως αυτή τη φορά, τουλάχιστον, αντιδράσουν ο Μπανιάς και ο Μήτσος, αλλά τι τους νοιάζει, σάμπως αυτοί πληρώνουν τις εμπνευσμένες ομοιοκαταληξίες;

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΛΙΓΙΩΡΓΟΣ

Η πινακοθήκη των ηλιθίων

Γεννήθηκα στις 17 Οκτωβρίου 1981. Την ημέρα δηλαδή που εγκαθιδρύθηκε ο σοσιαλισμός στην Ελλάδα από το σύντροφο Αντρέα. Σήμερα λοιπόν θα σας διηγηθώ τι θαύματα και πράγματα έγιναν για την υγεία στην διάρκεια του βίου μου. Εξάλλου αυτό ήταν από πάντοτε το μεγάλο θέμα που απασχολούσε την οικογένειά μου επειδή γεννήθηκα ασθενικό και αλλήθωρο.

Το ημερολόγιο που θα μεταγράψω, το συγκρότησα από διάφορα παλιόχαρτα και αποκόμματα του Τύπου που φυλάει ο μπαμπάς στην αποθήκη από παλιές εφημερίδες του μπαμπά και περιοδικά της μαμάς. Πολλά από αυτά έχουν σταματήσει να κυκλοφορούν αλλά κάθε τόσο τρέχω στα παλιά. Αντί του μπαμπά και συμπληρώνω ό,τι δεν βρίσκω πουθενά αλλού.

Λοιπόν επειδή πήγαινα συχνά σε γιατρούς παρατήρησα το εξής: επί καπιταλισμού είχαμε απλά νοσοκομεία. Μόλις όμως έγινε στην Ελλάδα σοσιαλισμός, αυτό άλλαξε. Αντί για νοσοκομεία, είχαμε μικρά κτίρια με ζαρτινιέρες που ονομάστηκαν Κέντρα Υγείας. Η διαφορά ενός τέτοιου κέντρου από ένα καπιταλιστικό νοσοκομείο είναι ότι δεν έχει γιατρούς. Μόλις μπεις εκεί μέσα τηλεφωνούνε επιτόπου στο ελικόπτερο, το οποίο σε παίρνει και σε πάει αμέσως στο νοσοκομείο της Αθήνας. Όχι της Πάτρας, της Αθήνας. Διότι στην Πάτρα πας, θα πεθάνεις.

Αυτό ήταν το πρώτο σοσιαλιστικό μέ-

τρο. Το Κέντρο Υγείας. Το έκανε ο υπουργός Υγείας Γ. Γεννηματάς, μηχανικός στο επάγγελμα, πατέρας της Φώφης νομάρχου Αττικής, συνεργάτιδος της κας Μαρίας Δαμανάκη. Αυτή είναι άλλη μία σοσιαλιστική αλλαγή: ποτέ δεν βάζουμε υπουργό που έχει επάγγελμα αντίστοιχο με το αντικείμενο του υπουργείου του. Ποτέ. Διότι ο σοσιαλισμός ανακατεύει πάντα την τράπουλα. Στο Υγείας βάζουμε μηχανικό, στο Δικαιοσύνης γιατρό, στο Παιδείας δημοσιογράφο, στο Οικονομίας μετανάστη από τη Γερμανία και στο Ανάπτυξης έναν πρώην καταμετρητή ΔΕΗ. Με τον τρόπο αυτό το σύστημα ανατρέπεται και καταργείται αμέσως η πάλη των τάξεων. Διότι οι τάξεις χάνουν πλήρως τον προσανατολισμό τους.

Έτσι λοιπόν μεγάλωσα, με αυτές τις σοσιαλιστικές αρχές. Τώρα μάλιστα βάζουμε για πρωθυπουργό ένα κασκόλ. Τέρμα οι κανονικοί άνθρωποι. Πάμε κατευθείαν στα ρούχα.

Από τον πίνακα που παραθέτουμε εν συνεχεία φαίνεται πως στον τομέα της Υγείας πέρασαν μέσα σε 18 χρόνια 30 υπουργοί σοσιαλιστές. Δεν είναι και πολλοί. Θα μπορούσαν να είχαν περάσει 130. Και πάλι καλά να λέμε. Μεταξύ '90 και '93, όταν έγινε παλινόρθωση του καπιταλισμού για λίγο, είχαμε καμιά δεκαριά ακόμα υπουργούς, αλλά αυτοί δεν μετράνε. Είναι της Δεξιάς και χάθηκαν γρήγορα. Ας δούμε όμως το χρονικό των αλλαγών της Υγείας.

Στις 21 Οκτωβρίου 1981 ορκίστηκε υπουργός Κοινωνικών Υπηρεσιών έτσι το έλεγαν τότε ο Παρασκευάς Αυγερινός. Ο Παρασκευάς δεν τα πήγαινε καλά εξαρχής. Γι' αυτό στις 5 Ιουλίου της επόμενης χρονιάς, το 1982, κατακαλόκαιρο και πριν φύγει για τις πρώτες πρωθυπουργικές του διακοπές, ο Ανδρέας τον παραίτησε από υπουργό Κοινωνικών Υπηρεσιών και τον ξαναόρκισε μετονομαζόμενο σε υπουργό Υγείας Πρόνοιας. Μαζί του είχε για υφυπουργούς δύο κυ-

ρίες: την Μαρία Κυπριωτάκη-Περράκη και τη Ρούλα Κακλαμανάκη. Η τελευταία φεύγει από το υπουργείο που επιμελούνταν τα θέματα Υγείας και πήγε υφυπουργός στο υπουργείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων με υπουργό τον Βερυβάκη. Καλοκαιριάτικα ο Παρασκευάς φορτώθηκε και τον Λαρισαίο Γιάννη Φλώρο, ως υφυπουργό, ο οποίος παρέμεινε έως τις 5.6.85. Ο Παρασκευάς, αξιοπρεπής άνθρωπος, ιατρός το επάγγελμα, αλλά περισσότερο συνδικαλιστής, δεν τα κατάφερε και τόσο καλά ως υπουργός. Του το καταλόγισαν όλοι μέχρι κι ο Θόδωρος Κατσανέβας. Ο Ανδρέας τον έστειλε στα κομματικά γραφεία και στην Ευρωβουλή όπου ετέθη επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας και διέπρεψε, διότι εκεί συνήθιζαν να στέλνουν όλους τους κοπρίτες του Κινήματος: Κωστόπουλος, Τσίμας, Ρουμπάτης και σία. Ο Παρασκευάς πάντως θα μείνει στην Ιστορία ως εκλογομάγειρος και ο άριστος στα προγνωστικά των εκλογών. Ο Νικολακόπουλος έγινε σκόνη και μπουχός μπροστά του. Το σωστό να λέγεται.

Στις 17.1.84 παραιτείται ο Αυγερινός αλλά παραμένει Άνευ Χαρτοφυλακίου και εισβάλλει ο Γ. Γεννηματάς μέχρι τις εκλογές του Ιουνίου 1985. Στις 21 Σεπτεμβρίου του 1984 του πρόσθεσαν ένα και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στις αρμοδιότητές του. Μετά τη νίκη στις εκλογές ξαναορκίζεται στις 5 Ιουνίου 1985 ως Υπουργός Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

(Α, ξέχασα, ο Άκης ανάμεσα στα τόσα

προσέφερε στο Κίνημα είναι και η επί τριήμερον αναπλήρωση του Γιώργου Γεννηματά από τις 4 έως τις 7.10.85)...

Μαζί του στις 26.6.85 διορίζονται υφυπουργοί και οι Γ. Φλώρος και Ρούλα Κακλαμανάκη. Στις 28.4.86 προστίθεται ως υφυπουργός και η Μαρία Κυπριωτάκη. Γιάννης, Ρούλα, Μαρία παραιτούνται στις 31.10.86 και αντικαθίστανται από τους υφυπουργούς Γρ. Σολωμό που μένει μέχρι 23.7.87 και Σύλβα Ακρίτα (η οποία μένει έως τις 22.6.88).

Στις 5.2.87 παραιτείται ο Γεννηματάς, ο οποίος μετακινείται στις 23.9.1987 στο υπουργείο Εργασίας όπου και συνεχίζει μέχρι τις 2.7.89. Μετά την επάνοδο στην εξουσία συνεχίζει στο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Στις 5.2.87 ο Γ. Γεννηματάς αντικαθίσταται από τον Γ.-Α. Μαγκάκη ο οποίος παραμένει στο Υγείας κ.λπ. ένα πεντάμηνο, μέχρι τις 23.7.87.

Στις 23.7.87 αρχίζει η υπουργία Γ. Φλώρου με υφυπουργό τον Νικ. Ριζογιάννη που φεύγει με όλους τους άλλους στις 2.7.89. Ο Γρ. Σολωμός επαναδιορίζεται υφυπουργός στις 27.11.87 αφού προηγουμένως διέπρεψε ως υφυπουργός Παιδείας για δύο μήνες. Στις 22.6.88 παραιτούνται οι Σ. Ακρίτα και Γρ. Σολωμός. Ο τελευταίος εν μέσω σκανδάλων.

Στις 22.6.88 διορίζονται υφυπουργοί οι Χρ. Οικονόμου και Εμμ. Σκουλάκης ο οποίος αναβαθμίζεται στις 17.3.89 σε αναπληρωτή υπουργό! Και οι δύο φεύγουν το βρώμικο '89.

Στις 9.7.88 παραιτείται η Ρούλα Κακλαμανάκη από το υφυπουργείο Παιδείας όπου είχε διοριστεί στις 22.6.88! Ιστοσανίδα γαρ. Ο μετέπειτα πρωταθλητής ανιψιός δεν είχε σταλεί στις διεθνείς συναντήσεις και η θεία του, δίκιο είχε η γυναίκα, εξεμάνη. Βέβαια είχαν συμβεί και άλλα πολλά για τα οποία θα μπορούσε να είχε εκμανεί προηγουμένως...

Στις 18.11.88 παραιτείται ο Γ. Φλώρος και αναλαμβάνει υπουργός μέχρι το βρώμικο '89 ο Απόστολος Κακλαμάνης.

Από 2.7.89 μέχρι τις 12.10.89 έχουμε το διάλειμμα της κυβέρνησης Τζαννετάκη, με τον Μιλτιάδη Έβερτ να ορίζεται υπουργός. Στις 12.10.89 ακολουθεί η υπηρεσιακή Κυβέρνηση Ιω. Γρίβα της οποίας υπουργός Υγείας κ.λπ. ορίζεται ο Γ. Μερίκας. Ο Γ. Μερίκας παραμένει και στην επόμενη Οικουμενική κυβέρνηση (ορκίζεται στις 23.11.89) Ζολώτα μέχρι τις 11.4.90.

Στην Κυβέρνηση Μητσοτάκη ορκίζεται στις 11.4.90 υπουργός η Μαριέττα Γιαννάκου που παραμένει μέχρι τις 8.8.91.

Στις 11.4.90 προστίθεται και ο Γ. Σούρλας ως αναπληρωτής υπουργός. Στις 8.8.91 αναβαθμίζεται σε υπουργό για να παραιτηθεί στις 3.12.92.

Υφυπουργός ο Δημ. Σιούφας από τις 8.8.91. που αναβαθμίζεται σε υπουργό στις 3.12.92. οπότε και διορίζονται υφυπουργοί οι Νικόλαος Αναστασόπουλος και Φάνη Πάλλη-Πετραλιά. Η Ν.Δ. χάνει στις εκλογές, η κυβέρνηση πέφτει και η νέα περίοδος ΠΑΣΟΚ αρχίζει στις 13.10.93.

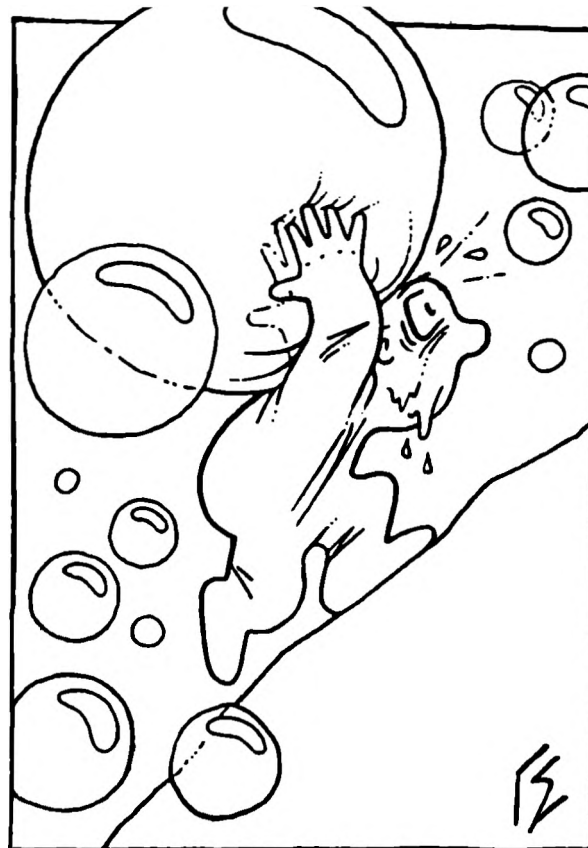
Το διάλειμμα τελειώνει στις 13.10.93 και ο καθηγητής Κρεμαστινός διορίζεται υπουργός με υφυπουργούς τους Εμμ. Σκουλάκη και Φοίβο Ιωαννίδη έως 15.9.95.

Ο Νικ. Φαρμάκης υφυπουργός από τις 8.7.94 έως 22.1.96, οπότε επελαύνει η παρέα των εκσυγχρονιστών. Από δω και πέρα παίζει ο Φαρμάκης ως οικονομολόγος.

Στις 15.9.95 και πάλι ο Κρεμαστινός υπουργός χωρίς όμως το Κοιν. Ασφαλίσεων! Σε 4 μήνες, στις 22.1.96, όταν το Συγκρότημα του Εκσυγχρονισμού θριαμβεύει παραιτείται μαζί με τους Σκουλάκη και Φαρμάκη οι οποίοι παραιτούνται και αυτοί στις 22.1.96.

Στις 22.1.96 η πρώτη κυβέρνηση Σημίτη διορίζει υπουργό Υγείας και Πρόνοιας τον Αν. Πεπονή και τους Φρ. Παπαδέλλη και Θ. Κοτσώνη ως υφυπουργούς που μένουν μέχρι έως τις 25.9.96.

Στις 25.9.96 διορίζεται ο Κ. Γείτονας, ο οποίος παραιτείται στις 30.10.98. Από κοντά και ο υφυπουργός Εμμ. Σκουλάκης.

Ο Κ. Γείτονας αντικαθίσταται από τον Λάμπρο Παπαδήμα στις 30.10.98 με υφυπουργό τον Νικ. Φαρμάκη οι οποίοι απέρχονται στις 13.4.2000.

Οι Θ. Κοτσώνης και Εμμ. Σκουλάκης διορίζονται υφυπουργοί στις 25.9.1996. Ο Εμμ. Σκουλάκης παραιτείται στις 30.10.98 και ο Θ. Κοτσώνης στις 13.4.2000.

Στις 13.4.2000 η Χριστίνα Σπυράκη αντικαθιστά τον Θ. Κοτσώνη. Η κυρία πρύτανης του Πανεπιστημίου Κρήτης παραιτείται στις 24.10.2001. Μαζί της στις 13.4.2000 ο Δημ. Θάνος διορίζεται υφυπουργός. Αυτός παραιτήθηκε αργότερα, στις 7.7.2003.

Η Ελπίδα Τσουρή και ο Έκτ. Νασιώκας διορίζονται υφυπουργοί στις 24.10.01. Παραμένουν έως σήμερα!

Στις 7.7.2003 διορίζεται ως αντίβαρο του αριστερού Μπίστη υφυπουργός Υγείας-Πρόνοιας ο Βασ. Κοντογιαννόπουλος. Παραμένει έως σήμερα!

Σήμερα που εγώ όπως σας είπα είμαι ήδη 24 ετών, βλέπω ότι ο κατάλογος της Υγείας θα συνεχίσει να είναι παπανδρεϊκός. Όλα αυτά τα χρόνια, από τον παππού στον εγγονό που λέμε, η Υγεία έγινε τέλεια. Τα νοσοκομεία είναι βεβαίως εντελώς άχρηστα, δεν έχουν ούτε κρεβάτι, έχουν γεμίσει κατσαρίδες, τρέχουν τα ταβάνια, βρωμάνε και ζέχνουνε, αλλά όμως δεν χρειάζονται καθόλου πλέον. Βάζουμε τη φόρμα μας, βουτάμε και έναν κουραμπιέ άμα πεινάμε και έχουμε άριστη υγεία. Τι να το κάνεις και το νοσοκομείο; Με τον Γεώργιο Ανδρέα Παπανδρέου τον Γ', νοσοκομεία τέλος: Το παιδί της αλλαγής είναι υγιέστατο.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο 31ος.

Η κληρονομική Δημοκρατία

του Αλέξανδρου Καζαμιά

«Στα κληρονομικά κράτη, που είναι συνηθισμένα στην οικογένεια του πρίγκιπά τους, υπάρχουν πολύ λιγότερες δυσκολίες στη διατήρηση της αρχής κάποιου... διότι αρκεί απλώς να μην παραμελεί τους θεσμούς που ιδρύθηκαν από τους προγόνους του κι ύστερα να προσαρμόζει τις πολιτικές στα γεγονότα... Ο φυσικός πρίγκιπας έχει ολιγότερους λόγους και μικρότερη ανάγκη να προσβάλλει τους άλλους· έτσι συνεπάγεται ότι θα μπορεί να είναι περισσότερο αγαπητός».

Μακιαβέλλι, *Ο Ηγεμόνας*

Από καθαρή σύμπτωση, η υπουργός Εσωτερικών μοιράζεται το ίδιο επώνυμο με τον υποψήφιο που περιοδεύει ήδη ως αρχηγός του ΠΑΣΟΚ, χωρίς να έχει ακόμη εκλεγεί. Ως γνωστόν, κανείς δε δήλωσε ποτέ ότι η κ. Παπανδρέου «φέρει ένα μεγάλο», «βαρύ» ή «ιστορικό όνομα», παρόλο που, στο βαθμό που οι χαρακτηρισμοί αυτοί ισχύουν, κάλλιστα θα ταίριαζαν και στο επώνυμό της. Βεβαίως, αυτή η διάκριση διόλου δεν αφορά το όνομα, αφού πηγάζει από το μόνο πράγμα που κανένας συνονόματος του κ. Παπανδρέου από άλλη οικογένεια δε θα μπορούσε ποτέ να διεκδικήσει, δηλαδή, απ' το γενετικό στοιχείο της κληρονομικότητας που εμπεριέχει η διαδοχή του. Γι' αυτό, είναι εξόφθαλμη υποκρισία όταν στελέχη της λεγόμενης «δημοκρατικής παράταξης», που κάποτε πολέμησαν τη μοναρχία, αποθεώνουν τώρα την πατρογονική διαδοχή προσποιούμενοι πως γοητεύονται δήθεν από το άκουσμα της «ιστορίας» ή του «μεγαλείου» που εκπέμπει ένα όνομα. Και είναι εθνική ντροπή το γεγονός ότι η Ελλάδα κατάντησε η πρώτη χώρα της Ευρώπης όπου εμφανίζεται το τριτοκοσμικό φαινόμενο της «κληρονομικής δημοκρατίας».

«Δεν τον ήξερα. Ούτε και εκείνος

εμένα. Πιάσαμε την κουβέντα στο αεροπλάνο, κατάλαβα ποιος είναι, του είπα και εγώ ποιος είμαι σε σχέση με τον θείο μου που ήταν στην πολιτική». Έτσι περιέγραψε πρόσφατα ο πρώην υπουργός Ανδρέας Ανδριανόπουλος τον τρόπο με τον οποίο γνωρίστηκε με τον σημερινό υπουργό Εξωτερικών το 1974. Αλήθεια, αυτοί οι νέοι ηγέτες του ελληνικού εκσυγχρονισμού πρέπει ν' ανήκουν πράγματι σε μια άλλη κάστα ανθρώπων! «Κατάλαβα ποιος είναι», λέει ο ένας, ενώ το μόνο που κατάλαβε στην πραγματικότητα ήταν ποιος ήταν ο πατέρας και ο παππούς του συνομιλητή του. Κι ο άλλος, ο Γιώργος Παπανδρέου, στην παρθενική συνέντευξή του στη Μαρία Ρεζάν δήλωνε πως «ο αγώνας που κάνουμε σήμερα είναι να φτιάξουμε μια διαφορετική κοινωνία, στην οποία δεν θα συνδέεται ένα όνομα με κάτι προϋπάρχον». Προφανώς συνήθιζε ν' αυτοσυστέίνεται σε αγνώστους ως γιος του Ανδρέα ή εγγόνι του Γεωργίου Παπανδρέου — τόσο πολύ τα εννοούσε αυτά τα περί «άσχετης με την παλιότερη γενιά προσωπικότητας», που έλεγε το 1984 στην ΕΡΑ απέναντι απ' την αείμνηστη Ρεζάν.

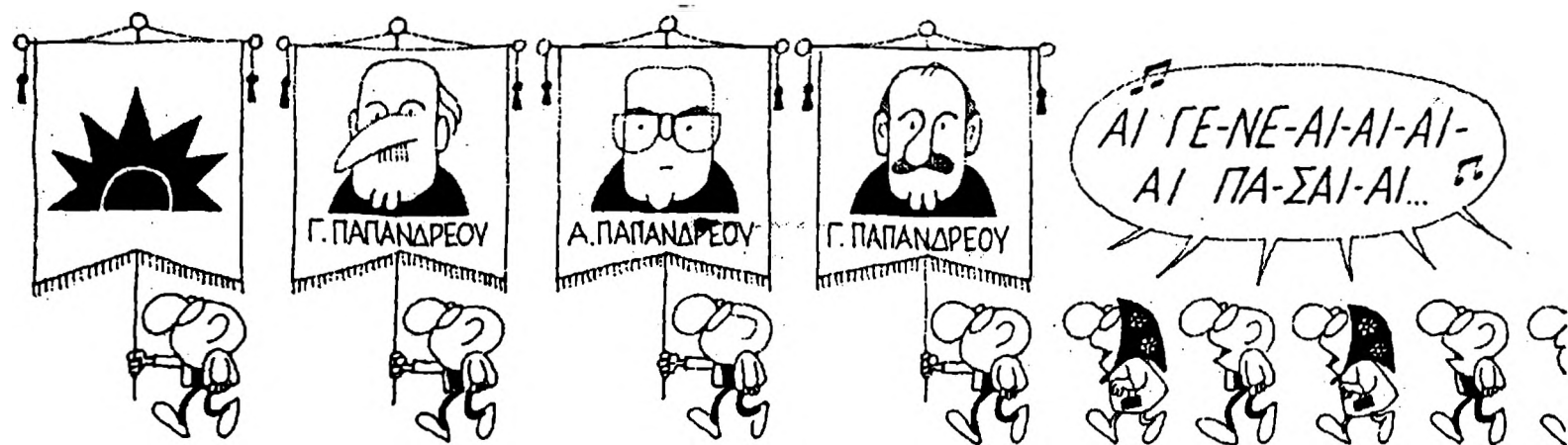
Βεβαίως, οι γόννοι των οικογενειών που διακρίνονται στη δημόσιά μας ζωή απ' τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας ως τώρα, ανέκαθεν κατασκεύαζαν τα πιο απίθανα ευρήματα για να προβάλλουν τη δόξα της κληρονομικότητας που αιωνίως τους αναδεικνύει. (Αλήθεια, θυμάστε τον πρώην βουλευτή του Κινήματος, Δήμο Μάρκου Μπότσαρη, που ανέτρεψε το 1976 «το σχέδιο της Δεξιάς» για ίδρυση αεροδρομίου στα Σπάτα;) Όμως, εκτός απ' τα ενδιάμεσα ονόματα προγόνων ή τις απίθανες εκφράσεις του τύπου «τού είπα κι εγώ ποιος είμαι σε σχέση με το θείο μου», η οικογενειοκρατία στην Ελλάδα σπανίως αναγνωρίζεται από τα προνομιούχα της παιδιά. Απαντώντας στην πρώτη ευθεία ερώτηση

για το φαινόμενο αυτό, ο αρχηγός της Ν.Δ. το χαρακτήρισε ως ένα από τα επουσιώδη «πιπεράτα της δημόσιας ζωής» (Συνέντευξη στο Alter, 8.1.04). Εξίσου γλυκανάλατη ήταν η υπεκφυγή του σε δεύτερη ερώτηση που δέχτηκε την περασμένη Κυριακή στην αίθουσα μπόουλινγκ, Ίλιον, όπου παρουσίαζε την κληρονομική ηγεσία στα δύο μεγάλα κόμματα ως «ιστορική σύμπτωση», (*Ελευθεροτυπία*, 12.1.04). Αλλά κι ο πλέον «εκσυγχρονιστής» αρθρογράφος Γιάννης Πρετεντέρης, άλλος γιος επωνύμου και αυτός, παρέκαμψε το ζήτημα με την εξής πρωτότυπη αοριστολογία: «Ο Γιώργος όμως είναι Παπανδρέου. Διαθέτει αυτήν την πρόσθετη αλλά απροσδιόριστη νομιμοποίηση ενός ονοματεπωνύμου», (*Το Βήμα*, 9.1.04).

«Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ»

Κάτω απ' τον εύστοχο αυτό τίτλο του τέταρτου κεφαλαίου του βιβλίου του, *Τοτέμ και Ταμπού*, ο Φρόυντ ανέπτυξε τη βασική ανθρωπολογική του θεωρία για το ρόλο του «νεκρού πατέρα» στις πρωτόγονες φυλές: «Το χάρισμα του τοτέμ, με τις ιδιότητες του προηγούμενου πατέρα-ηγέτη», έγραφε εκεί ο Φρόυντ, «είχε σκοπό να θυμίσει στη φυλή ότι η μία και μοναδική εξουσία του πατέρα σαν σύνολο είχε εξαφανιστεί μεν σε ανθρώπινο επίπεδο, αλλά έπρεπε να διατηρηθεί σε θρησκευτικό επίπεδο». «Η λειτουργία του τοτέμ», συνέχιζε, ήταν να προσδώσει στα παιδιά του νεκρού πατέρα-ηγέτη «την κοινή αίσθηση τόσο της ενοχής όσο και της ευθύνης» προκειμένου να μάθουν «να εργάζονται από κοινού» μετά το θάνατό του (Ντ. Σ. Κλάρκ, *Τι είπε πραγματικά ο Φρόυντ*, εκδ. Γλάρος, 1980, σ.215).

Για την επιστροφή ενός τοτεμισμού μέσα απ' τη νέα ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, δε μίλησε καμία «εφημερίδα της Δεξιάς» ή κάποιος πικρόχολος αντιαμερικανός

Σκίτσο του KYP
από την
Ελευθεροτυπία,
14.1.2004

που ίσως να ενοχλήθηκε με τις δηλώσεις Πάουελ υπέρ του κ. Παπανδρέου. Σχολιάζοντας το σύνθημα «Σήκω Ανδρέα να τον δεις, το παιδί της Αλλαγής», ο Νίκος Μπακουνάκης μέσα απ' το ίδιο *Το Βήμα* ήταν αυτός που μίλησε για «εκδηλώσεις λατρείας που αγγίζουν τα όρια του θρησκευτικού». Αν και σχημάτισε την αίσθηση ότι στη συνάντηση της Κ.Ε. και της Κ.Ο. του ΠΑΣΟΚ στις 8 Ιανουαρίου, «κάποιος εξόριστος αρχηγός ξαναβρήκε τα μέλη της πιστής φυλής του», ο ίδιος ο Μπακουνάκης τα εγκρίνει αυτά ως «δικαιολογημένα εν μέρει - γιατί να το κρύψουμε», (*Το Βήμα*, 9.1.04). Τοτεμισμός με συνείδηση, δηλαδή.

Βεβαίως, ο νέος αυτός μυστικισμός της κληρονομικότητας, που απογειώνει το λαϊκισμό του Ανδρέα στα επίπεδα των «κοινοτήτων λατρείας», διόλου δεν καταδικάζεται απ' τον υποψήφιο αρχηγό: αντιθέτως, καλλιεργείται, και μάλιστα με όλες τις διακριτικότητες και τους υπαινιγμούς που απαιτεί. Πρώτο παράδειγμα, το ξεκίνημα της προεκλογικής εκστρατείας από το Καλέντζι: η επιστροφή στις ρίζες. Δεύτερο παράδειγμα, η επίσκεψη στον τάφο του Γεωργίου Παπανδρέου: το «προσκύνημα» (η λέξη του ιδίου του εγγονού) στο μνημείο του προπάτρωα της δυναστείας. Παράδειγμα τρίτο, η προβολή των παιδικών φωτογραφιών του κ. Παπανδρέου μαζί με τον πατέρα και τον παππού του απ' τα κανάλια της τηλεόρασης: μόνες τους έφυγαν αυτές από τα άλμπουμ της οικογενείας;

ΠΩΣ ΦΘΑΣΑΜΕ ΣΤΗΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ;

Σύμφωνα με τον βρετανό καθηγητή, Φρεντ Χάλλιντεϊ, το φαινόμενο της

κληρονομικής διαδοχής που επιβιώνει σήμερα κυρίως στις υπανάπτυκτες κοινωνίες της Μέσης Ανατολής, οφείλεται πρωτίστως στο «ολοκληρωτικό ναυάγιο του κοσμικού εκσυγχρονισμού» που επιχείρησαν τα σοσιαλιστικά κινήματα της δεκαετίας του 1960 και 1970, (F. Halliday, *Nation and Religion in the Middle East*, Saqi Books). Τέτοια μάλιστα υπήρξε η έκταση της αποτυχίας αυτής, ώστε τα τελευταία χρόνια άρχισε να παρατηρείται μια πρωτοφανής εξάπλωση της κληρονομικής διαδοχής από τα μοναρχικά καθεστώτα της περιοχής προς τις δημοκρατίες που δημιουργήθηκαν από αντιμοναρχικά κινήματα του στρατού. Εκτός από τη διαδοχή του Σύρου προέδρου Άσαντ το 2000 από το γιό του Μπασάρ, οι πρωτότοκοι γιοί των προέδρων της Αιγύπτου, της Λιβύης και της Υεμένης ήδη κατέχουν καίρια πολιτικά αξιώματα που τους αναδεικνύουν ως τους πιθανότερους διαδόχους των πατεράδων τους στις προεδρίες των χωρών τους. Αυτό το πρωτοφανές φαινόμενο είναι που γέννησε το νέο και φαινομενικά αντιφατικό όρο της «κληρονομικής δημοκρατίας».

Πέρα απ' τη γενική απόδωσή του στην «αποτυχία του εκσυγχρονισμού», το φαινόμενο της κληρονομικής δημοκρατίας έχει εξηγηθεί από τον Βίκτορ Κόχερ ως προϊόν τεσσάρων παραγόντων: (α) Του εθισμού της κοινωνίας των πολιτών στο λαϊκισμό, (β) της ανάγκης για στεθερότητα από καθεστώτα που υπόκεινται εξωτερικές πιέσεις και μόνιμη απειλή κατά της εθνικής τους ασφάλειας, (γ) της κυριαρχίας του «πατρογονικού» τύπου διακυβέρνησης που χαρακτηρίζει τις «ανατολίτικες» κοινωνίες και (δ) της ισχυρής νομιμο-

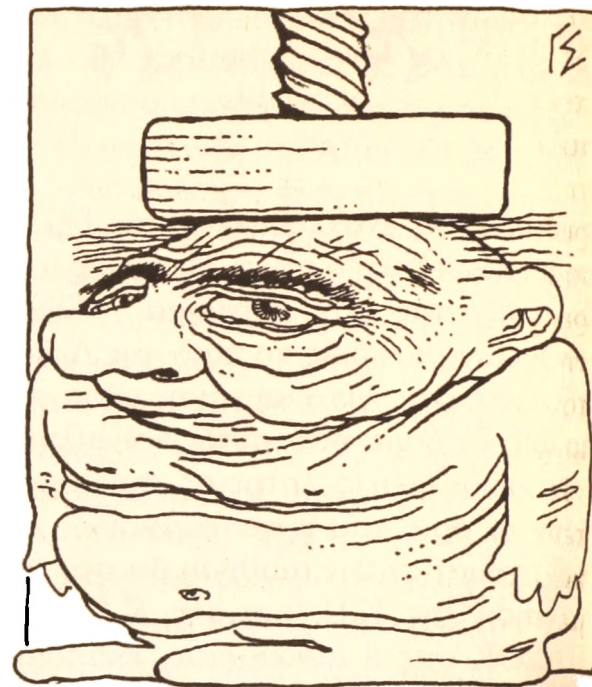
φροσύνης των πολιτών προς κάθε ανώτερη αρχή, που συχνά εκλαμβάνει μορφή θρησκευτικής προσήλωσης, («From Father to Son - Hereditary Republics in the Middle East», *Neue Zurcher Zeitung*, 30.5.03). Σ' αυτούς τους τέσσερις παράγοντες, ο Μπράιαν Ονίτεκερ προσθέτει άλλους δύο: (ε) Τον κεντρικό ρόλο της οικογένειας και των δεσμών του αίματος στις αραβικές κοινωνίες, όπου ο νεποτισμός θεωρείται «αρετή και όχι βίτσιο», και (στ) στην κυριαρχία των πελατειακών σχέσεων, όπου η εξυπηρέτηση των «ημετέρων» δυσχεραίνει την πρόσβαση νέων οικογενειών στην εξουσία, («Hereditary Republics in Arab States», *The Guardian*, 28.8.01).

Θα ήταν ίσως πλεονασμός να προσπαθήσει κανείς να αποδείξει ότι και οι έξι παραπάνω παράγοντες έχουν κατά κόρον επισημανθεί από επιφανείς κοινωνιολόγους, και πολιτικούς επιστήμονες ως κεντρικά γνωρίσματα του ελληνικού πολιτικού συστήματος. Ολόκληρη η σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας ξεχειλίζει από φαινόμενα λαϊκισμού, εξωτερικών πιέσεων, πατρογονικών δομών οργάνωσης, προσωπολατρίας, πελατειακών σχέσεων και, φυσικά, της κυριαρχίας των «μεγάλων τζακιών». «Καιρός του σπείρειν, καιρός του θερίζειν»: Αν τα δύο μεγάλα κόμματα ανέδειξαν πάλι Καραμανλή και Παπανδρέου στο ξεκίνημα του εικοστού πρώτου αιώνα, σ' αυτό δεν έφταιξε καμία «ιστορική σύμπτωση» ή μοίρα: ευθύνεται μάλλον ο ψεύτικος εκσυγχρονισμός μας, που πίστεψε πως μπορεί να εδραιώσει μια ευρωπαϊκή δημοκρατία μέσα από δύο κόμματα-φέουδα της αριστοκρατίας των ιδρυτών τους.

Δημοκρατία των υποκατάστατων

του Αλέκου Τζιόλα

Με όλα αυτά που συμβαίνουν στην πολιτική σκηνή της χώρας μας κατά την προκειμένη προεκλογική περίοδο το πρόβλημα δεν είναι πώς να διατηρήσει κανείς την ψυχραιμία του αλλά την ισορροπία του. Γιατί εδώ πρόκειται για κάτι βαθύτερο: Υφίστασαι παράκρουση, που δε σου επιτρέπει να μένεις στα λογικά σου. Βλέπεις τα πολιτικά αηδιάσματα τούτων των ημερών να συμβαίνουν μπροστά στα μάτια σου και δεν μπορείς, δε θες να πιστέψεις ότι αυτά συμβαίνουν πράγματι, εκτός εάν δε βλέπεις τα ίδια τα συμβάντα αλλά τις επιφάσεις τους, με τις οποίες θέλουν να κρύψουν την αληθινή πραγματικότητα, που αλαλάζει από παντού «Άμα κυβερνάει το ΠΑΣΟΚ (ή Παπανδρέου γόνος), τι τη θέλουμε τη δημοκρατία»;

■ έρουμε βέβαια πως, αν θέλει κανείς σήμερα να υποκαταστήσει τη δημοκρατία με τις επιφάσεις της, ευχερέστατα μπορεί να το κάνει. Τον πιο φρεγγυό αρωγό για τέτοιες βλέψεις έχει την τηλεόραση, που είναι όχι μόνο το ολικό υποκατάστατό της αλλά και το πεδίο προβολής, εμφάνισης και παρουσίας, όλων των άλλων επιμέρους υποκατάστατων. Στη γλώσσα της πολιτικής αυτό ονομάζεται επικοινωνιακότητα. Αν λοιπόν έχεις λόγους να θέσεις τη δημοκρατία σε αδράνεια, ενεργοποιείς τα υποκατάστατά της ένα ή πολλά και πετυχαίνεις αυτό που θέλεις. Το θέμα επομένως δεν είναι τι συμβαίνει γύρω μας, αλλά πώς προβάλλεται αυτό που συμβαίνει κι επειδή το προβαλλόμενο υποκαθιστώντας το πραγματικό ενεργεί σαν πραγματικό, τότε ολικά η επίπλαστη πραγματικότητα έρχεται ν' αντικαταστήσει την πραγματική.

Αυτό συνέβει και σήμερα με την επιχείρηση του κυβερνώντος κόμματος να στήσει προεκλογικά μια εικονική πραγματικότητα, που θα συγκαλύπτει την πραγματική, για ν' αποτρέψει απεγνωσμένα τις δυσμενείς προβλέψεις των δημοσκοπήσεων σε βάρος του. Κι

επειδή καμιά συγκάλυψη της πραγματικότητας δεν επιτυγχάνεται με ορθόδοξα μέσα, έγινε η προσφυγή στα ανορθόδοξα είτε της ωμής παραβίασης των όρων της πολιτικής δημοκρατίας είτε της αντικατάστασής της με υποκατάστατα, που συσκοτίζουν την έννοιά της, συγκαλύπτοντας συγχρόνως και τις ωμές παραβιάσεις της.

Οι δημοσκοπήσεις είναι ένα από τα κύρια υποκατάστατα της δημοκρατίας. Εδώ όμως αποτέλεσε τον απόλυτο οδηγό όλων των πολιτικών κινήσεων του κυβερνώντος κόμματος. Η «δρομολόγηση» αλλαγών ήταν αποτέλεσμα της επίμονης πίεσης των σφυγμομετρήσεων. Η επιλογή τόσο του αντικαταστάτη του Γραμματέα της οργάνωσης όσο και του διαδόχου του προέδρου της έγιναν με πρώτο κριτήριο την υψηλή δημοφιλία, που αποτυπωνόταν στις δημοσκοπήσεις. Βεβαίως για την επιλογή του κ. Παπανδρέου συνεργάστηκαν και πολλά άλλα κριτήρια, σαφώς αντιστρατευτικά της δημοκρατίας, όπως αυτό της ισχύος του κληρονομικού δικαιώματος, που προσιδιάζει μόνο στις μοναρχίες και που εδώ υπήρξε το πιο αποφασιστικό. Τον πρώτο λόγο λοιπόν έχουν οι δημοσκοπήσεις, αφού βάσει αυτών η κομ-

ματική ηγεσία τελεί γεγονότα, τα οποία κατόπιν με πρωθύστερες κομματικές διαδικασίες θα τα φέρει ως τετελεσμένα στην οργάνωση προς επικύρωση.

Αλλά και άλλες πράξεις σαφέστατα αντιδημοκρατικές ή υποκαταστατικές της δημοκρατίας επακολουθούν, προκειμένου ν' αφομοιωθεί από την κοινωνική συνείδηση πρώτα και μετά από την κομματική ό,τι ασύμβατο προς τη δημοκρατία συντελείται. Μια από αυτές είναι η προσωποποίηση της πολιτικής, που εμπεριέχεται στο εγχείρημά τους να παρουσιάσουνε την αλλαγή ενός προσώπου, έστω και του προέδρου του κόμματος, ως αλλαγή πολιτικής, ωσάν να εκπορεύεται ποτέ η πολιτική ή πρέπει να εκπορεύεται από τον έναν. Η προσωποποίηση δε της πολιτικής, προκειμένου να έχει εδώ την πιο ολοκληρωμένη της μορφή, συμπληρώνεται και από την άλλη της εκδοχή, της προσωποποιημένης απαλλαγής από ευθύνες. Ο κ. Παπανδρέου όμως συμμετείχε άμα τη ενηλικιώσει του, ελέω θεού βέβαια, σε όλα τα ανώτατα όργανα του κόμματος και των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ. Πώς ανασύρεται «άχραντος και αμόλυντος» μέσα από τους αποπνικτικούς πολιτικούς του ρύπους; Δεν ξέρω αν αυτή

η απαλλαγή του από ευθύνες γίνεται μόνο πάνω στη βάση της μεταφυσικής που ζούμε αυτές τις μέρες ή έχει και πρόσθετη βάση την πολιτική της σιωπής που ακολουθούσε, γιατί απ' όσο γνωρίζω, είτε από τη δωδεκαετή θητεία μου στην οργάνωση του ΠΑΣΟΚ είτε από μεταγενέστερα, ο κ. Παπανδρέου ήταν πάντα κοινωνός της σιωπής, όταν δεν ήτανε ένθερμος υποστηρικτής των πεπραγμένων του κόμματος. Στην πολιτική όμως, στην κατ' εξοχήν περιοχή της πιο σύνθετης ανθρώπινης δραστηριότητας και όχι της αποχής ή της σιωπής, βάσει ποιας λογικής ο βουβός μπορεί να εκλαμβάνεται ως άμοιρος ευθύνης και συνεπώς ως άφθαρτος εν μέσω του σμήνους των εφθαρμένων, για να μη βάλω και την απαιτούμενη πρόθεση;

Η κύρια όμως πράξη, που αντιστρατεύεται τελείως τη δημοκρατία είναι η καλλιέργεια του μεσσιανισμού, που σε μεγάλο βαθμό εμπεριέχεται στην προ-

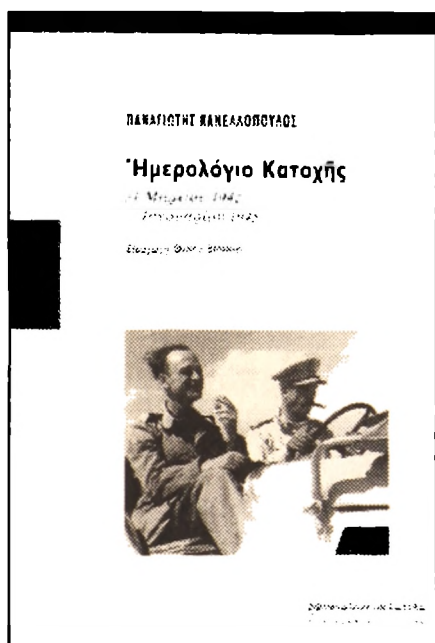
σωποποίηση της πολιτικής, αλλά η πλήρης αναβίωσή του συντελείται με την αναγόρευση του αποκλειστικού ενσαρκωτή της νέας πολιτικής, που εξαγγέλλεται, σε μεσσία. Η επιχείρηση δε αυτή να γίνει στο έπακρο εκμετάλλευση της ανάγκης για αλλαγή, που απελπισμένα νιώθει η κοινωνία και που οι ίδιοι της γέννησαν βαθιές μες στην ψυχή της με τα ανομήματά τους, αλλά και η προσπάθεια να προβληθεί ένας και μόνον ως μοναδικός εγγυητής για την ικανοποίησή της, ιδίως όταν αυτός ο ένας συμμετείχε ενεργότατα από καταβολής του πολιτικού του βίου στη χάραξη και υλοποίηση της αποτακτέας πολιτικής, όπως και η εξάρτηση αυτής της μοναδικότητας από την ιδιότητά του να είναι γόνος άλλων μεσσιών, μας γυρίζουν πολύ πίσω σε μεσσιανισμούς πανάρχαιων πολιτισμών και άλλων λαών.

Έχουμε όμως ως επισφράγισμα της αντιδημοκρατικότητας και τον αιφνι-

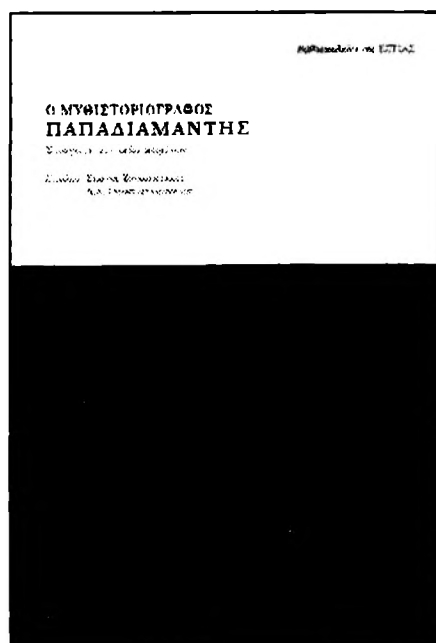
διασμό, που χρησιμοποιήθηκε, για να επιφέρει πολλαπλούς καθορισμούς. Πρώτα πρώτα για να μην προλάβει κανένας, εν όψει εκλογών, ν' αντιδράσει ή να τολμήσει να εγείρει την παραμικρή αμφιβολία. Γιατί η πίεση του χρόνου επέβαλλε, αν θέλανε να κερδίσουνε τις εκλογές, να γίνουν όλα αυτά αποδεκτά από τους πολλούς έτσι όπως αποφασίστηκαν από τον έναν ή από τους δύο. Μετά δεν έπρεπε το διάστημα από την ανακοίνωση της δρομολόγησης των αλλαγών ως την ημέρα των εκλογών να είναι μακρύ, αλλά όσο γίνεται μικρότερο, ώστε να μην προλάβει να ξεθυμάνει το αίσθημα ευφορίας που γεννούσε η προβολή της αλλαγής. Φαίνεται μάλιστα ότι οι επιλογείς του αντικαταστάτη του Προέδρου του κόμματος γνωρίζανε, κρίνοντας από τα χαρακτηριστικά του, ότι ο χρόνος «ξεθύμανσης» θα είναι πολύ μικρός, και γι' αυτό επισπεύσανε τις εκλογές, που με συνεχείς διαβεβαιώ-

βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ από το 1885

Ν Ε Ε Σ Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ι Σ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
Ημερολόγιο Κατοχής

Ο μυθιστοριογράφος
Παπαδιαμάντης

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΕΡΖΑΚΗΣ
Η πριγκίπισσα Ιζαμπώ

ΤΣΒΕΤΑΝ ΤΟΝΤΟΡΟΦ
Μνήμη του κακού
Πειρασμός του καλού

info@hestia.gr • www.hestia.gr

σεις τις ορίζανε στο τελευταίο σημείο της τετραετίας.

Αλλά ο αιφνιδιασμός είχε και ψυχοθεραπευτική δράση. Μόλις στο προηγούμενο άρθρο λέγαμε ότι ο κ. Σημίτης δε διστάζει να χρησιμοποιεί τους ανθρώπους ως μέσα. Σε τούτον τον αιφνιδιασμό οδήγησε τα πράγματα λιγάκι παραπέρα. Επειδή με τις πολιτικές του πρωτοβουλίες μείωνε πρώτον απ' όλους τον εαυτό του, εκτός από το κυβερνητικό έργο, ήθελε να υποστούν μείωση και τα στελέχη του. Έτσι τα εξαναγκάζει, πριν τον αποκηρύξουν, ζητωκραυγάζοντας το νέο αρχηγό, να υμνήσουν εκείνον πρώτα και η αποκήρυξή του να είναι κατόπιν ένθετη μέσα στους ύμνους, που θα απευθύνανε προς το νέο αρχηγό, ώστε να μην είναι τόσο ορατή. Έχει ενδιαφέρον η παρακολούθηση της ίδιας της σκηνης:

Όταν ο κ. Παπανδρέου, που ήταν, φαίνεται, μνημένος στα κρυφά σχέδια του πρωθυπουργού, δηλώνει εντελώς ξαφνικά την ετοιμότητά του να γίνει αρχηγός, μένουνε όλοι εμβρόντητοι, ενώ επακολουθούν απανωτές διαψεύσεις, από τον κυβερνητικό εκπρόσωπο, υπουργούς και όλα τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ, που αποκλείουν παντελώς την περίπτωση της διαδοχής και αποκηρύσσουν συγχρόνως τις δηλώσεις του επίδοξου αρχηγού αλλά και τον ίδιο, πλέκοντας με την ευκαιρία διθυράμβους για τον αρχηγό που έχουν, χαρκτηρίζοντάς τον μοναδική εγγύηση και το ασφαλέστερο «ατού» για νικηφόρες εκλογές. Στη συζήτηση όμως για τον προϋπολογισμό με τρόπο υπαινικτικό αλλά σαφέστατο «σκάει» το εφτασφράγιστο μυστικό του ο πρωθυπουργός ότι στα σχέδιά του είναι η δρομολόγηση μεγάλων εξελίξεων. Από όλους έγινε αμέσως αντιληπτό ότι υπονοούσε τη διαδοχή του από τον κ. Παπανδρέου κι ενώ όλα τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ τώρα μόλις χαρακτήριζαν μοναδικό τον κ. Σημίτη και αποκηρύσσανε τον υπουργό Εξωτερικών για τη δήλωσή του, την ίδια κιόλας στιγμή όλοι μαζί σε συγχορδία πάλι, όχι με κάποια εντολή, αλλά εσωτερικά, από μόνοι τους, κι ενώ βρίσκονταν ακόμη στη στάση εξύμνησης του Σημίτη, στρέφουν το πρόσωπό τους προς το νέο αρχηγό τους και υμνούνε τώρα αυτόν. Μαριονέτες να ήτανε τόσο

ακριβή συντονισμό στη στροφή του κεφαλιού τους δε θα είχανε. Κάποιος μάλιστα υπουργός, φημισμένος για τη γενναιοδωρία του στη λογοκοπία, κατελήφθη από ποιητικό οίστρο: «Μέσα στο βαθύ χειμώνα ζούμε ακατανίκητο καλοκαίρι», είπε πάνω στην έμπνευσή του. Αυτός, όταν είναι να φάει, έχει πάντα τέτοιες εμπνεύσεις.

Ο πρωθυπουργικός αιφνιδιασμός διακρίνεται για παρόμοια εκδικητική διάθεση προς την κοινωνία, που μίσησε τον ίδιο και το έργο του και που έδειξε σταθερή την πρόθεσή της να τα καταψηφίσει. Τώρα τη βάζει να κάνει συναισθηματικές ασκήσεις αφομοιωτικές της σχιζοφρένειας της προεκλογικής του πολιτικής, ώστε μέσω της επιβολής και της συνακόλουθης αποδοχής του νέου ηγέτη ν' αγαπήσει και το έργο και τους δημιουργούς του και να τους ψηφίσει ξανά. Ο ίδιος φυσικά εκτός του ότι σώζεται με τη φυγή του δε δίνει καν την ευκαιρία στο υποκείμενο του μίσους προς το πρόσωπό του να τον τιμωρήσει. Κι ενώ έχουμε δημοκρατία, αν και μισημένος, βγαίνει, νομίζω, αλώβητος. Γιατί πιστεύει ότι με το σχέδιό του ακυρώνεται το δικαίωμα, που έχουν οι λαοί στις δημοκρατίες, να τιμωρούν με καταψήφιση τις κυβερνήσεις της δυσαρέσκειάς τους και να εκλέγουν άλλες της επιθυμίας τους, ώστε να υπάρχει εναλλαγή στην εξουσία, να γίνονται διορθωτικές πορείες και να σημειώνονται βελτιώσεις στα πολιτικά κόμματα εξαιτίας του ενδεχόμενου της εκλογικής τους τιμωρίας. Από αυτή την άποψη η παραβίαση των όρων της πολιτικής δημοκρατίας, που έγινε εκ μέρους του ΠΑΣΟΚ σ' αυτή την προεκλογική περίοδο, δεν είναι θέμα λειτουργίας της εσωκομματικής του δημοκρατίας μόνο. Γι' αυτό και είδαμε να μην έχει καμιά θέση στη δημόσια πολιτική ζωή της χώρας καμιά βασική ηθική αρχή της δημοκρατίας κατά την εφαρμογή του προεκλογικού τεχνάσματος. Ό,τι διαψευδόταν επαληθευόταν, ό,τι αποκηρύσσόταν γινότανε πράξη, ό,τι εγκωμιαζόταν θαβότανε μέσα στους ύμνους της ανατροπής του.

Για τη μια και μοναδική προεδρική υποψηφιότητα στο κόμμα τι να πούμε; Αυτή προέκυψε είτε από την περιφρόνηση προς τις δημοκρατικές διαδικασίες είτε από πατροπαράδοτη παράδο-

ση. Αφού «ετέχθη ημίν σήμερον Σωτήρ», που θα μας οδηγήσει ανέλπιστα σε νικηφόρες εκλογές και θα ξαναπάρουμε την εξουσία στα χέρια μας, γιατί να έχουμε και δεύτερη υποψηφιότητα;

Μ' όλα ταύτα κανέναν, μα κανέναν δε μιλάει και μας αφήνουν με την «κραυγαλέα» σιωπή τους να εννοούμε πόσο ζωτικά προσωπικά συμφέροντα διακυβεύονται στο μίλημά τους. Τόση ασχήμια και τόσος αυτοεξευτελισμός και αυτοί να τα «καταπίνουν» όλα, να βγαίνουν κανονικά στην τηλεόραση, ωσάν να μη συμβαίνει τίποτα, ντυμένοι ανδρικά, και να μην τους βαρύνει καμιά ταπείνωση, «τι έγινε πνοή τους» αλλά κι επειδή έχουνε μάθει να «καταπίνουν» ό,τι κλείνει το δρόμο προς τη βρώση. Προσωρινά είν' όλα αυτά, σου λένε, θα περάσουν. Μόλις όμως πάρουμε την εξουσία, θα βγούμε στον κόσμο κορδωμένοι ξανά και θα γυρίζουμε από δω κι από κει ως υπουργοί, ως βουλευτές, ως γραμματείς... και θα τρώμε, ακατάπαυστα θα τρώμε μαζί με τους απογόνους μας μέχρι και τέταρτης γενιάς, που δεν έχουνε γεννηθεί ακόμα, για να καμαρώνουμε κι εκείνοι για τους προγόνους τους στους αιώνες των αιώνων. Ε, τότε θα πάρουμε και την εκδίκησή μας, που η κοινωνία δε μας ήθελε κι εμείς με την «καρτερία» του αυτοεξευτελισμού μας την κάναμε να μας ξαναθέλει. Έτσι σκέφτονται, γι' αυτό και τους βλέπουμε να καμαρώνουνε, που αναστρέφεται, λέει, το κλίμα, λες και αναστρέφεται με το δικό τους «έχει» και όχι με το κρέμασμά τους από ξεθαμμένους μεσσιανισμούς.

Κάποτε, βλέποντας στα ηγετικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ πιο ήπιες μορφές υποτέλειας, έκανα λόγο για ηθικούς νάνους. Τώρα όμως καταλαβαίνω πόσο μετριοπαθής ήμουν. Γιατί, όταν τους βλέπεις να σέρνονται σαν ερπετά στο δρόμο προς την εξουσία και να κάνουν ό,τι κάνουν με την κοιλιά τους και για την κοιλιά τους ανοιγοκλείνοντας το στόμα τους μόνο με εντολή του στομαχιού, είναι ανάγκη να προσαρμόσεις την περιγραφή σου στην τωρινή πραγματικότητα...

Αλλά στ' αλήθεια, άμα κυβερνάει το ΠΑΣΟΚ (ή Παπανδρέου γόνος) τι χρειάζεται το ήθος; Για να τους κόβει την όρεξη;

Ο ρ ι α κ έ ς ε κ λ ο γ έ ς

Η παλινόρθωση των Παπανδρέου μοιάζει με φάρσα. Εκεί που νόμιζαν οι αφελείς υποστηρικτές του εκσυγχρονισμού, υποστηρικτές προερχόμενοι και από την αριστερά, πως με τον Σημίτη η πολιτική ζωή κινείται πλέον οριστικά προς την πρόοδο, πως αφήνουμε πίσω μας τον λαϊκισμό, πως βάζουμε τον ορθό λόγο πάνω από το συναίσθημα, πως σεβόμαστε τους θεσμούς, πως η ελληνική κοινωνία αφήνει οριστικά πίσω της το παρελθόν και γίνεται μια ευρωπαϊκή κοινωνία και άλλες τέτοιες παιδικές σκέψεις, ξαφνικά σαν να έπεσε κεραυνός! Ο Σημίτης αποκαλύπτεται ως ο τελευταίος ιντριγκαδόρος, που γράφει στα παλιά του τα παπούτσια τη Βουλή, το Κόμμα, τη Δημοκρατία. Σαν τον πιο καλό συνωμότη λοιπόν, τσαλαπάτησε κάθε έννοια συνταγματικής τάξης, ζήτησε πρόωρες εκλογές για μετά από 2 μήνες –λες και οι εκλογές είναι στην απόλυτη βούλησή του– έβγαλε μόνος του τον διάδοχο και την κοπάνησε λίγο πριν τις κάλπες.

Και αντ' αυτού ήρθε ξανά μπροστά μας η οικογένεια των Παπανδρέου με όλα της τα ξεχασμένα σουσουμια: Τους Κατσιφάρες, τους Λιβάνηδες, τη Μιμή, την Μάργκαρετ και τα λοιπά. Τι συμβαίνει λοιπόν;

Συμβαίνει το εξής: Όσοι νόμιζαν πως ο Σημίτης είναι κάτι άλλο απ' τον Αντρέα και από τον μακαρίτη τον Μένιο, απλώς έκαναν λάθος. Λάθος βαρύ. Διότι υπέθεσαν πως το δήθεν εκσυγχρονιστικό έργο είναι μια σωστή πολιτική ιδέα, που μπορεί κάποιος να την πιστέψει ώστε να εφαρμοστεί. Ξέχασαν όλοι αυτοί οι υποστηρικτές του σημιτικού εκσυγχρονισμού –παρότι η αριστερή τους παράδοση θα έπρεπε να τους είχε υποψιάσει θεωρητικώς– πως ιδέες καλές ή κακές δεν υφίστανται εν κενώ. Η πολιτική ιδέα είναι πάντα αναγνωρίσιμη μόνον με κοινωνικούς όρους και όχι καθεαυτή. Ο κοινωνικός εκσυγχρονισμός λοιπόν δεν είναι μια Γη Χαναάν προς την οποία αρκεί να τρέξουμε. Διότι το ζήτημα είναι ποια κοινωνική ομάδα τον επικαλείται και ποιο πο-

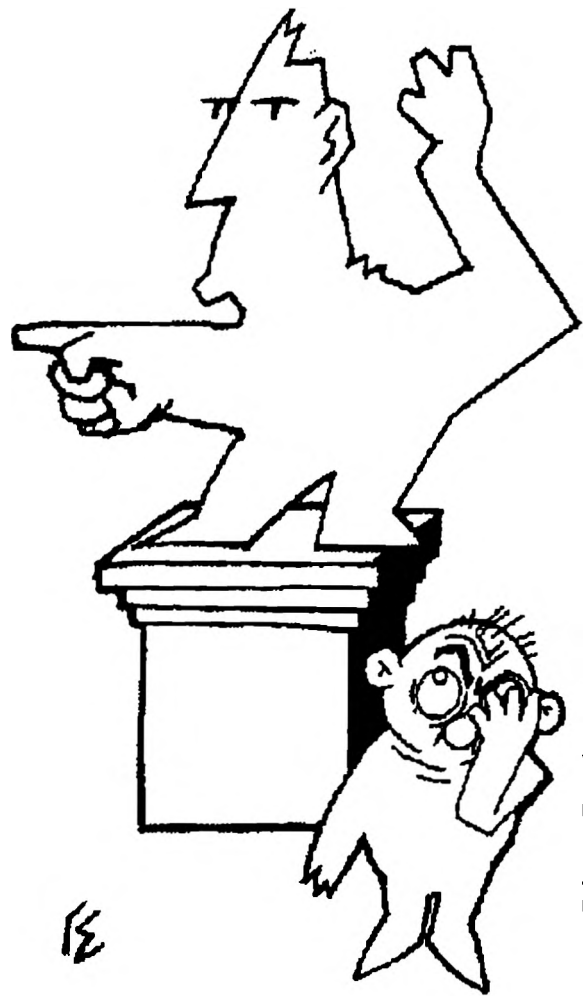
λιτικό προσωπικό την υλοποιεί.

Στη δική μας περίπτωση το αίτημα αυτό του εκσυγχρονισμού ήταν το αίτημα μιας μερίδας των Ελλήνων επιχειρηματιών να απαλλαγούν από τα βαρίδια του συνδικαλισμού και το αίτημα μιας μερίδας πολιτικών να απαλλαγούν από το ενοχλητικό φορτίο της εθνικής πολιτικής παράδοσης. Όστε να εξασφαλίσουν την αναπαραγωγή της εξουσίας τους ευκολότερα.

Αυτό έκανε η ομάδα Σημίτη. Ξεδόντιασε την πολιτική που είναι εξαρτημένη από το εθνικό πλαίσιο, μείωσε δραστικά το αγροτικό εισόδημα, προκάλεσε μαζική φυγή προς τα αστικά κέντρα, στερέωσε την κυριαρχία του χρηματιστικού κεφαλαίου και κατάφερε να μειώσει δραστικά τη δυνατότητα λαϊκής αντίστασης στις πολιτικές που επέβαλε το παγκοσμιοποιημένο πολιτικό περιβάλλον.

Αλλά φυσικά όλα αυτά έχουν πολιτικό τρέχον κόστος. Το οποίο ο Σημίτης εισέπραξε στο ακέραιο. Και μόλις το εισέπραξε το μεταβίβασε στον διάδοχο. Στον Γιωργάκη. Ο οποίος προερχόμενος από τη λαϊκή παπανδρεϊκή παράδοση και ταυτοχρόνως πλήρως υποταγμένος στις ίδιες ακριβώς πολιτικές επιδιώξεις, με τις ίδιες ακριβώς εξαρτήσεις, θα μπορούσε ενδεχομένως να καλύψει το αίτημα της εκλογικής νίκης. Δηλαδή το αίτημα της διατήρησης της πολιτικής εξουσίας. Το οποίο άλλωστε υπερέχει κάθε άλλου εκσυγχρονιστικού αιτήματος.

Αυτό είναι το πολιτικό πλαίσιο εντός του οποίου καλούμαστε να κινηθούμε. Ο Σημίτης αποδεικνύεται πλέον ότι δεν ήταν τίποτε άλλο από την άλλη όψη του αυτού νομίσματος. Ο εκσυγχρονισμός του ήταν η προσαρμογή του πασοκικού καθεστώτος στις απαιτήσεις της νέας παγκόσμιας πολιτικής και οικονομικής τάξης. Έπρεπε αφενός να διαφυλαχθεί η κρατικοδίαιτη οικονομική εξουσία στην Ελλάδα και στις νέες συνθήκες της απελευθέρωσης των αγορών και αφετέρου να διασωθεί και το κυρίαρχο πολιτικό καθεστώς: Το ΠΑΣΟΚ. Η μάχη δόθηκε στις εκλογές του 2000 και ήταν οριακά νικηφόρα. Το πασοκικό καθε-

του Γιώργου Σεργάκη

στώς στη σημερινή του εκδοχή σώθηκε.

Το ίδιο ακριβώς καθεστώς, μεταμφιεσμένο σήμερα άτσαλα, διεκδικεί για τον εαυτό του τη νομή της εξουσίας, ώστε να παγιώσει οριστικά την κυριαρχία του, να τακτοποιήσει τις οικονομικές και κοινωνικές εκκρεμότητες, να δώσει ρόλους στα επιχειρηματικά τζάκια που δημιούργησε, να κλείσει το παιχνίδι του οικονομικού ανταγωνισμού το οποίο ελέγχουν 5 οικογένειες, να ολοκληρώσει το έργο της περιθωριοποίησης κάθε κοινωνικής ομάδας που αντιστέκεται, να ολοκληρώσει το πολιτικό σχέδιο της αποεθνικοποίησης, της πολιτιστικής ισοπέδωσης προς όφελος της παγκόσμιας αγγλο-σαξωνικής πολιτισμικής γλώσσας.

Αυτοί είναι οι στόχοι. Σημίτης και Γιωργάκης έτσι εννοούν τον εκσυγχρονισμό. Και για τον λόγο αυτό δεν έχουν κανένα πρόβλημα να καλέσουν τον Κατσιφάρα ή την Γκερέκου, τη Δαμανάκη ή την Μιμή, αρκεί να γίνει η δουλειά τους: Η διασφάλιση του πολιτικού και κοινωνικού ελέγχου. Αν ο στόχος δεν πετύχει όμως, αν χάσουν τις εκλογές, αν δεν καταφέρουν να εξαφανίσουν τον πολιτικό πλουραλισμό και πάμε σε μια Βουλή πολυκομματική, τότε ασφαλώς η πτώση του πασοκικού καθεστώτος θα ανοίξει το δρόμο για νέες προσαρμογές του συστήματος εξουσίας και θα δώσει την ευκαιρία στις κοινωνικές δυνάμεις που πλήττονται και στις πολιτικές δυνάμεις που κινδυνεύουν να ισοπεδωθούν, να σταθούν όρθιες και να σχεδιάσουν την αντεπίθεσή τους. Τα πράγματα είναι οριακά για όλους.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Οι σύντροφοι τίποτε

Όστε έτσι λοιπόν! Θαυμάστε τα νέα πολιτικά ήθη της πρώην ΚΝΕ. Δήλωσε ήδη πρώτη πρώτη η Μαρία Δαμανάκη τη διαθεσιμότητά της στο νέο, μελλοντικό ακόμη, αρχηγό. Μήπως και δεν προλάβει. Κι από κοντά και ο Μίμης, ο οποίος εκτιμά πως πρόκειται «για το σωστό πρόσωπο στη σωστή στιγμή» παραμένοντας ακολούθως κι ο ίδιος σε «θετική αναμονή». Και εσχάτως ο σύντροφος Σκοτεινιώτης, που είδε φως και μπήκε.

Τα ανάλογα βέβαια ίσχυαν και προ οκτώ ετών, όταν ο Σημίτης επαγγελλόταν σ' όλους τους τόνους την υπέρβαση του παπανδρεϊσμού και την ανατροπή των στεγανών. Και τότε οι γνωστοί, μετρημένοι στα δάχτυλα, ταραξίες της Αριστεράς (ή αριστεροί της αταξίας ή της ελευθέρως βοσκής) έσπευσαν να δηλώσουν τη διαθεσιμότητά τους προς την διαφανόμενη και τότε και από παλιά υπεσχημένη Κεντροαριστερά.

Μετά ήρθαν οι Μπίστηδες και η ΑΕΚΑ και τώρα πάλι όλοι αυτοί οι πρώην κνίτες και νυν γιάπηδες που εξευτέλισαν το ΚΚΕ και παραλίγο να διαλύσουν και τον ΣΥΝ, είναι έτοιμοι να βοηθήσουν την τρίτη γενιά των Παπανδρέου να υπερβεί τον σημειτικό εκσυγχρονισμό. Έτσι απλά! Μακάβρια απλά!

Η επανάληψη της τόσο γνωστής, τόσο βαρετής ιστορίας βέβαια θα ήταν σπαράχτικα γελοία, αν δεν ήταν κυρίως γελοιωδέστατα σπαρακτική. Τόση αφέλεια; Μάλλον όχι... Τόση μονοεπίπεδη σκοπιμότητα; Δεν θέλω ούτε να το σκεφτώ. Όμως γιατί τόσοσ ενθουσιασμός με το που έβγαλε απ' τα παρασκήνια ο θαυματοποιός τον καινούργιο λαγό απ' το καπέλο του; Τι άλλαξε και κυρίως τι πρόκειται ν' αλλάξει; Απ' την άλλη, αν είναι τόσο αποτυχημένος ο Σημίτης, τότε γιατί δεν το είπαν έγκαιρα, δεν το κατήγγειλαν δημόσια οι ανοιχτομάτηδες σύντροφοι; Και εν πάση περιπτώσει η πρώτη πολιτική δήλωση του Γ.Α. Παπανδρέου ήταν ότι δεν υπάρχει Αριστερά και Δεξιά (πράγμα που έχει υποστηρίξει σε ανύποπτο χρόνο και ο Κώστας Καραμανλής). Αυτό πρεσβεύουν

Λυπάμαι Μαρία

Το Νοέμβρη του '73, στα 13 μου χρόνια τότε, πρωτάκουσα τη φωνή σου, τη φωνή του Πολυτεχνείου, μια φωνή που παλλόταν από την αποφασιστικότητα του αγώνα για ιδανι-

κά, για ελευθερία, για δημοκρατία και εθνική ανεξαρτησία. Μόλις είχα μπει στην εφηβεία και χρειαζόμουν πρότυπα για να ταυτιστώ και ιδανικά για να πιστέψω.

Λυπάμαι Μαρία.

Όλα αυτά τα χρόνια παρακολούθησα την πορεία σου μέσα στην Αριστερά, με τα σκαμπανεβάσματα, τις χαρές και τις απογοητεύσεις. Και πάντα, ανεξάρτητα αν συμφωνούσα ή διαφωνούσα μαζί σου, αν σε δικαιολογούσα κάποιες φορές ή απλώς έδειχνα περισσότερη ανεκτικότητα, ήσουν η δική μου Μαρία, η Μαρία που εξέφραζε ένα κομμάτι της γενιάς μου.

Λυπάμαι Μαρία.

Ακόμα κι όταν πριν μερικούς μήνες δήλωσες ότι αποχωρείς απ' το Συνσπισμό, παρόλο που στενοχωρήθηκα, είδα την κίνηση σου με κάποια συμπάθεια και προσπάθησα να καταλάβω το προσωπικό σου αδιέξοδο. Ήθελα να πιστεύω ότι δεν δραπέτευσες απ' την πολιτική, αλλά ότι θέλησες να αποχωρήσεις προσωρινά, για να συγκεντρώσεις τις δυνάμεις σου

και οι Δαμανοανδρουλοκουναλάκηδες; Απ' την άλλη καμιά κριτική για το απερχόμενο καθεστώς, έστω μια λέξη μνημοσύνου, αλλά και καμιά αυτοκριτική για τον τόσον ενθουσιασμό που εκείνοι άδοξα κατέθεσαν στα πόδια των λαλιώτηδων και που έτσι άδοξα ο ενθουσιασμός αυτός τσαλαπατήθηκε; Εκτός κι αν ξέχασε πόσο πρόθυμα παρέσχε εαυτήν τότε ως υποψήφια δήμαρχο Αθηναίων η κ. Δαμανάκη στα χέρια του απερχόμενου πρωθυπουργού για να εισπράξει ακριβοδίκαια την αποδοκιμασία και των αριστερών και των Πασόκων.

Τώρα πάλι ως αγνή παρθένος της Λωραίνης-Κεντροαριστεράς προσέρχεται προς τον Γ.Α.Π. έστω κι αν ο ίδιος και το επιτελείο του ούτε ως νύξη δεν ανέφεραν κεντροαριστερές συνεργασίες ή πολιτικές. Αντίθετα το μοντέλο που ιχνογραφούν προσιδιάζει προς ένα κεντρώο, ά λα Κλίντον, δημοκρατικό και όχι ρεπουμπλικανικό σχήμα, με πολλές αναφορές στην επανίδρυση του κόμματος, τις νέες τεχνολογίες, την πάταξη της

γραφειοκρατίας -ξανά!- την καντονοποίηση της επικράτειας -άσχετο αν ο Σκανδαλίδης πριν από 6 μήνες είχε χαρακτηρίσει φασιστική ανάλογη πρόταση του Καραμανλή-, τα μηνιαία δημοψηφίσματα, τις 7 ή 9 τοπικές κυβερνήσεις -για να χτυπηθεί φαντάζομαι, η γραφειοκρατία! Και βέβαια την αναδιοργάνωση εκ βάθρων του κομματικού μηχανισμού, χωρίς όμως «κομματική πειθαρχία», ώστε να βασιλεύει το κράτος-κόμμα κι άλλα τέτοια αναχρονιστικά, αλλά και με προσπάθειες για να «δυσκολέψει η ανάπτυξη της διαφθοράς και να χτυπηθεί το καθηγητικό κατεστημένο». Σ' αυτό λοιπόν το νεοφιλελεύθερο πρόγραμμα των γενικόλογων ευχολογίων, σπεύσατε να δηλώσετε τη διαθεσιμότητά σας, αγαπητοί σύντροφοι τίποτε.

Και η Αριστερά; Μα τώρα έχουμε εκλογές με ανακαινισμένο το μαγαζί και νέα διεύθυνση. Με νέο πρόγραμμα και νέα ορχήστρα. Για την Αριστερά θα μιλάμε τώρα;

ΜΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

και να βγεις πάλι δυναμικά, όταν θα ωριμάσουν οι συνθήκες.

Λυπάμαι, Μαρία.

Η ξαφνική δήλωση σου, ότι ουσιαστικά προσχωρείς στο «νικηφόρο πλειοψηφικό προοδευτικό ρεύμα», έσπασε κάτι μέσα μου για σένα. Σκέπασε με ομίχλη τη μορφή και τους στόχους σου, κάλυψε την αγωνιστική και ασυμβίβαστη φωνή της Μαρίας.

Λυπάμαι, Μαρία.

Τελικά αποδείχτηκε ότι και για σένα το τραγούδι των σειρήνων της εξουσίας υπήρξε σαγηνευτικό. Πώς αλλιώς να εξηγήσω την τόση βιασύνη σου να προσχωρήσεις σε κάτι που δεν έχει πάρει ακόμα ούτε σάρκα ούτε οστά και που όμως προβάλλει ήδη σαν ένα ριάλιτι-σόου επιζητώντας την ψήφο του λαού σε δυο μήνες;

Λυπάμαι, Μαρία.

Λυπάμαι γιατί θεληματικά, πράγμα που παραπέμπει σε άλλα προσωπικά συμφέροντα, παραγνωρίζεις ότι μέσα σε δυο μήνες -κι όταν η προεκλογική εκστρατεία θα έχει ήδη ξεκινή-

σει- δεν προφταίνει να δημιουργηθεί «μέσα από ανοιχτό, πολυφωνικό, πλουραλιστικό διάλογο ένα προεκλογικό πρόγραμμα ανοιχτό στις σύγχρονες ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας... που δίνει μια νέα ευκαιρία στην δημοκρατική παράταξη»!

Λυπάμαι, Μαρία.

Γιατί με τη σημερινή σου απόφαση θα περάσεις τελικά στην Ιστορία όχι σαν η Μαρία του αγώνα, αλλά η Μαρία που έδωσε τη συμβολή της στην καλλιέργεια ενός ιδεολογικού «αχταρμά», ενός τέρατος, που ήδη κυφορείται, από στοιχεία εκσυγχρονισμού, λαϊκισμού, ευρωπαϊσμού, φιλοαμερικανισμού, επίφασης δημοκρατίας και μεσσιανισμού (ο σωτήρας που θα σώσει το κόμμα απ' την ήττα και το λαό από το βούρκο των διεφθαρμένων πολιτικών). Γιατί μόνο αυτό το σκηνικό μπορούμε να έχουμε μέσα στους επόμενους δύο μήνες.

Λυπάμαι, Μαρία...

ΜΑΡΙΝΑ ΒΗΧΟΥ

• ΝΗΣΙΔΕΣ •

Εκδόσεις Νησίδες, 37003 Σκόπελος,
τηλ.: 2424-023277, 023283,
231-0263363, 6937745452

www.nissides.gr

- Τα έργα του Φρίντριχ Νίτσε σε καινούργιες μεταφράσεις του Ζήση Σαρίκα:
 - Έτσι μίλησε ο Ζαρατούστρα
 - Πέρα από το καλό και το κακό
 - Το λυκόφως των ειδώλων-Αντίχριστος
- Ίδε ο άνθρωπος (Ecce homo)
- Η θέληση για δύναμη
- Γενεαλογία της ηθικής
- Η γέννηση της τραγωδίας
- Κείμενα για την Ελλάδα
- Το όραμα του υπερανθρώπου. Μία ερμηνεία του έργου του Νίτσε «Έτσι μίλησε ο Ζαρατούστρα»
- Ο Νίτσε και η πολιτική (συλλογή δοκιμίων)
- Πέτρ Κροπότκιν, Αναμνήσεις ενός επαναστάτη
- Ζιλ Λιποβετσκι, Η εποχή του κενού
- Πωλ Βιριλιό, Η πληροφορική βόμβα
 - Η διαδικασία της σιωπής
 - Καθαρός πόλεμος
 - Αυτό που έρχεται
- Μπωντριγιόρ, Η καταναλωτική κοινωνία
 - Συνθήματα
- Μαρκ Φερό, Από τα σοβιέτ στον γραφειοκρατικό κομμουνισμό
 - Η ιστορία υπό επιτήρηση
- Νικόλαος Μουτσόπουλος, Άγνωστα βυζαντινά κάστρα της Μακεδονίας

Λογοτεχνία

- Άλντους Χάξλεϋ, Θαυμαστός καινούργιος κόσμος
- Φρόντορ Ντοστογιέφσκι, Ο σωσίας
- Άρθουρ Κάιζλερ, Το μηδέν και το άπειρο
- Πιέρ-Πάολο Παζολίνι, Μυθοπλασία
- Τόμας Μπέρνχαρντ, Οι Φτηνοφαγάδες
- Φούλα Λαμπελέ, Το (δηγήματα)
 - Διακοπή ταξιδιού (δηγήματα)
 - Τρεις νουβέλες
- Ζήσης Σαρίκας, Ψίχουλα (μικρά πεζά)
- Απόστολος Λυκεάς, Δηγήσεις ευχαριστημένων ανθρώπων (μικρά πεζά)
- Στέφανος Μπαλής, Μαθηματικά και ποίηση.
 - Λυρικά ουρανογραφήματα
- Χριστίνα Φλόκα, Η φαρμακογνωσία του Οδυσσέα Ελύτη
 - Εγώ, ο Αμάραντος (Τα βότανα στο δημοτικό τραγούδι)
- Τα μυθιστορήματα του Αργύρη Παυλιώτη
 - Ολέθριος δεσμός
 - Ο φόνος θέλει τέχνη
 - Το δίχτυ

Πόσα τρισ. κοστίζουν «6000 νέες θέσεις» γκαρσονιών;

της Όλγας Ι. Φωτακοπούλου

Τελικά το Ελληνικό Κοινοβούλιο –και με την ψήφο του Γιώργου Παπανδρέου– ψήφισε την προηγούμενη Τρίτη, την τροπολογία νόμου, σύμφωνα με τον οποίο η περιουσία του ΕΟΤ περνά στην –υπό εισαγωγή στο Χρηματιστήριο– ΕΤΑ Α.Ε., υποτιμημένη κατά πολλά τρισ. Μέρες που είναι, ποιος δεν θυμάται, το περίφημο –ανάμεσα στα υπόλοιπα– «Οι Έλληνες δεν θα γίνουν τα γκαρσόνια των Ευρωπαίων». Λοιπόν, είκοσι χρόνια μετά, να που γινόμαστε...

Τον τελευταίο μήνα η ΕΤΑ Α.Ε., «βομβαρδίζει», με προκλητικό τρόπο απέναντι στην κοινή λογική και την αλήθεια, επικοινωνιακά την ελληνική κοινή γνώμη με ακριβοπληρωμένες καταχωρίσεις στον Τύπο, με ακριβοπληρωμένα σποτάκια και με ακριβοπληρωμένες γιγαντοαφίσες στο Μετρό και αλλού.

Το ξεπούλημα της Ελληνικής Επικράτειας στη διαφημιστική αυτή καμπάνια ονομάζεται «επενδύσεις».

Η καμπάνια εστιάζοντας σε επιχειρηματίες οι οποίοι αναλαμβάνουν τα φιλέτα του ΕΟΤ (Λυκαβηττός, μαρίνες, πλαζ, καζίνο, κ.λπ.), μιλάει για «6.000 νέες θέσεις εργασίας» και για νέα πνοή στον τουρισμό.

Αυτές τις «6.000 θέσεις εργασίας» –ως γκαρσόνια– και αυτή τη «νέα πνοή στον ελληνικό τουρισμό», η Ελλάδα καλείται να την πληρώσει μόλις –ανυπολόγιστα με ακρίβεια ακόμα– μερικά τρισ. παλιές καλές δραχμούλες.

Σύμφωνα με τους νόμους περί ΕΤΑ Α.Ε., η εισαγωγή των μετοχών στο Χρηματιστήριο Αθηνών θα γίνει αφού αυξηθεί το μετοχικό κεφάλαιό της εταιρείας. Στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου πρέπει να συμπεριληφθεί η αξία κάθε «κινητού, ακινήτου και κάθε είδους περιουσιακού στοιχείου που η ΕΤΑ Α.Ε. αποκτά κατά κυριότητα ή

κατά διοίκηση και διαχείριση. Η απογραφή σύμφωνα με το νόμο θα έπρεπε να γίνει από ορκωτούς λογιστές. Ποιος διενήργησε αυτό τον ορκωτό έλεγχο; Η εταιρεία «Σολ α.ε.ο.ε», του κ. Αλαμάνου, πρώην Γενικού Γραμματέα του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας.

Και ποιο ήταν το αποτέλεσμα του ελέγχου;

Η εταιρεία «Σολ α.ε.ο.ε.», εκτίμησε μόνο «το δικαίωμα διοίκησης και διαχείρισης» αυτών των περιουσιακών στοιχείων. Και αυτό είναι ύψους 301.850.000 ευρώ (100 δισ. δρχ.), μόλις. Τι σημαίνει αυτό; Προκειμένου να υποτιμηθεί η αξία της περιουσίας του ΕΟΤ, προς όφελος των ιδιωτών στους οποίους θα χαριστεί, η ΕΤΑ Α.Ε. εμφανίζεται ως διαχειριστική εταιρεία, ενώ στην πραγματικότητα έχει δικαιώματα κυριότητας στην περιουσία του ΕΟΤ. Αυτό αποδεικνύεται, διότι η διά νόμου παραχώρηση για 99 χρόνια στην ΕΤΑ Α.Ε. της εξουσίας, διαχείρισης και εκμετάλλευσης της περιουσίας του ΕΟΤ, συμπεριλαμβανομένης και της δυνατότητας πώλησης κατ'ουσίαν ισοδυναμεί με παραχώρηση της κυριότητας. Άλλο «ενοικιαστής» και άλλο κάτοχος. Όπως και άλλο «ενοικιαστής» για 99 χρόνια...

Έτσι με μια νομιμοφανή διαδικασία το δικαίωμα διοίκησης και διαχείρισης

ακίνητης περιουσίας δεκάδων τρισεκατομμυρίων εκτιμήθηκε λιγότερο από 100 δισεκατομμύρια... Κανονικό «ριφιφι» δηλαδή με αντικείμενο τη δημόσια περιουσία. «Ριφιφι:(το)[ακλ.] η μέθοδος διάρρηξης που συνίσταται όχι στην απευθείας παραβίαση της κυρίας εισόδου ενός χώρου, αλλά στην πλάγια εισβολή σε αυτόν μέσω ανοίγματος που γίνεται από διπλανό κτήριο σε έναν από τους τοίχους του ».

ΟΧΙ ΜΕ ΚΟΠΟ, ΜΕ ΤΡΟΠΟ

Όμως δεν αρκεί μόνο το τελικό αποτέλεσμα-στόχος. Η κυβέρνηση επιθυμεί και μια πιο απλή διαδικασία –για να μην κουράζονται κιόλας. Έτσι με την παράγραφο 1 της τροπολογίας απλουστεύεται και ο τρόπος παραχώρησης της κυριότητας των προς πώληση εκτάσεων της ΕΤΑ Α.Ε. Κανονικά για την παραχώρηση κυριότητας θα απαιτούνταν Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου, δηλαδή συνολική κυβερνητική ευθύνη. Τώρα με μια Κοινή Υπουργική Απόφαση –η οποία μάλιστα μπορεί να αφορά και παραπάνω του ενός ακίνητα– «καθαρίζουν»...

Υπενθυμίζουμε ποια ακριβώς είναι η περιουσία του ΕΟΤ: Συνολική έκταση 70.000 στρεμμάτα-φιλέτα.

Να σημειωθεί, ότι στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας δεν έχουν συμπεριληφθεί, ούτε η αξία της κυριότητας των ακινήτων που είχαν περιέλθει στην ΕΤΑ Α.Ε. με πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου, πλην των 115 στρεμμάτων στην Πάρνηθα.

Μέχρι στιγμής με αντίστοιχες πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου έχει μεταβιβαστεί στην ΕΤΑ Α.Ε. η κυριότητα των μετοχών της εταιρείας «Γενικές Τουριστικές Επιχειρήσεις» των Ξενία Κοζάνης, Σάμου, Άνδρου, 120 στρεμμά-

των του ξενοδοχείου στο Μικρό Καβούρι, 1.610 στρεμμάτων στην Ανάβυσσο, των Ξενία Καλαμπάκας (24 στρέμματα), Σκιάθου (66 στρ.), Πλαταμώνα Πιερίας (7,3 στρ.) και το τουριστικό περίπτερο Λούρου (7 στρ.). Όλα αυτά σήμερα ανήκουν στην κυριότητα της ΕΤΑ Α.Ε. και είναι βέβαιο ότι τουλάχιστον τα επτά τελευταία δεν έχουν υπολογιστεί στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΤΑ Α.Ε. Μάλιστα το Ξενία Σάμου, παραχωρήθηκε κατά την κυριότητα στην ΕΤΑ, προκειμένου να παραχωρηθεί στο Δήμο Σάμου και τελικά στο Δήμο παραχωρήθηκε μόνο η χρήση και μάλιστα με επαχθείς για το Δήμο όρους, ενώ η κυριότητα παρέμεινε στην ΕΤΑ...

Επίσης στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου δεν έχουν συμπεριληφθεί η διοίκηση και η διαχείριση 36.000 τ.μ. στην Ανάβυσσο Αττικής, 11.600 στρέμματα στον Παρνασσό καθώς και όσων ακινήτων του Ελληνικού Δημοσίου έχουν χαρακτηριστεί Τουριστικά Δημόσια Κτήματα μετά τη θέση σε ισχύ του ν. 2636/98. Όλα με υποτιμημένη αξία στα 100 δισ. δρχ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΟΛΑ ΤΑ «ΞΕΝΙΑ»

Η ΕΤΑ Α.Ε. έχει ήδη εξαγγείλει τα σχέδιά της. Σύμφωνα με αυτά, προβλέπονται πωλήσεις του Μικρού Καβουριού Βουλιαγμένης (119,8 στρεμμ.), των Ξενία Κοζάνης, Κύθνου, Βυτίνας, Χώρας Άνδρου (3,5 στρέμμ.), Σκιάθου (66 στρεμμ.), Πλαταμώνα Πιερίας (7,3 στρεμμ.), Καλαμπάκας (24 στρεμμ.), Χίου (2 στρεμμ.), των τουριστικών περιπτέρων στις Πηγές Λούρου (7 στρεμμ.), Αγ. Σύλλα Καβάλας (11,5 στρεμμ.), Παλαιάς Κορίνθου (15 στρεμμ.), Λιμνιά Βολισσού Χίου, των παραδοσιακών αρχοντικών Μουσλή και Ξηραδάκη στη Μακρυνίτσα Πηλίου (τα οποία πήραν πίσω από την κοινότητα), του αρχοντικού Ευαγγελινάκη στις Μηλιές Πηλίου, κ.α.

Η ΕΤΑ Α.Ε. ΠΟΥΛΑΕΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΟΙΚΟΠΕΔΑ

Στο υπόμνημα που κατέθεσαν πριν από την ψήφιση της τροπολογίας, φορείς, επιστήμονες και πολίτες, προς ενημέρωση των βουλευτών αναφέρεται ότι όπως προκύπτει από την τροπολο-

γία, «η τουριστική ανάπτυξη την οποία επαγγέλλεται η ΕΤΑ θα γίνει κυρίως μέσω της πώλησης τουριστικών –δήθεν– κατοικιών, οι οποίες καμία διαφορά δεν έχουν από τις κοινές κατοικίες. Τα γνωστά και άγνωστα σχέδια της ΕΤΑ Α.Ε. προβλέπουν, «τουριστικές» κατοικίες για όλες σχεδόν τις μεγάλες ελεύθερες εκτάσεις του ΕΟΤ ανά την Ελλάδα, αποκομίζοντας τεράστια κέρδη στα μεγάλα συμφέροντα όπου πρόκειται να παραχωρηθεί η ΕΤΑ και συμβάλλοντας αρνητικά στην ανάπτυξη του τουρισμού, λόγω της οικιστικής επιβάρυνσης του περιβάλλοντος».

Έτσι με μια νομιμοφανή διαδικασία το δικαίωμα διοίκησης και διαχείρισης ακίνητης περιουσίας δεκάδων τρισεκατομμυρίων εκτιμήθηκε λιγότερο από 100 δισεκατομμύρια... Κανονικό «ριφιφί» δηλαδή με αντικείμενο την δημόσια περιουσία.

Τι σημαίνει ακριβώς, όμως, αυτό το «ανά την Ελλάδα»;

Έχει εξαγγελθεί «η κατασκευή κατοικιών προς πώληση στην Ανάβυσσο, στην Αφάντου Ρόδου, και στα Λουτρά Καϊάφα –παρόλο που η περιοχή υπάγεται στον εθνικό κατάλογο Natura 2000!». Μέχρι και οι μεθοριακοί σταθμοί Κήπων Έβρου κινδυνεύουν...

Η ΠΩΛΗΣΗ ΠΟΥ ΒΑΦΤΙΖΕΤΑΙ «ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ» ΓΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ

Υπάρχει μια παράγραφος της διάταξης, η 1Β, η οποία δεν επιτρέπει μεν τη μεταβίβαση κυριότητας περιουσιακών στοιχείων του ΕΟΤ στην ΕΤΑ Α.Ε. για να πωληθούν, όταν υπάγονται σε καθε-

στώς θεσμοθετημένης προστασίας φυσικού περιβάλλοντος –αλλά ήδη πουλήθηκαν 155 στρέμματα στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας, «πακέτο» με το καζίνο–, όταν βρίσκονται μέσα σε περιοχή που χαρακτηρίζεται αρχαιολογικός χώρος ή ιστορικός τόπος, είναι ορισμένου τύπου δάση και όταν είναι κοινόχρηστα πράγματα.

Πρόκειται για την «αντιφατική διάταξη» η οποία δημιουργήθηκε για να αμβλύνει τα προβλήματα συνταγματικότητας. Καθώς «απαγορεύει μεν την πώληση των κοινοχρήστων πραγμάτων, αλλά δεν απαγορεύει την ιδιωτικοποίησή τους μέσω της εισόδου τους στο Χρηματιστήριο με συνέπεια την απώλεια του δημοσίου ελέγχου επ' αυτών».

Σύμφωνα με το νόμο –που ψηφίστηκε πριν από ένα χρόνο περίπου– ανατρέπεται το διεθνές εμπορικό δίκαιο και επιτρέπει σε στρατηγικό εταίρο να αποκτήσει πλειοψηφία στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΑ Α.Ε. με πολύ μικρό ποσοστό των μετοχών της. Ο στρατηγικός εταίρος αναλαμβάνει τη διοίκηση και διαχείριση της ΕΤΑ Α.Ε., η οποία παύει να ανήκει στο δημόσιο τομέα, χωρίς να έχει αγοράσει την πλειοψηφία των μετοχών της...

Ήδη έχει εξαγγελθεί η πρόθεση της ΕΤΑ για την πώληση του 15-20% των μετοχών σε στρατηγικό εταίρο. Το 20% θα ελέγχει το 80%!...

Όπως ανέλυσε ο επίτιμος αντιπρόεδρος του ΣτΕ, Μ. Δεκλερής και υποστήριξε –πλην εις μάτην– το σύνολο της αντιπολίτευσης στη Βουλή, η ιδιωτικοποίηση της ΕΤΑ Α.Ε. είναι κατάφωρα αντισυνταγματική, καθώς το εταιρικό χαρτοφυλάκιο της ΕΤΑ Α.Ε. συμπεριλαμβάνει ζωτικά τμήματα της δημόσιας κτήσης (βουνά, ακτές, δάση, σπήλαια, ιαματικές πηγές, κ.α.). Επισήμανε δηλαδή το προφανές.

Ότι «η συνταγματική προστασία και το βασικά αναπαλλοτρίωτο των δημοσίων κοινόχρηστων πραγμάτων επιτάσσεται: α) από την αρχή της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας (άρθρο 5 παρ.1 Σ.) β) από την αρχή του κοινωνικού κράτους κατά το άρθρο 25 του Συντάγματος και γ) από την ίδια την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας ως βάσης του δημοκρατικού πολιτεύματος».

Μια ξεχασμένη μήνυση του Γιωργάκη

Στο προηγούμενο τεύχος θέταμε το ερώτημα: «Εναντίον ποίων έκανε την πρώτη του μήνυση ο Γιωργάκης; Και ποιο το αποτέλεσμα;» Δίναμε την υπόσχεση ότι θα έχετε την απάντηση στο σημερινό τεύχος. Συνεπείς, θα σας αφηγηθούμε μια ιστορία:

Όταν το 1988 είχε κυκλοφορήσει το τεύχος 387 με εξώφυλλο «Κυβέρνηση Απατεώνων» και αναφερόταν στην ανάμειξη του Ανδρέα και της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ σε συναλλαγές με τον Κοσκωτά, ο Μένιος Κουτσόγιωργας αλλά και ο Γιωργάκης έκαναν μήνυση στο Αντί. Αντιγράφουμε από το τχ. 388:

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΗΝΥΣΗΣ

Καλοδεχούμενη και η μήνυση του Γιώργου Παπανδρέου. Καθυστερημένη βεβαίως, επειδή αν είναι τόσο εύθικτος όσο διακηρύσσει, έπρεπε να την έχει υποβάλει από τον περασμένο Ιούλιο, όταν διάβασε το τεύχος 377. (σ.σ: Στο τεύχος εκείνο υπήρχε εκτενής αναφορά στις σχέσεις Γιωργάκη με Κοσκωτά και άλλους επιχειρηματίες).

Δημοσιεύουμε τα στοιχεία της μήνυσης του Γιώργου Παπανδρέου, αν και η μοναδική «είδηση» που περιέχει βρίσκεται στα ονόματα των μαρτύρων.

ΜΗΝΥΣΗ

Γεωργίου Ανδρέα Παπανδρέου, Βουλευτή - Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, κατοίκου Αθηνών, οδός Μητροπόλεως αριθ. 15.

ΚΑΤΑ

1) Του Χρήστου Παπουτσάκη, εκδότη της δεκαπενθημέρου πολιτικής επιθεώρησης με τον τίτλο «ΑΝΤΙ», κατοίκου Αθηνών, οδός Δεινοκράτους αρ. 131.

2) Των κ. α) Βασίλη Ζήση, β) Τάκη Καφετζή, Χρήστου Παπουτσάκη και Γιάννη Φλώρου, ως μελών της συντακτικής επιτροπής του άνω εντύπου.

3) Κατά του υπό το ψευδώνυμο «Ρε-

πόρτερ» δημοσιογραφούντος στο άνω έντυπο και

4) Κατά του υπό το ψευδώνυμο «Αντήνωρ» δημοσιογραφούντος στο ίδιο ανωτέρω έντυπο και

5) Κατά παντός υπευθύνου και συμμετόχου.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Και με τη ρητή επιφύλαξη κάθε δικαιώματός μου

ΜΗΝΥΩ

Τούτους και ζητώ την τιμωρία τους σύμφωνα με το νόμο.

Δηλώνω ότι παρίσταμαι ως πολιτικώς ενάγων για την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που μου προξένησαν οι ανωτέρω παράνομες πράξεις των μηνυμένων.

Διορίζω ως πληρεξούσιο Δικηγόρο μου τον κ. Γεώργιο Βερβανιώτη, κάτοικος Αθήνας, οδός Βαλαωρίτου 7, τηλ. 36.11.390.

Μάρτυρες προτείνω τους κ.:

1) Αλευράς Ιωάννης, Λευκωσίας 15 112 52.

2. Κακλαμάνης Απόστολος, υπουργός Προεδρίας της κυβέρνησης, Βασ. Σοφίας 15.

3. Φλώρος Ιωάννης, Αθανασιάδου 4, Αμπελόκηποι.

4. Πεπονής Αναστάσιος, Υπουργείο Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας, Μιχαλακοπούλου 80.

5. Γεννηματάς Γιώργος, Χαρ. Τρικούπη 50.

6. Δαριβιανάκης Αλεξ., Αλ. Ραφτοπούλου 11, Ηράκλειο.

7. Τρίτσης Αντώνιος, Μηνιάτη 14, Μετς 116 36.

8. Σημίτης Κώστας, Αναγνωστοπούλου 10, Κολωνάκι 106 73.

9. Μαγκάκης Γεώργ., Μαυροματαίων 43.

10. Αρσένης Γεράσιμος, Τσακάλωφ 28.

11. Κύρκος Λεωνίδας, Καλλιδρομίου 19, Εξάρχεια.

12. Ανδρουλάκης Μίμης, Ηρακλείου 145, Περισσός.

13. Λάζαρης Απόστολος, Πλειάδων 79, Ν. Κηφισιά.

14. Λαλιώτης Κώστας, Χαριλάου Τρι-

κούπη 50.

15. Τσούρας Θανάσης, Χαρ. Τρικούπη 50.

16. Καζακλάρης Χρήστος, Κατερίνη, Α' παρ. Παρθενίου 7.

17. Λεβογιάννης Νικόλαος, Βάκχου 18.

18. Γιάννης Τζανετάκης.

19. Λέων Καραπαναγιώτης, Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ».

20. Σπύρος Λιναρδάτος, Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ».

21. Νίκος Κιάος, Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ».

22. Σεραφείμ Φυντανίδης, Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ».

23. Κώστας Σκούρας, Γ.Γ. ΕΟΤ.

24. Μάκης Γιομπαζολιάς, Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ».

Ο ΜΗΝΥΤΗΣ

Γ. Παπανδρέου

Η ΔΙΚΗ ΣΤΟ Α' ΤΡΙΜΕΛΕΣ

Οι Μένιος και Γιωργάκης έκαναν τις μηνύσεις για τα μάτια του κόσμου. Διότι δεν προσέρχονταν στο δικαστήριο και μάλιστα τελικά ο Μένιος δεν εμφανίστηκε διόλου. Ο Γιωργάκης εμφανίστηκε τελικά στις 25 Απριλίου 1990 μετά από επανειλημμένες αναβολές. Από το τχ. 427 του Αντί αντιγράφουμε το σύντομο ρεπορτάζ:

Ως προς τη μήνυση του Γ.Α. Παπανδρέου, η υπεράσπιση του Αντί υπέβαλε την πρόταση να επιμείνει το Δικαστήριο στις προηγούμενες αποφάσεις του, που θεωρούσαν τις υποθέσεις με μηνυτές τους Αγ. Κουτσόγιωργα και Γ.Α. Παπανδρέου συναφείς και είχαν ζητήσει τη συνεκδίκασή τους. Το Δικαστήριο ανακάλεσε τις προηγούμενες αποφάσεις και διέταξε την πρόοδο της δίκης επί της μηνύσεως του Γ.Α. Παπανδρέου, που άρχισε με την κατάθεση του μηνυτή.

Επί 6 ώρες εξεταζόταν από τους συνηγόρους του και τους δικαστές ο Γ.Α. Παπανδρέου και ήταν φανερό η προσπάθειά του να κρατήσει τις αποστάσεις του από γεγονότα και πρόσωπα, που σχετίζονται με την υπόθεση Κοσκωτά. Δήλωσε με έμφαση ότι είναι άλλο

πράγμα αυτός και άλλο ο κ. Κουτσό-γιωργας και δεν μπόρεσε να εξηγήσει γιατί δεν αντέδρασε αμέσως όταν του δόθηκε η επιστολή της Μέριλ-Ληντς αλλά ανέθεσε προηγούμενα σε δικηγόρο να ερευνήσει ότι (ο Κοσκωτάς) δεν είχε λογαριασμούς στην Αμερική. Στο ερώτημα του Δικαστηρίου γιατί δεν έκανε μήνυση και ο τότε πρωθυπουργός, απάντησε ότι ο καθένας προστατεύει με τον τρόπο του την τιμή του, αλλά δεν μπόρεσε να εξηγήσει γιατί ο ίδιος δεν μήνυσε και άλλα έντυπα που αναφέρθηκαν στο πρόσωπό του με τα ίδια περίπου γεγονότα. Συστηματικά αρνήθηκε ότι είχε φιλικές σχέσεις με τον Κοσκωτά, για τον οποίο είπε ότι είδε «υπηρεσιακά» δύο τρεις φορές.

Το ίδιο ισχυρίστηκε και για τους εκπροσώπους των «νέων τζακιών» και συγκεκριμένα τον κ. Μαργέλλο. Αρνήθηκε ότι γνώριζε τον κ. Βακάλη, αλλά και τον κ. Λούβαρη, που σε συνέντευξή του έχει αναφέρει ότι ο Γ.Α. Παπανδρέου έφερε σε επαφή τον Κοσκωτά με τον τότε πρωθυπουργό. Παρά τις επίμονες ερωτήσεις για το ποια συγκεκριμένα γεγονότα του αποδίδουν τα δημοσιεύματα, περιορίστηκε στην επανάληψη της θέσης του ότι θίγεται γιατί αναφέρονται στην οικογένεια Παπανδρέου. Επέμενε ότι οι περικοπές περί χρηματισμού του δεν επιβεβαιώθηκαν ποτέ και από κανένα και απέδωσε σε ανεύθυνους τρίτους όσα είδαν το φως της δημοσιότητας για την υπόθεση της Τράπεζας Κεντρικής Ελλάδος.

Μόλις άρχισε η εξέταση του κ. Γ.Α. Παπανδρέου από το συνήγορο του Αντί κ. Ν. Κωνσταντόπουλο ο συνήγορος του μηνυτή ρώτησε εάν οι κατηγορούμενοι του έδωσαν ποτέ εξηγήσεις και συνεζήτησαν μαζί του για το δημοσίευμα. Απάντησε αρνητικά και δήλωσε ότι δεν έχει κανένα λόγο να στρέφεται εναντίον του Τύπου. Στο σημείο αυτό –και πριν ολοκληρωθεί η εξέταση του μηνυτή από τους συνηγόρους και τους κατηγορούμενους– ο πρόεδρος του Δικαστηρίου ρώτησε τους συνηγόρους των κατηγορουμένων για την υπερασπιστική τους θέση. Η απάντηση από πλευράς υπερασπίσεως ήταν ότι με τα υπό κατηγορία δημοσιεύματα ασκήθηκε πολιτική κριτική και έλεγχος, για την υπόθεση-σκάνδαλο Κο-

σκωτά, που τότε άρχισε να αποκαλύπτεται. Την κριτική αυτή είχαν υποχρέωση να κάνουν, ως δημοσιογράφοι, οι κατηγορούμενοι, για μία υπόθεση που κυριάρχησε στην πολιτική ζωή του τόπου. Η αναφορά στο όνομα του Γ.Α. Παπανδρέου δεν έγινε με πρόθεση να θιγεί η τιμή και υπόληψή του. Τονίστηκε, τέλος, ότι αυτή είναι η σταθερή υπερασπιστική θέση ήδη από την προανάκριση.

Μετά δεκάλεπτη διακοπή ο κ. Γ.Α. Παπανδρέου δήλωσε ότι αρκείται στη διευκρίνιση αυτή και ανακαλεί την έγκλησή του, πράγμα που δέχθηκαν οι κατηγορούμενοι και το Δικαστήριο αποφάσισε την παύση της ποινικής δίωξης.

Λίγο πριν ολοκληρωθεί η σχετική διαδικασία ο συνήγορος του Γ.Α. Παπανδρέου ζήτησε να εκφραστεί και η λύπη των κατηγορουμένων προς τον μηνυτή

τους –που σήμαινε και ανάκληση του δημοσιεύματος και του ρεπορτάζ.

Ο εκδότης του Αντί δήλωσε απερίφραστα ότι «καμιά λύπη δεν εκφράζω όταν κάνω τη δουλειά μου για να ασκήσω κριτική και έλεγχο», πράγμα που σχολίασε αμέσως ο Εισαγγελέας της έδρας με τη φράση «Κύριε κατηγορούμενε σας τιμά η παρηρησία σας».

Η ταυτότητα του Δικαστηρίου που εκδίκασε την υπόθεση:

Πρόεδρος ο κ. Καλογήρου και Σύνηγοι ο κ. Αθανασόπουλος και η κ. Ηλία Συνήγοροι Πολιτικής Αγωγής: Βερβενιώτης και Ξαπλαντέρης

Υπεράσπιση: Παν. Κανελλάκης και Νίκος Κωνσταντόπουλος

Κατηγορούμενοι: Χρ. Παπουτσάκης, Γ. Φλώρος, Τ. Καφετζής και Β. Ζήσης.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

Την Τρίτη 13.1.2004 η Ελευθεροτυπία στο κύριο άρθρο της με τίτλο «Λαθροχειρία» αναφέρεται σε δημοσίευμα του προηγούμενου τεύχους του Αντί. Λίγο καθυστερημένα βεβαίως αλλά την Ελευθεροτυπία την έτσουξε όχι το μικρής κυκλοφορίας Αντί αλλά η αναμετάδοση από τον Σκάι αποσπασμάτων από το κείμενο του Αντί. Θεωρεί η εφημερίδα ότι η αναδημοσίευση ενός αποσπασματος από όσα έγραφε η Ελευθεροτυπία το 1988 αποτελεί παρεκτροπή! Να αναδημοσιεύσουμε λοιπόν και άλλα από τα όσα είχε δημοσιεύσει η εφημερίδα; Η πρόκληση κρίνεται εξόχως ενδιαφέρουσα!

Το άρθρο της Ελευθεροτυπίας καταλήγει:

«Το παραποιημένο (σ.σ. ναι, έτσι το αναφέρει η Ελευθεροτυπία) κείμενο μετέδωσε, υιοθετώντας το, ο ραδιοφωνικός σταθμός "Σκάι" για να πλήξει τον Γιώργο Παπανδρέου. Έπληξε όμως και την "Ελευθεροτυπία" και την αλήθεια».

Το ψέμα και η υποκρισία έχουν κοντά ποδάρια. Να θυμήσουμε μερικά από όσα έγραφε και όσα κατέθετε παλαιότερα ο Κίτσος Τεγόπουλος;

Χ.Γ.Π.

ΟΙΚΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Γιωργάκης, Νίκος, Αντρίκος, Σοφία, Μάργκαρετ, αυτή είναι η νέα πριγκιπική οικογένεια. Σε τι διαφέρει αυτή η προδήλως μεσσιανική πορεία, από την κανονική βασιλική οικογένεια; Παύλος, Κωνσταντίνος, Σοφία, Άννα-Μαρία, Φρειδερίκη ήταν άλλοτε το καστ. Αυτή είναι η πραγματική παλινόρθωση της σύγχρονης Ελλάδας. Αντικαταστήσαμε τη Φρειδερίκη με την Μάργκαρετ και τον Χοϊδά με τον Τσούρα.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

Κυρία της Αυλής πλέον είναι η Δαμανάκη και παρατρεχάμενοι διάφοροι γραφικοί, πρώην σταλινικοί, εξπέρ στην κομματική ίντριγκα, ο Κοτζιάς, ο Μπίστης, ο Κουνάλακης και πιθανόν ο Ανδρουλάκης. Καλές δουλειές παιδιά.

ΤΣΟΥΚΑΛΑΔΕΣ

Προκαλεί δε κατάθλιψη και οργή η στάση γνω-

στών διανοουμένων απέναντι σ' αυτή την πολιτική παρακμή. Όταν βλέπεις τον Τσουκαλά να λιβανίζει ένα διεφθαρμένο και αντιδημοκρατικό καθεστώς, τότε πραγματικά αναρωτιέσαι που θα σταματήσει η κατρακύλα. Δεν έχει πάτο. Διότι ποιο ήταν το εκσυγχρονιστικό αποτέλεσμα του λαγού Σημίτη; Να καταστήσει τον αμερικανό πρέσβη απόλυτο ρυθμιστή των πολιτικών πραγμάτων στην Ελλάδα.

Ο ΡΟΚΥ

Αντιαμερικανός δεν είμαι, μάλιστα συμπαθώ τους αμερικανούς για την αμεσότητά τους, την αποφασιστικότητά τους και το χιούμορ τους. Άλλο αυτό και άλλο να μας στέλνουνε πακέτο έναν οσφυοκάμπτη για πρωθυπουργό, που θέλει να μετατρέψει το κόμμα του σε ελληνοαμερικανικό λόμπυ, κατά πως τόκανε και στο υπουργείο του και να γελοιοποιήσει την ελληνική πολιτική ζωή τρέχοντας με τις φόρμες.

ΘΙΑΣΟΣ

Το άλλο αποτέλεσμα του λαγού Σημίτη είναι ότι μας ξανάφερε τον γόη Κατσιφάρα, τον Λιβάνη με τα μαύρα γυαλιά στυλ Αλ Καπόνε, τον Κατσανέβα και τη Μιμή. Πλας η Γκερέκου. Πράγμα που αποδεικνύει ότι όλοι αυτοί είναι ίδιοι. Μια καλή οικογένεια με μορφωμένους και αγράμματους.

ΚΑΤΣΙΦΑΡΑΣ

“Σήκω Ανδρέα να το δεις το παιδί της Αλλαγής”, φωνάζανε οι πασόκοι στην Πάτρα. Και σηκώνανε στα χέρια τον γιωργάκη με το κασκόλ, ενώ δίπλα ο Κατσιφάρας έκανε δηλώσεις για το μέλλον της χώρας! Είναι δυνατόν;

Ο ΑΣΧΕΤΟΣ

Και όμως είναι. “Το καλό αγώνα”, έλεγε ο ανελλήνιστος γιωργάκης. Δεν μπορεί να πει ούτε δυο φράσεις με νόημα, δεν έχει ιδέα σχεδόν από τίποτα, κάνει ό,τι του λένε, δεν σηκώνει ποτέ το ανάστημά του, λέει ασυναρτησίες για χασίς και ιδιωτικά πανεπιστήμια και κατέρχεται για πρωθυπουργός. Έτσι χωρίς πρόγραμμα, με τα κασκόλ. Απίστευτος.

ΦΑΡΑ

Κατέρχεται με τον Λιβάνη, τον Τσούρα, τον Κατσιφάρα και όλα τα αστέρια του παπανδρεϊσμού του '80, συν τους αμερικανούς συμβούλους του, συν τους σημιτικούς. Πλήρες μπάχαλο. Ο στόχος όμως καθαρός. Να ξανααρπάξουν τα πακέτα, να ξεπαστρέψουν την αριστερά, να κλείσουν το Κυπριακό, να πάνε και το Αιγαίο για συνεκμετάλλευση, να απορυθμίσουν την αγορά εργασίας, να αδρανοποιήσουν οριστικά το λαό. Αυτά θέλουν. Και δεν πρέπει να τα καταφέρουν αυτή τη φορά.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ

Αν ο γιωργάκης γίνει πρω-

θυπουργός τούτο θα σημαίνει ότι το ΠΑΣΟΚ έχει πια οριστικά επωμιστεί το ρόλο της κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης συγχρόνως. Αριστερά τέλος. Δεξιά τέλος. Μόνον ΠΑΣΟΚ. Καθεστώς δηλαδή Σαουδικής Αραβίας. Καθεστώς Μπάαθ του 99%. Με τη βασιλική οικογένεια των Παπανδρέου να κυβερνάει τη χώρα αυτή εις το διηνεκές. Διότι άμα τελειώσει ο γιωργάκης μετά έρχεται ο Νίκος, ο Αντρίκος και τα εγγόνια της Μάργκαρετ. Δεν γλυτώνουμε με τίποτα απ' αυτούς.

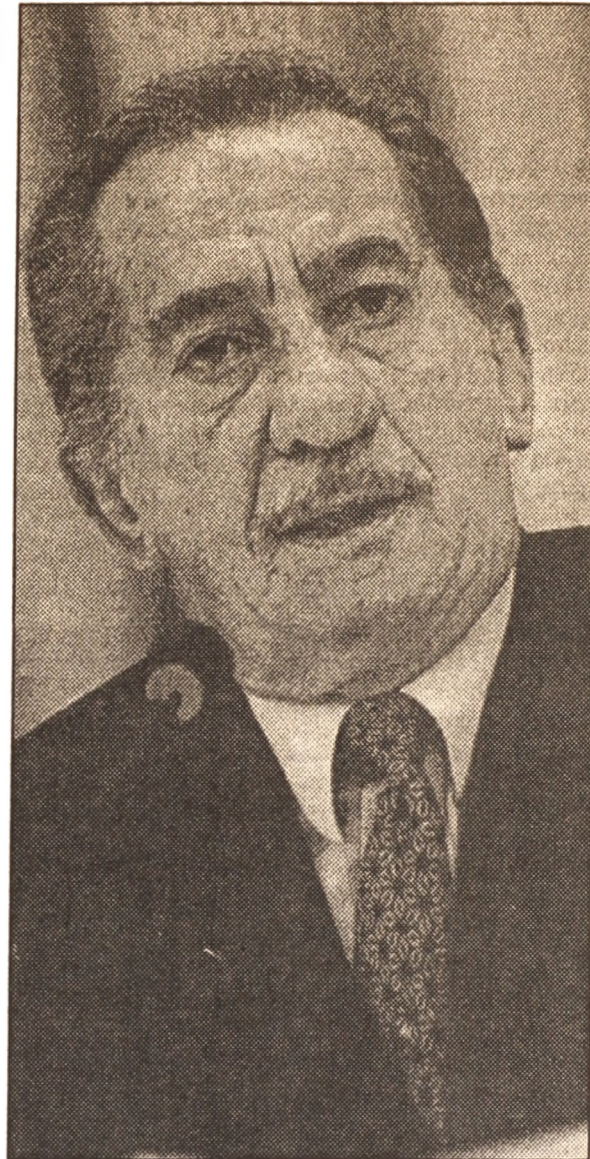
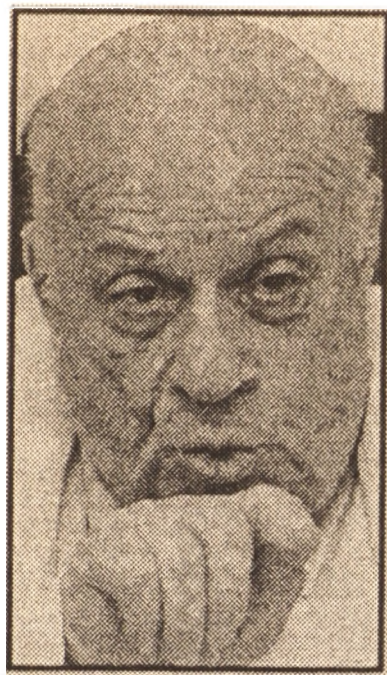
ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Ο Αντρίκος είναι σαν να βγήκε μόλις από το Μασατσουσέτς και ο Νίκος μιλάει σαν τον Σπύρο Άγκνιου. “Το Ελλάντα, τα πει μπροστά”- τέτοια. Η Φίνος Φιλμ δεν θα μπορούσε ποτέ να τα φανταστεί αυτά τα τρελά, όταν έκανε ταινίες με γραφικούς ελληνοαμερικανούς. Το ΠΑΣΟΚ ξεπέρασε κάθε φαντασία.

ΕΥΓΕ

Άκουγα τον 9.84 και δεν το πίστευα. Είχε φέρει η κα Αρετή Σιδηροκαστρίτου έναν αγιογράφο του γιωργάκη, κάποιον Σεφερτζή, ο οποίος τι είπε; Πως στο DNA των Παπανδρέου υπάρχει αυτή η ζεστασιά που βγάζει προς τον λαό! Ότι είναι θέμα κυτταρικό των Παπανδρέου! Συνήλθα μετά από 1 ώρα.

“Παίζουν” με τη λύση Ερντοάν - Ντενκτάς

Οι Ερντοάν, Ντενκτάς και Ταλάτ (πάνω) ισχυρίζονται ότι θέλουν να συμβάλουν σε μια λύση του Κυπριακού μέχρι την 1η Μαΐου, στη βάση του σχεδίου Ανάν, αλλά ο Τάσος Παπαδόπουλος (δεξιά) υποπτεύεται ότι απλώς θα οδηγήσουν σε ναυάγιο τις διαπραγματεύσεις.

Τα “ήξεις-αφίξεις” της Άγκυρας σχετικά με το θέμα της Κύπρου συνεχίζονται, όπως φάνηκε την περασμένη Κυριακή, οπότε ο πρωθυπουργός Ρετζέπ Ταγίπ Ερντοάν άλλαξε και πάλι γραμμή πλεύσης μετά από συνάντηση που είχε με τον Τουρκοκύπριο ηγέτη Ραούφ Ντενκτάς στην Κωνσταντινούπολη, αναιρώντας έτσι προηγούμενη δήλωσή του ότι θα κάνει ό,τι περνά από το χέρι του για μια λύση πριν από την 1η Μαΐου.

Συγκεκριμένα, μετά τη συνάντηση, κατά την οποία έδειξε να έχει ξεχάσει τη σκληρή γλώσσα που είχε χρησιμοποιήσει μερικές ημέρες νωρίτερα εις βάρος του Ντενκτάς, ο Τούρκος πρωθυπουργός δήλωσε μεταξύ άλλων ότι «κοινός μας στόχος είναι η μόνιμη και δίκαιη λύση, που θα βρεθεί στο πλαίσιο των καλών υπηρεσιών του γ.γ. του ΟΗΕ Κόφι Ανάν και με βάση τις πραγματικότητες που υπάρχουν στο νησί». Με αυτά τα λόγια υπονοούσε, φυσικά, την πάγια θέση της τουρκικής πλευράς περί ύπαρξης δύο χωριστών κρατών, για να τονίσει αμέσως μετά ότι «υπήρξε

ταύτιση απόψεων» μεταξύ των δύο ανδρών, διευκρινίζοντας ότι οι προσπάθειες που θα καταβληθούν από εδώ και πέρα για τη μόνιμη λύση θα πραγματοποιηθούν «στο πλαίσιο των σχέσεων αλληλεγγύης και συμπαράστασης» μεταξύ της Τουρκίας και του ψευδοκράτους της βόρειας Κύπρου.

Να σημειωθεί ότι η συνάντηση Ερντοάν-Ντενκτάς πραγματοποιήθηκε, ενώ στα ίδια τα κατεχόμενα ο νικητής των πρόσφατων εκλογών Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, ηγέτης του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος, συμφώνησε τελικά, κάτω από την πίεση και της Άγκυρας, να σχηματίσει κυβέρνηση με το Δημοκρατικό Κόμμα του Σερντάρ Ντενκτάς, αποκλείοντας μάλιστα το μικρό κόμμα του Μουσταφά Ακιτζί, πρώην συμμάχου του Ταλάτ στην αντιπολίτευση.

Στη νέα κυβέρνηση, το κόμμα του Ταλάτ θα έχει τα έξι υπουργεία, ενώ τα υπόλοιπα τέσσερα θα δοθούν στο κόμμα του Σερντάρ Ντενκτάς, ο οποίος μάλιστα θα αναλάβει αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και υπουργός Εξωτερι-

κών, που σημαίνει ότι από τη θέση αυτή θα συμμετέχει και στις συνομιλίες για το Κυπριακό, μαζί με τον πατέρα του Ραούφ και τον πρωθυπουργό Ταλάτ.

Το νέο αυτό κυβερνητικό σχήμα όμως προκαλεί σκεπτικισμό στην πολιτική ηγεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία εκφράζει ισχυρές αμφιβολίες για την πραγματική πρόθεση της τουρκικής πλευράς να συμβάλει σε μια ουσιαστική και μόνιμη λύση του Κυπριακού. Για τον λόγο αυτό και σχεδιάζει να αναλάβει, σε συνεργασία με την Αθήνα, μια σειρά πρωτοβουλιών που θα στοχεύουν στην ενημέρωση ευρωπαϊκών και άλλων κυβερνήσεων, καθώς και διεθνών κέντρων αποφάσεων. Τόσο ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντοάν όσο και ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ ισχυ-

ρίζονται ότι στόχος τους είναι να συμβάλουν στην εξεύρεση μιας λύσης στη βάση του σχεδίου Ανάν. Η Λευκωσία όμως υποπεύεται ότι η τουρκική πλευρά θα συμμετάσχει στις συνομιλίες, ώστε να δείξει στην Ευρωπαϊκή Ένωση τις καλές της προθέσεις, αλλά θα ακολουθεί τη γνωστή της παρελκυστική τακτική, αρνούμενη την υιοθέτηση ορισμένων βασικών λεπτομερειών του σχεδίου, με τελικό στόχο η λύση να μετατεθεί τουλάχιστον για τον επόμενο χρόνο, όταν πλέον η Τουρκία θα έχει εξασφαλίσει την πολυπόθητη ημερομηνία έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων της με την Ένωση.

Μια γεύση των τουρκικών προθέσεων εξ άλλου δίνουν τις τελευταίες ημέρες διάφορα δημοσιεύματα τουρκικών εφημερίδων, τα οποία αναφέρουν ότι ο Ερντοάν θα ζητήσει να υπάρξει μια διαδικασία επίλυσης αντίστοιχη με εκείνη του Ντέιτον για την πρώτη Γιουγκοσλαβία, ενώ παράλληλα θυμίζουν την πρόταση του Ερντοάν στον Κώστα Σημίτη για τετραμερείς συνομιλίες, με την συμμετοχή της Τουρκίας, της Ελλάδας και των δύο κυπριακών κοινοτήτων, πράγμα όμως που έχει απορριφθεί διότι παρακάμπτει την πρωτοβουλία του ΟΗΕ.

Θεωρείται βέβαιο πάντως ότι ο πρωθυπουργός Ερντοάν θα προσπαθήσει να εξασφαλίσει και την υποστήριξη της Ουάσιγκτον κατά την επίσκεψη που θα πραγματοποιήσει εκεί στο τέλος αυτού του μήνα, αν και δεν μπορεί να προβλεφθεί ποια θα είναι η αντίδραση του προέδρου Τζορτζ Μπους, ο οποίος στη διάρκεια των εορτών έστειλε επιστολές τόσο στην Άγκυρα όσο και στην Αθήνα, για να τους τονίσει ότι είναι «καιρός για δράση» και να τους πιέσει για την άμεση εξεύρεση λύσης στο Κυπριακό.

Μια λύση, μάλιστα, η οποία πρέπει να συνδέεται, άμεσα ή έμμεσα, με την βιασύνη που προωθείται και η λύση των ελληνοτουρκικών διαφορών στο Αιγαίο, που όπως φαίνεται μεθοδεύεται να υπογραφεί ίσως και πριν από τις ελληνικές εκλογές στις 7 Μαρτίου.

Τ.Κ.Δ.

Ζάκ Πόος: Δύσκολη η ένταξη της

Τη συνέντευξη πήρε ο Σωτήρης Λέτσιος

Η πορεία του κυπριακού θα κρίνει κατά πολύ τις προοπτικές ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε στο μέλλον. Την εκτίμηση αυτή διατυπώνει ο κ. Ζακ Πόος, πρώην υπουργός εξωτερικών του Λουξεμβούργου και νυν ευρωβουλευτής με το Σοσιαλιστικό κόμμα, καθιστώντας σαφές ότι στην περίπτωση που δεν υπάρξει λύση εντός του 2004 –και σύμφωνα με το σχέδιο Ανάν– τότε απομακρύνεται το ενδεχόμενο της έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων για την Τουρκία. Ο κ. Ζακ Πόος είναι γνώστης του κυπριακού ζητήματος, καθώς από τον Ιανουάριο του 2000 έχει ορισθεί ειδικός εισηγητής της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την Κύπρο, ενώ είχε μακρά θητεία σε πολλά υπουργεία της χώρας του ήδη από την δεκαετία του 1970. Αναφερόμενος στα νέα «σύνορα» της Ε.Ε στην Κύπρο δεν διστάζει να πει ότι «σε περίπτωση μη λύσης έως την 1η Μαΐου η πράσινη γραμμή θα γίνει το προσωρινό σύνορο της Ε.Ε για τη διευκόλυνση ελέγχου διακίνησης προσώπων και προϊόντων». Ο Ζακ Πόος ήδη από τον Σεπτέμβριο του 2001 ανέφερε στην εισηγητική του έκθεση προς την ολομέλεια του ευρωκοινοβουλίου ότι «η Κυπριακή Δημοκρατία έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στον τομέα έγκρισης του κοινοτικού κεκτημένου και μπορεί να ελπίζει στην ταχεία προσχώρηση στην Ένωση». Τις ανησυχίες του εξέφρασε πριν από λίγο καιρό ο κ. Πόος και για ενίσχυση του ρόλου του στρατού μετά τα τρομοκρατικά χτυπήματα στην Κωνσταντινούπολη, τονίζοντας ότι μια από τις αρνητικές συνέπειες της τρομοκρατίας είναι η ενίσχυση του ρόλου του στρατού και γενικότερα των κατασταλτικών μηχανισμών.

• Το 2004 ξεκινά παραλαμβάνοντας μια σημαντική εκκρεμότητα δεδομένου ότι μετά από σκληρές διαπραγματεύσεις η Ε.Ε ανέβαλε την ψήφιση του ευρωπαϊκού συντάγματος. Αισιοδοξείτε ότι μπορεί να υπάρξει λύση μέσα στο 2004;

— Δεν μπορέσαμε να φτάσουμε σε αυτό το αποτέλεσμα, να επικυρώσουμε τη συνθήκη του συντάγματος, επειδή κάποια κράτη-μέλη έθεσαν τα συμφέροντά τους σε πιο υψηλή κλίμακα σε σχέση με τα υπόλοιπα. Θέλω να ελπίζω ότι κάτι τέτοιο θα γίνει μέσα στο β' εξάμηνο του 2004 κατά τη διάρκεια της

Ολλανδικής Προεδρίας, και αφού θα έχουν διεξαχθεί οι ευρωεκλογές αλλά και οι εκλογές σε Ισπανία και Πολωνία. Ασφαλώς και ανησυχούμε και φαίνεται αυτό στην απόφαση του κοινοβουλίου όμως πρέπει να περιμένουμε, επειδή δεν είναι ευνοϊκή αυτή η περίοδος. Χρειαζόμαστε μια διακοπή στις διαπραγματεύσεις για να εξηγήσουμε σε κάποια κράτη ότι πήραν μια λάθος κατεύθυνση που δημιουργεί αδιέξοδο.

• Η απόφαση για την είσοδο στην ευρωπαϊκή οικογένεια των 10 νέων κρατών-μελών μήπως δεν πάρθηκε στη σωστή χρονική συγκυρία;

Τουρκίας εάν δεν λυθεί το Κυπριακό μέσα στο 2004

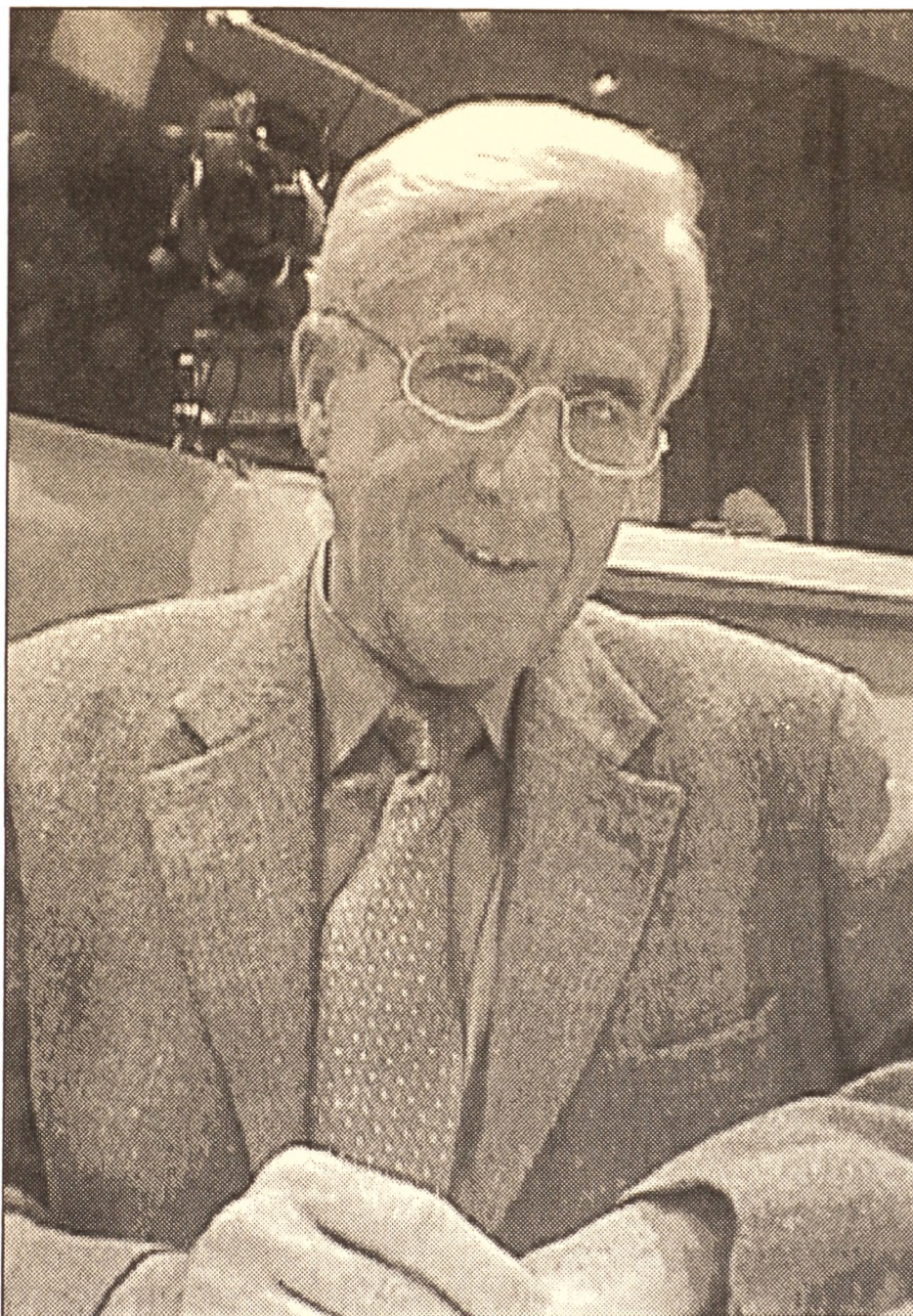
— Η διεύρυνση δεν ήταν μια λάθος πράξη, συνετέλεσθη με τη διαδικασία που γνωρίζετε τον Απρίλιο του 2003 και εξάλλου οι βάσεις είχαν τεθεί με τη συνθήκη της Νίκαιας. Μέσα στο 2004 αναμένεται η πλήρης ένταξη αυτών των χωρών, χωρίς κανένα πρόβλημα.

• *Κρίσιμη χρονιά θα είναι το 2004 και για την Τουρκία. Ποιες είναι οι πιθανότητες να γίνει μέλος της Ε.Ε στο κοντινό μέλλον; Εκτιμάτε ότι έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος σε επίπεδο μεταρρυθμίσεων σε αυτή τη χώρα;*

— Σίγουρα η Τουρκία δεν θα γίνει μέλος στο άμεσο μέλλον και το ξέρει καλά αυτό, χωρίς να φέρει αντιρρήσεις. Δεν είναι ακόμη έτοιμη αφού δεν πληροί τα κριτήρια της Κοπεγχάγης. Εάν δεν λυθεί το κυπριακό στο πλαίσιο του σχεδίου Ανάν, και δεν ενταχθεί όλο το νησί στην Ε.Ε, έως το Δεκέμβριο του 2004, ημερομηνία συζήτησης της τουρκικής προοπτικής, τότε μάλλον θα είναι πολύ δύσκολο να ξεκινήσουν οι διαπραγματεύσεις ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε.

• *Τι προσδοκάτε ότι μπορεί να πράξει το Ισλαμικό Κόμμα στην Τουρκία; Έχει την πρόθεση ο Ερντοάν να προχωρήσει σε μεταρρυθμίσεις;*

— Σε ό,τι έχει σχέση με την Τουρκία οφείλουμε να κάνουμε μια διάκριση ανάμεσα σε κόμμα και κυβέρνηση. Δεν πρέπει να συγχέεται ο ρόλος του στρατού με αυτόν που πρέπει να έχει μια κυβέρνηση. Θα είναι ένα κρίσιμο τεστ για την Τουρκία για να αποδείξει ότι η κοι-

νωνία των πολιτών μπορεί να βρεθεί στο προσκήνιο, ότι είναι αυτή που δίνει το στίγμα και που αποφασίζει σε συνθήκες δημοκρατίας. Επίσης και η Κύπρος θα αποτελέσει ένα κρίσιμο τεστ. Μετά τις εκλογές στη Βόρεια Κύπρο φάνηκε μια μεγάλη υποχώρηση του Ραούφ Ντενκτάς, και είναι στο χέρι της Τουρκίας να σπρώξει τη νέα κυβέρνηση στο βόρειο τμήμα να καθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων για την επίλυση του προβλήματος.

• *Είναι έτοιμο το κατεχόμενο κομμάτι της Βόρειας Κύπρου να αλλάξει σελίδα*

μετά την ήττα Ντενκτάς;

— Ασφαλώς το τμήμα αυτό της Βόρειας Κύπρου είναι το πιο ισχυρά στρατιωτικοποιημένο κομμάτι στην Ευρώπη. Οι Τουρκοκύπριοι θέλουν να αναπνέουν ελεύθερα και να έχουν τα ίδια προνόμια με την ελληνοκυπριακή πλευρά. Δεν τους ικανοποιεί η διατήρηση του σημερινού καθεστώτος με συνθήκες έλλειψης ελευθερίας, ούτε και θέλουν να ζούνε απομονωμένοι. Πρέπει όμως να σημειώσω ότι τα τελευταία χρόνια –παράκολουθώντας τα γεγονότα από την θέση του υπουργού εξωτερικών– έχει σημειωθεί μια σαφής πρόοδος στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Και αυτό βέβαια πρέπει να συνεχισθεί.

• *Θα πρέπει να αναμένουμε την ανάληψη μιας νέας πρωτοβουλίας της Ε.Ε για την επίλυση του παλαιστινιακού ζητήματος;*

— Η Ε.Ε έχει πάρει μια πολύ σαφή θέση γι' αυτό το θέμα. Έχει θετική στάση απέναντι στο ψήφισμα της συμφωνίας

της Γενεύης και δεν απέχει πολύ από όσα αυτή η συμφωνία ορίζει. Την αποχώρηση δηλαδή των στρατευμάτων και των εβραίων εποίκων. Πιστεύουμε ότι θα πρέπει να επιταχυνθούν οι διαδικασίες για τη δημιουργία παλαιστινιακού κράτους, όπως και να προχωρήσει άμεσα η υλοποίηση του οδικού χάρτη. Ελπίζουμε ακόμη πολλά από τον αμερικανικό παράγοντα και περιμένουμε ότι η παρέμβαση της αμερικανικής διπλωματίας θα είναι πιο αποφασιστική από ό,τι στο παρελθόν.

Κύριε Μπάρκα, οφείλετε μια εξήγηση

του Ανδρέα Ζαρμπαλά

Στις 11 Ιανουαρίου η ΟΜΟΝΟΙΑ, η οργάνωση των Ελλήνων της Αλβανίας, είχε την επέτειο της ίδρυσής της. Στο 13ο έτος της ζωής της, δείχνει ισχνότερη από ποτέ, συρρικνωμένη και ανήμπορη, τόσο που αδυνατεί να διοργανώσει ακόμα και τις τακτικές εκλογές για τα θεσμικά της όργανα. Αν και σε τέτοια δυσμενή θέση, δεν σταματούν να εκτοξεύουν εναντίον της κατηγορίες και μάλιστα από τις πιο απίθανες.

Μια αναμνηστική φωτογραφία έξω από το υπουργείο Δικαιοσύνης την ημέρα που παρελήφθη η Διαταγή για την έγκριση της ΟΜΟΝΟΙΑΣ. Ο κ. Π. Μπάρκας κρατάει σφιχτά το φάκελο στα χέρια του.

Το περασμένο καλοκαίρι, μια Έκθεση κατάμεστη με στοιχεία για την καταπάτηση των δικαιωμάτων στη Βόρειο Ήπειρο συζητήθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Διαβάζοντας την Έκθεση, θα μπορούσε να αναρωτηθεί κανείς γιατί, ενώ μιλάει για τη Βόρειο Ήπειρο, ξεκίνησε για την Ευρώπη από την Ελλάδα; Γιατί δεν συντάχτηκε από τους εκεί Βορειοηπειρώτες, που δοκιμάζονται, αλλά από άλλους,

που διαμένουν στην Ελλάδα και απολαμβάνουν τα αγαθά της μέχρι ρανίδος; Γιατί δεν προετοιμάστηκε από τον επίσημο φορέα των Ελλήνων της Αλβανίας, την Ομόνοια, αλλά από συλλόγους και αδερφότητες, που εδρεύουν στην Ελλάδα; Επειδή, όμως, κάποιον μπορούν να ισχυριστούν –και με το δίκιο τους– πως αρκεί που το θέμα έφτασε να συζητηθεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κι όλα τ' άλλα δεν είναι παρά μικροψυχίες, θα συμφω-

REPUBLIKA POPULLORE SOCIALISTE E SHQIPËRIE
MINISTRIA E DREJTËSISE
Drejtoria e Kodifikimit

Nr. 9 Prot

U R D H E R

Nr. 9/1 datë 22.1.91

PËR MIRATIMIN E KRIJIMIT TË ORGANIZATËS "BASHKIMI
DEMOKRATIK I MINORITETIT GREK", "OMONIA"

Në Ministrinë e Drejtësisë është paraqitur kërkesa e grupit nismëtar për miratimin e krijimit të organizatës politiko-shoqërore e kulturore "Bashkimi Demokratik i Minoritetit Grek", "Omonia", të cilës i bashkohjiten programi e statuti i saj e dokumente të tjera.

Pasi u njohu me përmbajtjen e tyre, konstatova se kërkesa pajtohet me Kushtetutën dhe plotëson kushtet e kërkuara nga dekreti i Presidiumit të Kuvendit Popullor "Për krijimin e organizatave e shoqatave politike".

Prandaj duke patur parasysh nenet 4 dhe 6 të dekretit Nr. 7442 datë 17.12.1990 "Për krijimin e organizatave e shoqatave politike"

U R D H E R O J

1. Miratimin e krijimit të organizatës "Bashkimi Demokratik i Minoritetit Grek" në emërtimin e shkurtuar "Omonia", regjistrimin e saj në regjistrin përkatës dhe deponimin e dokumenteve në arkivin e kësaj ministrie.

2. Kopja e kësaj urdhëri t'i dërgohet grupit nismëtar për krijimin e kësaj shoqate.

3. Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë.

Jonc. J. Vasili

Dakt. S. Kovarica

Kopje 1

MINISTRI

Enver Halili

Το κείμενο της Διαταγής της νέας αλβανικής κυβέρνησης για την έγκριση της ΟΜΟΝΟΙΑΣ γράφει:

ΔΙΑΤΑΞΩ

1. Την έγκριση για την ίδρυση της Οργάνωσης «Δημοκρατική Ένωση της Ελληνικής Μειονότητας» με το όνομα «ΟΜΟΝΟΙΑ», την εγγραφή της στο αντίστοιχο μητρώο και την τήρηση των εγγράφων στο αρχείο του Υπουργείου.

2. Αντίγραφο της παρούσας διαταγής να σταλεί στην Επιτροπή Πρωτοβουλίας για την ίδρυση της οργάνωσης.

3. Η παρούσα διαταγή τίθεται αμέσως σε ισχύ.

Ο Υπουργός

Ενβέρ Χαλίλι

νήσω απόλυτα και θα σταθώ μόνον σε ένα ζήτημα.

Λέει στην εισαγωγή της η Έκθεση ότι η Ομόνοια δεν είναι εγκριμένη από το υπουργείο Δικαιοσύνης της Αλβανίας, απλώς επωφελήθηκε

της ευκαιρίας επειδή στην αίτηση που είχε υποβάλει δεν έλαβε απάντηση εντός της προθεσμίας, δηλαδή σε ένα μήνα, όπως όριζε ο τότε νόμος.

Άρα, ούτε λίγο ούτε πολύ εί-

ναι παράνομη η οργάνωση κι ότι η ύπαρξή της οφείλεται στη γραφειοκρατία του υπουργείου Δικαιοσύνης.

Από τις κατηγορίες που εκτοξεύτηκαν κατά της Ομόνοιας από συλλόγους ή αδερφότητες και από σεσημασμένους πατριώτες που κατοικοεδρεύουν στην Ελλάδα, η προαναφερόμενη είναι η τελευταία. Είχαν προηγηθεί πολλές άλλες, με πρώτη και ανθεκτικότερη την κατηγορία ότι την Ομόνοια την ίδρυσε ο τότε ισχυρός άντρας της Αλβανίας, κ. Αλία. Ειπώθηκε τότε κατά κόρον, λέγεται ακόμα σήμερα. Ειπώθηκε από άτομα της αλλοδαπής αλλά και από ημεδαπούς. Η ειρωνεία είναι ότι η κατηγορία αυτή εκτοξεύτηκε και από άτομα που έχουν διατελέσει πρόεδροι της ίδιας της Ομόνοιας. Πριν ανεβούν στην κορυφή της, η Ομόνοια ήταν σκοτεινό προϊόν του Αλία. Μόλις οι συγκυρίες τούς ανέβασαν στην κορυφή της πυραμίδας, η Ομόνοια ήταν καρπός των καλύτερων, των ποιων αφοσιωμένων παιδιών της μειονότητας. Αμέσως μετά την πτώση τους από την κορυφή, η Ομόνοια ξαφνικά μετατρεπόταν ξανά σε σιχαμερό προϊόν του Αλία. Αν, ο μη γένοιτο, ξαναανεβούν στην κορυφή, τότε η Ομόνοια θα γίνει και πάλι ένα θραυερό κόκκινο μήλο που θρέφτηκε από τα ποτισμένα με ελληνικό αίμα χώματα της Βορείου Ηπείρου.

Τώρα μας προέκυψε ότι είναι και παράνομη. Κάθε χρόνο με την ευκαιρία της 11ης Γενάρη, ημέρα ίδρυσης της οργάνωσης, οι τοπικές εφημερίδες ανατυπώνουν το επίσημο έγγραφο του υπουργείου Δικαιοσύνης που φέρει υπογραφή, σφραγίδα, ημερομηνία και όλα τα απαραίτητα. Το ανατυπώνουν στην αλβανική, το ανατυπώνουν και μεταφρασμένο στην ελληνική. Βάζουν τη φωτογραφία με τα άτομα που την ημέρα εκείνη –εμπρόθεσμα– πήγαν στο υπουργείο και πήραν το έγγραφο. Ανατυ-

πώνουν ακόμα τη λίστα με τους ιδρυτές της Ομόνοιας –τριάντα πέντε στο σύνολο– στις 11 Γενάρη 1991, στη Δερβιτσιάνη της Δρόπολης.

Κάθε χρόνο οι τοπικές εφημερίδες τα ανατυπώνουν όλα αυτά και κάθε χρόνο οι σύλλογοι, οι αδερφότητες και οι σεσημασμένοι πατριώτες, που κατοικοεδρεύουν στην Ελλάδα, τα αγνοούν και παίζουν τον ίδιο παλιό σκοπό τους. Γιατί, τελικά δεν φροντίζουν ούτε στο ελάχιστο για την ηθική τους υπόσταση; Γιατί να εκτίθενται τόσο ασυλλόγιστα στον κίνδυνο του ευτελισμού; Γιατί, τέλος, δεν σέβονται εκείνους για τους οποίους κόπτονται;

Απλώς, προστατεύουν τα προνόμιά τους.

Το Βορειοηπειρωτικό από θέμα πονεμένο μετατράπηκε κάποια στιγμή σε επιχείρηση και μάλιστα κερδοφόρα, που έδινε καλό ψωμί σε όλους τους εταίρους και τους παρατρεχάμενους. Είναι σπουδαίο πράγμα να τρως καλό ψωμί, χωρίς ο ήλιος και η βροχή να

σε βλέπουν διότι σε προστατεύει η πατριωτική ομπρέλα.

Την ίδρυση της Ομόνοιας οι Έλληνες της Αλβανίας την είδαν ως σωτηρία. Την ίδια στιγμή οι εν Ελλάδι Βορειοηπειρώτες την είδαν ως απειλή. Γι' αυτό και έσπευσαν να εκτοξεύσουν τις κατηγορίες, τη μια πίσω από την άλλη. Με τη συγκατάθεση του επίσημου ελληνικού κράτους, την πολίorkησαν από όλες τις μεριές, την πήραν όπως πήραν ένα κάστρο, τη χρησιμοποίησαν και τη χρησιμοποιούν ακόμα, αλλά ποτέ δεν λησμονούν και τη λαχτάρα τους, όταν η Ομόνοια παραλίγο να τους αφήσει εκτός νυμφώνος. Αυτός είναι ο λόγος που τη λοιδωρούν, την περιφρονούν, την αναθεματίζουν και τελικά προσπαθούν να τη βγάλουν και παράνομη.

Η έκθεση, όπως αναγράφεται στη δεύτερη σελίδα της, συντάχτηκε από τους κ. Καραθάνο, Λέζο, Σώκου, Ζαφειράτη και Μπάρκα(!). Δίπλα στα ονόματά τους έχουν σημειώσει τα προσωπικά τους τηλέ-

φωνα, που σημαίνει πως οποιoσδήποτε ζητάει περισσότερες πληροφορίες μπορεί να απευθυνθεί στα εν λόγω άτομα. Σημειώνουμε πως οι κ. Καραθάνος, Σώκου, Λέζος και Ζαφειράτης δεν συμμετείχαν ούτε κατά την ίδρυση ούτε στην περαιτέρω δράση της. Δεν συμβαίνει το ίδιο όμως και με τον κύριο Μπάρκα, ο οποίος ήταν παρών από την πρώτη στιγμή, είναι αυτός μάλιστα, που στην αναμνηστική φωτογραφία έξω από το υπουργείο Δικαιοσύνης κρατάει σφιχτά στα χέρια του το φάκελο με τα επίσημα έγγραφα. Για τους άλλους, ως άσχετοι με τα δρώμενα της Ομόνοιας, καθώς τους βλέπεις στον μπαξέ της Ιστορίας να ιδρώνουν για να την ξεριζώσουν, απλώς τους λυπάσαι, γιατί από τέτοιους μπαξέδες δεν ξεριζώνονται ούτε τα καλά ούτε τα κακά δέντρα. Ο φίλος μας Παναγιώτης Μπάρκας, όμως, σε όλους εκείνους που συμμετείχαν από την πρώτη στιγμή στα πράγματα, οφείλει μια γερή εξήγηση.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

CHRISTOPHER A. FARAONE

Καθηγητής Κλασικών Σπουδών

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΡΩΤΙΚΗ ΜΑΓΕΙΑ

Μετάφραση: Μανόλης Παπαθωμόπουλος

Με 358 σελίδες

Ποια ήταν τα μαγικά ξόρκια στα οποία κατέφευγαν οι αρχαίοι Έλληνες –άντρες και γυναίκες– για να κρατήσουν, οι γυναίκες τους εραστές, οι άντρες τις ερωμένες τους, ή για να τους εμπνεύσουν το ερωτικό πάθος μέχρι να τους σαγηνεύσουν και να τους αναγκάσουν να τους παραδοθούν ερωτικά; Μαγικά βότανα, φίλτρα, κατάδεσμοι, ξόρκια, κατάρες, φυλαχτά, κούκλες και άλλα μαγικά

μικροαντικείμενα, είχαν αναλάβει σπουδαίο ρόλο.

Ο Christopher Faraone μας ξεναγεί σ' αυτόν τον ασυνήθιστο και παράξενο κόσμο των μαγικών πρακτικών και των επιπτώσεών τους σχετικά με την ανδρική και γυναικεία σεξουαλικότητα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΠΑΔΗΜΑ

Προσφορά στον Πολιτισμό και στην Παιδεία
Ιπποκράτους 8 Αθήνα Τηλ.: 210.36.27.318
www.papadimasbooks.gr • e-mail: papadimas@atp.gr

Ζάρα Βάγκενκνεχτ (Kommunistische Plattform): Το PDS πρέπει να ξαναβρεί την αριστερή ταυτότητά του

Η Ζάρα Βάγκενκνεχτ (1969) είναι μέλος της Γραμματείας του PDS, ηγετικό στέλεχος της «Κομμουνιστικής Πλατφόρμας» (KP), αρθρογράφος και συγγραφέας βιβλίων με πολιτικο-οικονομικό

περιεχόμενο.

Ευχαριστούμε την κυρία Nelly Moller, υπεύθυνη τύπου των εκδόσεων Das Neue Berlin, για την ουσιαστική της βοήθεια.

Τη συνέντευξη πήρε ο Κώστας Θ. Καλφόπουλος

• Κυρία Βάγκενκνεχτ, «ο νέος πρόεδρος του PDS είναι ο παλιός», καθώς ο Λόταρ Μπίσκν επέστρεψε στην προεδρία. Ποια είναι η δική σας εκτίμηση γι' αυτή την εκλογή;

— Σημασία έχει αν το PDS ενδιαφέρεται σοβαρά να αποδείξει αυτό που αρχικά εξέφραζε ως κόμμα, δηλαδή την κοινωνική αντίσταση με εμφανή αντικαπιταλιστικό προσανατολισμό. Από την κυβέρνηση συνασπισμού προωθείται μια πολιτική «κοινωνικής ληστείας» και αναδιανομής του πλούτου εις βάρος της κοινωνικής βάσης, που δεν έχει προηγούμενο στην ιστορία της Ομοσπονδιακής Γερμανίας. Η πλειοψηφία του πληθυσμού αποτελεί τον στόχο αυτής της επίθεσης, καθώς η κατάσταση χειροτερεύει. Η μεγάλη διαδήλωση της 1ης Νοεμβρίου [σ.σ.: στο Βερολίνο] δείχνει πάντως ότι η ετοιμότητα και η διάθεση για αντίσταση είναι υπαρκτή και το PDS πρέπει να γίνει ένα ενεργό τμήμα αυτού του κινήματος. Αν συνεχίσουμε να συμμετέχουμε στις τοπικές κυβερνήσεις ως τμήμα ενός «καρτέλ της κοινωνικής αποσάθρωσης», άρα και να μας αντιμετωπίζουν σαν τέτοιους, θα χάσουμε την αξιοπιστία μας σε παγγερμανικό επίπεδο.

• Μπορεί να αποτελέσει το νέο πρόγραμμα του PDS την προϋπόθεση για την ανανέωση του κόμματος και ποιες είναι οι τυχόν ενστάσεις, επί του περιεχομένου, από τη σκοπιά της

«Κομμουνιστικής Πλατφόρμας»;

— Το νέο πρόγραμμα του PDS επιβεβαιώνει πρωτίστως την αποδυνάμωση του αριστερού, αντικαπιταλιστικού προφίλ του κόμματος, κι αυτός είναι ο λάθος δρόμος. Προσωπικά, διαπιστώνω επανειλημμένα σε εκδηλώσεις και συζητήσεις, ότι ιδιαιτέρως οι νεότεροι περιμένουν από μας σοβαρές εναλλακτικές προτάσεις, προτάσεις που αφορούν μία διαφορετική, μία σοσιαλιστική κοινωνία και όχι απόψεις πάνω σε θέματα φορολογίας. Πολλοί είναι εκείνοι που καταλαβαίνουν ότι αυτός ο καπιταλισμός δεν μπορεί να τους προσφέρει καμία ουσιαστική ευκαιρία. Επιπλέον, οι θέσεις του PDS για την ειρήνη, όπως περιλαμβάνονται στο νέο

πρόγραμμα, οδηγούν σε διπλές ερμηνείες και αμφιβολίες, κυρίως όσον αφορά τις στρατιωτικές επεμβάσεις υπό την αιγίδα του ΟΗΕ και κατά πόσον τις αποδέχεται ή τις απορρίπτει το κόμμα.

• Όσον αφορά την «Κομμουνιστική Πλατφόρμα», αποτελείτε ακόμα μία «ελπίδα ανανέωσης» στο κόμμα, αν και μέχρι σήμερα η επιρροή σας είναι μάλλον ισχνή. Με ποιον τρόπο θα μπορούσατε να παρέμβετε ώστε να αλλάξει ο συσχετισμός δυνάμεων;

— Έχω την αίσθηση ότι στη βάση του κόμματος οι θέσεις μας έχουν σημαντική απήχηση, όχι όμως και στο ηγετικό επίπεδο και κυρίως στις κοινοβουλευτικές δομές του PDS, κάτι που είναι πράγματι δύσκολο να καταφέρουμε, αλλά θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε για τις θέσεις μας. Εντέλει θεωρώ ότι το PDS θα μπορεί να έχει μέλλον μόνο ως μία ξεκάθαρη αριστερή εναλλακτική πρόταση απέναντι στον Νεοφιλελευθερισμό και την κυριαρχία του κέρδους. Κάθε άλλος δρόμος μάς οδηγεί στην ανυποληψία και την ανυπαρξία, καθώς στον χώρο του «κέντρου» συνωστιζονται πολλά κόμματα.

• Ο κυβερνητικός συνασπισμός του Βερολίνου [σ.σ.: απαρτίζεται από το SPD και το PDS] οδηγήθηκε με τη σειρά του σε μια πολιτική λιτότητας,

κυρίως στον κοινωνικό και τον πολιτιστικό τομέα. Τι διαφορετικό θα μπορούσε να είχε απαιτήσει η «Κομμουνιστική Πλατφόρμα»;

— Υπάρχουν περιθώρια ακόμα και σε μία συγκυβέρνηση. Αναφέρω χαρακτηριστικά ότι ο προϋπολογισμός του κρατιδίου του Βερολίνου επιβαρύνεται, όπως και πριν, από δισεκατομμύρια, που καταλήγουν υπό μορφή κερδών σε μετόχους σε εταιρίες ακινήτων και στην τοπική κεντρική τράπεζα. Αυτά τα χαρτοφυλάκια ήταν εξ αρχής νομικά διαβλητά, και υπήρχε η φόρμουλα για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Γεγονός είναι πάντως ότι ο προϋπολογισμός είναι ελλειμματικός, το Βερολίνο έχει χρεοκοπήσει. Αντί όμως να επιβάλλεται η λιτότητα στους κοινωνικά ασθενέστερους, με το φετίχ

της οικονομικής εξυγίανσης, θα έπρεπε να δούμε το θέμα των τόκων και των επιτοκίων σε σχέση με τα υπέρογκα χρέη. Το κύριο πρόβλημα έγκειται στο ότι ο κυβερνητικός εταίρος ούτε προτίθεται ούτε διατίθεται να αναζητήσει εναλλακτικές προτάσεις στην κοινωνική πολιτική. Υπ' αυτές τις προϋποθέσεις, νομίζω πως η θέση της αντιπολίτευσης θα μας ταίριαζε περισσότερο.

• *Η ευρωπαϊκή αριστερά έχει τις δυνατότητες να επιχειρηματολογήσει και να αντιδράσει αποτελεσματικά, στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και του νεοφιλελευθερισμού, και αν ναι με ποιες προϋποθέσεις;*

— Θεωρώ ότι η άνοδος του κινήματος ειρήνης πριν και μετά τον πόλεμο κατά

του Ιράκ δείχνει πως τα ψεύδη της κυρίαρχης πολιτικής δεν γίνονται πλέον πιστευτά. Η πλειοψηφία γνωρίζει σήμερα ότι δεν ήταν η υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ούτε τα όπλα μαζικής καταστροφής που προκάλεσαν τον πόλεμο κατά του Ιράκ, αλλά το ζήτημα του πετρελαίου. Πρέπει να συνδέσουμε τον αγώνα μας με αυτή την αντίσταση, ακόμα και στην περίπτωση που ο επόμενος πόλεμος θα έχει τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αν δεν ξεκινήσει μάλιστα από αυτή. Αλλά και στους κοινωνικούς αγώνες, είναι αναγκαίος ο καλύτερος συντονισμός των αριστερών κινημάτων και των κομμάτων της αριστεράς σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για την ενότητα των εργαζομένων και των ανέργων της Ευρώπης.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ

ΣΕΙΡΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΨΗΦΙΔΕΣ

• ΔΑΝΙΗΛ ΙΑΚΩΒ

Η αρχαιογνωσία του Οδυσσέα Ελύτη

• Μ.Ζ. ΚΟΠΙΔΑΚΗΣ

«ΑΡΙΑΔΝΗ». Μια σπουδή στον ερωτικό Σεφέρη

• ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ

«Εις την οδόν των φιλελλήνων» του Α. Εμπειρίκου

«Ο Έρωτας στα χιόνια» του Αλ. Παπαδιαμάντη

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και πνευματική ζωή

• ΑΝΤΕΙΑ ΦΡΑΝΤΖΗ

Ερωτικές μεταμορφώσεις αντίδωρο στην Μάση

Χατζηλαζάρου

Ούτως ή άλλως (Αναγνωστάκης

— Εγγονόπουλος — Καχτίσης — Χατζής)

• ΣΟΝΙΑ ΙΛΙΝΣΚΑΓΙΑ

Επιστημάνσεις

• ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΥΠΟΥΡΛΗΣ

Πήγε να εγκοιμηθεί στο Ασκληπιείο της Επιδαύρου

• ΒΙΚΤΩΡ ΙΒΑΝΟΒΙΤΣ

Υπερρεαλισμός και «Υπερρεαλισμοί»

ΣΕΙΡΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

• ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ

Για τον Γκράμσι. Μεταξύ Σαρτρ και Αλτουσέρ

Παρεμβάσεις

• ΠΙΕΤΡΟ ΙΝΓΚΡΑΟ

Η κρίση και ο τρίτος δρόμος

• ΡΑΛΦ ΜΙΛΛΙΜΠΑΝΤ

Το κράτος στην καπιταλιστική κοινωνία

του δυτικού συστήματος εξουσίας

• ΤΣ. ΛΟΥΠΟΡΙΝΙ - Ε. ΜΠΑΛΙΜΠΑΡ - Α. ΤΟΖΕΛ

Η κριτική της πολιτικής του Μαρξ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

• ΜΗΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

Φύλλα-Φτερά

Ο Βασιλιάς που πέθανε

• ΑΝΝΟΥΣΩ ΚΟΥΣΑΘΑΝΑ-ΡΟΕ

Η άλλη μου πατρίδα

• ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΑΡΜΠΑΛΑΣ

101 Ποιήματα

• SALVATORE NICOSIA

Το σήμα και η μνήμη

• ΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΑΡΓΥΡΩ ΚΟΚΟΒΛΗ

Άλλος δρόμος δεν υπήρχε

ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ

• Κάτι το «ΩΡΑΙΟΝ»

Μια περιήγηση στην ελληνική

κακογουστιά

• Kitsch (Made in Greece) (Αγγλικό)

• ΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

Ο τρίτος δρόμος

• ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΑΪΤΖΗΣ

Τσιγγάνικη ορχήστρα

• ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗΣ

Το ημερολόγιο του Ανδρέα

ΔΟΚΙΜΙΑ

• ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Η αδιαχώρητη κοινωνία

• ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗΣ

Πολιτικό σύστημα και πολιτική

• ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Θεομοί, ιδεολογία και πολιτική στο Μεσοπόλεμο

• ΠΕΤΡΟΣ ΠΙΖΑΝΙΑΣ

Ο μαρξισμός της ιστορικής σοσιαλδημοκρατίας

• ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΙΝ ΜΑΡΤΕΝ

Λαμπράκηδες. Ιστορία μιας γενιάς

• ΕΛΛΗ ΣΚΟΠΕΤΕΑ

Το «Πρότυπο Βασίλειο» και η μεγάλη ιδέα

• ΜΗΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μια συνάντηση: Σεφέρης-Μακρυγιάννης

• ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΡΤΙΝΙΔΗΣ

Συνηγορία της παραλογοτεχνίας

• ΥΓΕΙΑ-ΠΟΛΙΤΕΙΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Μελέτες για το σύστημα υγείας

(συλλογικός τόμος)

• ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΣ

Η χρήση και η κατάχρηση του αντιαμερικανισμού

στην Ελλάδα

• ΠΛΟΥΤΗΣ ΣΕΡΒΑΣ

Το Κυπριακό. «Στρατηγική» και στρατηγική

Βιβλία που καλύπτουν τα ενδιαφέροντα και τους προβληματισμούς του σύγχρονου πολίτη

Η Φόρτζα Ιταλία και η Μαφία

του Σαλβατόρε Κολουτσέλλο

Συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές δημοκρατίες, η Ιταλία παρουσιάζει σήμερα μια ανωμαλία φύσεως και ποιότητας. Ο Σίλβιο Μπερλουσκόνι δεν είναι μόνο πρωθυπουργός αλλά και ο πλουσιότερος άνθρωπος της χώρας. Κατέχει αρκετές εφημερίδες και είναι επιπλέον ιδιοκτήτης της εταιρείας Mediaset, η οποία, μαζί με την κρατική τηλεόραση, του επιτρέπει να ελέγχει το 90% του τηλεοπτικού χώρου. Πρόκειται για έναν πρωθυπουργό-επιχειρηματία ο οποίος ακόμη δε βρήκε, όπως είχε υποσχεθεί, μια λύση στη σύγκρουση συμφερόντων ανάμεσα στην πολιτική εξουσία και στην οικονομική, ιδιαίτερα δε αυτή του νευραλγικού τομέα των ΜΜΕ. Εκτός αυτών όμως, κατά του Μπερλουσκόνι-επιχειρηματία εκκρεμούν επίσης αρκετές δίκες. Η πιο πρόσφατη αφορά την προσωπική χρήση της πολιτικής του εξουσίας για την κατασκευή νόμων. Η λεγόμενη «ρύθμιση Μακκανίκο» παρέχει άσυλο σε υψηλά ιστάμενα πρόσωπα του κράτους – κάτι που ισχύει και σε άλλες χώρες· η ανωμαλία ωστόσο έγκειται στο γεγονός ότι ο νόμος αυτός, τον οποίο προώθησε ο Μπερλουσκόνι, έχει αναδρομική ισχύ με σκοπό να επηρεάσει την έκβαση μίας δίκης που ήδη βρίσκεται σε εξέλιξη.

Ένας απ' τους στενότερους συνεργάτες του Μπερλουσκόνι, ο **Μαρτσέλλο Ντελ' Ούτρι**, είναι πρόεδρος και γενικός διευθυντής της Publitalia, διαφημιστικής αναδόχου της επιχειρηματικής

αυτοκρατορίας Fininvest, που ίδρυσε το κόμμα του Μπερλουσκόνι Φόρτζα Ιταλία. Ο Ντελ' Ούτρι εξελέγη ευρωβουλευτής το 1999 και γερουσιαστής στις εκλογές του 2001. Πρόκειται για έναν παλιό σισιλιάνο φίλο του Μπερλουσκόνι από τα φοιτητικά τους χρόνια, που έγινε βοηθός του σημερινού πρωθυπουργού το 1973. Τα χρόνια στα οποία θεμελιώθηκε ο όμιλος Fininvest είναι άλλωστε κι εκείνα στα οποία οι επενδύσεις του Μπερλουσκόνι διακλαδίζονται με τρόπο που είναι δύσκολο να προσδιοριστεί: τα έγγραφα κάποιων χρηματικών συναλλαγών είτε δεν μπορούν να βρεθούν είτε έχουν καεί. Μυστηριώδη κεφάλαια των κατασκευαστικών εταιρειών Edilnord και Italcantieri προέρχονται από τράπεζες της Ελβετίας. Ορισμένες απ' αυτές διευκόλυναν τούτες τις συναλλαγές, προπάντων η Banca Popolare di Lodi και η Banca Raisini, της οποίας έμπιστος άνθρωπος και νομικός σύμβουλος ήταν ο **Λουίτζι Μπερλουσκόνι**, πατέρας του πρωθυπουργού.

Στη δεκαετία του 1970 και στις αρχές της δεκαετίας του 1980 η Banca Raisini ήταν πασίγνωστη ως πλυντήριο βρόμικου χρήματος και ως η τράπεζα εμπειστοσύνης των επιχειρηματικών συναλλαγών της Μαφίας. Στο Μιλάνο της δεκαετίας του 1970 συνεργαζόταν με τα μεγάλα κεφάλια της Cosa Nostra που διέπουν σχεδόν υποχρεωτικά στη Λομβαρδία, ελευθερία να επεκταθούν πλήρως στην αγορά διακίνησης ναρκωτικών και ξεπλύματος βρόμικου χρήματος. Την ίδια περίοδο η βιομηχανία απαγωγής προσώπων βρισκόταν σε έξαρση στην Ιταλία, και οποιοσδήποτε παρουσίαζε δείγματα πλουτισμού, όπως ο Μπερλουσκόνι, έπρεπε να φοβάται για την ασφάλεια της οικογένειάς του. Ο άνθρωπος που εστάλη για να προστατεύσει τότε τον Μπερλουσκόνι ήταν ο **Βιττόριο Μά-**

γκανο, ο οποίος υπάκουε στις διαταγές του μαφιόζου Μποντάντε. Ο **Στέφανο Μποντάντε** ήταν ένα από τα τρία μέλη της συνάντησης κορυφής της Μαφίας στη δεκαετία του 1970. Ο Βιττόριο Μάγκανο έμενε τότε στη βίλα του Μπερλουσκόνι ασκώντας καθήκοντα σταβλίτη, χάρη στη σύσταση του Ντελ' Ούτρι. Αυτό ήταν το ευτυχές ξεκίνημα της μακράς και καρποφόρας φιλίας ανάμεσα στον γνωστό άνδρα της Μαφίας Μάγκανο και στον Μπερλουσκόνι.

Η ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΝΤΟΥΟΜΟ

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 ο Ντελ' Ούτρι φέρεται να άρχισε κι αυτός να καλλιεργεί πολυάριθμες επαφές με τους μαφιόζους. Αργότερα οι δικαστές τον κατηγορήσαν για διασυνδέσεις με τη Μαφία – σε δίκη που βρίσκεται ακόμη εν εξέλιξη. Την εποχή εκείνη όμως ο Μπερλουσκόνι είχε ήδη αρχίσει να προσεγγίζει τη Μασονική Στοά Ρ2 του **Λίτσιο Τζέλλι**, μαζί με βουλευτές, δημοσιογράφους, ανώτερους αξιωματικούς και δημοσίους υπαλλήλους, διευθυντές των μυστικών υπηρεσιών, επιχειρηματίες, δικαστές, τραπεζίτες, εκδότες και τύπους του περιβάλλοντος της Μαφίας όπως ο **Μισέλε Σιντόνα**, τραπεζίτης της Banca Raisini που ξέπλενε το χρήμα της Cosa Nostra. Παράλληλα ο σταβλίτης του Μπερλουσκόνι, μαφιόζος Μάγκανο, μετείχε σε επιχειρήσεις εκβιασμού και σε παράνομα κυκλώματα του ιπποδρόμου. Με ενδιαφέροντα στη διεθνή εμπορία ναρκωτικών και το ξέπλυμα χρήματος, ο Μάγκανο υπήρξε πρόσωπο-κλειδί στη λεγόμενη «διασύνδεση Ντουόμο» που επιβεβαιώθηκε απ' τους ενόχους στη δημόσια ανάκριση του Ντελ' Ούτρι. Τα χρήματα που αποκτήθηκαν από αρκετές κερδοφόρες συναλλαγές ναρκωτικών έπρεπε «να επενδυθούν με διακριτικό και ανύποπτο τρόπο, δεδομένης της μεγάλης έκτασης της επι-

Ο Σ. Κολουτσέλλο είναι επίκουρος καθηγητής Ιταλικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Κόβεντρυ της Βρετανίας. Το παρόν άρθρο, που έγραψε ειδικά για το **Αντί**, βασίζεται σε ανακοίνωση που παρουσίασε πρόσφατα στο συνέδριο του Β' Ευρωπαϊκού Συλλόγου Πολιτικής Έρευνας στο Πανεπιστήμιο του Μάρμπουργκ της Γερμανίας.

χείρησης», αναφέρει ο μετανόων μαφιόζος **Κοτζολίνο** στις καταθέσεις του. Υπήρξαν πολλοί άνθρωποι της Cosa Nostra οι οποίοι συνέχισαν να επιβεβαιώνουν για χρόνια ότι ο Μάγκανο και ο Ντελ' Ούτρι είχαν δημιουργήσει επαφές με τον Μπερλουσκόνι και τη Μαφία.

Τα κέρδη που αποκόμιζε ο Μπερλουσκόνι απ' τον κατασκευαστικό τομέα κι από «διάφορες άλλες δραστηριότητες» κατευθύνονταν μαζικά προς την ιδιωτική τηλεόραση. Σε όλες τις δηλώσεις μαφιόζων, ο ηγέτης του κόμματος της Φόρτζα Ιτάλια εμφανίζεται ως μέγας μάγος των δεκαετιών του 1960 και 1970. Στα τέλη της δεκαετίας του 1970 και αρχές της δεκαετίας του 1980 γεννήθηκε κι εδραιώθηκε η τηλεοπτική αυτοκρατορία του Μιλανέζου Κροίσου στηριζόμενη στο «νομοθετικό κενό» στο οποίο διατηρείται η τηλεόραση, κυρίως εξαιτίας της θέλησης των δύο μεγάλων κομμάτων εξουσίας, του Χριστιανοδημοκρατικού και του Σοσιαλιστικού. Στα τέλη της δεκαετίας του 1980, η εδραίωση του οργανωμένου εγκλήματος στη βόρεια Ιταλία, με επίκεντρο των χρηματικών δραστηριοτήτων της Μαφίας το Μιλάνο, υπήρξε αντικείμενο ανησυχιακών ρεπορτάζ από τον τύπο κι αναφορών από τις αστυνομικές αρχές. Την ίδια περίοδο, σε συνέντευξή του στη *La Repubblica*, ο Μπερλουσκόνι διακήρυττε: «Δεν πιστεύω ότι το πραγματικό πρόβλημα του Μιλάνου είναι η παρουσία της Μαφίας», το οποίο ωστόσο απέδιδε στη σύγχυση και παράλυση που προκαλούσαν οι περιβαλλοντολόγοι και το Κόμμα των Πρασίνων!

Η ΜΑΦΙΑ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΠΕΙ ΤΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΔΗΜΟΚΡΑΤΕΣ

Έτσι έφτασε το 1992, η Ταντζεντόπολη [σ.μ. η πόλη των εφαιπτομένων συμφερόντων] και οι σφαγές των μαφιόζων. Η παλιά πολιτική τάξη αφανίζεται μέσα σε λίγους μήνες, ο Μπερλουσκόνι βρίσκει τον εαυτό του ξαφνικά εγκαταλειμμένο και μόνο, η αριστερά φαίνεται έτοιμη να αναλάβει την εξουσία στην Ιταλία – οπότε ο Μιλανέζος επιχειρηματίας αρχίζει να γυρεύει συμμάχους. Ακόμη και η Μαφία διανύει δύσκολη περίοδο. Η δολοφονία του Χριστιανοδημοκράτη

βουλευτή **Σάλβο Λίμα**, στενά συνδεδεμένου με τον πρώην πρωθυπουργό **Τζούλιο Αντρεότι**, σηματοδότησε από το Μάρτιο του 1992 μια νέα εποχή: απεδείκνυε την πρόθεση της Μαφίας να επενδύσει σε άλλο πολιτικό άλογο.

Αφού ακολούθησαν οι δολοφονίες των **Φαλκόνε** και **Μπορσελλίνο**, η Cosa Nostra, όντας πλέον σε σοβαρή δυσχέρεια, αντέδρασε με νέα στροφή προς τη βία. Στις 14 Μαΐου 1993 μια βόμβα εξερράγη στη Via Ruggero Fauro στη Ρώμη: σύμφωνα με την επίσημη έρευνα, στόχος της ήταν ο τηλεοπτικός παρουσιαστής **Μαουρίτσιο Κοστάνζο** ο οποίος ήταν ενεργά αναμειγμένος στην εκστρατεία των ΜΜΕ κατά της Μαφίας. Στις 27 Μαΐου ένα παγιδευμένο αυτοκίνητο εξερράγη στη Via dei Georgofili, πίσω από την Γκαλερί Uffizi της Φλωρεντίας, προκαλώντας τέσσερις θανάτους (μία ολόκληρη οικογένεια) και σοβαρή ζημιά στα ανεκτίμητα έργα τέχνης. Στις 27 Ιουλίου ήρθε η σειρά του Μιλάνου (ένα παγιδευμένο αυτοκίνητο εξερράγη στη Via Palestro, προκαλώντας πέντε θανάτους) και ξανά της Ρώμης (εκρήξεις παγιδευμένων αυτοκινήτων στο San Giovanni in Laterano και στο San Giorgio al Velabro). Η επίσημη έρευνα ήταν σίγουρη πως πίσω από τις επιθέσεις κρυβόταν η Cosa Nostra: τις ερμήνευσαν ως ένα είδος προειδοποίησης προς το κράτος προκειμένου να ελαφρύνει το σκληρό καθεστώς φυλάκισης που είχε επιβληθεί στους αρχηγούς της Μαφίας (σύμφωνα με το άρθρο 41(β) του αναθεωρημένου Ποινικού Κώδικα) και να σταματήσει την αντεπίθεση του κατεστημένου που στηριζόταν σ' έναν αριθμό πληροφοριοδοτών μέσα από την κυβέρνηση.

Η ΟΠΙΣΘΟΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΜΑΦΙΑΣ ΤΟ 1993

Απ' τον Οκτώβριο του 1993 η Μαφία σταμάτησε τις επιθέσεις της κατά του κράτους περνώντας ξανά στην αφάνεια. Η Cosa Nostra αποφάσισε να εγκαταλείψει τη σύγκρουσή της με το κράτος επιστρέφοντας στη διαδικτύωση με την πολιτική. Σε άλλες εποχές η Μαφία είχε σκεφτεί να ιδρύσει δικό της πολιτικό κόμμα με σκοπό να τιμωρήσει κάποιον πολιτικό που την είχε εγκαταλείψει. Τε-

λικά, το 1945 οι μαφιόζοι αρκέστηκαν στο να στηρίζουν το αποσχιστικό κίνημα που επεδίωκε την ανεξαρτησία της Σικελίας απ' την Ιταλία. Στις αρχές του χρόνου εκείνου, όταν έχασε τη στήριξη των Συμμαχικών στρατιωτικών δυνάμεων, το αποσχιστικό κίνημα της Σικελίας στράφηκε προς τον ένοπλο αγώνα, υπό την καθοδήγηση της EVIS, η οποία ευθύνεται για σειρά επιθέσεων κατά των Καραμπινιέρων και για το χρηματισμό αρχιληστών όπως του πασίγνωστου **Σαλβατόρε Τζουλιάνο**. Σήμερα, το κόμμα της Λέγκας του Βορρά αποβλέπει κι αυτό στη διαίρεση της Ιταλίας σε τρεις περιοχές, ένα σχέδιο που συνάδει με τους πολιτικούς στόχους της Μαφίας: Η Σικελία θα γίνει έτσι μια Σιγκαπούρη της Μεσογείου, μια ανεξάρτητη χώρα που θα μπορεί να διαπραγματευτεί με την Ιταλία τις συνθήκες φυλάκισης για τους μαφιόζους, αποκτώντας συνάμα ανεξάρτητη δικαιοσύνη. Από τη Λέγκα του Βορρά ο πιο ενθουσιώδης υποστηρικτής αυτού του μοντέλου, ο **Λεολούκα Μπαγκαρέλλα**, προσπάθησε όντως να διειδύσει στις διάφορες πολιτικές οργανώσεις της Σικελίας, ιδρύοντας τον Οκτώβριο του 1993 τη Σισίλια Λίμπερα.

Όπως και το 1945, έτσι και το 1993, η στήριξη του αποσχιστικού κινήματος υπήρξε χρήσιμη στο βαθμό που θα επέτρεπε στους μαφιόζους να επανενταχθούν στη μεγάλη πολιτική αρένα. Επρόκειτο για ένα φιλόδοξο και δύσκολο έργο και γι' αυτό η Cosa Nostra ετοίμαζε ταυτόχρονα και εναλλακτικά σχέδια. Τα αφεντικά της ενδιαφέρονταν να αποκτήσουν επαφές με τα νέα πολιτικά κόμματα τα οποία συνεργάζονταν για να συμπληρώσουν το πολιτικό κενό που δημιουργήσε η κατάρρευση των Χριστιανοδημοκρατών το 1992 εν μέσω πληθώρας δικών για διάφορα σκάνδαλα. Το φερόμενο ως νέο αφεντικό της Μαφίας, ο **Μπερνάρντο Προβενάντζο**, προτιμούσε μια στρατηγική πολιτικής στήριξης απ' έξω, δηλαδή την εξεύρεση ενός νέου πολιτικού κόμματος με κάθε κόστος. Το 1946-47 το κόμμα αυτό ήταν το Χριστιανοδημοκρατικό· το 1993, καθώς φαίνεται, ήταν η Φόρτζα Ιτάλια. Τότε, η ψήφιση του νόμου περί της Σικελιανής Αυτονομίας, στις 15 Μαΐου 1946,

σηματοδότησε το τέλος του αποσχιστικού κινήματος που ηττήθηκε παταγωδώς από την αριστερά στις περιφερειακές εκλογές της 20ης Απριλίου 1947. Παρομοίως το αποσχιστικό κόμμα του Μπαγκαρέλλα αφέθηκε κι αυτό να καταρρεύσει στις εκλογές του 1994.

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΕΠΑΦΕΣ ΜΑΦΙΑΣ-ΦΟΡΤΖΑ ΙΤΑΛΙΑ

Στα τέλη του 1993 ο φίλος του Μπερλουσκόνι κι ένθερμος οπαδός της Φόρτζα Ιτάλια Ντελ' Ούτρι, πρόσωπο –όπως είδαμε– κοντινό προς τη Μαφία, φέρεται να δέχτηκε επαφές από τα αφεντικά της. Αργότερα, το 1998, ένας δικαστής απ' τη Φλωρεντία θα παρατηρούσε ότι υπήρχε «αντικειμενική σύγκλιση πολιτικών συμφερόντων» μεταξύ της Μαφίας και ορισμένων θέσεων του νέου κόμματος της Φόρτζα Ιτάλια: Αυτές αφορούσαν την άρση του άρθρου 41(β) του Ποινικού Κώδικα για τις συνθήκες φυλάκισης των αφεντικών της Μαφίας και των τρομοκρατών, την αναθεώρηση των νόμων προστασίας για τους πληροφοριοδότες, και την επαναφορά των μέτρων προάσπισης των ενόχων που δήθεν καταπατήθηκαν απ' τη νομοθεσία των αρχών της δεκαετίας του 1990. Λίγους μήνες νωρίτερα, ένας υψηλά ιστάμενος μετανόων της Μαφίας, ο **Τζιούφρε**, είχε καταθέσει ότι η Μαφία ήταν σε επαφή με μέλη της εταιρείας Fininvest του Μπερλουσκόνι, για να διαπραγματευτεί τους όρους πολιτικής στήριξης, λαμβάνοντας διαβεβαιώσεις ότι το κόμμα θα μετριάσει τις συνθήκες φυλάκισης των μαφιόζων (άρθρο 41 (β)) κι ότι θ' αλλάξει τους νόμους που παρείχαν κίνητρα στους πληροφοριοδότες και επέτρεπαν τη δήμευση μαφιόζικης ιδιοκτησίας.

Παράλληλα η Cosa Nostra άρχισε να ενθαρρύνει μια νέα γενιά πολιτικών να αναδειχθούν ως υποψήφιοι της Φόρτζα Ιτάλια. Η οργάνωση δεσμεύτηκε επίσης να εγκαταλείψει την άμεση σύγκρουσή της με το κράτος, για να μην εκθέσει το νέο πολιτικό της σύμμαχο. Πράγματι υπήρξε ιδιαίτερα εμφανές ότι η Μαφία έμπαινε σε νέα περίοδο ηρεμίας. Ο μετανόων Τζιούφρε δήλωσε ακόμη ότι ο νέος αρχηγός, ο Προβενάντζο, είχε τότε υποσχεθεί πως τα πρακτικά προβλήματα

τα της Μαφίας θα έχουν λυθεί σε 10 χρόνια χάρη στις δεσμεύσεις που φέρεται να δόθηκαν από την Φόρτζα Ιτάλια. Η δεκαετία ολοκληρώνεται φέτος. Στο διάστημα αυτό, η Μαφία διατυμπάνισε την εκλογική της στήριξη προς το κόμμα στις γενικές εκλογές του 2001, ενώ ο συνασπισμός του Μπερλουσκόνι δεν έχασε ούτε μία από τις 61 βουλευτικές έδρες της Σικελίας! Τον Αύγουστο του 2001 ο **Πιέτρο Λουνάρντι**, ένας από τους επτά επιχειρηματίες του υπουργικού συμβουλίου, υποστήριξε ότι η ύπαρξη οργανωμένου εγκλήματος δεν πρέπει ν' αποτελέσει εμπόδιο κατά του φιλόδοξου σχεδίου της κυβέρνησης για τις υποδομές: «*Η Μαφία και η Καμόρρα πάντοτε υπήρξαν και πάντα θα συνεχίζουν να υπάρχουν. Πρέπει να μάθουμε να ζούμε με την πραγματικότητα αυτή*», είπε.

Ο ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ANTONIO MORMINO

Η εντύπωση πως ο πόλεμος κατά του εγκλήματος δεν αποτελεί πλέον ύψιστη προτεραιότητα, υπήρξε ιδιαίτερα επικίνδυνη σε μια στιγμή που η κυβέρνηση θα ξόδευε δισεκατομμύρια για τις υποδομές στη νότια Ιταλία, περιλαμβανομένης και της κατασκευής μιας πολυσυζητημένης ζεύξης στα στενά της Μεσσίνα. Εξαιτίας των καταθέσεων του μετανοούντος Τζιούφρε, οι αντιμαφιόζοι εισαγγελείς του Παλέρμο αποφάσισαν να διερευνήσουν την περίπτωση του βουλευτή της Φόρτζα Ιτάλια Αντόνιο Μορμίνιο, ο οποίος τυγχάνει επιπλέον και αντιπρόεδρος της κοινοβουλευτικής επιτροπής για τη Δικαιοσύνη καθώς και πρώην δικηγόρος του μετανοούντος Τζιούφρε. Στο παρελθόν ο Μορμίνιο υπήρξε συνήγορος των **Μαντόνια**, φερόμενης ως ισχυρής οικογενίας μαφιόζων της Σικελίας, του πρώην αφεντικού Μπαγκαρέλλα, και του νονού **Τότο Ρίνα**. Ο Μορμίνιο, από τους δικηγόρους της Φόρτζα Ιτάλια που εξελέγησαν στη Σικελία το 2001 με την υποστήριξη –όπως λέγεται– της Μαφίας, αναζητούσε τώρα νέες και καθαρές επαφές στο ιταλικό κοινοβούλιο.

Κατά την *Corriere della Sera*, φυλακισμένοι νονοί της Μαφίας έστειλαν τον Ιούλιο του 2002 ένα κωδικοποιημένο μήνυμα σε διάφορους δικηγόρους και

νυν πολιτικούς που κάποτε συνηγόρησαν υπέρ μαφιόζων κατηγορουμένων, παραπονούμενοι ότι οι συμφωνίες με την Cosa Nostra είχαν αθετηθεί. Οι μαφιόζοι νομίζουν ότι ο Μπερλουσκόνι σκέφτεται μόνο τον εαυτό του: ωστόσο ο Μορμίνιο έλαβε προσφορά υπεράσπισης από τις μυστικές υπηρεσίες, την οποία όμως αρνήθηκε, ισχυριζόμενος ότι δεν είχε συμφωνίες με τα εν λόγω αφεντικά της Μαφίας. Εντούτοις άρθρο της *La Repubblica* αποκάλυψε τον περασμένο Ιανουάριο ότι ο Μορμίνιο είχε καταθέσει τροπολογία σε νομοσχέδιο απόδοσης χάριτος για κάποιες κατηγορίες κρατουμένων, η οποία επέκτεινε τη χάρη σε καταδίκους για εγκλήματα που συνδέονταν με τη Μαφία. Η τροπολογία αυτή εισέπραξε την κριτική του συνασπισμού της κεντροαριστεράς, γεγονός που υποχρέωσε τον Μορμίνιο και το κόμμα του να εκφράσουν δημόσια συγγνώμη για τη μικρή αυτή παραδρομή!

Σήμερα η Cosa Nostra έχει αρχίσει πλέον να χάνει την υπομονή της με τους δικούς της πολιτικούς και οι μαφιόζοι σκέφτονται να δώσουν ορισμένα μαθήματα σε κάποιους απ' αυτούς. Το Δεκέμβριο 2002 η *La Repubblica* έγραφε ότι η οργάνωση ενδέχεται να επιτεθεί οποιαδήποτε στιγμή, όμως αυτή τη φορά δεν πρόκειται να διαπράξουν τα ίδια σφάλματα του 1992, όταν είχαν δολοφονήσει και δύο θρύλους της κοινής γνώμης, τους αντιμαφιόζους δικαστές Φαλκόνε και Μπορσελλίνο. Στόχοι τους τώρα είναι οι πρώην δικηγόροι που εξελέγησαν με την Φόρτζα Ιτάλια και την Αλεάντζα Νασιονάλε: μαζί μ' αυτούς και δύο γνωστά πρόσωπα, ο **Πρεβίτι** κι ο Ντελ' Ούτρι. Ο δε τελευταίος ήδη θεωρείται απ' την κοινή γνώμη ως «κρίκος» με τη Μαφία, και δύσκολα θα μπορούσε να καλυφθεί. Ωστόσο το περασμένο καλοκαίρι η κυβέρνηση έδωσε τη δική της λύση στο πρόβλημα αυτό με δύο νόμους, τους Σαπονάρα-Πέπε και Πιπέλλα-Τσιράμι, που δυσχεραίνουν τη δυνατότητα των μετανοημένων μαφιόζων να κατονομάζουν τον οποιονδήποτε. Στο μεταξύ όμως η Μαφία δείχνει έτοιμη να συγκρουστεί ξανά με το κράτος. Είναι όμως έτοιμο το ιταλικό κράτος να παλέψει και αυτό με τη Μαφία;

Οι επερχόμενες εκλογές ως ποδοσφαιρικό φαινόμενο

Του Νίκου Πρωινού

☞ Με την έναρξη του ποδοσφαιρικού πρωταθλήματος συνέπεσε η διεξαγωγή και ενός άλλου πρωταθλήματος. Του εκλογικού. Το εναρκτήριο λάκτισμα δεν σφύριξε φυσικά ο κ. Μπίκας (σ.σ. ξέρετε αυτός που νομίζει ότι είναι αρχιδιαιτητής), ούτε αποφάσισαν οι Κανελλοπουλογκαγκάτσηδες (ΕΠΑΕ-ΕΠΟ). Ο ένας, ο μοναδικός, ο Ευρωπαίος, ο καταλληλότερος ντε, αποφάσισε (ή του αποφάσισαν).

☞ Άλλοι μιλάνε για περίπατο (της Ν.Δ.) κι άλλοι για ντέρμπι (οι Πασόκοι). Μάλλον για το δεύτερο πρόκειται, γιατί σε διαφορετική περίπτωση θα έχουμε γήπεδα (συγγνώμη πλατείες), χωρίς οπαδούς (που λέγονται και ψηφοφόροι). Κι είναι γνωστό ότι το πόπολο αρέσκεται στα θεάματα, μια και απουσιάζει ο... άρτος.

☞ Τον αγώνα -ευτυχώς- δεν εξασφάλισε το συνδρομητικό κανάλι, αλλά το εργολαβικό (και κατ' ευφημισμόν τηλεοπτικό) τραστ 4 οικογενειών. Όπως και στα ποδοσφαιρικά, αυτοί που θα "παίξουν" είναι οι δύο ομάδες, της πράσινης και της γαλάζιας ενδυμασίας.

☞ Από τις ομάδες με τις αποχρώσεις του κόκκινου (ΚΚΕ, ΣΥΝ, ΔΗΚΚΙ, εξωκοινοβουλευτική αριστερά) θα παρακολουθήσουμε μόνο στιγμιότυπα. Μια ζωή η ίδια ιστορία.

☞ Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στο ποιος θα πάρει το πρωτάθλημα (κυβέρνηση) κι αν θα απελευθερωθούμε από μια καθεστωτική Ανώνυμη Εταιρεία που με στημένες διαιτησίες (ΜΜΕ, ελληνοποιήσεις, διορισμούς κτλ.) και χορηγούς εθνικούς εργολάβους έχουν σαρώσει τα πάντα.

☞ Οχτώ πέτρινα χρόνια....

☞ Είναι δυνατό να υπάρχουν οπαδοί σε μια ομάδα-μαϊμού που παίρνει πέτινα πρωταθλήματα (εκλογές) και γίνεται μονίμως ρεζίλι στο εξωτερικό, εισπράττοντας εφτάρες (Ίμια, Κυπριακό, Οτσαλάν, αεροδιάδρομοι στο Αιγαίο, βραχονησίδες, εξωτερικός δανεισμός, Ευρωπαϊκό Δικαστήριο); Κι όμως είναι. Εκτός τους συνδεσμίτες (κλαδικάριους και μέλη τοπικών) που εξασφαλίζουν τζάμπα εισιτήρια (προσλήψεις στο Δημόσιο, ρουσφέτια) και τους κατόχους διαρκών εισιτηρίων (εργολάβοι, μελετητές) οι πολλοί γιατί επιμένουν; Πού 'σαι, Φρόνιτ, να τους δεις.

☞ Ενδιαφέρον όμως εμφανίζουν οι ομάδες της διακεκαυμένης ζώνης που δίνουν αγώνα ζωής και θανάτου να παραμείνουν στην Α' Εθνική (Βουλή) ή να εισέλθουν σ' αυτή από την εκτός επαγγελματικού πρωταθλήματος κατηγορία.

☞ Είναι βέβαιο ότι μόνο το ΚΚΕ έχει εξασφαλίσει με άνεση την παραμονή του στο πρωτάθλημα (Βουλή). Νοικοκυρεμένο σωματείο (κόμμα) αλλά με φανατικούς οπαδούς προερχόμενους κυρίως από τα λαϊκά στρώματα και τη νεολαία. Πρωτόγνωρο για τη μίζερη βαλκανιοελληνική πραγματικότητα ότι το γενικό κουμάντο ανήκει σε μια γυναίκα σ' ένα ανδροκρατικό περιβάλλον. Μια δεκαετία τώρα έχει βάλει τα

γυαλιά σε πολλούς άρρενες. Ομάδα με σταθερή αξία, που επιμένει να προωθεί παίκτες (στελέχη) από το φυτώριό της αντί να αναλίσκονται σε μετεγγραφές που συχνά αποδεικνύονται φούσκες.

☞ Ο ΣΥΝ είναι ομάδα των εκπλήξεων. Ικανός για το καλύτερο και το χειρότερο. Με αρχηγό τον πιο φαντεζί παίκτη των γηπέδων (Ν. Κωνσταντόπουλος) που θυμίζει κάτι από Δομάζο ή Κούδα έκανε μια πληθώρα μετεγγραφών (ΑΚΟΑ, ΚΕΔΑ, ΔΕΑ, Ενεργοί Πολίτες) αλλά η αμυντική του γραμμή (ΚΠΕ) δέχεται μονίμως αυτογκόλ στο 90'. Δαμανάκη, Μπίστης, Κουνελάκης, Δανέλης, Προβατάς κ.ά. που κατήγγειλαν τα συμβόλαιά τους και προτίμησαν τους πράσινους, εξασφαλίζοντας καλύτερα συμβόλαια (έστω και ως αναπληρωματικοί των αναπληρωματικών) για να ξεδιπλώσουν το ταλέντο(;) τους.

☞ Η ομάδα του ΣΥΝ θα χρειαστεί πολύ αγώνα και τρεχαλητό για να κρατηθεί στην κατηγορία, έχοντας μια πλειάδα ποδοσφαιριστών στο δυναμικό της που εξακολουθούν να λειτουργούν ως βαρίδια μια και ο πάγκος τους έχει κουράσει κι είναι έτοιμοι να την... κάνουν για άλλες πολιτείες όπως και οι προαναφερθέντες συνάδελφοί τους.

☞ Εξίσου ενδιαφέρον παρουσιάζει μια μικρή και καθ' όλα έντιμη ομάδα, που παίζει καθαρό ποδόσφαιρο (ΔΗΚΚΙ) αλλά την τελευταία στιγμή η παράγκα (Χ. Τρικούπη) της παίρνει παίκτες (Δημαράς) και με στημένες διαιτησίες της απαγορεύει την άνοδο.

☞ Η κατάσταση με την εξωκοινοβουλευτική αριστερά θυμίζει ερασιτεχνικά σωματεία. Πληθώρα ταλαντούχων παικτών, με φανατικούς οπαδούς (κυρίως στη νεολαία), αλλά με καπετάνιους ανίκανους να δημιουργήσουν έστω και μια "χαλαρή" συμμαχία, έτσι ώστε η κοινή κάθοδος να ταρακουνήσει τις σάπιες δομές του πρωταθλήματος.

☞ Τέλος, ερωτηματικό αποτελεί το νεοϊδρυθέν σωματείο ΛΑΟΣ που, με σέντερ φορ τον Καρατζαφέρη και την εξοργιστική βοήθεια που του παρέχει η κεντρική εξουσία για να κόψει βαθμούς από τη Ν.Δ., μπορεί να βρεθεί από το πουθενά στην Α' Εθνική. Σενάριο διόλου απίθανο γιατί οι μεγαλοκαρχαρίες θέλουν να κάνουν τη δουλειά τους με συγκεκριμένη ομάδα.

☞ Κλείνοντας, δυο λόγια για τη FIFA, την παγκόσμια (ή παγκοσμιοποιημένη;) ομοσπονδία. Στην περίπτωση μας η έδρα της βρίσκεται στην Ουάσιγκτον και διά χειλέων της εκπροσώπου της κ. Ολμπράιντ και του αντιπροέδρου της Κόλιν Πάουελ δήλωσαν την ομάδα προτίμησής τους (PASOK). Τα τεχνικής φύσεως θέματα ανέλαβε να διεκπεραιώσει ο τοπικός τους ατζέντης Τ. Μίλερ.

☞ Καλή μας δύναμη!

δια λογος αναγνωστών

Η χώρα του Νεντίμ

Στην κριτική της Άνθης Καρρά για το βιβλίο του Κ. Λογαρά «Στη χώρα του Νεντίμ» αναφέρεται η επιστολή που ακολουθεί:

Κύριε Διευθυντά,
Με έκπληξη διάβασα στο Αντί (τχ. 803) την εκτενέστατη κριτική της κ. Α. Καρρά για το βιβλίο του Κώστα Λογαρά «Στη χώρα του Νεντίμ μύριζε πεύκο».

Επειδή είμαι από τους φίλους που διάβασαν χειρόγραφο το βιβλίο και στους οποίους αναφέρεται η κ. Καρρά, θέλω να κάνω μερικές παρατηρήσεις πάνω στις απόψεις που εκφράζονται σ' αυτή την κριτική.

1. Το κρινόμενο βιβλίο είναι λογοτεχνικό και όχι ιστορικό. Επομένως δεν μπορεί να κριθεί με όρους ιστορικούς. Σκέπτεται κανείς πόσο αταίριαστο θα ήταν αν συνέβαινε το αντίστροφο, δηλαδή αν ένα ιστορικό βιβλίο κρινόταν ως λογοτεχνικό και αναζητούσε ο κριτικός σ' αυτό αμφισημίες, συγκινησιακή χρήση της γλώσσας κ.ά.

2. Είναι άδικο, και εκτός πραγματικότητας ίσως, να απαιτούμε από κάποιον που πάει για πρώτη φορά στην Τουρκία να μην κουβαλάει τα γνωστά στερεότυπα και το φόβο που τα ακολουθεί. Όμως η ματιά του συγγραφέα καταγράφει όσα βλέπει αλλά τα παρακολουθεί οξύτερη στη συνέχειά τους, περισσότερο από τον απλό τουρίστα.

Ας αναφέρω ένα παράδειγμα. Ο αναγνώστης που θα διαβάσει ολόκληρο το βι-

βλίο, και όχι αποσπάσματα, δεν γίνεται να μην καταλάβει ότι από το επεισόδιο με τους ταξιτζήδες μέχρι τον Νεντίμ του Ικονίου και από τον ξενοδόχο του «Ισκεντέρ» μέχρι τον Νεντίμ της Σμύρνης δημιουργείται μια ατμόσφαιρα ανθρωπιάς και το βαρύ από ιστορία κλίμα γίνεται από επεισόδιο σε επεισόδιο κάπως ελαφρότερο. Αυτός είναι ο τρόπος του λογοτέχνη. Ο τρόπος του ιστορικού ή του ανθρωπολόγου είναι άλλος.

3. Επίσης είναι υπερβολικό να έχουμε την απαίτηση από τον ταξιδιώτη που πάει σε μια ξένη χώρα να έχει στις αποσκευές του ιστορικά βιβλία και ετυμολογικά λεξικά. Ακόμα κι αν αυτό συμβαίνει, και πάλι η πιθανότητα να μην ακούσει σωστά τις λέξεις μιας γλώσσας, που την ακούει για πρώτη φορά, είναι μεγάλη. Αρκούν όμως όλα αυτά για να χαρακτηριστεί κάποιος ημιμαθής; Αλίμονο!

Και για να τελειώνω: μήπως η κ. Καρρά κάνει το ίδιο για το οποίο κατηγορεί τον Κώστα Λογαρά και «τη χώρα του» (!) από τον τίτλο κιόλας; Και έτσι πέφτει στην παγίδα που έστησε σε βάρος του;

Άρης Δρουκόπουλος
Πάτρα 2.1.2004

• Η Άνθη Καρρά στην οποία θέσαμε υπόψη το γράμμα του κ. Άρη Δρουκόπουλου απαντά:

Αλίμονο αν δεν είχαμε το δικαίωμα να κρίνουμε τα λάθη (ιστορικά ή άλλα) ενός λογοτεχνικού κειμένου, ή τον τρόπο που χρησιμοποιεί τη

γλώσσα ένας ιστορικός! Με δεδομένο μάλιστα ότι ένα περιηγητικό κείμενο δεν είναι απευθείας τηλεοπτική αναμετάδοση από μία ξένη χώρα σε ένα εθισμένο σε κάθε είδους προχειρότητες κοινό, ώστε να παραβλέψει κανείς «κάποια λάθη», αλλά εκ των υστέρων λογοτεχνική ανάπλαση των εντυπώσεων, των συναισθημάτων αλλά και των γνώσεων που προσέφερε το ταξίδι στο συγγραφέα τους, τα λάθη αυτά σίγουρα κάτι δείχνουν. Ο κ. Λογαράς είχε όλη την άνεση κατά τη συγγραφή του να επιβεβαιώσει την ορθότητα των γνώσεών του, αλλά και να φωτίσει μέσα από νέες γνώσεις τις εντυπώσεις, τα συναισθήματα και τα ενδεχόμενα ερωτηματικά που του δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του. Το βάρος των ιδεοληψιών του ήταν αυτό που κατά τη γνώμη μου τον εμπόδισε να το κάνει, όπως και τον εμπόδισε να αντιμετωπίσει το ταξίδι αυτό με την ευγενή περιέργεια αλλά και τη νηφαλιότητα που θα αντιμετώπιζε ένα ταξίδι στο Περού. Το βιβλίο το έκρινα ως προσεκτική αναγνώστρια, και όχι ως ιστορικός ή ανθρωπολόγος, ιδιότητες άλλωστε που δεν έχω, και μόνο ως προς τα σημεία που θεώρησα σημαντικά. Ομολογώ πως δυσκολεύομαι να το κρίνω ως περιηγητικό κείμενο μια και στη «χώρα μου» λογοτέχνες όπως ο Καζαντζάκης ή ο Ουράνης, αλλά και ο Καραγάτσης στις ταξιδιωτικές του σημειώσεις, υπηρέτησαν το είδος αυτό όχι μόνο με σε-

βασμό προς τον τόπο που επισκέπτονταν αλλά και με τη συνείδηση ότι είχαν τους αναγνώστες για συνταξιδιώτες τους.

Αυτά, παρόλο που πιστεύω ότι μια προσεκτική ανάγνωση του κειμένου μου θα απαντήσει σε όλες σας τις ερωτήσεις.

Άνθη Καρρά

Παρεπόμενα Outlook

Σχετικό με εκδήλωση για το Outlook η επιστολή που ακολουθεί:

Κύριε Διευθυντά,

Με αφορμή τα όσα έγιναν στην έκθεση Outlook η ομάδα Art Attack, το Παρατηρητήριο Διεθνών Οργανισμών και Παγκοσμιοποίησης και η Ενωτική Πορεία Συγγραφέων πραγματοποιήσαμε εκδήλωση στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων με θέμα «Τέχνη κι Εξουσία». Ήταν μια δύσκολη ημέρα με καταρρακτώδη βροχή που είχε παραλύσει την Αθήνα.

Μαζευτήκαμε τελικά γύρω στα 70 άτομα. Αλλά κάποιος από τους ομιλητές (ενώ κατάφερε και ήρθε) βλέποντας ότι το αρχικό κοινό ήταν γύρω στα 30 άτομα προτίμησε να φύγει λέγοντας ως δικαιολογία ότι «ήταν κακή ημέρα».

Η γνώμη του (η οποία δεν απείχε και από την πραγματικότητα λόγω εξαιρετικών καιρικών φαινομένων) ήταν και είναι απόλυτα σεβαστή. Αλλά αυτό που δεν είναι σεβαστό είναι η κακή νοοτροπία που κατά τη γνώμη μου επέδειξε και μάλιστα σε εκδήλωση με τέτοιο θέμα. Όχι

μόνο γιατί αληθινά μεγάλα ονόματα όπως ο Λόρενς Ολίβιε ή ο Κ. Κουν στα καθήματα, έπαιζαν και για δύο θεατές, αλλά και γιατί η πρόσκλησή μας να μιλήσει στην εκδήλωσή μας να έδειχνε σεβασμό και αναγνώριση τον οποίον όφειλε να ανταποδώσει όχι σε εμάς αλλά σε αυτούς τους αρχικούς 30 έστω ανθρώπους που κατάφεραν σε τόσο δύσκολες συνθήκες να έρθουν. Ενδιαφέρον περιστατικό για να σκεφτούμε όλοι τα πρόσωπα και τα προσώπια. Την Τέχνη και την Εξουσία μέσα στη ζωή κι έξω από τα βιβλία.

Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας και καλή χρονιά σε όλους μας ανεξαιρέτως...

Ελένη Καρασαββίδου
Υπεύθυνη Ομάδας
"Art Attack"

Οι δεράποντες της Δικτατορίας,
Αφορμή για το σχόλιο που ακολουθεί μια φωτογραφία του κυρίου Στ. Ψυχάρη την εποχή που φιγουράριζε ως χουντικός.

Φωτογραφία του Στ. Π. Ψυχάρη ο οποίος εικονίζεται ανάμεσα στον κουμπάρο του, τον χουντικό υπουργό Σταματόπουλο και τον γενικό γραμματέα Τύπου της Χούντας Παπαγγελή, δημοσίευσε το *Αντί* (στο τχ. 801 της 28.11.2003). Επίσης δημοσιεύει επιστολή του Στ. Ψυχάρη προς τον Αριστείδη Αλαφούζο της *Καθημερινής* με τον τίτλο: «Ο διοικητής του Αγίου Όρους σε εκδοχή μαφιόζου»!

Αυτόν, το συνεργάτη της δικτατορίας διόρισε διευθυντή της εφημερίδας του *Το Βήμα* ο Λαμπράκης, για να

υπηρετήσει την Ελληνική Δημοκρατία!

Αυτόν, τον συνεργάτη της δικτατορίας, διόρισε διοικητή του Αγίου Όρους ο τότε υπουργός Εξωτερικών Πάγκαλος, για να υπηρετήσει την Ελληνική Δημοκρατία! Χριστόδουλος, αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ψυχάρης, διοικητής του Αγίου Όρους! 30 χρόνια μετά, η δημοκρατία μάς εκδικείται τους... δημοκράτες!

Γιάννης Γρηγοριάδης
Κατερίνη

Αφέλειες
Απορίες που δεν απαντώνται ή αλλιώς (ας μας συγχωρήσει ο αναγνώστης) απορίες αφελούς στο γράμμα που ακολουθεί. Τα στοιχεία είναι υπόψη του περιοδικού:

Κύριε Διευθυντά,
καλημέρα σας, Καλή Χρονιά - Υγεία σε όλους.

Είμαι αναγνώστης του περιοδικού σας και ουδέποτε σας έχω ενοχλήσει μέχρι σήμερα.

Τώρα όμως, αυτόν τον καιρό με τους καρναγιοζήδες, θα ήθελα να πληροφορηθώ μέσω του περιοδικού σας (πιστεύω και πολλοί άλλοι αναγνώστες σας), τα παρακάτω:

1. Ο Γ. Παπανδρέου που γεννήθηκε, πού σπούδασε και πού υπηρέτησε; Πότε επέστρεψε στην Ελλάδα; Ακόμη, τα αδέλφια του Σοφία-Νίκος-Αντρέας καθώς και η μητέρα τους... είναι Αμερικανοί υπήκοοι;

2. Ποιος δημοσιογράφος και ποιας εφημερίδας έκανε την ερώτηση στον Αμερικανό δολοφόνο (συγγνώμη, Υπουργό Εξωτερικών Κόλιν Πάουελ) για τον Γ. Παπαν-

δρέου;

3. Ο κ. Πρωτόπαπας ήταν υπάλληλος κάποιας τράπεζας, κατόπιν πρόεδρος της ΓΣΕΕ και τώρα βουλευτής. Δηλαδή, εισπράττει σύνταξη από τράπεζα, σύνταξη από την ΓΣΕΕ και μισθό βουλευτή; και, τέλος

4. Οι ξένοι υπήκοοι δικαιούνται να υποβάλουν υποψηφιότητα ή να συγκροτήσουν κόμια;

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία

Φιλικά
Μ.Χ.

Απάντηση:

Απ' όσα γνωρίζουμε, ο δημοσιογράφος που υπέβαλε στον Κόλιν Πάουελ την ερώτηση για τον Γ. Παπανδρέου ήταν ο ανταποκριτής της ημερήσιας εφημερίδας των Αθηνών «*Το Βήμα*». Για τα άλλα, ψάχτε και λίγο μόνοι σας.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

PAUL FAURE

Καθ. Ελληνικής Γλώσσας και Ελληνικού Πολιτισμού
στο Université II του Clermont Ferrand

ΜΥΡΑ ΚΑΙ ΑΡΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ

Μετάφραση: Γιώργος Σπανός
Με 387 σελίδες και 10 εικόνες

Το μοναδικό αυτό βιβλίο δεν περιγράφει απλώς τα αρώματα, τις αρωματικές ουσίες, τα αρωματικά φυτά, τους τόπους όπου αυτά φύονται και καρποφορούν, τις πόλεις όπου πωλούνται, τους λαούς που τα παρασκεύαζαν και

τα χρησιμοποιούσαν, αλλά κυρίως βοηθεί τον αναγνώστη να διει-

δύσει στον φανταστικό κόσμο των αρχαίων, στον κατ' εξοχήν μυστικό και

ιερό κόσμο των θυμιαμάτων, των αρωμάτων, των θεϊκών ευωδιών, των αλοιφών, των

αποσταγμάτων και των αφροδισιακών σκευασμάτων.

Όλα αυτά που ενώ αρχικά προορίζονταν για τη λατρεία των θεών, σιγά-σιγά μέσα από περίπλοκες κοινωνικές ατραπούς αποϊεροποιήθηκαν, πέρασαν στην καθημερινή χρήση των ανθρώπων και έγιναν μόδα.

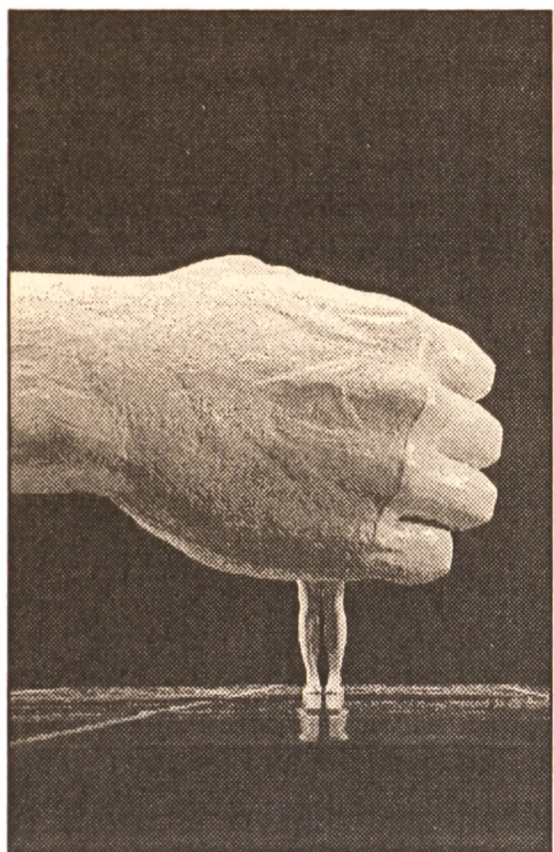
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΠΑΔΗΜΑ

Προσφορά στον Πολιτισμό και στην Παιδεία
Ιπποκράτους 8 Αθήνα Τηλ.: 210.36.27.318
www.papadimasbooks.gr • e-mail: papadimas@atp.gr

επισημαίνουμε

Οι γενναίοι του Βορρά

«Όαση τέχνης στην Πειραιώς»! Έτσι τιτλοφορεί το άρθρο της «Ελευθεροτυπίας» στις 2.1.04 με αφορμή ένα (1) ευνοϊκό δημοσίευμα γερμανού τεχνοκριτικού που επισκέφθηκε με δαπάνες του ΥΠΠΟ το Outlook και έγραψε σχετικά, στις 28 Νοεμβρίου στην Der Tagesspiegel του Βερολίνου. Τόσο καλά, βλέπετε, πάνε οι δημόσιες σχέσεις της περιβόητης έκθεσης αλλά και της διαβόητης «Πολιτιστικής Ολυμπιάδας». Μια (1) κριτική κι έρμη και μάλιστα στο Βερολίνο, την κοιτίδα του «γενναίου του Βορρά» κ. Ιωακειμίδη. Παράλληλα έχει τεθεί σε κυκλοφορία κείμενο προς άγραν υπογραφών που ζητεί να παραιτηθεί ο διευθυντής του Outlook για να διασώσει την

Το έργο της Sarah Lucas στο Εργοστάσιο της Α.Σ.Κ.Τ.

αξιοπρέπειά του και για να καταγγείλει την απαράδεκτη και φασιστική λογοκρισία που δέχτηκε το πόνημά του, ένα συλλογικό, πνευματικό έργο δηλαδή. Στο κείμενο υπενθυμίζεται ότι οι εκθέσεις συγκροτούν ενότητες και ανεβαίνουν ή κατεβαίνουν ως σύνολα και δεν μαδιούνται σαν μαργαρίτες. Αλήθεια, πώς λειτουργεί το πολύπτυχο έργο του Τότσικα χωρίς το κεντρικό του τμήμα (το γνωστό... καρπούζι); Και πώς αποδέχονται τον ακρωτηριασμό ο επιμελητής, ο καλλιτέχνης και οι λοιποί συνεκθέτες; Δεν έχουν άποψη για τη λογοκρισία οι άλλοι

δημιουργοί; Δεν ισχύει, άραγε, το «πανεπιστημιακό άσυλο»; Αλλά ο κ. Ιωακειμίδης απεδείχθη πολλαπλώς γενναίος και για μια ακόμη φορά είχε εξαγγείλει, που λέτε, ημερίδα με θέμα το Outlook για τις 9.1.04 στο αμφιθέατρο του Ινστιτούτου Goethe ώστε να συζητηθούν όλα τα προκύψαντα θέματα. Όμως ο ίδιος και παρότι ο χώρος του ήταν οικείος (γερμανικό ίδρυμα βλέπετε και τα σκυλιά δεμένα), ματαίωσε την εκδήλωση! Στο έντυπο που διανεμήθηκε πάντως διαβάσαμε εμβρόντητοι πως μετά τους ομιλητές Νίκη Λοϊζίδη, Ντένη Ζαχαρόπουλο, Νίκο Ξυδάκη κλπ. θα επιτραπεί (sic) στο κοινό να υποβάλει ερωτήσεις! Ναι μα το Θεό. Ο Γενναίος μάς επιτρέπει τον διάλογο! (Και μετά γενναία τον ακυρώνει). Τί τα θέλετε! Είναι άλλο πράγμα να δίνεις μόνος κατάμονος αγέρωχες συνεντεύξεις στην κρατική (δοτή) τηλεόραση.

Μάνος Στεφανίδης

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

• **Αν και μέρες** που είναι μάλλον το «κλεφτοπόλεμος στην πόλη των χαλασμάτων» ή το «φαντάσματα στις κάλπες σας», θα ήταν το καταλληλότερο ανάγνωσμα ή ταινία μυστηρίου, όπως θέλετε πάρτε το. Το «ΑΝΤΙ», πιστό στην παράδοσή του, πιστό ακόμη και στο ότι μπορεί να λειτουργεί και ως «ΑΥΤΙ», και στον χώρο της τέχνης ακόμη, θα σας κρατάει ενήμερους στα πνευματικά πράγματα και θα συνεχίσει να σας προτείνει τρόπους διεξόδου, όταν η τηλεοπτική υπερταχυφαγία αρχίζει να σας φέρνει συμπτώματα ιλίγγου και αηδίας.

Έτσι λοιπόν,

• στο «**επί κολωνώ**», Ναυπλίου 12 και Λένορμαν, το Σάββατο 21 Ιανουαρίου με τους Bayouda, αυτο-σχεδιασμός, τρομπέτα, προβολές. Το ανορθόδοξο ροκ βρίσκει τη θέση του στο soundtrack μιας ταινίας.

• στο «**επί κολωνώ**» και πάλι, στις 31 Ιανουαρίου ηλεκτρονική συναυλία με τον Monochrome που κινείται σε όλο το φάσμα του ηλεκτρονικού ήχου: electro, ambient, techno, avant electronica και καταφέρνει να μετατρέπει κάθε εμφάνισή του πίσω από decks σε άγρια μητροπολιτική γιορτή.

• Δείτε την έκθεση «Visual Fragments» της Ελληνοβελγίδας Χριστίνας Κόκου στον τεχνοχώρο Το ΜΗΛΟ. Πρόκειται για μια ζωγραφική που υπερασπίζεται τη ζωγραφική μέσα από την πιο προωθημένη σύγχρονη εμπειρία. Να τη δείτε!

• το Κίνημα Σοσιαλδημοκρατών **ΕΔΕΚ** διοργανώνει εκδήλωση την Παρασκευή 30 Ιανουαρίου με τίτλο «Η Κύπρος λίγο πριν την ένταξη», με ομιλητές, τον Πρέσβη της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Παντελίδη, τον πρόεδρο της ΕΔΕΚ κ. Γιαννάκη Ομήρου, τον υπουργό ανάπτυξης κ. Ακη Τσοχατζόπουλο, και άλλους.

-η ΕΔΕΚ και πάλι, σας προσκαλεί την Τρίτη 20 Ιανουαρίου στο Πνευματικό Κέντρο Ρουμελιωτών, στην παρουσίαση του «Λευκώματος Φωτογραφιών των Ηρώων του Απελευθερωτικού Αγώνα ΕΟΚΑ, 1955-1959».

• η Μακεδονική Καλλιτεχνική Εταιρεία Κιλκίς «ΤΕΧΝΗ» προκηρύσσει τον 9ο Πανελλήνιο Ποιητικό Διαγωνισμό με τίτλο «Κούρος Ευρωπού» υπό την αιγίδα του ΥΠΠΟ. Οι ποιητικές συλλογές που θα υποβληθούν πρέπει να μην έχουν εκδοθεί, να είναι δακτυλογραφημένες σε τρία αντίτυπα και να είναι 20 έως 30 σελίδες. Τα έργα θα υποβληθούν από την 15η Ιανουαρίου έως την 30η Απριλίου 2004, στην διεύθυνση: «ΤΕΧΝΗ» Μ.Κ.Ε. Κιλκίς, 25ης Μαρτίου 20, Κιλκίς, ΤΚ 61100, τηλ. 23410-24217 και 23410-28340.

• «Εξυπνη» δασκάλα αγγλικών, γαλλικών και ελληνικών, ζητάει «έξυπνους» μαθητές. Τα μαθήματα προσαρμόζονται στα ενδιαφέροντα και τον ελεύθερο χρόνο των μαθητών και η ηλικία δεν μετράει. Για πληροφορίες τηλεφωνείτε στο: 210-7232713, ώρες 6-8 μ.μ.

Christina Kokou

TIGER LILLIES CIRCUS

Μουσικό Θέατρο πριν από έναν ακριβώς χρόνο. Φέτος επιστρέφουν στο Big Top Theatre στις 30 Ιανουαρίου και για δέκα μόνο παραστάσεις. Στη μουσική των Tiger Lillies μπορεί κανείς ν' ανιχνεύσει την όπερα, τσιγγάνικα τραγούδια και τζαζ, φολκ μελωδίες και γαλλικό σανσόν, αμερικάνικο μιούζικαλ και ροκ μπαλάντες, στοιχεία που συνθέτουν τη δική τους μοναδική ταυτότητα. Ανεξάρτητοι από στυλ ή καλλιτεχνικές μόδες, σκηνοθετούν μόνοι τις παραστάσεις τους, γράφουν τη μουσική τους και πουλάνε τα CD τους μόνο στα live τους ή από το site τους στο internet.

Αρνούνται τον τυπικό κόσμο του θεάματος και τον διαβρώνουν με τον δικό τους τρόπο, συνδυάζοντας τον ακραίο μηδενισμό του πανκ με τον ακραίο λυρισμό του μιούζικαλ, καλλιεργώντας με μοναδικό πάθος την τέχνη του κλασικού βερολινέζικου καμπαρέ σε συν-

δυασμό με το σημερινό λαϊκό ροκ του δρόμου.

Το φετινό πρόγραμμα «του αναρχικού μπρεχτικού μπλουζ γκρουπ των εγκληματικών ευνούχων» που πήρε το όνομα του από μια πόρνη του Σόχο με το όνομα Lillie, είναι εμπλουτισμένο με νέα τραγούδια αλλά και με νέα θεατρικά-ακροβατικά νούμερα.

Η παράσταση έχει τον τίτλο «Circus» και είναι ένα ολοκληρωμένο μουσικό-θεατρικό δράμα βασισμένο στον δίσκο τους «Circus Songs». Τα τραγούδια είναι γραμμένα από τον τραγουδιστή-ακορντεονίστα, αλλά και ιδρυτή του συγκροτήματος, Martyn Jacques· εκτός από δύο κλασικά τζαζ μιούζικαλ στάνταρτς, το «Danced All Night» των Lerner και Lowe (από το «Ωραία μου Κυρία») και το «Send In The Clowns» του Stephen Sondheim (από το «Smiles of A Summer Night»). Τα τραγούδια εί-

Οι Tiger Lillies κατάφεραν να εντυπωσιάσουν το αθηναϊκό κοινό με τις εμφανίσεις τους στο Γυάλινο

Β Ο Μ Β Ι Δ Ι Α πολιτιστικής Α Φ Α Σ Ι Α Σ

- Αρχισε το ξύρισμα;
- Ο αδελφός Νίκος αποκαθίλωσε ήδη τον Βενιζέλο και τον Ευθυμίου.
- Αυτοί πάλι τι περιμένουν και δεν παραιτούνται;
- Δεν έχουν αξιοπρέπεια; Αξιοπρέπεια;
- -Σημίτης, Σημίτης, Σημίτης... Κάτι μου λέει...
- -Ποιος Σημίτης ρε παιδιά; Α, ένας καθηγητής πολύ γνωστός στην Ευρώπη και κυρίως τη Γερμανία, τετράγωνο μυαλό.
- -Σπύρος Σημίτης, αν δεν απατώμαι και βιοχημεία το επιτήδευσμά του. Ή μήπως μαθηματικά;
- Λάθος; τον άλλο τον λογιστή Σημίτη τί τον έχει;
- Τώρα πια τον έχει σε ψυχοσυναισθηματική υποστήριξη.
- Γνωστά αυτά τα

πράγματα εις τας Ευρώπας.

- Να μην το ξεχάσω: Ένα καταπληκτικό επιτραπέζιο ημερολόγιο με θέμα τον Πειραιά του 2004 με τις τωρινές και τις παλιές αγωνίες του εξέδωσε το «Λιμάνι της Αγωνίας»...
- Δηλαδή το Πειραιϊκό Δημοτικό Δίκτυο που με ψυχή τον Θοδωρή Δρίτσα κάνει θαύματα εκεί κάτω στον Πειραιά, στα Καμίνια.
- Επίσης η έκθεση «Κάτοπτρα Μουσικής - Συνείδηση Ιστορίας» στους Κυλινδρόμυλους Σαραντόπουλου στα Καμίνια (οδός Χρυσοστόμου Σμύρνης και Κενταύρου) συνεχίζεται ως το τέλος Ιανουαρίου.
- Ε, όχι μόνο ενασχόληση με τις εκλογές! Πηγαίνετε να δείτε και λίγο Τάκι,

Χάρης Κακαρούχας

Παύλο, Κουνέλλη, Πάστρα, Ξένο, Χανδρή, Γυπαράκη, Φωκά, Καναρέλλη, Λαζόγκα, Μπαμπούση κ.ά.

- Πόσο μάλλον που η έκθεση είναι άκρως πολιτική και την οργάνωσε ο φίλος του Μανωλάκη Μάνος Στεφανίδης.
- Πολύ καλή δουλειά κάνει στο Ραδιόφωνο του Πειραιά -κανάλι ένα- ο Δημήτρης Καπράνος και οι συνεργάτες του.
- Καλημέρα κ. Αξαρή!
- Διοργανώνουν μάλιστα και εξαιρετικές παράπλευρες πολιτιστικές εκδηλώσεις στη Δημοτική Πινακοθήκη του Πειραιά.

- Καθώς και λογοτεχνικές βραδιές με παρουσιάσεις γνωστών συγγραφέων.

- Το καλό να λέγεται!
- Διαβάσετε την οριστική έκδοση του μνημειώδους έργου του Διονύση Χαριτόπουλου «Άρης, ο Αρχηγός των Ατάκτων» από τα Ελληνικά Γράμματα;

- Όχι; Ντροπή! Επειδή σπάνια ένας προικισμένος λογοτέχνης καταπιάνεται με ένα ιστορικό θέμα -και τι θέμα- και το διεκπεραιώνει μ' έναν τρόπο συγκλονιστικό!
- Διαφωνίες επιτρέπονται, αγνόηση όμως αυτής της εκπληκτικής -όσο και σπαρακτικής- δουλειάς, όχι.
- Πόσο μάλλον που ο Χαριτόπουλος άφησε την λογοτεχνική του ενασχόληση για να αφιερωθεί σ' αυτό το έργο ζωής.
- Προσωπικά μου θύμιζε το «21 και την Αλήθεια» του Γιάννη Σκαρίμπα.
- Επίσης μια έγνοια τρώει

ναι παραποιημένα με τέτοιο τρόπο που να διατηρούν το συναίσθημα τους και να μεταφέρουν τη βασική τους συγκίνηση.

Οι μουσικοί, ντυμένοι και βαμμένοι σαν κλόουν, παίζουν σε ένα φανταστικό τσίρκο. Η μουσική των τραγουδιών, μας ταξιδεύει σε χώρους γνωστούς ενώ οι στίχοι τους μας φέρνουν αντιμέτωπους με σκοτεινές όψεις της ανθρώπινης φύσης. Πάνω στη σκηνή, με προτζέκτορες, με θεατρική και χορευτική κίνηση, με μια παράλληλη λειτουργία τσίρκου, διαδραματίζεται η ιστορία και οι «ηθοποιοί» βιώνουν τα τραγούδια.

Το λονδρέζικο καλτ συγκρότημα αγγίζει τις πιο άγριες και, παράλληλα, τις πιο τρυφερές πτυχές της ανθρώπινης φύσης, δείχνοντας την όμορφη πλευρά της ασχήμιας και κάνοντας τέχνη «διστραμμένη», «παράξενη», «παρακμιακή», «σκοτεινή», αλλά σημερινή και πολύ ενδιαφέρονσα.

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ : 210-4906 300

“Εφήμερες Κατασκευές στην πόλη της Αθήνας”

Εκθεση των έργων που βραβεύθηκαν στον Διεθνή Διαγωνισμό Αρχιτεκτονικής με θέμα:

Εφήμερες Κατασκευές στην πόλη της Αθήνας θα ανοίξει αύριο 18 Ιανουαρίου και θα παραμείνει ανοικτή έως τις 15 Φεβρουαρίου 2004 στην κύρια αίθουσα της Δημοτικής Πινακοθήκης Λαμίας

Στην κύρια αίθουσα της Δημοτικής Πινακοθήκης Λαμίας “Αλέκος Κοντόπουλος” θα εκτίθενται από 18 Ιανουαρίου - 15 Φεβρουαρίου 2004 τα βραβευθέντα έργα του Διεθνούς Διαγωνισμού Αρχιτεκτονικής με θέμα τον σχεδιασμό κατασκευών με εφήμερο χαρακτήρα στην πόλη της Αθήνας εν όψει της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Χαρακτηριστικό αυτών των κατασκευών είναι ότι πρόκειται για αποσυ-

ναρμολογούμενες και μετακινούμενες κατα-

σκευές, οι οποίες μπορούν να μεταφέρονται σε διαφορετικά σημεία της πόλης κάθε φορά, αλλά και στην περιφέρεια.

Ο Διαγωνισμός αφορούσε σε δύο κατηγορίες δημιουργών: τους φοιτητές αρχιτεκτονικών σχολών και τους επαγγελματίες αρχιτέκτονες.

Τη Διεθνή Κριτική Επιτροπή του Διαγωνισμού συγκρότησαν διακεκριμένοι αρχιτέκτονες και εκπρόσωποι φορέων από όλον τον κόσμο, όπως η UNESCO και η UIA (Διεθνής Ένωση Αρχιτεκτόνων).

απ' άκρη σ' άκρη τον
φιλότεχνο κόσμο της χώρας:
θα είναι η Τζούλια

Δημακοπούλου, ιστορικός
τέχνης κατά δήλωσή της και
πρόεδρος του ΠΣΑΤ
δηλαδή του Συλλόγου
Γκαλεριστών, υποψήφια
στο ψηφοδέλτιο

επικρατείας του Πασόκ;

- Και η κ. Τούντα; Τί γίνεται με την κ. Τούντα; Θα είναι ο χώρος της το παλάτι της εκσυγχρονιστικής κεντροαριστεράς ή μήπως στον Γιωργάκη δεν αρέσει η Coca Cola art;
- Αυτή η αγωνία θα μας φάει. Και τί γίνεται με την Αίκο όπου ως γνωστόν τιμώμενη χώρα είναι η Ελλάς;

- Βρήκαν, επιτέλους, οι «αρμόδιοι» τις γκαλερί και τους καλλιτέχνες που θα μας εκπροσωπήσουν;

- Αν πάντως έχουν κάποιο πρόβλημα ας απευθυνθούν στον κ. Ιωακείμδη. Είναι ο άνθρωπος για όλες τις δουλειές.

- Αρκεί να μην του ζητήσετε να τις αιτιολογήσει θεωρητικά.

- Αυτό το λεπτό έργο πέφτει αποκλειστικά στους λεπτούς ώμους του κ. Τζιρτζιλάκη. (Ο οποίος την «κάνει» μ' ελαφρά πηδηματάκια από το Outlook όπως μαθαίνουμε).

- Εγώ, λέει, παιδιά απλώς είχα έναν βοηθητικό ρόλο και μια βοηθητική αμοιβή.

- Όλα τ' άλλα τ' άκαναν «εκείνος» κι «εκείνη».

- Τελείωσε μ' επιτυχία η πολύ καλή έκθεση του Πέτρου Σοροπάνη στη γκαλερί «Γιαγιάννος».

- Γράφει ο Σοροπάνης:

Πλησιάστε τους
εικαστικούς καλλιτέχνες
μπορεί να μην είναι

υπάκουα ζώακια αλλά δεν
δαγκώνουν!

- ΜΕΤΕΩΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

λεγόταν η εξαιρετική
έκθεση του Χάρη
Κακαρούχα στο Μουσείο
Φωτογραφίας
Θεσσαλονίκης.

- Υπότιτλος, Συναντήσεις

στο φως της Κούβας...

- Και συνέπεσε με την επίσης εξαιρετική πρόταση του Μανώλη Μπαμπούση στο Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, μετά την αναδρομική του στο ΦΙΞ.

- Για να μην νομίζουμε ότι η Θεσσαλονίκη βγάζει μόνο Βενιζέλους και Μπατατούδηδες.

- Αυτό τον καιρό στο Μ.Μ.Σ.Τ φιλοξενεί το Hommage à la Grèce τα έργα δηλαδή που μάζεψε ο Ροζέ Μιλλιέξ και πρόσφεραν οι Γάλλοι καλλιτέχνες (Matisse, Picasso, Marquet κ.ά.) το 1949 στον αγωνιζόμενο ελληνικό λαό.

- Έχει μαλλιάσει η γλώσσα μας από το Αντί να λέμε πως αυτή η συλλογή της Εθνικής Πινακοθήκης πρέπει να εκτίθεται μόνιμα.

- Δεν βαριέστε. Τουλάχιστον εμείς θα τους το θυμίζουμε με κάθε ευκαιρία.

- Και θα το πούμε βεβαίως

και στον καινούργιο
υπουργό Πολιτισμού σ' ένα
μήνα!

- Δηλαδή σ' ένα μήνα

Μπερνάρντα μου!

- Ερώτηση Κρίσης:

Τί είναι ο Γιωργάκης;

α) Βλαξ;

β) Πράκτορας;

γ) Πράκτορας και βλαξ;

δ) Παιδί της μαμάς του;

ε) Βλαξ και παιδί της μαμάς του;

ξ) Όλα μαζί;

Μανωλάκης ο Βομβιστής
—Μήπως ο ήρωας στο
τηλεοπτικό σήριαλ «Ο γιος
του Ζιβάγκο»;

Πέτρος Σοροπάνης

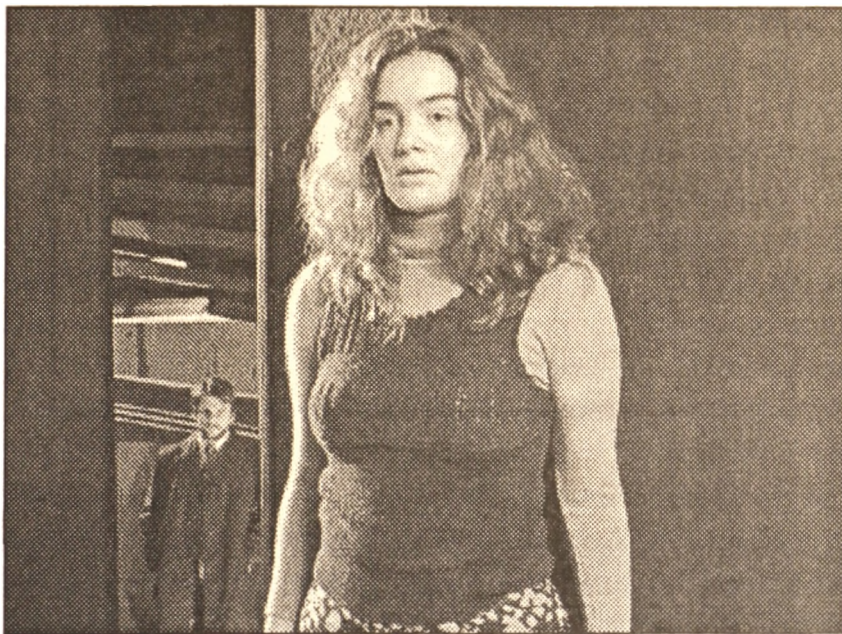
Πρώτη μεγάλου μήκους ταινία της σκηνοθέτιδος της οποίας επίσης έχει γράψει το σενάριο και έχει κάνει το μοντάζ (παράλληλη με τη σκηνοθεσία επαγγελματική της απασχόληση).

Όσοι, όμως, παρακολουθούν το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους της Δράμας έχουν ήδη σχηματίσει τη βεβαιότητα, τόσο με τη δαυμάσια κομεντί «Να που γίνεται» (1995) όσο και με την πολυβραβευμένη «Χτες το απόγευμα» (1998), ότι η Ελισάβετ Χρονοπούλου διαγράφεται ως μια προικισμένη δύναμη του σύγχρονου ελληνικού κινηματογράφου. Όχι τυχαία ο Διευθυντής του Φεστιβάλ της Θεσσαλονίκης συμπεριέλαβε ετούτη την ταινία της στις επιλογές του Διεθνούς Διαγωνιστικού Τμήματος της πρόσφατης διοργάνωσης.

Πεισματικές διελκυνστίδες

Ο πυρήνας-ιδέα του «Ένα τραγούδι δεν φτάνει» μοιάζει να έχει την καταγωγή του σ' εκείνη την προ 5ετίας δεύτερη μικρού μήκους ταινία της «Χτες το απόγευμα». Πρώιμα σε διάσπαση ή οριστικά χωρισμένα έγγαμα ζευγάρια και πεισματικές διελκυστίνδες για την τύχη του ή των παιδιών. Δεν μπορεί κανείς εύκολα να υποστηρίξει ότι οι βιωματικού χαρακτήρα αφηγήσεις έχουν αξιολογικό χαρακτήρα προτεραιότητας. Αν, όμως, πραγματοποιούνται και με αξιόπιστο καλλιτεχνικό τρόπο τότε δικαιωματικά κερδίζουν καλή θέση στο ενδιαφέρον του θεατή. Ενδέχεται να είναι εποχική σύμπτωση αλλά το βιωματικό υλικό (σε πικίλουσες εκδοχές αποκρύψεων) είναι μια τρέχουσα τάση τόσο στον σύγχρονο κινηματογράφο όσο και το μυθιστόρημα.

Η ταινία χωρίζεται και τεχνικά στα δύο: Ασπρόμαυρο φιλμ το παρελθόν, έγχρωμο το παρόν. Σε αμφίροπη διάσταση η μητέρα –ηθοποιός στο επάγγελμα– ζει με την ανήλικη κόρη της. Έξω καρδιά ο πατέρας, ανέμελος, γενικά «ατακτοποιήτος» είναι φυσικό να απολαμβάνει γερή μερίδα από τα αισθήματα της κόρης του. Απριλιανή χούντα και η

μητέρα φυλακίζεται για αντιδικτατορική δράση. Το μικρό παιδί που αρνείται ψυχολογικά (και από λόγους ανασφάλειας) να αποδεχτεί τη διάσταση γεμάτο πείσμα αρνείται να κατανοήσει τη μακρόχρονη απουσία της μητέρας του. Δεν της το συγχωρεί γι' αυτό και αρνείται να την επισκεφτεί στη φυλακή μαζί με τον πατέρα της. Όταν αυτή αποφυλακίζεται, το ευνοϊκό κλίμα επανασύνδεσης με τον άντρα της θα χαθεί. Η κόρη της όμως δεν θα την ακολουθήσει, θα συνεχίσει να ζει με τον πατέρα της. Στον παρόντα χρόνο η κόρη, μεγάλη πια, έχει παντρευτεί, έχει δικό της παιδί και φροντίζει τον ηλικιωμένο πλέον πατέρα της. Η μάνα της έχει γίνει πια μια ώριμη πρωταγωνίστρια των σπουδαίων ρόλων. Όμως, η ωριμότητα πρέπει να συνοδεύεται με την υπέρβαση. Την προσωπική υπέρβαση, που κάποτε έρχεται εκείνη

να σε βρει... αν μέχρι τότε οι πρωτοβουλίες δεν σου ανήκουν.

Η ταινία έχει θεατρική υφή, την χαρακτηρίζει το πλάσιμο και η διερεύνηση των χαρακτήρων και όχι η εξέλιξη θεαματικής δράσης των εικόνων. Κυριαρχείται περισσότερο από την «εικονοποίηση» της ψυχολογίας των ηρώων και των συμπεριφορών τους παρά των χώρων στους οποίους αυτά όλα φιλοξενούνται. Και είναι ευτύχημα ότι αυτή η σεναριακή επιλογή υπηρετείται με σχεδόν απόλυτη επάρκεια από τους διαλόγους. Λόγος ευθύς, σωστός στην φραστική του έκταση. Ορθολογικός και (φιλολογικά) υπαινικτικός όταν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να υπηρετηθούν συχνά διαμετρικά αντίθετες συναισθηματικές καταστάσεις μέσα στα συμβαίνοντα της καθημερινότητας. Όλα αυτά συμβαίνουν μέσα σ' ένα κλίμα οικειότητας για τον θεατή. Τίποτα δεν είναι εξωραϊσμένο. Τίποτα δεν είναι π.χ. «κινηματογραφικό» ή, ακόμα χειρότερο, τηλεοπτικό, χωρίς να πάψουν όλα να υπηρετούνται από τη γλώσσα του κινηματογράφου. Αυτό, κατά κύριο λόγο, γιατί δεν είναι αποτέλεσμα «γυαλιστερού εξωραϊσμού». Δεν πρόκειται για μια οικειότητα περιόχηση που αυτοκαταναλώνεται μέσα στην οθόνη αλλά, αντίθετα, μεταφέρεται στον θεατή σαν «έργα και ημέρες» που τον ενδιαφέρουν· ίσως να τα έχει ακούσει, ίσως να τα ξέρει. Και η αρετή της ταινίας είναι ότι προτείνει εξηγήσεις, φωτίζει μέσα από τα γιγέματα της τέχνης.

Αν ο σύγχρονος ελληνικός κινηματογράφος πρόκειται να δραστηριοποιηθεί μέσα από κατευθείαν αφηγηματικούς τρόπους (πιστεύουμε ότι αβασάνιστα έχει ελεγχθεί αρνητικά γι' αυτό) η δουλειά της Χρονοπούλου (όπως και των Χούρσογλου και Ινδαρέ) είναι υποδειγματική. Αυτή την οικειότητα που να προέρχεται από αληθινές ιστορίες οφείλουμε να προσφέρουμε στον θεατή χωρίς εικονοποιητικές «πλαστογραφίες». Η ταινία της Χρονοπούλου το προσφέρει αυτό ακόμα γιατί δείχνει ότι είναι αποτέλεσμα συλλογικότητας. Το δείχνει η θερμοκρασία του αποτελέσματος. Εντούτοις ο «πειρασμός» μας βάζει να αναφερθούμε στη φωτογραφία του Χρήστου Αλεξανδρή και την έκπληξη που λέγεται Γιάννης Κοκκιασμένος.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Ψαυέτω μηδαμώς χειρ αμυήτου

«Until the End of the World», λεγόταν ταινία του Βιμ Βέντερς, απ' το 1992: Ένας αμερικανός λίγο πριν την πλανητική συντέλεια βιντεοσκοπεί εικόνες. Το video αυτό έχει τη δυνατότητα να προβάλλεται και σε τυφλούς. Αναζητώντας την εικόνα του κόσμου ο πρωταγωνιστής καταλήγει στην αρρώστια των εικόνων.

Coca Cola Art και Αμφισβήτηση

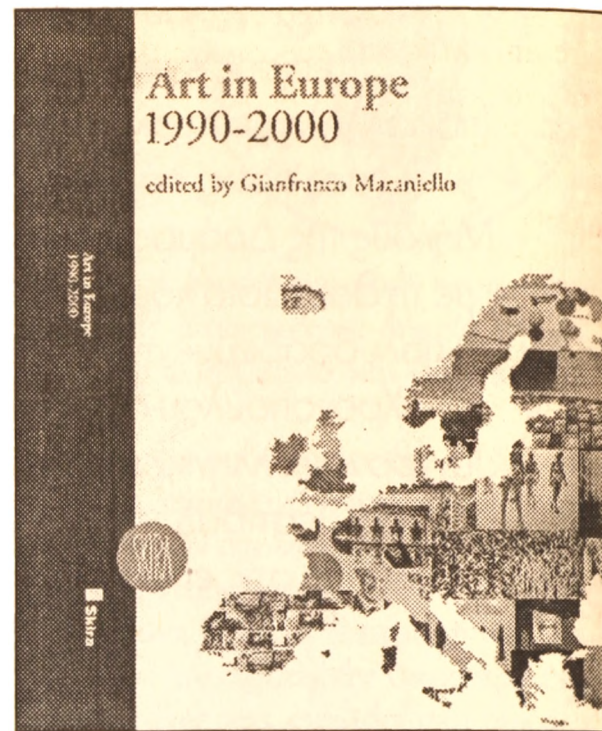
ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Το 1970 ο Wolf Vostell φιλοτεχνεί το προφητικό έργο Video Cancer υπενθυμίζοντας τους κινδύνους από την άκριτη κατανάλωση μαζικών, «απονενοημένων» εικόνων. Έκτοτε όμως οι ευρωπαίοι πρωτοπόροι είτε πεθαίνουν είτε περιθωριοποιούνται υπέρ των νέων σταρ που το κυρίαρχο σύστημα επιλέγει και επιβάλλει και που η σταδιοδρομία τους, πυροτεχνηματικά σύντομη κατά κανόνα, λειτουργεί μέσα από όρους μάρκετινγκ και διαφήμισης. Που θα πει τελείως αποϊδεολογικοποιημένα και με έμφαση αποκλειστικά στις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς –που σημαίνει χωρίς καμία συνείδηση ή αιδώ ιστορίας– χωρίς αισθημα και προβληματισμό για τον χώρο και τον χρόνο. Τα κυρίαρχα όπλα είναι ένα ναρκισσευόμενο ego και η αγωνία του εντυπωσιασμού με κάθε τίμημα. Αυτές είναι εξάλλου και οι παράμετροι των σύγχρονων, μεγάλων εκθέσεων, των σύγχρονων συλλογών, της πολιτικής που ακολουθούν εκόντα-άκοντα τα μουσεία μοντέρνας τέχνης. Συχνά η χρήση της τεχνολογίας αποθεώνεται παρερμηνεύοντας σκόπιμα το κυρίαρχο αίτημα της νεωτερικότητας για τέχνη-τεχνική και μια αισθητική λούνα-παρκ και Χόλυγουντ –ή Μπόλιγουντ για τους πιο οριενταλιστές– καθορίζει δημιουργούς, δημιουργήματα αλλά και θεατές. Η «αμερικανοποίηση» της έκφρασης είναι πια ένα παγκόσμιο γεγονός το οποίο εξαντλεί τον εικαστικό

προβληματισμό στο επίπεδο του θεάματος, και στον αποσκορακισμό του συλλογισμού υπέρ της εκκωφαντικής εικόνας. Οι αντιστάσεις των εντόπιων παραδόσεων –προσοχή, δεν μιλάω για τοπικούς πολιτισμούς ή κουλτούρες, επειδή οι σχετικοί προσδιορισμοί είναι αρκετά επισφαλείς– είναι περιορισμένες και μετά τους δίδυμους πύργους ή το Ιράκ ανύπαρκτες. Βλέπετε η Υπερδύναμη οφείλει να επιβάλει την αυθαιρέσία της πίσω από το, έωλο, επιχείρημα της πολιτιστικής της υπεροχής και με σημαία το διάτρητο ιδεολόγημα της πνευματικής ηγεμονίας που εκπορεύεται από την παγκόσμια πρωτεύουσα της τέχνης όπως θεωρείται η Νέα Υόρκη. Έτσι ισοπεδώνονται με συνοπτικές διαδικασίες διαφωνούντες, ιδιαιτερότητες, μειοψηφίες και κυρίως το βασικό γνώρισμα της κάθε αληθινής τέχνης που έγκειται στην αντίσταση, στη ρήξη, στη διαφορετική ερμηνεία του κόσμου. Στην Pax Americana και την ακαδημοποιημένη της avantgarde το ιδεολογικό έχει εξοστρακιστεί υπέρ ενός νεφελώδους αισθητικού –θυμηθείτε πόσο αόριστα περιγράφει τα αισθητικά του κριτήρια ο κ. Ιωακείμης προκειμένου να στήσει το περιφερειακό του, σε σχέση με την ηγεμονεύουσα μητρόπολη, Outlook –και τα πάντα εξαντλούνται στη μορφή τους με τον πιο σολιπιστικό φορμαλισμό. Οι δημιουργοί τέλος δεν είναι κοινωνικοί αμφισβητίες, χλευαστές της κυρίαρχης τάξης, ταραξίες της πλανητικής ραστώνης αλλά μάλλον τα ευχειραγώγητα πιόνια ενός προαποφα-

σισμένου και εκ των προτέρων μοιρασμένου παιχνιδιού.

Διερωτώμαι όμως αφού εντέλει η τράπουλα είναι τόσο εμφανώς σημαδεμένη και δεν έχουμε τίποτε να χάσουμε, προς τι η τόση δουλοφροσύνη των εγχώριων καλλιτεχνών; Προς τι η τόσο ενοχλητική, αισθητικά, σιωπή τους; Λέει στα ποιήματά του ο Μπόρχες (*Η Ιστορία της Νύχτας*): τα μόνα πράγματα που δεν φοβούνται τον χρόνο είναι αυτά που δεν έχουν υπάρξει· προφητικό και δυσοίωνο. Εγώ πάλι πιστεύω ότι ο χρόνος, βαθύτερα προσεγγιζόμενος, είναι πολύ πιο στατικός και αμετακίνητος σε σχέση με τον χώρο. Κατ' ουσίαν ο χρόνος είναι αμετάβλητος· η επιφάνειά του μόνο μοιάζει να κινείται κι αυτό ισχύει αποκλειστικά για μας τα εφήμερα όντα της στιγμής. Άλλοτε η (ζωγραφισμένη) εικόνα, μέσα απ' τη μεταστοιχείωση του ορατού και της μεταφοράς της μορφής σ' ένα φαντασιακό άλλο, συνέτεινε στην υπάρχουσα μαγεία του κόσμου. Σήμερα ο κατακλυσμός των εικόνων-πληροφοριών που κάνουν τον θεατή-καταναλωτή να βρίσκεται παντού δια της τηλεόρασης (εικονική πραγματικότητα) αποτελεί τη βασική αιτία της απομάγευσης, σύμφωνα με την έκφραση του Max Weber, του κόσμου. Η σημερινή εποχή των εικόνων επειδή αποκαλύπτει χωρίς να μυθοποιεί, οδηγεί εντέλει στην ανατροπή της ουσιαστικής λειτουργίας της εικόνας. Σήμερα δεν μπορεί να υπάρξει τέχνη χωρίς ιδεολογία και ταξική στάση γιατί τότε θα μιλάμε απλά για διακόσμηση. Το μέλλον της τέχνης στις μέρες

μας είναι το παρελθόν της. Ο Νόμος του Gresam εκτός από τα οικονομικά ισχύει και για την κουλτούρα: Bad money drives out good· Bad art extinks good.

ΔΑΚΗΣ

Εδώ και είκοσι χρόνια ο συλλέκτης Δάκης Ιωάννου εκφράζει με συνέπεια, φανατική πίστη και, συνεπακόλουθα, αφέλεια την εκδοχή της αμερικανοποίησης στη σύγχρονη ελληνική τέχνη. Μιμούμενος κατ' αρχάς τους Saatschi and Saatschi αγόρασε σωρηδόν και εν πολλοίς κι απ' αυτούς, έργα της δεκαετίας του '80 και της, λεγόμενης, νέας Σχολής της Νέας Υόρκης δαπανώντας σεβαστά για την εποχή ποσά. Η παρουσία ενός Κύπριου απ' τα νοτιοανατολικά Βαλκάνια που ξόδευε, έγινε ασμένως δεκτή από τους παράγοντες της αγοράς της τέχνης σε Ευρώπη και, κυρίως, Αμερική. Ενώ όμως οι Saatschi επικερδώς μεταπωλούσαν, ο Δάκης συσώρευε έργα, συχνά με πρόδηλη την ημερομηνία λήξης (π.χ. Haring, Basquiat, Koons κ.ά.). Και το κυριότερο: χωρίς να του δίνεται η δυνατότητα να μεταπωλήσει. Στην εγχώρια αγορά ξεκίνησε με Δρούγκα, αργότερα με Τάκι και Μπουτέα για να καταλήξει μέσω Ψυχούλη και Βλάχου σε μια τέως Φράγκου και την post Άγγελος Παπαδημητρίου αγνοώντας δηλαδή μεγέθη σαν του Κανιάρη ή και του Κουνέλλη ακόμη, ή τους νεότερους Πελαγία Κυριαζή, Χάρη Κοντοσφύρη κ.ά. ό,τι δηλαδή διαπραγματευόταν μιαν εντόπια γλώσσα έστω και με όρους διεθνικούς. Ο Δάκης συνάσπισε γύρω κάποιους κριτικούς με έφεση στα θολά κριτήρια αλλά τα κρυστάλλινα μέσα, κομψά τρομοκρατώντας, δηλαδή αποσιωπώντας κάθε διαφορετική φωνή. Η συλλογή του, όχι ευκαταφρόνητη, αλλά με προκλητικά επιφανειακό ιδεολογικό έρμα λειτούργησε ως passpartout για εκθεσιακούς χώρους, υπουργεία, μουσεία, θεσμούς κ.λπ. Και δικαίως. Από την εποχή του Ιόλα είχε να παρουσιαστεί ένας τόσο κοσμοπολίτης παράγων. Ωφέλησε όμως ή ωφελεί σήμερα ο κ. Ιωάννου την ελληνική τέχνη βοηθώντας την ουσιαστικά να δρομολογήσει μια πορεία μέσα στο διεθνές γίνεσθαι; Θάλεγα με λύπη μου όχι. Όπως δεν την βοηθούν και οι διάφοροι νεόπλουτοι παράγοντες που είτε από άγνοια είτε από επαρχιώτικη αλαζονεία σταθμί-

ζουν λάθος πρόσωπα, καταστάσεις και πρακτικές. Τα παραδείγματα τώρα πάμπολλα ώστε αξίζει να επανέλθω. Θα αναφέρω μόνο ένα που αποδεικνύει την σαρωτική αποτυχία όλων ημών των αναμειγμένων με την μελέτη και προβολή της σύγχρονης τέχνης μας (παράγοντων είτε του εσωτερικού είτε του εξωτερικού· ζακχαρόπηκτων ή ξυδιασμένων): Κυκλοφόρησε πρόσφατα και σε μεγάλο τιράζ από τον Skira το βιβλίο *Art in Europe 1990-2000* σε επιμέλεια Gianfranco Maganiello. Ε, λοιπόν σ' αυτόν τον συλλογικό τόμο δεν υπάρχει ένα όνομα έλληνα καλλιτέχνη, μια αναφορά στην σύγχρονη ελληνική τέχνη, ένα γεγονός που να συνέβη στον τόπο μας! Η απόλυτη ξεφτίλα δηλαδή όλων όσων δραστηριοποιούνται πέριξ του, «αμαρτωλού», ΥΠ.ΠΟ μ' ένα και μόνο στόχο: να μνημειώσουν την εγχώρια παραγωγή των μορφών στην Ελλάδα. Στο *Art in Europe* δεν διασώζεται ούτε καν η αμερικανοποιημένη εκδοχή αυτών των μορφών όπως τουλάχιστον τις υποστηρίζουν οι κυρίες Τούντα, Κορωναίου, Ηλιάδη, και οι κύριοι Δάκης, Ιωακειμίδης, οι εταίροι της «Αρένα» κ.ο.κ. (παρένθεση· όλοι αυτοί δεν πέρασαν από τους Κυλινδρόμυλους Σαραντόπουλου για να δουν το συ-ντα-ρα-κτι-κό έργο του Κουνέλλη· έτσι όμως αποδεικνύεται περίτρενα, έστω κι αν το αρνούνται, πόσο ιδεολογικοποιημένη και ταξική είναι η τέχνη· και σήμερα και πάντα. Αλλά και πόσο τους καθορίζουν τα προσωπικά τους κίνητρα).

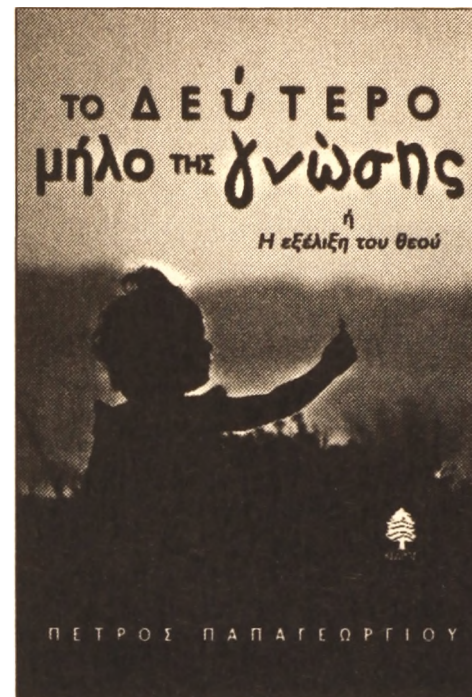
Μεγάλωσα ως κριτικός μέσα σ' αυτό το παλιοσινάφι βλέποντας καλλιτέχνες να σέρνονται πίσω από συλλέκτες και ν' αγωνιούν για μια ματιά τους. Πολλοί απ' τους καλλιτέχνες αυτούς επέζησαν ως δημιουργοί· οι περισσότεροι συλλέκτες, όχι. Οι καιροί αλλάζουν, οι συνθήκες μεταβάλλονται αλλά το ίδιο, αγωνιώδες, ερώτημα παραμένει στα χείλη του γκαλερίστα και του, πολλαπλώς εκτιθέμενου, καλλιτέχνη:

– Πέρασε ο Βορρές; Αργότερα το σενάριο έγινε: «Ήρθε ο Πιερίδης;» Τώρα, πάλι: «Τηλεφώνησε ο Δάκης;»· ο εξέχων μέτοχος της Coca Cola και συνεργάτης του ιδρύματος Λεβέντη που εμφανιζόταν στη Ρωσία το 20% της παγκόσμιας παραγωγής; Ε, λοιπόν δεν τηλεφώνησε και... καλύτερα!

ΜΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΗΛΟ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ Ή Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ένα βιβλίο που απαντά με απλότητα και σαφήνεια στα μεγάλα ερωτήματα που μπορεί να έχει ο καθένας μας για τον κόσμο γύρω του, για το πώς λειτουργούν τα πράγματα, από τη στιγμή του Big Bang μέχρι το DNA και την ανθρώπινη συμπεριφορά, μέχρι το μέλλον και το θεό. Μια συναρπαστική περιδιάβαση σε σύγχρονες απόψεις κοσμολογίας, φυσικής, βιολογίας και φιλοσοφίας, δοσμένες απλά και κατανοητά, και προπαντός συνεκτικά, ώστε το σύνολο ν' αποτελεί μια ενιαία, ολοκληρωμένη κοσμοθεώρηση, με καθαρότητα, εσωτερική συνέχεια, συνέπεια και συνοχή. Ένα βιβλίο για ανοιχτά μυαλά.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΕΔΡΟΣ

Γ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 3, ΑΘΗΝΑ 106 78
ΤΗΛ. 210-38.09.712

www.kedros.gr / books@kedros.gr

Ο Πέδρο Καλντερόν ντε λα Μάρκα (1600 - 1681) έγραψε περίπου 200 θεατρικά έργα (με κοσμικό και δρασκευτικό δέμα) ανάμεσα στα οποία το *Η ζωή είναι ένα όνειρο* διεκδικεί τον τίτλο του αρτιότερου και ωραιότερου.

Η παράσταση είναι όνειρο

Σπουδαίος τεχνίτης ο Καλντερόν διαγράφει άριστα τους χαρακτήρες των ηρώων του, τελειοποιεί τη μορφή του μύθου και την πλοκή, χαρακτηρίζεται από έναν εξαιρετο λυρισμό και στέκεται υπερασπιστής των ιδεών και των ηθικών αναγκών της χώρας και της εποχής του. Στις αξίες του πρωτεύοντα ρόλο καταλαμβάνει η τιμή. Έχοντας υπόψη μας το γεγονός πως ο ίδιος χειροτονήθηκε ιερέας, μπορούμε να κατανοήσουμε την εμμονή του στην ηθική τάξη των πραγμάτων. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως περιγελά την επιστήμη. Διατηρεί επιφυλάξεις για την ερμηνεία της από τον άνθρωπο, καθώς και για την εμμονή στα συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτή. Στην ουσία φαίνεται να είναι υπέρμαχος του συνδυασμού επιστήμης και παιδείας, λογικής και συναισθήματος.

Αυτό που απογειώνει όμως το έργο του είναι η φιλοσοφημένη στάση του απέναντι στη ζωή. Η φιλοσοφία που το διαποτίζει. Απογυμνωμένο από αυτή το έργο δεν θα απέμενε παρά μια ρομαντική ιστορία. Ο φυλακισμένος, απαίδευτος, με τα ζώδια ένστικτα πρίγκιπας θα διαψεύσει τα αστέρια. Η φύση του ανθρώπου μπορεί να δαμαστεί. Η ψυχή είναι τόσο δυνατή, ώστε να μπορεί να αντισταχθεί στο πεπρωμένο. Ο Σιγισμούνδος είναι ο θρίαμβος της ελευθερίας βούλησης του ανθρώπου απέναντι στο πεπρωμένο. Το όνειρο θα είναι το κλειδί για την ερμηνεία της ζωής. Μέσα από αυτό θα μάθει, θα βελτιωθεί, θα βρει το δρόμο του. Έτσι θα μπορέσει να δει πως πίσω από την πραγματικότητα που ζούσε κρυβόταν μια άλλη πραγματικότητα έτσι ώστε η μία να είναι φαινομενική.

Ο Θωμάς Μοσχόπουλος έχει να επιδείξει, κατά τη γνώμη μου, μία από τις πιο ενδιαφέρουσες σκηνοθεσίες της έως τώρα πορείας του. Ηθοποιοί που έχουν αφεθεί άφοβα στα χέρια του δημιουργώντας ένα θαυμάσια συντονισμένο σύνολο οργάνων. Μία παράσταση που κινείται ανάμεσα στο όνειρο και την πραγματικότητα, πηδώντας από το ένα επίπεδο στο άλλο. Το μεγάλο του επίτευγμα είναι πως κατορθώνει να μας κάνει μάρτυρες της πραγματικότητας του κάθε ήρωα ακόμα κι αν αυτή αντιβαίνει της πραγματικότητας του άλλου.

Η υποκειμενικότητα της πραγματικότητας του ανθρώπου τονίζεται από την εύστοχη παρεμβολή ενός ασθενή με απώλεια συνείδησης στο θάλαμο ενός νοσοκομείου. Χωρίς να διασπάσει καθόλου τον κύριο μύθο, χωρίς να ενοχλήσει, σαν να επρόκειτο για ένα αναπόσπαστο κομμάτι του έργου, τονίζει την πλάνη του ανθρώπου και την αμηχανία του μπροστά σ' αυτό που είναι αληθινό ή που φαίνεται αληθινό.

Τα προβλήματα του χώρου, του χρόνου, της ένδυσης έχουν λυθεί με τον πιο λειτουργικό και έξυπνο τρόπο. Η Έλλη Παπαγεωργακοπούλου έφτιαξε ένα χώρο ακαθόριστο, μία εικαστική εγκατάσταση ικανή να γοητεύσει και από μόνη της. Κοστούμια εποχής συνδυάζονται με τζιν, σύγχρονες λεπτομέρειες και βραδινές τουαλέτες. Το όλο φωτίστηκε αριστοτεχνικά από τον Λευτέρη Παυλόπουλο, κυρίως με το κόκκινο, χρώμα του πάθους, του κινδύνου, του έρωτα, του αίματος. Η μουσική επιμέλεια του CotiK κεντάει τη λεπτομέρεια στο αποτέλεσμα.

Η μετάφραση του Νίκου Χατζόπουλου έμμετρη, λυρική, με το ρυθμό και τη δυναμική της καθημερινής γλώσσας. Ένα κείμενο που ακούς κάθε του λέξη, που νιώθεις κάθε του ανάσα, που ζεις

κάθε του στιγμή.

Ο Αργύρης Ξάφης και η Άννα Μάσχα είναι από τις σημαντικότερες νέες δυνάμεις του ελληνικού θεάτρου. Κάθε τους ρόλος δεν είναι παρά μία ακόμα επιβεβαίωση. Ο Ξάφης στο ρόλο του Σιγισμούνδου πέρασε από την απελπισία στην αλαζονεία, από την οργή στη μετάνοια, από το μένος στη συμπόνια, από την βία στον έρωτα, από την εκδίκηση στο σεβασμό. Δεξιώθηκε τη μία μετά την άλλη τις ψυχολογικές αυτές μεταβολές φροντίζοντας να αποτυπώνει κάθε φορά επάνω του τον αντίκτυπό τους. Η Μάσχα στο ρόλο της νεαρής Ροζάουρας που παρακινημένη από τη θιγμένη της τιμή φτάνει στην Πολωνία για να εκδικηθεί αποδεικνύεται, ακόμα μία φορά, άψογη τεχνίτρια του λόγου, της κίνησης και της έκφρασης. Ο Κώστας Μπερικόπουλος ως Βασίλειος σε μία μεστή και γεμάτη ένταση ερμηνεία, όπως και ο Γιάννης Νταλιάνης. Ο Γιώργος Γλάστρας, η Ιωάννα Παππά, ο Άκης Λύρης δίνουν τον καλύτερό τους εαυτό. Ο Σωκράτης Πατσίκας ως Κλαρίν, ρόλου ειδικά διαμορφωμένου, κερδίζει τις εντυπώσεις.

Εξαιρετικό το πρόγραμμα που επιμελήθηκε η Βάσω Βασιλάτου, πλούσιο σε πληροφορίες και στοιχεία και ανάλογης προς την παράσταση υψηλής αισθητικής.

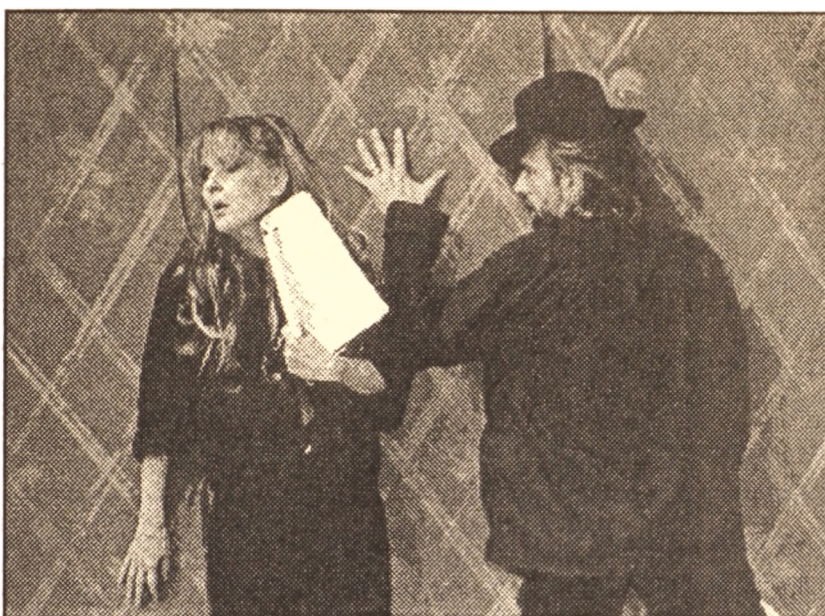
ΕΙΡΗΝΗ ΜΟΥΝΤΡΑΚΗ

Με στοιχεία από τη λογοτεχνία της ερωτικής παθολογίας, αλλά και από την ινδική φιλοσοφία του κοσμικού παιχνιδιού, το «Παιχνίδι των Θεών» του Ρώσου Έντβαρντ Ρατζίνσκι προβάλλει την επιλογή μιας λυρικής πραγματικότητας, ενός ατομικού σύμπαντος, όπου ο καθένας μπορεί να υπάρχει ως συνδημιουργός, νικητής και νικημένος μαζί, του παιχνιδιού.

Το παιχνίδι του Θεάτρου

Το έργο του Ρατζίνσκι είναι στην πραγματικότητα η επανανακάλυψη του πιραντελικού θεατρινισμού του μεσοπολέμου. Με λίγη δόση μυστηρίου και με μια επίστρωση μελοδράματος το έργο του Ρατζίνσκι κατάφερε να αγγίξει, απ' ό,τι λέει το πρόγραμμα της παράστασης, την καρδιά πολλών και σε πολλές άλλες χώρες. Παραμένει άγνωστο αν θα καταφέρει να αγγίξει και την ελληνική ευαισθησία. Πρόκειται για ένα έργο που απαιτεί όχι μόνο ηθοποιούς μεγάλης κλίμακας, αλλά και προσπάθεια εκ μέρους του κοινού για την κατανόησή του. Αλλιώς μοιάζει κοινότοπο στο μήνυμά του και ασαφές στην ανάπτυξή του, άτεχνα συντεθειμένο από δύο αυτόνομα μέρη, μοιρασμένο σε δύο αντιθετικά στιλ απόδοσης.

Το έργο αναπτύσσεται γύρω από το πρόσωπο «Εκείνης», μιας πρώην ηθοποιού, που έχει τώρα κλειστεί στο δικό της τεχνητό κόσμο, και γύρω από μια υπόθεση εκδίκησης ανάμεσα σε «Εκείνη» και «Εκείνον». Το πρώτο μέρος στηρίζεται στον ψευδο-μονόλογο της ηθοποιού με μέσο ένα βουβό τηλέφωνο και με ακροατή μια επινοημένη ανθρωπινή σχέση. Το εύρημα αυτό της διαλλαγής πραγματικού και θεατρικού, τρέλας και λογικής δεν είναι ασφαλώς πρωτότυπο οι αμφίδρομες όμως σχέσεις ανάμεσα στο πραγματικό ως δραματικό φορτίο και στο κατασκευασμένο σαν τελική τραγική φυγή περιλαμβάνει στο «Παιχνίδι» τον εγκιβωτισμό της ζωής σε πολλαπλά επίπεδα θεατρικής ύπαρξης. Στην περίπτωση αυτή, μια

τυπική περίπτωση «σχιζοφρένειας» εξελίσσεται σε θέμα για θεατρικό αυτοσχεδιασμό και σε άσκηση του υποκριτικού μέσου. Ο θεατής προσπαθεί να βρει τα όρια ανάμεσα στο επινοημένο και στο αντικειμενικό, μπαϊνοβγαίνει ανάμεσα στον έναν κόσμο και στον άλλο. Καταλήγει όμως πάντα πάνω στη σκηνή, μέσα στο υποκειμενικό σύμπαν ενός κοσμο-ποιητικού, δηλαδή ενός κόσμου ποιημένου πέρα από την αλήθεια και το ψέμα.

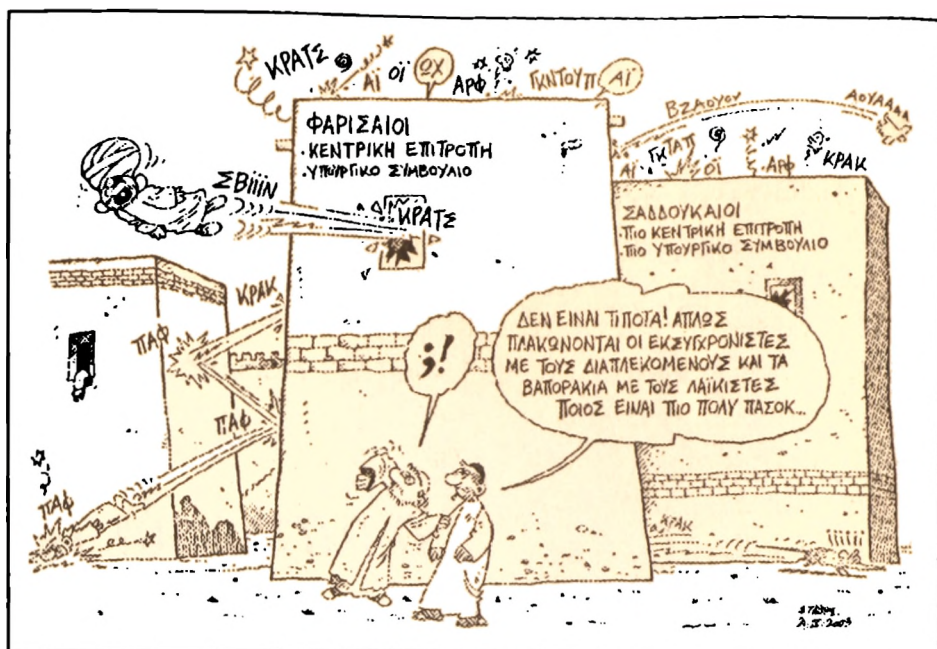
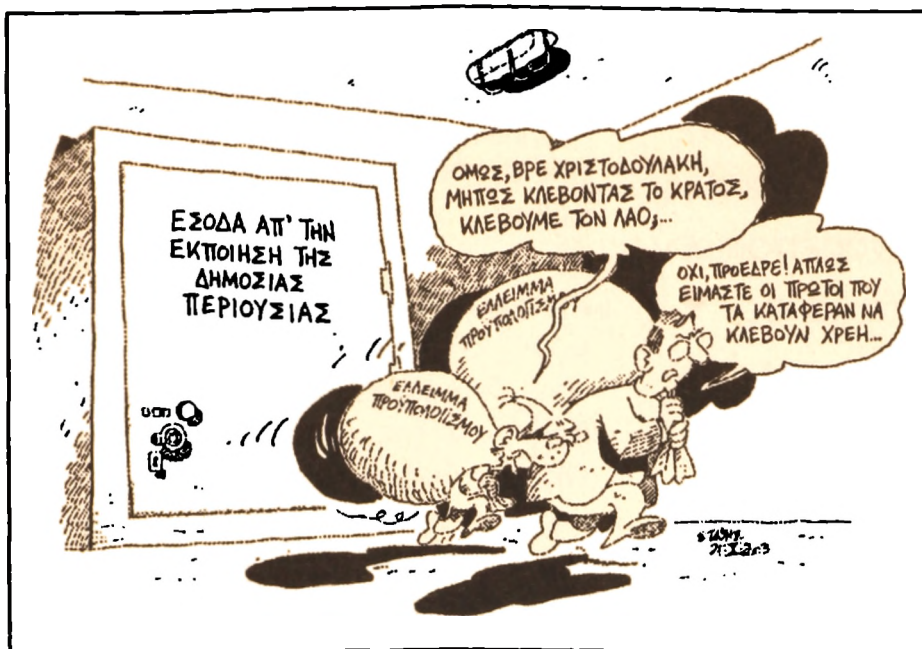
Στο δεύτερο μέρος, της «εκδίκησης» αρχίζουν τα προβλήματα για το θεατή. Κυρίως λόγω της αδυναμίας όλων μας να πιαστούμε από κάτι «αντικειμενικό», από κάτι που να εξηγεί το ασαφές και να διαλύει τις αμφιβολίες μας. Η είσοδος «Εκείνου» μοιάζει ένα τέτοιο καλό αποκούμπι. Όταν μάλιστα με τη βοήθεια μιας θεατρικής αυτοσχέδιας παράστασης των δυο τους, ξεδιπλώνεται το παρελθόν «Εκείνης» και η «εκδίκησή» της εκπληρώνεται, νιώθουμε όλοι ασφαλείς ότι παρακολουθούμε ένα τυπικό ψυχολογικό θρίλερ ρεαλιστικής τεχνικής και μελοδραματικών εντάσεων. Τα πράγματα όμως δεν εί-

ναι ακριβώς έτσι. Παραμένει μια αμφιβολία για την «αντικειμενικότητα» της όλης κατάστασης, για το ποιο μέρος της σκηνής ανήκει στην πραγματικότητα και ποιο στο σαλεμένο νου της πρωταγωνίστριας. Υπάρχει άραγε πραγματικά «Εκείνος»; Και με ποιους όρους θα μπορούσε να είναι πραγματικό ένα πρόσωπο της σκηνής, ένα πρόσωπο της μνήμης, ένα πρόσωπο της λαχτάρας μας και της απογοήτευσής μας, τελικά ένα θεατρικό πρόσωπο; Το έργο στηρίζεται σε ένα υπόγειο ρεύμα παιχνιδιού με την πραγματικότητα, σε ένα συνεχές στροβίλισμα στις παρυφές του φαίνεσθαι και του είναι. Αυτό το παιχνίδισμα και αυτή η δυναμική δένουν το πρώτο με το δεύτερο μέρος το ένα λειτουργεί σαν απόδειξη της αδυναμίας του άλλου να παρουσιάσει μια αντικειμενική πραγματικότητα.

Ο Στάθης Λιβαθινός είναι βέβαια ο καλύτερος για να διδάξει τέτοια έργα ρευστής προσωπικότητας και ρέουσας λογικής. Προφανώς για να αποδυναμώσει το ρεαλισμό του και να τονίσει το ύφος του θεατρινισμού, δίδαξε τον Κωνσταντίνο Κωνσταντόπουλο να παίζει αντιστικτικά με την Κάτια Δανδουλάκη, δημιουργώντας ένα δίπολο ρεαλιστικής και ρομαντικής σχολής. Μπόρεσε έτσι να κινήσει το ενδιαφέρον πάνω σε ένα καλό ερώτημα: υπάρχει πραγματικά «Εκείνος» ή μήπως είναι και αυτή η ιστορία ένα αποκύημα της φαντασίας;

Το ιδιαίτερο σε αυτό το παιχνίδι θεάτρου και υποκριτικής είναι πως πηγαίνει χιαστί: το αλαφροϊσκιωτο πρόσωπο «Εκείνης» αποδίδεται από την Κάτια Δανδουλάκη με ρεαλιστικούς τόνους, ενώ το πρόσωπο του περισσότερου λογικού «Εκείνου» παίζεται από τον Κωνσταντίνο Κωνσταντόπουλο με τη θεατρικότητα της σκηνικής σύμβασης. Καλοί ηθοποιοί και οι δυο τους εκπλήρωσαν την αποστολή τους. Χωρίς ψεγάδια η μετάφραση του Λεωνίδα Καρατζά (στον οποίο ανήκει και ένα πολύ ζουμερό κείμενο του προγράμματος), ενώ το σκηνικό και τα κοστούμια της Θάλειας Ιστικοπούλου λειτούργησαν μέσα την ατμόσφαιρα της παράστασης.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Η πικρή μουσική των σχεδίων, ο λόγος

Συλλογιέμαι ότι τα τελευταία χρόνια συνάντησα στα σκίτσα του Αρκά έναν λόγο φιλόσοφο, ανατρεπτικό μα και ανοικτόμυνο, σ' αυτά του Καλαϊτζή μια ανυπόκριτη ανάγνωση της πραγματικότητας και, σε τούτα του Στάθη, έναν αναστοχασμό του «συμβάντος» (που είναι το μεδούλι του κόσμου, ασφαλέστατα), τρελό και σοφό και δόκιμο μείγμα υπερρεαλιστικής παιδικότητας και παλιοκαιρίτικου ανθρωπισμού. Περιττεύει, θα ρώ, να προσθέσω ότι το έργο, και των τριών, είναι από τα σοβαρότερα και αξιότερα που κατατέθηκαν στον τόπο από συγχρόνους, όντας έγκυρες μεταφράσεις της προγλωσσικής κοινωνίας μας σε ιδίωμα. Τώρα το παράδοξο, όπου μ' όλο που ο ενήλιξ ψυχισμός μου βρίσκεται εγγύτερον αυτού του Αρκά ή, έστω, του Καλαϊτζή, η συλλογισμένη προτίμησή μου και η αγάπη μου αυθόρμητη δίνονται του Στάθη. Θα προσπαθήσω καθώς γράφω

για την δουλειά του να καταδείξω τη ρίζα της αγαπητικής συνάφειας.

Από του «είδους» άρχομαι, περί αυτού και, πρωτίτως, περί της μεθόδου διά της οποίας ο Στάθης το υπηρετεί, θα αναφερθώ. Λοιπόν, τα σχέδια και τα «ομιλήματα» του (πώς αλλιώς;) συναρθρώθηκαν, εξ αρχής, σε «πολιτική γελοιογραφία» και, ως τέτοια δημοσιεύθηκαν στην *Ελευθεροτυπία*, στους *4 Τροχούς*, στο *Επιχειρείν* και στην *Ενέδρα*. Να θυμηθώ, εδώ, ότι η «πολιτική γελοιογραφία» στη μεταπολεμική Ελλάδα ορίστηκε από την μαρόκ ωριμότητα του Φωκίωνος Δημητριάδη μεταξύ 1945 και 1960, τον ευαίσθητο μινιμαλισμό του Κώστα Μητρόπουλου αμέσως μετά, τα συμβολικά στερεότυπα του ΚΥΡ και, τελικώς, την στροφή στο Πολιτικό την οποίαν σηματοδότησε ο Γιάννης Ιωάννου με το πέρας της Δικτατορίας. Αυτή η δίχως επιστροφή, στο ορατό μέλλον τουλάχιστον, στροφή υπήρξε η αιτία ώστε

το «είδος» να καταστεί, λίγο πολύ, αποκλειστική υπόθεση της Αριστεράς (μόνον η Αριστερά και η Ακροδεξιά αναφέρονται ευθέως στο Πολιτικό, αλλά η Ακροδεξιά στερείται της συνακόλουθα απαραίτητης αισθήσεως του γελοίου, οπότε...). Όμως, η κομματική διάλυση έως αποσύνθεση του χώρου, η ύπαρξή του ως αίτημα προς κατέλιπεν χώρο μόνο για νέες γυμνασμένους και χέρια επιδέξια καθώς, έτσι έχουν τα πράγματα, οι Ιωάννου, Καλαϊτζής και Στάθης υποχρεώθηκαν να διεξάγουν κατά μόναν (άντε, και συναμεταξύ τους) την πάλη γραμμών, να απολήγουν με ιδιωτικό μόχθο στη «θέση» (όνειρο και απαύγασμα της αριστερής φιλολογίας για παραπάνω από έναν αιώνα). Να, ο Στάθης, με την καταδικιά του ιδιόλεκτο, μίαν ιδανική ανασύσταση της πολυθρυμματισμένης παιδικής ηλικίας.

Θα πρωτομιλήσω, και για λίγο, για την εικονοποιία του πού, αυτή μόνη της, θα ταίριαζε και θα αρκούσε ώστε δίκαια να προσαγορευτεί «άγρια» όποια η «Κωμω-

δία» του (τώρα τί λογής η Κωμωδία; Θα απαντηθεί στον τόπο της). Λοιπόν, με τον Στάθη, εγκαταλείπουμε την (σχεδόν) αφαιρετική κύρια και διέπουσα γραμμή ην εγκαθίδρυσεν ο Μητρόπουλος, απομακρυνόμαστε (μα, πάρα πολύ) από το βίαιο, εξπρεσιονιστικό σκίτσο του Καλαϊτζή και, επιστρέφουμε στον σχεδιαστικόν πλούτο, τέτοιον οπού θα έκαμνε υπερήφανο για τον απόγονό του τον μεγάλο Δημητριάδη. Ο Στάθης αγαπάει την μεγαλοπρεπή διαγώνιο, φιλεί τις επάλληλες σκιάσεις οι οποίες προσδίδουν την εικαστική προοπτική να ζωντανεύει το τοπίο (θα έλεγα, να το δραστηριοποιεί) και, ακόμη, τρέφει έναν έρωτα μανικό για την εξεικόνιση της λεπτομέρειας, έρωτα τόσο παράφορο που μοιράζει τα σχέδιά του σε «έγκοσμο» των πραγμάτων και «κόσμο» των ανθρώπων. Σε αυτόν πάλι, τον κόσμο που δυναστεύεται από την τυραννία της ανθρώπινης μορφής, ο Στάθης επεμβαίνει παραμυθητικώς κομίζοντας παλαιά και σωτήρια ιάματα. Ποια είναι αυτά; Η *κίνηση* της φι-

Το άρθρο αναφέρεται στο λεύκωμα Η άγρια κωμωδία, του Στάθη που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2003, σ. 144

γούρας στον περιβάλλοντα χώρο η οποία συντελείται με τους όρους του Θεάτρου Σκιών, και η αναπαράστασή της -εδώ, ξαναστέκομαι. Γιατί, ο καλλιτέχνης, φρόντισε να εξοβελίσει τον, πανταχού και πάντοτε παρόντα, εφιάλτη κάθε σκιτισογράφου, την καταλυτική επίδραση του αμερικάνικου κόμικ με έναν τρόπο τω όντι ιδιοφυή. Παρέλαβε, συνειδητά, το υλικό διαμεσολαβημένο-τα ελληνικά «Κλασσικά ει-

συμβεβηκός» (γκάγκ) είναι θέσει αυτόνομο, ο ζωγραφικός και ο μουσικός σχολιασμός- εν φαιδρώ φύσει (περι)ορισμένος και αποσπασματικός (αντιστοίχως). Λοιπόν, να δούμε, διά ποίας μεθόδου διαχειρίζεται το γλωσσικό Αστείο ο Στάθης -ως ορίζοντα του σχεδίου του ή επίθετον επ' αυτού; Να εξηγήσω το τί εννοώ, και θα φανερωθεί αμέσως το πού κατατάσσεται. Και, αυτό θα γίνει άμα τον συνεξετάσου-

διχοτόμος, το τραγούδι σαν γέλιο

κονογραφημένα» (ιδίως ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος του Μπόστ), ο Αρχέλαος ο άδικα, πολύ άδικα παραγνωρισμένος, η εικονογράφηση των λαϊκών περιοδικών, ο ίδιος ο Δημητριάδης και, ασφαλώς, ο αλησμόνητος ονειροδότης των πρώτων μας χρόνων, ο Βύρων Απτόσογλου, ο Byron. Μέσω των αποκλίσεών τους ο Στάθης συνέθεσε και αφηγήθηκε την «εντοπιότητα», υψώνοντας την τεχνική του σε αρχαία μαστοριά. Και, είναι η δική του τέχνη, τα δικά του επιτεύγματα αυτά τα οποία μας επέτρεψαν να δούμε τους προαναφερθέντες ως ένα «όλον», ως «Σχολή». Μίας και ο παράξιος μαθητής αποκαλύπτει τους δασκάλους του.

Τώρα, να σκεφτούμε όπου το τάλαντο του Στάθης είναι διπτό (αλλά είναι;) να λογαριάσουμε ότι η «γελοιογραφία» (ας μείνουμε, επί του παρόντος, στα καθιερωμένα) οφείλει να ολοκληρωθεί στην επικράτεια της Γλώσσας, εφ' όσον μόνον σε αυτήν εγκαθιδρύεται διαρκής μεταφράσιμος κώδικας του Αστείου -το «απροσδόκητο

με με τους άλλους δύο κορυφαίους της «πολιτικής γελοιογραφίας», τον Καλαϊτζή και τον Ιωάννου (ισχυρή η υποψία μου, ότι ο Αρχάς «φοβήθηκε» να εφαρμόσει την σοφιστική του στα καθ' ημέραν, αυτολογοκριθείς προκειμένου να μην αποκαλυφθεί, ωμός, ο μηδενισμός του).

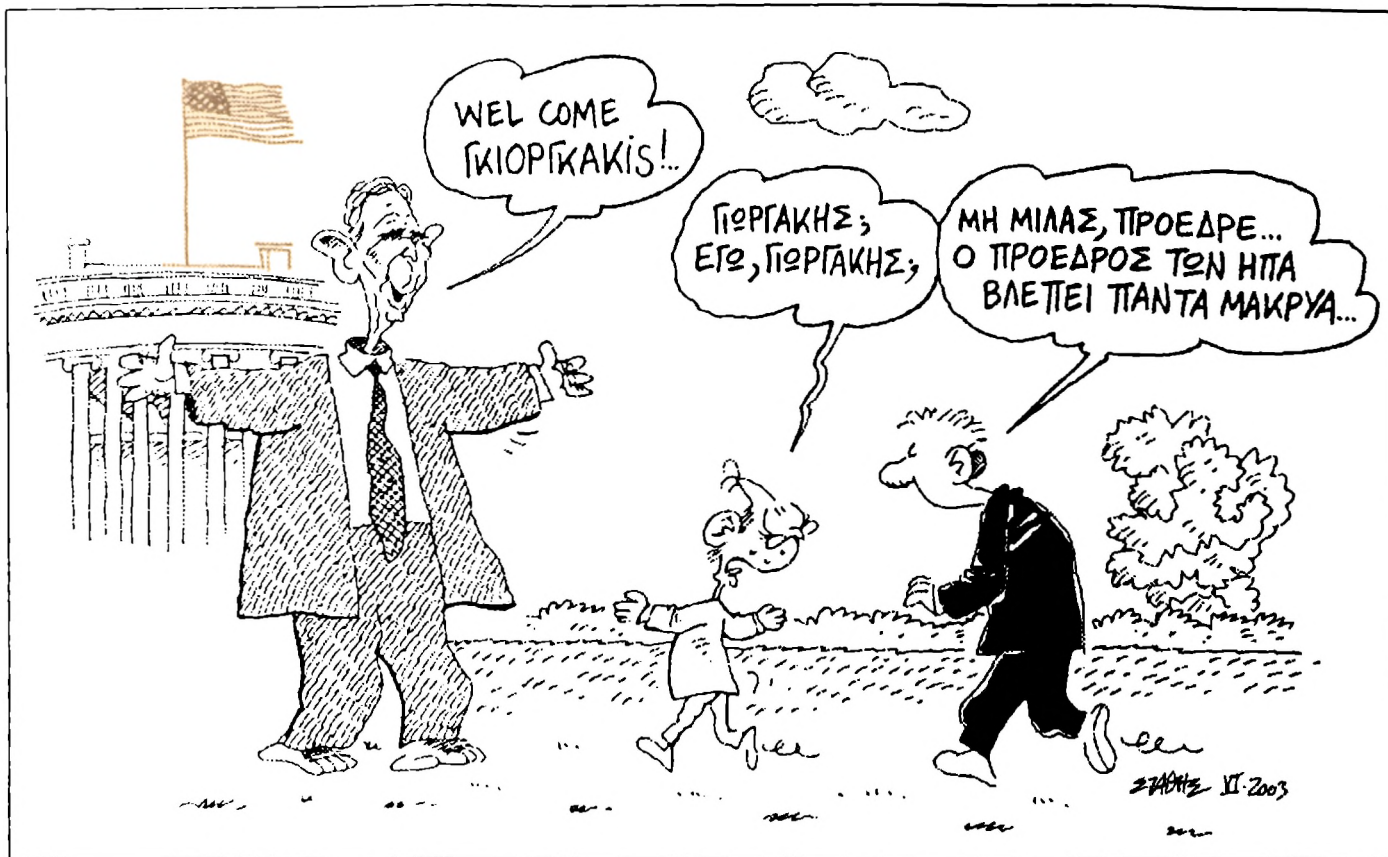
Ο Καλαϊτζής βρίσκεται στο ένα άκρο, λέω, εκεί όπου το σχέδιο γίνεται υπόμνηση του σχεδίου (σαν πινακίδες: εδώ δάσος, εδώ Σημίτης), κομματιασμένο ηθελημένα, για να αναδειχτεί βασιλεύων ο Λόγος, ο σαρκασμός που αναδύεται μέσα από το παράδοξο -την αντίθεση Ομιλίας/Σημαινομένου. Ο Ιωάννου, στο κέντρο, κατορθώνει το έργο του διά της συνδιαλλαγής (και αλληλοκαταλλαγής) σχεδίου και «ομιλήματος» (να, τι δεν απαντάται στον Καλαϊτζή) -αλάθητα μπορούμε να μιλήσουμε για σαρκόνιο και να σημειώσουμε σε αυτόν την έλλειψη παραδόξου μιας και ο γυμνός ρεαλισμός του εδράζεται στην υπεραναφορά του Όντος. Και, καταληκτικώς, στο άλλο άκρο ο Στάθης, με

το σχέδιο να είναι το παράδοξο, ανυπέρθετο, αναχρονιστικό, μετωνυμικό. Η δύναμή του είναι το γραμμικό ενέργημά του και η ειρωνεία προκύπτει αβίαστη όταν το «ομιλήμα», η αυτοαναφορά, προστίθεται είτε σαν κουτσομπολίστικο κουβεντολόι είτε ως κοινός τόπος προκειμένου να πραγματοποιηθεί/αποκρυπτογραφηθεί ένα, ήδη, εξωφρενικά απεικονισμένο σύμπαν και μια, εξωφρενικότερα, πλησιασμένη οικουμένη. Και, αναπάντεχα(;) σε αυτήν την περιπλάνησή του (όπου όλα

συνέβησαν επειδή και διότι δεν ήταν δυνατόν να συμβούν) τα σχετλιαστικά «ομιλήματα», τα κοροϊδευτικά λογάκια του Στάθης θερμαίνονται και θεραπεύονται από τον ήλιο μιας, εδώ και καιρό ξεχασμένης, στοργής -και, κάτι ανθρωπινότερο της στοργής. Από τον σωστό δρόμο και στον πρεπούμενο τόπο ήρθαμε να μιλήσουμε για το Πολιτικό και την Αριστερά στο έργο του Στάθης.

Όπως στα σχέδιά του, καθώς και στα γραψίματά του έτσι και στην ψυχή του (που μόνον κειμενικά γνώρισα

Σημείωση Αντί: Ο Γιωργάκης έρχεται και ο Στάθης τον περιμένει από τον Ιούνιο του 2003...

και σπούδασα -προς άρσιν παρεξηγήσεων) ο καλλιτέχνης μας είναι ένας μοντέρνος παλιοκαιρίσιος. Θα αποτολμήσω έναν νεολογισμό, σε ευθεία αντιδιαστολή με τον πλέον επαίσχυντο ορισμό των ημερών μας: ο Στάθης είναι μεταπαλαιός. Τα δύσμοιρα ανθρωπάκια του, κυνηγημένοι Ιρακινοί, Έλληνες φτωχομπινέδες, ο καταφρονεμένος «κοσμάκης», ξεπουλημένοι και ξεφρτισμένοι, είναι οι ακούσιοι πολίτες μιας και μόνον χώρας, της χώρας που ήπια θέλοντας μην θέλοντας μέχρι την ύστατη γουλιά το ποτήρι της πίκρας. Γι' αυτούς μιλάει ο Στάθης, την φωνή τους μιλάει ο Στάθης -και, είναι τόσο η αγάπη του γι' αυτούς τους ταπεινούς, γι' αυτούς «της γης τους κολασμένους» όπου μέχρι και Θεό εγκατέστησε, ένας άπιστος ο ίδιος, στους άδειους και σπαταλημένους ουρανούς για να του κραυγάσει τον πόνο τους. Γιατί, αντίθετα με πολλούς από μας, που απεγνωσμένοι ξεστράτισαν με τα χρόνια και κατέφυγαν στην Αριστερά του Μίσους, ο Στάθης δεν έχασε από τα

μάτια του, ποτέ, το κέντρο. Έμεινε, πάντα του, πιστός στο βαθύτερο αίτημα: της συνάφειας, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της συμπάθειας. Για να το πω στα ίσια, της αγάπης του πλησίον ως εαυτού (γιατί δεν είμαι διατεθειμένος να εκχωρήσω το παλαιοδιαθηκητικό πρόταγμα στους μοναχοφάδες Χριστιανούς). Προς τούτο και τον ζηλεύω.

Πάντως, όση η αγάπη του για τους «από κάτω» τόσο ανελέητη η ειρωνεία του για τους Προύχοντες και Αυθέντες του κόσμου τούτου. Το χέρι του, κοροϊδεύοντας, τρυπώνει κάτω από την επιδερμίδα της δεσποτείας τους, πετάει επιδέξια την λαμπρή φλούδα για να τους ξεσκεπάσει και να τους καταδείξει προ των οφθαλμών μας στην πραγματική τους διάσταση. Και τότε οι Ισχυροί και οι Δυνάστες, αυτοί είναι τα ανθρωπάκια, πιο χαμηλά, υπανθρώπακια-εξουσιομανείς και εξουσιόδουλοι, συμπλεγματοί και αχρείοι, λίγοι, ελάχιστοι, καθόλου. Εδώ ο Στάθης στέκεται ανελεήμων -και πώς αλλοιώς; Η ανταμοιβή του για

τα πεπραγμένα τους είναι η ειρωνεία, η ειρωνεία τόσο οξυδερκής και ακριβής που διά της λεπτότητάς της τούς άγει στον διασυρμό. Και, πιστέψτε με, ακόμη και τούτο είναι ένα από τα μυστικά της συμπάθειας -πρέπει να κατανόεις τον άλλον, να αποδέχεσαι ως και αυτόν τον αντίπαλό σου για να του αποδώσεις το πρόσωπό του έστω και μέσα από την αθλιότητά του. Και, πρέπει να έχεις την διάκριση του Στάθης. Για να ξέρεις ότι παίζουμε με τον ουτιδανό λογιστάκο που παραδίδει και το ανύπαρκτο μηδενικό που παραλαμβάνει, ειρωνευόμαστε και διασκεδάζουμε με την πάρτη

τους, αλλά ίσα με κει -και έως αυτούς. Προς τούτο, όταν αναφέρεται στην αμερικάνικη εισβολή στο Ιράκ, η ειρωνεία του Στάθης δεν χάνεται αλλά, πώς να το κάνουμε, ενώνεται με ένα λυρικό σχέδιο, ίσια για να ακουστεί ο ήχος και της ελεγείας. Και, κάποιες, λίγες φορές (όπως στα σχέδια των σελίδων 59, 60, 64, 75, 78, 82, 88) η ειρωνεία αποσύρεται, ανήμπορη κι αυτή -διαβαίνει ο Θάνατος, ο Μέγιστος Φαρσέρ.

Κλείνοντας, θέλω ένα πράγμα να επισημάνω και ένα να ευχηθώ. Ο Απερχόμενος (ένας είναι ο Απερχόμενος) εστάθη ο, μακράν των άλλων όλων, ευνοούμενος του Στάθης. Όταν έκανε ρόμπα τον Μητσοτάκη, τους καιρούς της βασιλείας του, δεν πίστευα ότι θα μπορούσε να υπάρξει καλύτερος «πελάτης» του Στάθης -και διαψεύστηκα (ευτυχώς). Ο πρωθυπουργός καμαρώθηκε γλέντι και ξεφάντωμά του (δική μας η ευχαρίστηση). Εύχομαι λοιπόν και ο Ερχόμενος (ευλογημένος, εν ονόματι των Παπανδρέου) να προστεθεί στο πελατολόγιο του Στάθης -προνομιούχος, ξεχωριστός, πρώτος. Το αξίζει. Αυτά και υγείαινε, Στάθη.

ΗΛΙΑΣ ΛΑΓΙΟΣ

Τα ερείπια του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού είναι τα ερείπια της Ευρώπης. Τα ερείπια σαν να περίμεναν τη φωτογραφική μηχανή για να σταθεί πίσω από το φακό ο κάθε προικισμένος φωτογράφος. Και αυτή τη στιγμή αναρωτιέμαι αν η φωτογραφία ανακαλύφθηκε για τα τοπία, τα ερείπια και για το γυμνό του έρωτα.

Τα ερείπια μοιάζουν με αιώνια τοπία, άρα μπορούν να φωτογραφίζονται αενάως, φτάνει να γεννιούνται αενάως φωτογράφοι γεμάτοι έρωτα για το αιώνιο. Γιατί τι άλλο από το αιώνιο δέλγει; Οι Έλληνες χρησιμοποιούσαν τη λέξη *θάμβος*, που σημαίνει αυτό που αντανακλά το εντυπωσιακό και σε θαμπώνει, σε ταραίζει ψυχικά. Μπορεί την εποχή που φωτογράφιζε η Νέλλη τις αρχαιότητες της, ανάμεσα στα 1925-1939, ο αρχαίος πολιτισμός των Ελλήνων να χρησιμοποιήθηκε από τις τότε εξουσίες για ιδιοτελείς σκοπούς, για ψευδεπίγραφα ιδεολογήματα. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως η Νέλλη είχε προσχωρήσει ή στάθηκε δύμα αυτών των πολιτικών μορφωμάτων. Σε καμιά της φωτογραφία δεν διαφαίνεται ίχνος μεγαλοϊδεατισμού ή προσπάθεια να προπαγανδίσει την ανωτερότητα της όποιας φυλής και πολιτισμού. Πώς φωτογράφιζε η Νέλλη με τόσον έρωτα, αφού δεν ήταν άνδρας για να εκθαμβωθεί από την ομορφιά, την αρμονία, το κάλλος των αρχαίων γλυπτών και ρημαγμένων ναών; Ξεπέρασε το φύλο της; Αναρωτιέμαι γιατί στις φωτογραφίες της διακρίνεται η ανοιχτή ένταση και το ακριβό διακριτικό πάθος. Οι φωτογραφίες εκπληκτικές, μας θυμίζουν την εποχή της έντιμης, χειροποίητης φωτογραφίας. Η διακριτική αριστοκρατικότητα της Νέλλης δημιούργησε αρχετυπικές εικόνες, γιατί ερωτεύτηκε τα ερείπια.

Αντίθετα, στο βιβλίο του φωτογράφου Herbert Liebt που ξέρω με το ίδιο θέμα (φωτογραφίες που τράβηξε ανάμεσα στα 1937-39) διακρίνω τεχνική, γεωμετρία, σεβασμό, δεν διακρίνω όμως έρωτα, ούτως ώστε κατά τη στιγμή της λήψης να ψιδύριζε μέσα του: «αυτά είναι δικά μου».

Οι αρχαιότητες της Νέλλης

Τα αρχαία ερείπια αποφαίνονται συνεχώς, μας τοποθετούν απέναντι στον πολιτισμό, πολιτισμό της Δύσης. Ένας χριστιανός, τι μπορεί να αισθανθεί από τα λαξευμένα μάρμαρα κάτω από το Αττικό φως και το φως της Δήλου και της Ολυμπίας; Τι μπορεί να αισθανθεί απέναντι στις εκθαμβωτικές αποχρώσεις του γαλάζιου του πελάγους; Τι σημαίνει για τον χριστιανό, η γλυπτική, η αρχιτεκτονική, το φως, το πέλαγος; Έτσι, αυτά τα τρα-

γικά θραύσματα, τα στοιχισμένα στο βιβλίο, μας καλούν να μην λησμονούμε πως «γι' αυτά πολεμήσαμε», όπως είπε ο Μακρυγιάννης σε έναν χωριάτη που προσπαθούσε να τα πουλήσει σε κάτι «πολιτισμένους» ξένους – θραύσματα τραγικά, όπως τα θραύσματα του Ηράκλειτου. Οι χριστιανοί έσπαγαν τα τρυφερά πέτη των Κούρων και τις ευαίσθητες θηλές των Κορών – αυτά είναι γνωστά όπως και άλλες ασχήμιες που διέπραξαν σε βάρος ενός πολιτισμού,

όπως ακριβώς συμβαίνει στην εποχή μας εξαιτίας της αδηφαγίας του «πολιτισμένου» δυτικού κόσμου προς άλλους πολιτισμούς. Ο χριστιανισμός δεν έφερε κανέναν πολιτισμό, αντίθετα εν ονόματι ενός τάχα υπερβατικού Θεού εδώ και είκοσι αιώνες σφαγιάζεται η ανθρωπότητα.

Σίγουρα τα σπαρμένα ερείπια στους αγρούς, ανάμεσα στους χωματόδρομους, αποτελούσαν έναν ξένο τόπο· η άναρχη οικοδόμηση των νηστικών νέο-ελλήνων δια της αρπαγής της γης, εμπόδιζε να συμπεριληφθούν σε έναν ορθολογικό σχεδιασμό πόλης για να αποτελέσουν έναν από τους βασικούς ιστούς της δύσμοιρης και αφόρητης πόλης μας που, με θάρρος λέω, την κατοικούν ετοιμοθάνατοι πάσας ηλικίας, την κατοικούν άρπαγες, συνταξιούχοι, αλλόφρονες αδηφάγοι, απολίτιστοι πολιτικοί, αδυσώπητοι εκμεταλλευτές γης. Η πόλη μας φανερώνει την αρπαγή, την τσιγγουνιά, την αμορφωσιά, τον εγωισμό, την βία πάνω στο φυσικό ντελικάτο περιβάλλον του τόπου μας, όπως είναι στην εποχή μας η καρδιά μας τσιγγουνική και το κούφιο μας μυαλό βίαιο.

Και μια από αυτές τις νύχτες είδα όνειρο φριχτό, είδα τα απομεινάρια του ακρωτηριασμένου μου πολιτισμού καλυμμένα με εικόνες αγίων. Φανταστείτε να είχαμε σκηνώματα και λείψανα και αγιογραφίες αντί γλυπτά τραυματισμένα και ρημαγμένους ναούς – φρίκη!

Το βιβλίο άριστα φροντισμένο από τις εκδόσεις Μέλισσα και το Μουσείο Μπενάκη, με κείμενα των Στέλιου Λυδάκη, Άλκη Ξ. Ξανθάκη και Ειρήνης Μπουντούρη. Η επεξεργασία των φωτογραφιών έγινε στο «Τόξο» από τον Ν. Αλεξιάδη και η εκτύπωση στην «Επικοινωνία» από τον Σ. Κέφαλο.

Να είσαι καλά Νέλλη Σουγιουλτζόγλου, έδωσες νόημα και ουσία στην τέχνη της φωτογραφίας. Σε σέβομαι καθώς εγώ δεν έτρεχα, όπως εσύ, όταν έβλεπα κάτι σύννεφα και καθαρό φως πάνω από τα ερείπια που κρατούν το νου μου καθαρό και την καρδιά μου ανοιχτή, για να φωτογραφίσω.

Σ.Β. ΣΚΟΠΕΛΙΤΗΣ

Υψηλή λογοτεχνία, ένας λογοτεχνικός κανόνας είναι η πρόταση του Μ.Ζ. Κοπιδάκη με τη μορφή της «Χρηστομάθειας», όπου συγκεντρώνει τις επιλογές του σε κείμενα και πρόσωπα της ελληνικής γραμματείας.

Το βιβλίο είναι χρηστικό, παρουσιάζει 26 ενότητες –κείμενα και ερμηνευτικό σχολιασμό– και με την έννοια αυτή μπορεί να θεωρηθεί

υποδειγματικό βοήθημα για τον μέσο αναγνώστη που θα ήθελε να έχει μια εποπτεία στα Ελληνικά Γράμματα μέσα στην ενιαία αντίληψη για την ελληνική γλώσσα που φαίνεται να υποστηρίζει ο μελετητής: «'Εν λόγῳ ἑλληνικῷ...» (εκδ. Ίκαρος, 2003). Το τελευταίο κεφάλαιο που αναφέρεται στον Οδυσσέα Ελύτη έγραψε η **Ιουλίτα Ηλιοπούλου.**

«Φῶς ἀναρριπίζει φωνές // Δέντρα, δμίχλη καί ψηλά βουνά / Στή συμπαντική σιωπή τῆς ἐρμηνείας / Καλπάζουν τ' ἄλογα τῆς ἱστορίας / Ροές αἱμορραγοῦν ἀμίλητων θανάτων // Μαῦρα φτεροκοπᾶνε διαρπαγῆς πουλιά / Στῆς γλώσσας μᾶς σέρνουν τή μοναξιά // Σταθερά βουλιάζουμε στό μέλλον»:

Πρόδρομος Χ. Μάρκογλου, Ονειρών κοινοκτημοσύνη (εκδ. Νεφέλη, 2002).

Χωρίς αμφιβολία υπάρχουν άνθρωποι που βρίσκουν χαρά στη ζωή τους από τα μικρά και καθημερινά, ή αντέχουν να κοιτούν τα

Β **ΚΡΙΤΙΚΗ** ιβλίου

Η γλώσσα του παιγνιδιού

Δημήτρης Πετσετίδης

Σε ξένο γήπεδο

Εκδ. Πατάκης, Αθήνα 2003

Το βιβλίο παίζει με τις αναλογίες που συλλαμβάνει το μυαλό του συγγραφέα. Κάθε νέο διήγημα δημιουργείται όταν ο συγγραφέας ανακαλύπτει μίαν αναλογία μεταξύ των αντικειμένων και φτιάχνει ένα τίτλο σχετικά με αυτή (π.χ. «Η πρώτη ήττα», «Το ματ της Νένας», κτλ.) ή και μίαν ερώτηση («Τώρα που βρεθήκαμε θα σου πάρω τη ρεβάνς, της λέω. Δεν θέλεις να συναντηθούμε πάλι και να ξαναπαιξουμε σκάκι;», σ. 95. Μια προσεκτική, όμως, μελέτη των διηγημάτων, και, κυρίως, των παραλλαγών που συναντά κανείς για την ίδια αναλογία, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι αφετηρία για τη δημιουργία ενός διηγήματος δεν είναι η φανερή, τουλάχιστον από τον συγγραφέα, ομοιότητα μεταξύ δύο εννοιών ή αντικειμένων, αλλά η ύπαρξη κάποιου χαρακτηριστικού, το οποίο ο συγγραφέας θέλει να επισημάνει και να περιγράψει για λόγους διδακτικούς («Έπρεπε να περάσουν χρόνια... για να καταλάβω ότι στο σκάκι σημασία έχει να μάθεις να χάνεις. Όπως και στη ζωή», σ. 86) αλλά και άλλους, που θα αναφερθούν στη συνέχεια και οι οποίοι υπαγορεύονται από τους στόχους, την τεχνική και τη λειτουργία του αφηγηματικού λόγου.

Ας δούμε, όμως, πιο συγκεκριμένα, πώς επιβεβαιώνονται τα προηγούμενα στην ακόλουθη παραπομπή: «Λένε ότι το σκάκι μοιάζει με τη ζωή, τη ζωή, τελικά, με πολλά μπορούμε να την παρομοιάσουμε. Το σκάκι μοιάζει και με πόλεμο, αλλά και η ζωή τι άλλο από πόλεμος είναι;», σ. 77. Χαρακτηριστική, λοιπόν, είναι η περίπτωση των τριών παρακάτω πολύ γνωστών συσχετισμών: σκάκι = ζωή, σκάκι = πόλεμος, ζωή = πόλεμος. Αν εξετάσουμε τις διάφορες παραλλαγές αυτών των συσχετισμών, θα αντιληφθούμε ότι, παρόλο που γενικά θεωρούνται επιτυχημένες, αφού καταγράφονται σε διάφορα σημεία, δεν παραμένουν, ωστόσο, σταθερές σε όλα

τα διηγήματα του τόμου. Έτσι, αλλού η ζωή συγκρίνεται με ποδοσφαιρικό αγώνα ή με λαβύρινθο ή με εκδρομή, με στοίχημα ή με μια κόντρα με μηχανές, κτλ.

Πολλές φορές, το ζητούμενο σε ένα διήγημα δεν παραβάλλεται με κάτι συγκεκριμένο, είτε επειδή ο συγγραφέας δεν μπορεί να προσδιορίσει κάποιο αντικείμενο που να μοιάζει με το ζητούμενο είτε επειδή πρόθεσή του δεν είναι να επισημάνει κάποια σχέση ή ομοιότητα (βλ. το διήγημα «Γιατί το μακαρόνι είναι τρύπιο»). Στην περίπτωση αυτή επιλέγεται κάποια τυποποιημένη φράση που απαντά στον παροιμιακό λόγο (π.χ. «Στο φαί και στο γαμήσι ο Θεός δεν κάνει κρίση», σ. 121, «Μοιάζουμε σαν τον γέρο που δεν ξέρει τάχα...», σ. 50).

Σε άλλα διηγήματα δεν υπάρχει σύγκριση του ζητούμενου με κάποιο άλλο αντικείμενο αλλά απλή περιγραφή ενός χαρακτηριστικού ή μιας ιδιότητας που διαθέτει το ζητούμενο (π.χ. η περιγραφή του λαβυρίνθου = ζωή στο διήγημα «Η λιβελούλα»). Οι μετασχηματισμοί στους οποίους υποβάλλεται μια αναλογία ή και μια μεταφορά στις διάφορες παραλλαγές ενός θέματος αποδεικνύουν ότι αφετηρία για τη δημιουργία των διηγημάτων είναι η επισήμανση και η ανάπτυξη ορισμένων χαρακτηριστικών ή ιδιοτήτων του ζητούμενου. Αντίθετα, αυτό που θεωρείται ότι αποτελεί το βασικό γνώρισμα της μεταφοράς, ο προσδιορισμός της σχέσης ενός αντικειμένου με κάποιο άλλο, δεν είναι το κύριο μέλημα του συγγραφέα.

Θα πρέπει, βέβαια, να τονιστεί, στο σημείο αυτό, ότι η απάντηση στα ζητήματα που διατυπώθηκαν παραπάνω, συναρτάται άμεσα και με τις βασικές λειτουργίες του αφηγηματικού λόγου, καθώς και με ορισμένα μορφολογικά χαρακτηριστικά. Το σκάκι π.χ. είναι κατ' αρχήν, ένα ανταγωνιστικό παιχνίδι και ως τέτοιο οφείλει να δημιουργήσει τις συνθήκες εκείνες που θα επέτρεπε σε άλλους παίκτες να βγουν νικητές και σε άλλους νικημένοι. Στο παιχνίδι της αφήγησης, ο αγώνας πρέπει να διεξαχθεί στο επίπεδο της γλώσσας και των εννοιών. Δύο βασικές τε-

χνικές που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία μεταφορικής γλώσσας, είναι αυτές του αδύνατου και του παράδοξου. Η περιγραφή παραδόξων ή αδύνατων χαρακτηριστικών έχει ως αποτέλεσμα την εμπλοκή της σκέψης του αναγνώστη, πράγμα που καθιστά αδύνατη την αναγνώριση σχέσεων ή ομοιοτήτων, αφού, στην πραγματικότητα, ο αναγνώστης βρίσκεται μπροστά στο παράλογο. Ενδεικτικά, από την άποψη αυτή, είναι τα διηγήματα «Η Αθάνατη παρτίδα» και «Νυχτερινή κολύμβηση», όπου περιγράφονται εμπειρίες οι οποίες δεν μπορούν να ενταχθούν στις ισχύουσες κατηγορίες. Η αμφισημία π.χ. δεν εντάσσεται μέσα σε ένα δεδομένο σύστημα ή σε μια συγκεκριμένη τάξη πραγμάτων. Στα δύο προαναφερθέντα διηγήματα, το παράλογο, η αντιστροφή της λογικής, που παραμορφώνει την τάξη των πραγμάτων, θεωρείται ως παιγνίδι, γιατί τόσο ο συγγραφέας όσο και ο αναγνώστης, γνωρίζουν ότι αυτά που διαδραματίζονται εδώ δεν μπορούν να συμβούν στην καθημερινή ζωή («θα γεμίσει το Σύμπαν σκακιστές που θα παίζουν την Αθάνατη παρτίδα», σ. 75). Η επίγνωση όλων των συμμετεχόντων

στην αφηγηματική διαδικασία ότι πρόκειται για παιγνίδι που αναφέρεται σε μη οικεία δεδομένα μεταβάλλει το ρόλο της αφήγησης από καταλυτικό των καθιερωμένων ταξινομήσεων σε ενισχυτικό, ενώ η προσπάθεια διερεύνησης του ανοίκειου υποδεικνύει νέους τρόπους αντιμετώπισης της πραγματικότητας.

Αξίζει επίσης να διερευνηθεί και μια άλλη λειτουργία του αφηγηματικού λόγου που στηρίζεται στην αμφισημία και στο παράλογο που προκύπτει από αυτή. Σε ορισμένα διηγήματα το αμφίσημο νόημα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ευτράπελου λόγου («Καλά, πώς έγινες έτσι, ρε Μαρίνα, τραύλισε. Πετοί και κόκαλο! Και τότε αντήχησε μέσα στη σιγαλιά της σεληνόφωτης νύχτας το άγριο γέλιο της. Το πετοί, πού το είδες το πετοί, ηλίθιε;», σ. 133). Μια προσεκτική μελέτη του περιεχομένου καθώς και της λεκτικής του οργάνωσης οδηγεί στη διαπίστωση ότι ένας από τους βασικότερους στόχους της αφήγησης στα διηγήματα της συλλογής, και ιδιαίτερα της τεχνικής του παράλογου, είναι να προκαλέσει ένα κωμικό αποτέλεσμα.

Σωτηρία Σταυρακοπούλου

Το πένθος του σώματος

Στέλλα Βλαχογιάννη

Η θλίψη του σώματος

Εκδ. Μικρή Άρκτος, Αθήνα 2003

Είναι παράξενη η σχέση που συνήθως αναπτύσσουν οι δημοσιογράφοι με τον Λόγο. Προσπαθώντας σε μια εποχή απόλυτης κυριαρχίας της εικόνας, να τον πειθαρχήσουν στις απαιτήσεις μιας ειδησεογραφίας-λεζάντας, η σχέση που διαμορφώνουν με τις λέξεις συχνά μοιάζει μ' αυτή που διαμορφώνουν τα ζευγάρια που συμβιώνουν από συνήθεια και κεκτημένη ταχύτητα. Δεν είναι πλέον οι εφημερίδες και ο περιοδικός τύπος οχυρά της γλώσσας, ούτε οι δημοσιογράφοι οι παθιασμένοι γλωσσαμύντορές μας. Είναι κοινό μυστικό αυτό.

Σπανιότατα άλλωστε γνωστοί δημοσιογράφοι είναι και επιτυχημένοι συγγραφείς. Οι εξαιρέσεις επιβεβαιώνουν τον κανόνα και εδώ θέλω να πιστεύω πως έχουμε να κάνουμε με μια τέτοια εξαίρεση. Γι' αυτό και μίλησα πριν, για την παράλληλη ζωή και σχέση της Στέλλας Βλαχογιάννη με τον Λόγο, γιατί ανήκει στην κατηγορία των γραφιάδων εκείνων στους οποίους οι λέξεις-σήματα λειτουργούν ακόμη με το πρωταρχικό τους δέος, με την πρώτη τους αξία.

Η θλίψη του σώματος της Στέλλας Βλαχογιάννη, στεγάζει 35 πεζά –ως επί το πλείστον– ποιήματα, που εκταμιεύτηκαν στη διάρκεια 13 χρόνων από επώδυνες καταθέσεις ζωής και αισθημάτων, εικόνων και βιωμένου χρόνου. Φαντάζομαι πως λειτούργησαν ως ασκήσεις ορθοφωνίας, εσωτερικής πειθα-

όσα συμβαίνουν γύρω τους και μέσα τους κατάματα. Ο

Απόστολος Λυκεσάς καταγράφει *Διηγήσεις ευχαριστημένων*

ανθρώπων (εκδ.

Νησίδες, 2003)· μικρά

σύντομα κείμενα, που

αποτυπώνουν με

λιτότητα μια εικόνα

που προκαλεί θετικά με

την αίσθηση μιας ζωής,

που παρά τις δυσκολίες

της, δεν χάνει την

αλήθεια και την

καθαρότητά της.

Ψάχνοντας βρίσκεις

βιβλία αξιόλογα που

ενώ έχουν ειδικό θέμα

κατορθώνουν να μας

μεταφέρουν την

ουσιαστική σχέση του

συγγραφέα με το

αντικείμενό του.

Αναφέρομαι στον

Σάκη Παπαδημητρίου,

ο οποίος συγκεντρώνει

στο βιβλίο του *Τζαζ,*

ιστορίες και ανησυχίες

(εκδ. Απόπειρα, 2003)

κείμενα από

ραδιοφωνικές του

εκπομπές για τη τζαζ,

τα μπλουζ, τα

ρεμπέτικα και γενικά

τη μουσική που πάει

πέρα από το άκουσμα.

Ωρα για ένα ερωτικό

τρίγωνο –έναν άνδρα

και δύο γυναίκες– στα

όρια του ρεαλισμού και

της υπέρβασής του ...

Πρόκειται για μια

αφήγηση σε

απροσδιόριστο χρόνο

και χώρο που ενδέχεται,

ωστόσο, να είναι η χώρα

μας σήμερα —

συμβαίνουν και στις

καλύτερες οικογένειες

...: **Γιάννης Σολδάτος,**

Υποβρύχιος έρωτας

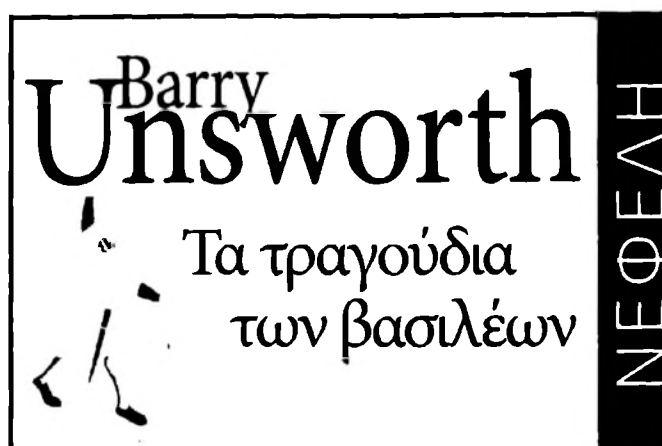
(εκδ. Κέδρος, 2003).

Ακόμα μια κόρη:

αφηγήσεις απλών

ανθρώπων καταγράφει

η **Άννα Κεσίσογλου**

(εκδ. Ερμής, 2003) με τον τρόπο της Έλλης Παπαδημητρίου ή καλύτερα, με τα διδάγματά της. Η τόλμη της έγκειται στην απόφασή της να αναμετρηθεί με την «πρώτη διδάξασα» και το κατόρθωμά της βρίσκεται στη σεμνότητα και καθαρότητα με την οποία οργανώνει το δικό της βιβλίο.

ο χαρτοκόπτης

χίας και αρχειοθέτησης για την συγγραφέα τους. Διαθέτουν εσωτερικό ρυθμό και μια οικονομία που παρότι είναι εξαιρετικά ευδιάκριτη, εν τούτοις απεχθάνεται τα όρια όπως και τα σημεία στίξης. Η στιγμή ανάπαυσης του σώματος, η πλούσια δηλαδή σε σύμβολα ζωή των ονείρων, είναι ίσως η κορυφαία αυθεντική ποιητική δημιουργία των ανθρώπων. Εκεί δεν υπάρχει άρα δεν λειτουργεί η διχοστασία του έλλογου και του άλογου, όλα είναι σήματα παρά τον Λόγο. Η ποίηση προσπαθεί να αναπλάσει αυτό τον τρόπο. Συνειδητά όμως. Γι' αυτό και πολλές φορές νιώθει και πόνο και κούραση και οδύνη. Γιατί οι αιτίες ενήλικες πια επαναστατούν με λόγο, γίνονται λέξεις κι αφήνονται στη θλίψη της γνώσης και

της συνείδησης. Στη θλίψη του σώματος δηλαδή. Γνωρίζω πως η χαρά της δημιουργίας συγκατοικεί με την αγωνία του ανθρώπου που εκθέτει στην κοινή θέα ότι πιο πολύτιμο έχει: τον μυστικό του κόσμο:

«Αυτοί που έφυγαν είναι εδώ
Κοιμούνται τον ύπνο μας
Κλέβουν τα δώρα μας –χρόνια συνήθως–
Ντύνονται τα ρούχα μας
Πάνε στις δουλειές μας
Και άμα καμιά φορά τους ρωτήσει
κάποιος για μας

Α, η κόρη μου –λένε– αναστήθηκε».

Παρασκευάς Καρασούλος

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

♦ Από το 1954 λειτουργεί ο εκδοτικός οίκος «Κέδρος», που κάτω από δύσκολους καιρούς κατόρθωσε να παίξει έναν αποφασιστικό ρόλο στα εκδοτικά και πνευματικά γεγονότα της χώρας. Από την εποχή του **Νίκου** και της **Νανάς Καλλιανέση** με τις κορυφαίες συνεργασίες του με συγγραφείς όπως ο Γιάννης Ρίτσος, ο Κώστας Βάρναλης, ο Στρατής Τσίρκας, η Μέλπω Αξιώτη ως τις μέρες μας με την ανανεωτική πνοή που πήρε από το 1985 με τη διεύθυνση της **Κάτιας Λεμπέση** και του **Ευάγγελου Παπαθανασόπουλου**, ο «Κέδρος» υπηρετεί την ποιότητα στις επιλογές διατηρώντας την ιστορική φρυσιογνωμία των επιλογών αλλά δίνοντας και τη νέα πνοή μέσα από τη σύγχρονη έκφραση. Ένα «Εβδομαδιαίο Ημερολόγιο 2004: 50 Χρόνια Κέδρος» υπενθυμίζει, με την ενδεικτική παρουσία των συγγραφέων, τη διαρκή και συστηματική προσπάθεια του.

♦ *Η Κίνστερνα. Περιοδικό Λόγου και Τέχνης* (τχ. 4, Δεκέμβριος 2003): Από το περιοδικό που εκδίδει η «Εταιρεία Μελέτης της καθ' ημάς Ανατολής (Τ.Θ. 77289, 17510 Π. Φάληρο) διαλέξαμε το «Σημείωμα σχετικό με τον ελληνικό τύπο της Πόλης μετά το 1923 του **Αθανάσιου Παπά**.

♦ «Για τους ανθρώπους πάντοτε με καλωσύνη να μιλάς. / Ντροπή να τους κακολογείς, / ακόμα κι αν το αξίζουν». Επίγραμμα ανωνύμου ποιητή, όπως το απέδωσε η **Νίκη Φίλιππουπολίτη** στο βιβλίο της «*Αδιον οὐδέν ἔρωτος*». Από την *Ελληνική Ανθολογία* (εκδ. Κατάρτι, 2003): δηλαδή, αυτή που συνηθίσαμε να ονομάζουμε Παλατινή. Μια επιλογή της μεταφράστριάς που φροντίζει να μας ενημερώσει στην κατατοπιστική της εισαγωγή, τα σχόλια και τα βιογραφικά σημειώματα.

♦ *Πανδώρα*: περιοδική έκδοση που διανύει τον έβδομο χρόνο κυκλοφορίας της και με σεμνότητα παρουσιάζει το έργο ποιητών και πεζογράφων, συνδυάζει την κριτική με την πρωτογενή λογοτεχνική παραγωγή και

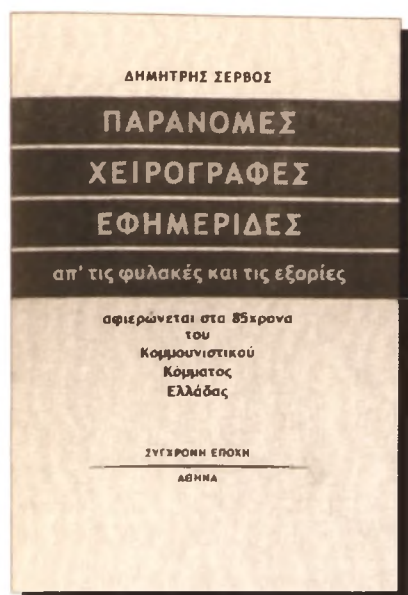
μας προσφέρει μια διαφορετική εικόνα από την πάγια και «καταξιωμένη». Στο τχ. 14(11.2003/5.2004) διαβάζουμε ανάμεσα σε άλλα ποιήματα της **Αφροδίτης Κοΐδου**, αφήγηση του **Άρι Γεωργίου** αλλά και κριτικές παρεμβάσεις του **Ξενοφώντα Α. Κοκόλη** και του **Αλέξη Ζήρα**.

♦ Δώδεκα ιστορίες σε χαμηλούς τόνους περιλαμβάνονται στη συλλογή διηγημάτων *Η γυναίκα στα κάγκελα* του πρωτοεμφανιζόμενου συγγραφέα **Χρήστου Οικονόμου** (εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2003). Πρόκειται για πορείες διαφορετικών ανθρώπων με κοινό σημείο την αγωνία επαναπροσδιορισμού της σχέσης του με τον εαυτό, τον άλλο και τελικά με την ίδια τους τη ζωή.

♦ Από τα χέρια και την πνοή του ποιητή και φιλόλογου **Γιάννη Δάλλα** διαθέτουμε μια θαυμάσια έκδοση: **Κώστας Βάρναλης, Το φως που καίει** (εκδ. Κέδρος, 2003). Ο φιλόλογος-εκδότης μας προσφέρει ένα πλούσιο υλικό και μια εξαιρετική επεξεργασία του κειμένου: Δείγματα από τη χειρόγραφη και έντυπη παράδοση, φιλολογική παρουσίασή του, υπομνηματισμό και γλωσσάρι, καθώς και ένα ιδιαίτερα χρήσιμο κριτικό ανθολόγιο.

♦ Από τις εκδόσεις «Ζήτρος» της Θεσσαλονίκης και τη σειρά «Ελληνική Λογοτεχνία», που διευθύνει ο Κων. Ζήτρος και ο Ζ. Σαρίκας κυκλοφορεί ο τόμος 9: **Δ.Κ. Βυζάντιος, Βαβυλωνία & Γυναικοκρατία** (επιμέλεια: **Ζήση Σαρίκα** (Θεσσαλονίκη, 2003). Μια φροντισμένη έκδοση που συνοδεύεται από εισαγωγή και γλωσσάριο.

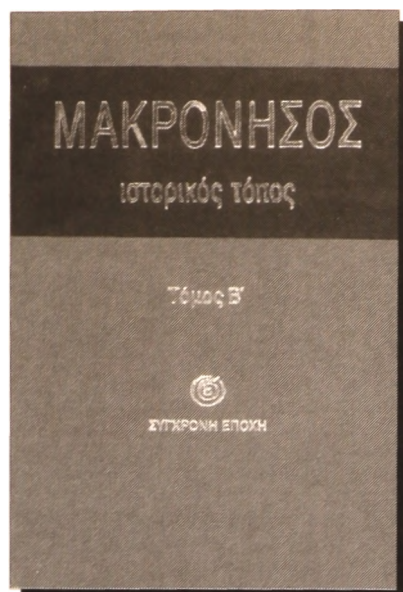
♦ *Η Αόρατη Γραμμή*, ένα μυθιστόρημα του **Θωμά Σλιώμη** (εκδ. Αλεξάνδρεια, 2003), είναι ένα πολύχρωμο ψηφιδωτό ιστοριών, όπου σημαντικά ή κορυφαία γεγονότα της Ιστορίας της περιόδου μεταξύ 1968 και 1986 καταλήγουν να γίνονται προσωπικά για τους ήρωες του μυθιστορήματος.

Δ. Σέρβος
**ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΕΣ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ**

Κ. Βουγιουκλάκης
**ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΛΑΚΩΝΙΑ**

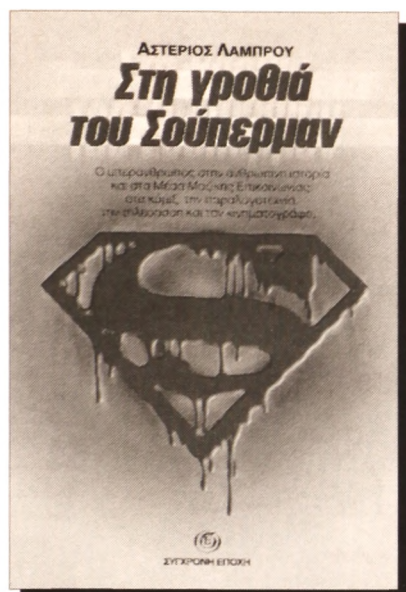
ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΣ
ιστορικός τόπος - τόμος Β'

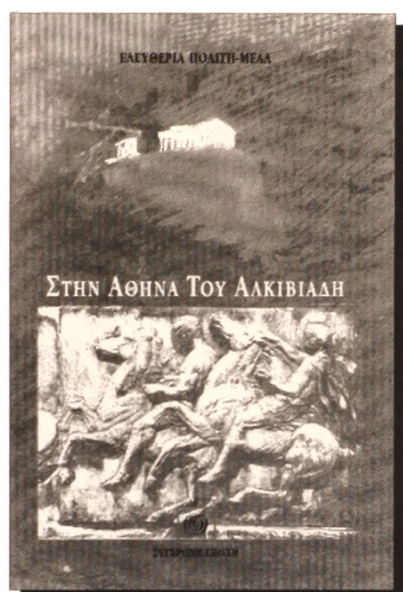
Ε. Χριστοδούλου
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΛΑΓΑΡΗΣ
ιστορική βιογραφία - Σάμος 1908-1949

**Η ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ**
Συλλογή άρθρων - Μεταφρ.: Ελ. Βαγενάς

Α. Λάμπρου
ΣΤΗ ΓΡΟΘΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΠΕΡΜΑΝ
μελέτη

Ε. Πολίτη-Μελά
ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΟΥ ΑΛΚΙΒΙΑΔΗ

Ζ. Σκάρος
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΑΠΑΝΤΑ
τόμος Α'

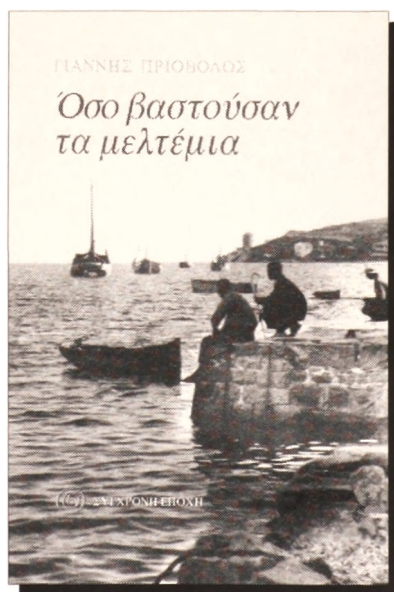
Α. Παπάκου-Λάγου
ΚΥΝΗΓΩΝΤΑΣ Τ' ΑΠΙΑΣΤΟ

Δ. Ζωγράφου
ΩΣΠΟΥ ΝΑ ΎΘΕΙ ΤΟ ΑΥΡΙΟ

Π. Δαράκη
**ΤΑ ΧΡΥΣΟΥΦΑΝΤΑ ΟΝΕΙΡΑ
ΤΗΣ ΡΟΔΟΚΛΕΙΑΣ**

Γ. Πριόβολος
ΟΣΟ ΒΑΣΤΟΥΣΑΝ ΤΑ ΜΕΛΤΕΜΙΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

Σόλωνος 130, 106 81 Αθήνα, Τηλ.: 2103820835, 2103823649, Fax: 2103813354. <http://www.sep.gr>, e-mail: info@sep.gr

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Μαυροκορδάτου 3, Τηλ.: 2103829835, 2103808132, Fax: 2103829814

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ: 1. Αθήνα, Μαυροκορδάτου 3, Τηλ.: 2103829835, 2103808132. 2. Θεσσαλονίκη, Μπακατσέλου 3 & Εγνατία 65, Τηλ.: 2310283810. 3. Γιάννενα, 28ης Οκτωβρίου 19, Τηλ.: 2651038090.

Νεφέλη

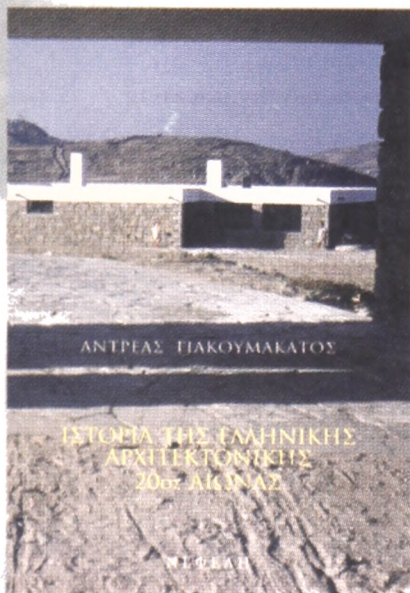
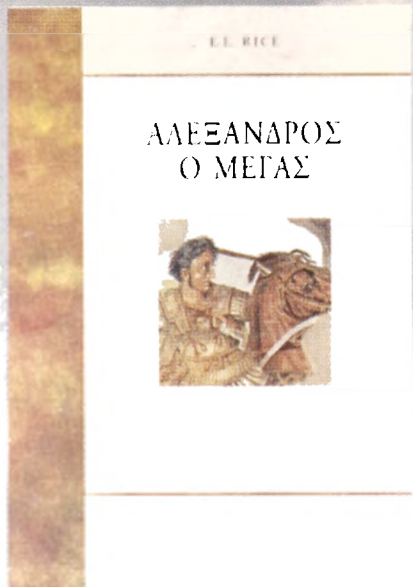
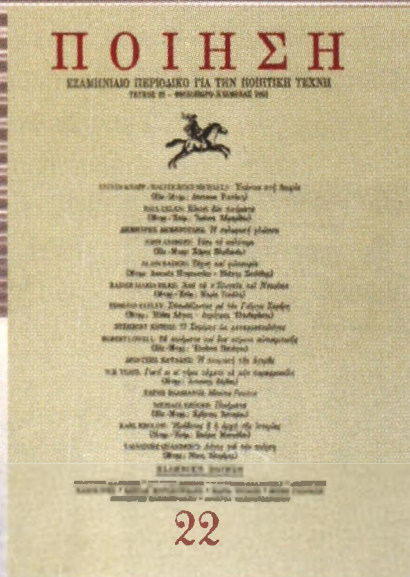
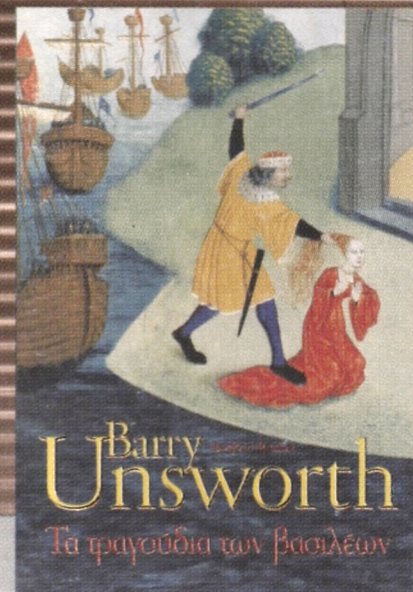
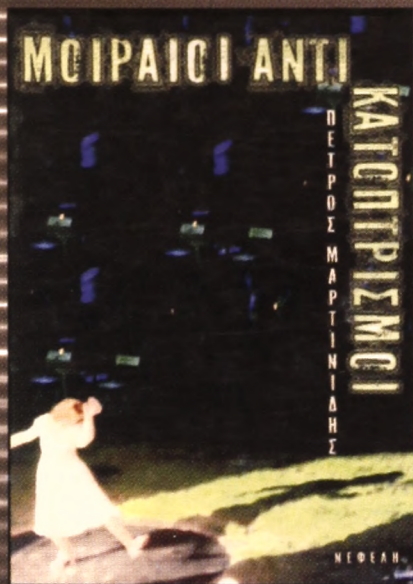
Εκδόσεις

ΝΕΕΣ

ΚΥΚΛΟΣ

Φ

ΠΙΣΤΙΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΑΔΑΣ
Ἀνδρῶν μέτρον
μηχανή

ΑΝΤ/1805/4.00;
ΤΙΜΗ: Ε 4.00 Λ
9 780008 439286

η βιβλιοθήκη της Νεφέλης • ασκληπιού 16
αθήνα 106 80 • τηλ 210 3607.744 • fax 210 3623.093